

Mariana Norel | Oana Alina Bota

Didactica domeniului experiențial

Limbă și comunicare

COLECȚIA EDUCAȚIE



III 330 702

BCU IASI

Ψ
ASCR

III 330 702

BCU IASI

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

COLECȚIA EDUCAȚIE



ASCR

DIDACTICA
DOCUMENTULUI
EXPERIENTIAL

Limba și conștientizarea

Editura ASCR
ASCRED

Cluj - Napoca | 2012

684447

Mariana Norel | Oana Alina Bota

DIDACTICA DOMENIULUI EXPERIENTIAL

Limbă și comunicare



0 000011 06905

BCU IASI



Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NOREL, MARIANA

Didactica domeniului experiențial Limbă și comunicare /
Mariana Norel, Oana Alina Bota. - Cluj-Napoca : Editura ASCR, 2012
ISBN 978-606-8244-63-1

I. Bota, Oana
372.46

Referenți științifici | prof. univ. dr. Rodica Mariana NICULESCU

Coperta | Florin Florea

Fotografia copertei | Simona Darie Lesenciuc, Grădinița cu Program Prolungit nr. 29, Brașov

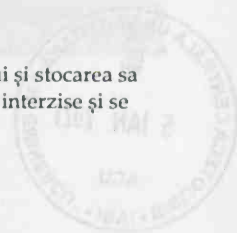
Paginație și prepress | Bogdan Braica

Lectura și corectura | Mariana Norel, Diana Breaz

Editor | Diana Breaz

Copyright © 2012 Editura ASCR

Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a textului și stocarea sa într-o bază de date, fără acordul prealabil în scris al Editurii ASCR, sunt interzise și se pedepsesc conform legii.



CUPRINS

Cuvânt înainte	13
1. O posibilă matrice analitică a învățământului preșcolar	17
1.1. Particularități ale învățământului preșcolar	18
1.2. Aspecte ale curriculumului pentru învățământul preșcolar	22
1.3. Rolul didacticii domeniului experiențial <i>Limbă și comunicare</i>	27
2. Proiectarea didactică: de la concept la demers	31
2.1. Abordare teoretică a proiectării didactice	31
2.2. Categoriile de activități specifice învățământului preșcolar	81
2.3. Proiectarea activităților integrate	88
3. Activități specifice domeniului experiențial <i>Limbă și comunicare</i>	127
3.1. Activitatea de memorizare	128
3.2. Activitatea de convorbire	158
3.3. Activitatea de povestire	176
3.4. Activitatea de lectură după imagini	211
3.5. Jocul didactic	218
4. Managementul grupei în învățământul preșcolar	235
4.1. Forme de organizare a activităților instructiv-educative	235
4.2. Metode de predare-învățare folosite în activitățile de educare a limbajului	235
4.3. Rolul mijloacelor didactice în cadrul activităților instructiv-educative	247
5. Evaluarea activităților specifice domeniului experiențial <i>Limbă și comunicare</i>	253
5.1. Particularități ale evaluării în învățământul preșcolar	253
5.2. Componentele și formele evaluării	256
5.3. Metode de evaluare	257
5.4. Rolul proiectelor (tematice) în evaluarea activităților specifice domeniului experiențial <i>Limbă și comunicare</i>	265
6. Profesorul pentru învățământ preșcolar/educatoarea – cadru didactic într-un continuu proces de dezvoltare profesională	273
Bibliografie	278
Anexe	281

CONTENT

Foreword	13
1. A possible analytical matrix of preschool education.....	17
1.1. Characteristics of preschool education.....	18
1.2. Aspects of the preschool curriculum	22
1.3. The role of <i>Language and Communication</i> didactics and experiential field.....	27
2. Teaching design activities: from concept to approach.....	31
2.1. Theoretical approach to teaching design.....	31
2.2. Categories of specific activities in preschool education	81
2.3. Designing integrated activities	88
3. Specific experiential activities of <i>Language and Communication</i>.....	127
3.1. Memorizing activity.....	128
3.2. Conversation activity.....	158
3.3. Narrative activity	176
3.4. Reading the images activity	211
3.5. Didactic game	218
4. Management group in preschool education.....	235
4.1. Educational activities organization forms.....	235
4.2. Teaching and learning methods used in language learning activities	235
4.3. The role of teachers in educational activities.....	247
5. Evaluation of specific activities of <i>Language and Communication</i> experiential field	253
5.1. Assessment activity in preschool education	253
5.2. Components and evaluation forms.....	256
5.3. Assessment methods.....	257
5.4. Role projects (thematic) in evaluating specific activities of <i>Language and Communication</i> experiential field	265
6. Teacher for preschool / kindergarten teacher – a teacher in a continuous process of professional development.....	273
Bibliography.....	278
Appendixes.....	281

SUMMARY

This paper is an attempt to explain in a apart point of view, the educational phenomenon that takes place in the pre-school education, in terms of specific activities in the experiential field of Language and Communication; is open to all educators and future educators, interested in educational theory and practice for this area of knowledge.

The particular note of this work is the harmonization of the scientific and the practical, of the proposed content, respecting the correlation with the current curriculum requirements for preschool education. For each teacher, theoretical knowledge is a prerequisite, but is not sufficient. Through the contents of this paper, the authors capture the functional bond between informative and formative dimensions. From this point of view, thorough treatment of the aspects of content allows the configuration of clear and timely ways to an optimal approach of educational activities conducted with preschoolers, in the experiential domain Language and Communication. Moreover, how to deal with the thematic require educators an interrogative posture, reflective, beside designing educational activities, meanning the entire teaching process: from design to implementation and evaluation.

This papers approach is based on content elements that present a clear epistemic value: features of preschool education, with emphasis on curriculum and the experiential field Language and Communication; teaching design, from concept and approach; central experiential domain-specific activities; elements of teaching methodology teaching-learning and assessment; personality characteristics and competence of teachers in pre-school.

The work consists of six chapters, whose structure combines the theoretical sequences with practical, applied, thereby comprehensiveness issues raised.

The first chapter, entitled *A possible analytical matrix of*

preschool, deals the preschool education system in terms of objectives and trends. Closely related are analyzed elements that regulate the educational curriculum developed at this age level and innovative intentions declared to preschool.

Teaching design: from concept to approach constitutes the second chapter and captures a series of measures and indicative guidelines to achieve a projective relevant and realistic approach. Thus for preschool education is provided and explained the procedural algorithm of designing educational activities, focusing on the analysis stages of this process. In this chapter, we analyze the main curricular products that the teacher operates: annual project, thematic project, weekly project and project activity itself. The examples provided in each curricular items mentioned have as main objective to facilitate their understanding and subsequently their design by teachers, noting to adapt them to the particularities and specific group of preschoolers.

The third chapter, *Experiential activities specific to Language and Communication* would constitute, together with the previous chapter, an example of good practice because, on the one hand, it analyzes the main experiential activities specific to language and communication, and on the other hand, it offers in each activity, their design models, carefully selected and adapted. Are presented examples of design of integrated activities, demonstrating their usefulness in shaping personality of 3-6 years old preschoolers.

Chapter *Management Group in preschool sistem* addresses three fundamental issues: the forms of educational activities, teaching methodology and management of combined groups. Regarding the teaching methodology elements are studied teaching methods used most frequently in the activities. Also, a special place is dedicated to media education, with examples suitable for use in kindergarden.

In the fifth chapter are revealed explanatory information about *Evaluation of language education activities*. On this occasion, the focus is on the main characteristics posed preschool evaluation, specific evaluation methods used. In addition, according to the nature of this type of activity, are offered as examples indicative test models activities designed to educate the language.

Realization of educational activities is the goal of the teacher dedicated to his job, well trained. The last chapter of the book,

Teacher for preschool education/ educator - teacher in continuous training, brings to the foreground the image of the teacher-educator that forms third millennium generations. It performs an illustration of the personality of the teacher in preschool and the roles and teaching styles of teachers in preschool are presented.

Clarity and systematization of ideation aspects addressed with the consistency of arguments and continuous care to provide examples, give this paper a discursive teaching line, rational, logical and relevant, giving to this work the property of a practical guide.

Authors

CUVÂNT ÎNAINTE

Didactica domeniului experiențial Limbă și comunicare s-a născut din nevoia de a explicita, într-o manieră aparte, fenomenul educațional desfășurat la nivelul învățământului preșcolar, din prisma activităților specifice domeniului experiențial menționat; se adresează educatoarelor și viitoarelor educatoare interesate de teoria și practica educațională aferente acestui domeniu de cunoaștere.

Nota particulară a lucrării o constituie armonizarea științifică și practică, sinonimă unei aglutinări, a conținuturilor propuse, respectând racordarea la noutățile impuse de actualul curriculum pentru învățământul preșcolar.

Ne-am propus să surprindem liantul funcțional dintre dimensiunea informativă și formativă, tratarea minuțioasă a aspectelor de conținut permițând configurarea unor direcții clare și punctuale de abordare optimă a activităților instructiv-educative desfășurate cu preșcolarii, în cadrul domeniului experiențial *Limbă și comunicare*, totodată, prin modalitatea de abordare a temelor, oferim educatoarelor un moment de reflecție asupra demersului didactic desfășurat: de la proiectare, la implementare (derulare) și evaluare.

Cele șase capitole ale lucrării îmbină secvențele teoretice cu cele practic-aplicative, favorizând, astfel, comprehensivitatea aspectelor abordate.

Dorim să le mulțumim cadrelor didactice din învățământul preșcolar și studenților care ne-au sprijinit în realizarea acestei lucrări, oferindu-ne exemple de bună practică și sprijin în identificarea și ilustrarea optimă a diverselor demersuri didactice. De asemenea, mulțumim doamnelor directoare și cadrelor didactice de la grădinițele cu program prelungit nr. 9, 11 și 29 din Brașov care ne-au oferit fotografiile care îmbogățesc materialul ilustrativ al cărții.

Claritatea și sistematizarea aspectelor ideative abordate, alături de coerența argumentelor și grija continuă pentru asigurarea exemplificărilor, acordă lucrării de față o linie discursivă didactică, rațională, logică și pertinentă, conferindu-i proprietatea de ghid practic, util în pregătirea documentelor școlare pentru activitatea profesională, în pregătirea și susținerea examenelor de titularizare, de obținere a gradelor didactice în învățământ.

Autoarele

CAPITOLUL

1

O POSIBILĂ MATRICE ANALITICĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR



O posibilă matrice analitică a învățământului preșcolar

- ◆ Particularități ale învățământului preșcolar
- ◆ Aspecte ale curriculumului pentru învățământul preșcolar
- ◆ Rolul didacticii domeniului experiențial *Limbă și comunicare*

O POSIBILĂ MATRICE ANALITICĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR

Punctul de pornire în analiza învățământului preșcolar îl reprezintă clarificarea, la nivel terminologic, a unor concepte indispensabile abordării problematicii învățământului în general. În acest sens, o primă intenție este de a aduce în prim plan cele „trei realități pedagogice”, cum le numește Sorin Cristea (2003), și anume: sistemul de educație, sistemul de învățământ și procesul de învățământ, cu scopul de a oferi un cadru care să asigure comprehensivitatea temei abordate.

Prin *sistem de educație* definim ansamblul instituțiilor/ organizațiilor, fie de ordin social (cultural, politic, economic), fie cele reprezentate de comunitatea umană (familie, națiune, grupuri profesionale, grupuri etnice, colectivități), care îndeplinesc funcții pedagogice, contribuind în acest sens la formarea și dezvoltarea personalității umane (Cristea, 2003). Observăm faptul că sfera conceptului este foarte largă, pornind de la categoriile variate de instituții ce-l compun și ajungând la resursele umane care intenționează, prin specificitatea acțiunilor întreprinse, să corespundă cerințelor unei societăți educative. Din acest punct de vedere, expectanța fundamentală a societății contemporane este aceea de a i se asigura, prin educație, un cetățean activ, cu reale capacități adaptative într-o societate aflată în continuă schimbare, format și dezvoltat ca personalitate armonioasă, creativă și autonomă.

Mergând mai departe, un element principal și constitutiv al sistemului de educație este *sistemul de învățământ*, înțeles ca și cadru specific în care se realizează educația. Amintim aici de instituțiile specializate care asigură educația în contexte formale, nonformale și informale. La modul foarte general, conceptul de

sistem înglobează o serie de elemente ce se găsesc într-o relație de continuă interacțiune și care, în mod firesc, formează un tot unitar. În sens restrictiv, I. Nicola oferă o explicație a acestei noțiuni, desemnând prin sistem „organizarea instituțională a procesului de instrucție și educație, cuprinzând totalitatea instituțiilor destinate să realizeze instrucția și educația tinerei generații” (2003, p.541).

Nu în ultimul rând, o a treia „realitate pedagogică” o reprezintă *procesul de învățământ* ce definește „contextul specific în care este realizată activitatea de educație/ instruire, proiectată în funcție de finalitățile microstructurale” (Potolea et al. 2008, p. 26).

Așa cum se poate observa, nu ne-am propus să detaliem terminologic aceste concepte fundamentale, ci doar să oferim o imagine de ansamblu asupra învățământului privit din prisma dinamicii elementelor sale constitutive.

1.1. Particularități ale învățământului preșcolar

Centrul de interes în abordarea noastră îl reprezintă învățământul preșcolar (inclusiv în *educația timpurie*), care desemnează prima etapă de pregătire pentru educația formală, asigurând, astfel, debutul copilului în sistemul de învățământ obligatoriu. Deși, în România, conceptul de *educație timpurie* este înțeles ca intrarea copilului la grădiniță, din punct de vedere structural, aceasta se compune din două niveluri: unul *antepreșcolar*, specific vârstei 0-3 ani, și unul *preșcolar*, aferent perioadei de vârstă 3-6 ani.

Importante de amintit în acest context sunt trăsăturile generale ale educației timpurii, așa cum sunt ele prezentate în *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani* (2008):

- copilul este unic și abordarea lui trebuie să fie holistică (comprehensivă din toate punctele de vedere ale dezvoltării sale);
- la vârstele mici este fundamental să avem o abordare pluridisciplinară (îngrijire, nutriție și educație în același timp);
- adultul/educatorul, la nivelul relației „didactice”, apare ca un partener de joc, matur, care cunoaște toate detaliile jocului și regulile care trebuie respectate;
- activitățile desfășurate în cadrul procesului educațional sunt adevărate ocazii de învățare situațională;

- părintele nu poate lipsi din acest cerc educațional, el este partenerul-cheie în educația copilului, iar relația familie – grădiniță - comunitate este hotărâtoare.

Nu ne este străin faptul că sistemul de învățământ din România a fost și este, în continuare, supus unor intenții reformiste mai mult sau mai puțin realizate. Deși intențiile există, deși sunt puternic discutate în dezbaterile pedagogice, constatăm că efectele acestora încă se lasă așteptate. Vorbim despre învățământ în contextul paradigmei postmoderne (ceea ce poate părea foarte pretențios din anumite puncte de vedere), deși practica școlară demonstrează încă un învățământ prins în vechile paradigme. În ciuda unor discrepanțe între ideal și real, tendințele reformiste au condus la multiple redefiniri, regândiri, redimensionări și restructurări ale sistemului de învățământ, ceea ce înseamnă pași importanți în drumul înfăptuirii unei reforme autentice.

Ne concentrăm atenția asupra obiectivelor, redefinite, ale educației timpurii:

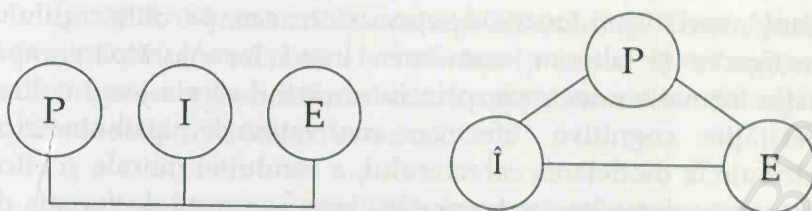
- dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia;
- dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi. Încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare;
- descoperirea, de către fiecare copil, a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;
- sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții (*Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, 2008).

Tendențele actuale ale învățământului preșcolar îl plasează pe copil în centrul tuturor preocupărilor. Din acest punct de vedere, „interesele superioare ale copiilor trebuie să fie principalul obiectiv pentru toate acțiunile legate de copii. [...] Apoi dezvoltarea fizică, psihică, spirituală, socială, afectivă, cognitivă și culturală a copiilor

constituie o prioritate națională și globală; principala răspundere pentru protecția, creșterea și dezvoltarea copiilor îi revine familiei și, ca atare, familia este îndreptățită să beneficieze de toată protecția și sprijinul de care are nevoie [...]; îmbunătățirea calității educației, satisfacerea nevoilor de învățare ale tuturor copiilor, consolidarea ocrotirii și educației în perioada copilăriei mici prin asigurarea de servicii și susținerea de programe orientate spre familii, tutori, personalul de ocrotire și educație și comunitate sunt obiective și acțiuni care trebuie cuprinse în strategia de formare a sistemului de educație timpurie în România etc.” (Anghelache, 2011, p. 4, 5).

Revenim la principalul subsistem al sistemului de învățământ, și anume, procesul de învățământ, care comportă o serie de funcții ce permit și facilitează schimbarea, în timp și în spațiu, a experiențelor de cunoaștere, fie ele cognitive, afective, emoționale sau acționale, ale copiilor. Astfel de schimbări atrag după sine transformări de ordin cantitativ și calitativ la nivelul capacităților intelectuale și fizice, ce vor contribui ulterior la formarea și dezvoltarea personalității copiilor. Cu alte cuvinte, procesul de învățământ ia forma unui exercițiu de modelare spirituală și fizică a personalității (Anghelache, 2011). Sfera conceptuală poate fi completată și cu alte elemente care definesc procesul de învățământ, cum ar fi un ansamblu de activități organizate, conduse și evaluate sub atenta îndrumare a cadrelor didactice, cu scopul realizării unor obiective educaționale prestabilite. Amintim în acest context principalele scopuri ale procesului de învățământ: transmiterea de cunoștințe, formarea de priceperi și deprinderi, formarea capacităților și atitudinilor dezirabile.

Procesul de învățământ poate fi abordat din două perspective. Una de tip structural, care include o serie de componente cum sunt: „finalități, conținuturi, timp, relații educaționale, metode și mijloace, modalități de organizare a activităților și evaluare” (Iucu, 2008, p. 85). A doua perspectivă vizează procesul de învățământ din prisma dinamicii desfășurării acestuia, cu alte cuvinte aducem în discuție abordarea procesuală. Aceasta se constituie din trei etape: proiectarea, realizarea propriu-zisă a procesului și evaluarea, prefigurând cele trei procese implicite: predarea, învățarea și evaluarea.



Faze: Proiectare, Implementare, Evaluare *Procese:* Predare, Învățare, Evaluare
(Iucu, 2008, p.86)

Privit din perspectivă procesuală, învățământul reprezintă o succesiune de activități de predare, învățare și evaluare, între care există relații de puternică interdependență, contribuind astfel la realizarea unui proces unitar, cu o consistență internă dictată tocmai de funcționalitatea celor trei componente fundamentale. Astfel, „pornind de la predare se produce procesul de învățare; în funcție de calitatea predării, de modul în care este abordată, învățarea este indusă, este susținută, poate fi productivă sau nu. Odată produsă învățarea, sau odată ce s-a considerat că învățarea s-a produs, dar și pe parcursul învățării, se recurge la evaluare; în mod firesc, rezultatele evaluării depinzând nemijlocit de calitatea învățării, care la rândul ei este dependentă, în mare măsură, de calitatea predării” (Potolea et al. 2008, p. 205).

În particular, procesul de învățământ la nivelul grădiniței se transpune într-o activitate de ordin educativ, ce deține un caracter organizat, sistemic și subordonat unor obiective a căror realizare contribuie la formarea și dezvoltarea personalității copilului. Cum afirmă și Valeria Anghelache (2011), activitatea instructiv-educativă se deosebește substanțial de activitățile educative din familie și de cele din cadrul școlii. O notă distinctă a procesului desfășurat în grădiniță este flexibilitatea, în acord cu necesitățile și interesele copiilor. Principala formă de organizare a procesului educativ la acest nivel este jocul, înțelegând prin acesta o modalitate de instruire și educare a celor mici, o modalitate eficientă de îndeplinire a sarcinilor specifice, o modalitate de invitare a copiilor în universul cunoașterii. Nu în cele din urmă, un mijloc de formare și dezvoltare a capacităților intelectuale, afective, psihomotrice.

Importanța și necesitatea jocului sunt puternic susținute de complexitatea funcțiilor pe care acesta le îndeplinește. În primă

instanță, specificăm funcția de cunoaștere, care permite copilului investigarea și ulterior asimilarea lumii înconjurătoare, apoi funcția formativ-educativă, prin intermediul căreia jocul cultivă capacitățile cognitive, afective, motivaționale, psihomotrice, contribuie la modelarea caracterului, a conduitei morale și etice. Creșterea și dezvoltarea motricității este asigurată de funcția de stimulare a mișcărilor; iar relaxarea și petrecerea în mod plăcut a timpului este susținută de funcția distractivă.

1.2. Aspecte ale curriculumului pentru învățământul preșcolar

Privitor la acest concept, curriculum, trebuie menționat faptul că literatura de specialitate oferă multiple operaționalizări ale acestuia, ceea ce favorizează imposibilitatea de a contura o definiție unitară. Însă, marea majoritate a definițiilor acordate conceptului gravitează în jurul unor elemente comune precum:

- curriculum reprezintă ansamblul situațiilor și experiențelor de învățare pe care școala le pune la dispoziția individului;
- curriculum desemnează suma documentelor de ordin școlar care fac trimitere la conținuturile activităților educative, la intențiile de ordin instructiv-educativ;
- curriculum presupune o abordare de tip sistemic a procesului educațional, din prisma caracterului funcțional al componentelor sale.

Cea mai reprezentativă definiție a conceptului traduce un ansamblu al situațiilor și experiențelor de învățare, directe sau indirecte, oferite indivizilor în contexte formale, nonformale și informale: „curriculumul este reprezentat, în sensul cel mai larg posibil, de totalitatea situațiilor/oportunităților de învățare la care este supus un om de-a lungul existenței sale, ce au ca rezultat experiențe de învățare specifice, cumulative și progresiv restructurate, exprimate prin competențe sau componente ale acestora” (Niculescu, 2010, p. 59)

În ceea ce privește învățământul preșcolar, curriculumul specific se evidențiază printr-o abordare de tip sistemic cu scopul de a asigura o serie de condiții precum:

- ✓ continuitatea în interiorul aceluiași ciclu curricular,
- ✓ interconectarea tipurilor de activități specifice învățământului preșcolar și primar,
- ✓ alternativa modulelor opționale de instruire.

În 2008, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, a elaborat *Curriculumul pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)*, care se distinge de reglementările anterioare printr-o serie de aspecte pe care le redăm în cele ce urmează:

- ✓ *extensivitate* – implică preșcolarii, prin experiențele de învățare, în cât mai multe domenii experiențiale (Domeniul lingvistic și literar, Domeniul științelor, Domeniul socio-uman, Domeniul psihomotric, Domeniul estetic și creativ), din perspectiva tuturor tipurilor semnificative de rezultate de învățare;
- ✓ *echilibru* – asigură abordarea fiecărui domeniu experiențial atât în relație cu celelalte, cât și cu curriculumul ca întreg;
- ✓ *relevanță* – este adecvat atât nevoilor prezente, cât și celor de perspectivă ale copiilor preșcolari, contribuind la optimizarea înțelegerii de către aceștia a lumii în care trăiesc și a propriei persoane, la ridicarea competenței în controlul evenimentelor și în confruntarea cu o largă varietate de cerințe și așteptări, la echiparea lor progresivă cu concepte, cunoștințe atitudini și abilități necesare în viață;
- ✓ *diferențiere* – permite dezvoltarea și manifestarea unor caracteristici individuale, chiar la copii preșcolari de aceeași vârstă (vezi ponderea jocurilor și a activităților alese și a activităților de dezvoltare personală);
- ✓ *progresie și continuitate* – permite trecerea optimă de la un nivel de studiu la altul și de la un ciclu de învățământ la altul sau de la o instituție de învățământ la alta (consistența concepției generale, asigurarea suportului individual pentru copii etc.) (conform *Curriculumului pentru Învățământul Preșcolar 3-6/7 ani*).

În noua viziune, Curriculumul pentru învățământul preșcolar insistă pe ideea dezvoltării globale a copilului, din prisma setului de competențe ce se intenționează a fi formate în această perioadă, a educației timpurii. Discutăm în acest context, nu doar de capacitățile de natură academică/intelectuală, cât și de cele ce țin de planul socio-emoțional și psihomotric. Iată că această nouă abordare urmărește însumarea tuturor aspectelor ce țin de dezvoltarea integrală și armonioasă a copilului, în acord cu specificitatea perioadei de vârstă.

Apoi, pregătirea multinivelară a copilului se realizează din prisma domeniilor de dezvoltare ce sunt corelate cu aspectele definitorii privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului. Prezentăm mai jos descrierea acestor domenii, așa cum apar ele în documentul specific:

1. **Domeniul *Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală*** – cuprinde o gamă largă de deprinderi și abilități (de la mișcări largi, cum sunt săritul, alergarea, până la mișcări fine de tipul realizării desenelor sau modelarea), dar și coordonarea, dezvoltarea senzorială, alături de cunoștințe și practici referitoare la îngrijire și igienă personală, nutriție, practici de menținerea sănătății și securității personale.

Dimensiuni ale domeniului:

- a. *Dezvoltare fizică*: dezvoltarea motricității grosiere, dezvoltarea motricității fine, dezvoltarea senzorio-motorie.
 - b. *Sănătate și igienă personală*: promovarea sănătății și nutriției, promovarea îngrijirii și igienei personale, promovarea practicilor privind securitatea personală.
2. **Domeniul *Dezvoltarea socio-emoțională*** – vizează debutul vieții sociale a copilului, capacitatea lui de a stabili și menține interacțiuni cu adulții și copiii. Interacțiunile sociale mediază modul în care copiii se privesc pe ei înșiși și lumea din jur. Dezvoltarea emoțională vizează îndeosebi capacitatea copiilor de a-și percepe și exprima emoțiile, de a înțelege și a răspunde emoțiilor celorlalți, precum și dezvoltarea conceptului de sine, crucial pentru acest domeniu. În strânsă corelație cu conceptul de sine se dezvoltă imaginea despre sine a copilului, care influențează decisiv procesul de învățare.

Dimensiuni ale domeniului:

- a. *Dezvoltare socială*: dezvoltarea abilităților de interacțiune cu adulții, dezvoltarea abilităților de interacțiune cu copiii de vârstă apropiată, acceptarea și respectarea diversității, dezvoltarea comportamentelor pro sociale.
 - b. *Dezvoltare emoțională*: dezvoltarea conceptului de sine, dezvoltarea controlului emoțional, dezvoltarea expresivității emoționale.
3. **Domeniul *Dezvoltarea limbajului și a comunicării*** – vizează dezvoltarea limbajului (sub aspectele vocabularului,

gramaticii, sintaxei, dar și a înțelegerii semnificației mesajelor), a comunicării (cuprinzând abilități de ascultare, comunicare orală și scrisă, nonverbală și verbală) și preachizițiile pentru scris-citit și însoțește dezvoltarea în fiecare dintre celelalte domenii.

Dimensiuni ale domeniului:

- a. *Dezvoltarea limbajului și a comunicării:* dezvoltarea capacității de ascultare și înțelegere (comunicare receptivă), dezvoltarea capacității de vorbire și comunicare (comunicare expresivă).
 - b. *Dezvoltarea premiselor citirii și scrierii:* participarea la experiențe cu cartea; cunoașterea și aprecierea cărții, dezvoltarea capacității de discriminare fonetică; asocierea sunet-literă, conștientizarea mesajului vorbit/scriș, însușirea deprinderilor de scris; folosirea scrisului pentru transmiterea unui mesaj.
4. *Domeniul Dezvoltarea cognitivă* – a fost definită în termenii abilității copilului de a înțelege relațiile dintre obiecte, fenomene, evenimente și persoane, dincolo de caracteristicile lor fizice. Domeniul include abilitățile de gândire logică și rezolvare de probleme, cunoștințe elementare matematice ale copilului și cele referitoare la lume și mediul înconjurător.

Dimensiuni ale domeniului:

- a. *Dezvoltarea gândirii logice și rezolvarea de probleme*
 - b. *Cunoștințe și deprinderi elementare matematice, cunoașterea și înțelegerea lumii:* reprezentări matematice elementare (numere, reprezentări numerice, operații, concepte de spațiu, forme geometrice, înțelegerea modelelor, măsurare), cunoașterea și înțelegerea lumii (lumea vie, Pământul, spațiul, metode științifice).
5. *Domeniul Capacități și atitudini în învățare* – se referă la modul în care copilul se implică într-o activitate de învățare, modul în care abordează sarcinile și contextele de învățare, precum și la atitudinea sa în interacțiunea cu mediul și persoanele din jur, în afara deprinderilor și abilităților menționate în cadrul celorlalte domenii de dezvoltare.

Dimensiuni ale domeniului:

- a. *Curiozitate și interes*
- b. *Inițiativă*

c. *Persistență în activitate*

d. *Creativitate* (conform *Curriculumului pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*).

În sfera tendințelor de schimbare, de reorientare valorică a curriculumului preșcolar, se înscriu, pe lângă cele amintite, și unele ce țin foarte aproape de activitatea didactică în sine, iar altele ce condiționează, negreșit, procesul educațional. Astfel, putem vorbi de condiții interne și externe, ale căror influențe se concentrează, până la urmă, asupra copilului.

Una dintre tendințe este reprezentată de acțiunea de diversificare a strategiilor de predare – învățare – evaluare. Mergând pe această idee, se încurajează foarte mult utilizarea metodelor participative, care să-i determine, să-i invite pe copii să exploreze lumea înconjurătoare. O datorie a educatoarelor este aceea de a stimula activismul copiilor, or acest lucru este posibil în condițiile în care se folosește cea mai adecvată metodologie. Copiii sunt diferiți! Au personalități diferite. Gândesc și simt diferit. Percep și învață diferit. În proiectarea, organizarea și desfășurarea situațiilor de învățare trebuie să se pornească tocmai de la aceste diferențe individuale, transpuse, mai explicit, în niveluri diferite de dezvoltare, ritmuri/ stiluri diferite de învățare. Și totuși, nu de puține ori, în practica școlară se evidențiază multe exemple de uniformizare a copiilor, în sensul de a-i aduce pe toți la același numitor comun. Activitatea didactică propusă de educatoare trebuie să răspundă nevoilor, intereselor de cunoaștere, abilităților și capacităților tuturor copiilor. Acest lucru este posibil în condițiile cunoașterii copiilor din toate aceste puncte de vedere, iar psihologia educației pune la dispoziția educatoarei un instrumentar suficient de generos.

Strâns legat de metodologia activizantă, este jocul, privit ca activitate fundamentală la această vârstă. Pe lângă acest statut, jocul devine modalitatea de învățare (una naturală) cu impact major asupra educației și dezvoltării copilului.

Puternice surse de influență asupra copilului se resimt din zona mediului educațional, care trebuie să faciliteze condiții și contexte de explorare activă, de interacțiuni diverse ale copilului cu mediul apropiat. Un rol deosebit de important în dezvoltarea copilului îl deține familia care, din prisma noului curriculum, deține calitatea de partener în educația copilului. Revenim din nou

realitatea școlară care a demonstrat în numeroase rânduri că relația școală/ grădiniță – familie este deficitară. Eforturile trebuie depuse de ambele părți. Părinții trebuie sensibilizați și conștientizați cu privire la implicarea lor în educația copiilor în grădiniță. În acest sens, trebuie depășită ideea conform căreia familia participă la educație doar din punct de vedere financiar; mai mult, familia trebuie implicată activ în procesul deciziei referitor la educația propriilor copii.

Și nu în ultimul rând, amintim de faptul că noul curriculum pentru învățământ preșcolar propune șase teme curriculare integratoare, prin intermediul cărora copiii pot cunoaște, explora și construi realitatea înconjurătoare:

- *Cine sunt / suntem?* – conținut ce propune explorări ale corpului uman, ale stării de sănătate, ale valorilor și convingerilor umane, ale culturii și comunității etc.
- *Cum este / a fost și va fi pe pământ?* – presupune cunoștințe despre sistemul solar, evoluția vieții pe Pământ, incursiuni în istorie și geografie etc.
- *Când / cum și de ce se întâmplă?* – vizează conținuturi ce-l invită pe copil să exploreze lumea înconjurătoare, fizică și materială, fenomene ale naturii, anotimpuri etc.
- *Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?* – intenționează explorarea emoțiilor, sentimentelor, convingerilor și valorilor.
- *Ce și cum vreau să fiu?* – invită copilul în lumea meseriilor, a activităților umane, cu scopul de a descoperi capacități și aptitudini proprii.
- *Cine și cum planifică/organizează o activitate?* – presupune conținuturi ce-l deprind pe copil cu capacități de a planifica și organiza diferite activități.

1.3. Rolul didacticii domeniului experiențial *Limbă și comunicare*

Grădinița oferă cadrul potrivit dezvoltării armonioase a personalității viitorului adult, aici preșcolarul învață să relaționeze cu ceilalți, să comunice și să se comunice, să gândească, să acționeze, să descopere pas cu pas ceea ce îl înconjoară și să-și exprime sentimentele.

Obiectivul major al didacticii domeniului experiențial *Limbă și comunicare* este stimularea comunicării verbale a copiilor. Întreaga experiență instructiv-educativă din grădiniță atestă utilizarea și cultivarea limbajului oral, în strânsă legătură cu dezvoltarea operațiilor gândirii, punându-se un accent deosebit pe comunicare, dialog liber, formarea deprinderilor de exprimare ordonată a ideilor, însușirea treptată a structurii gramaticale a limbii materne. De asemenea, grădinița oferă cadrul prielnic formării primelor deprinderi de comunicare scrisă. Activitățile de educare a limbajului din grădiniță creează climatul necesar adaptării ritmice la activitatea școlară.

Didactica domeniului experiențial *Limbă și comunicare* îndeamnă la ancorarea copiilor în realitățile timpului pe care îl trăiesc, formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare ale preșcolarilor, familiarizarea lor cu diverse situații de comunicare, adecvate vârstei preșcolare, crearea unor situații reale de comunicare, utilizând cuvintele uzuale, necesare închegării unei conversații.

Profesorul pentru învățământ preșcolar/educatoarea trebuie să țină cont de:

- ✓ necesitatea dezvoltării laturii senzoriale, prin dezvoltarea auzului fonematic și a tuturor proceselor senzoriale prin care se exprimă limbajul;
- ✓ necesitatea stimulării dezvoltării intelectuale, prin direcționarea spre înțelegerea conștientă a limbajului, astfel încât preșcolarii să opereze activ și conștient cu acesta;
- ✓ rolul educației estetice și etice, preșcolarii putând deveni capabili a exprima sentimente estetice și morale, receptând și exprimând frumosul și binele într-o permanentă interacțiune.

Grădinița asigură mediul care garantează siguranța și sănătatea copiilor și care, ținând cont de caracteristicile psihologice ale dezvoltării copilului, implică atât familia, cât și comunitatea în procesul de învățare; grădinița este o punte între mediul familial și cel de tip școlar.

CAPITOLUL

2

PROIECTAREA DIDACTICĂ: DE LA CONCEPT LA DEMERS



Proiectarea didactică: de la concept la demers

- ◆ Abordare teoretică a proiectării didactice
- ◆ Categoriile de activități specifice învățământului preșcolar
 - ◆ Proiectarea activităților integrate

PROIECTAREA DIDACTICĂ: DE LA CONCEPT LA DEMERS

2.1. Abordare teoretică a proiectării didactice

Proiectarea activităților instructiv-educative reprezintă punctul nodal al procesului de învățământ indiferent de nivelul la care acesta se desfășoară. Așa cum se știe, un lucru bine realizat presupune parcurgerea unei etape premergătoare. În situația de față, proiectarea didactică reprezintă o etapă preliminară a actului educațional. În mod tradițional, prin proiectarea pedagogică se înțelege programarea materiei de studiu pe unități de timp și activitate, a planului calendaristic, a sistemului de activități sau lecții, elaborarea proiectului didactic. Astăzi, conceptul de proiectare este mult mai amplu, cuprinzând un ansamblu de operații a căror parcurgere va determina gradul de eficiență și eficacitate a procesului educațional.

Demersul proiectării, în sens larg, presupune anticiparea operațiilor de planificare, organizare și desfășurare a procesului educațional în condițiile cunoașterii și stăpânirii variabilelor implicate în desfășurarea acestei activități. Așa cum s-a precizat mai sus, acest demers reprezintă punctul de plecare și, totodată, punctul de sprijin în realizarea unei activități didactice eficiente. În sens restrictiv, proiectarea implică operații de anticipare a obiectivelor, strategiilor de instruire și a celor de evaluare, precum și a relațiilor dintre acestea, a modalităților orientative în care se va desfășura activitatea de instruire.

La modul cel mai concret, proiectarea didactică reprezintă stabilirea în plan mental a pașilor ce urmează a fi parcurși, în acord deplin cu obiectivele stabilite, conținuturile selectate, precum și cu resursele disponibile. Drept urmare, operațiunea

proiectării didactice devine principala activitate a cadrelor didactice, transpusă în condiția necesară desfășurării demersurilor educaționale.

În prezent, abordarea ideatică a conceptului este îmbogățită de două accepțiuni, care nu vizează în mod expres realizarea unor planuri de activitate, ci structurarea unor situații și experiențe de învățare. Astfel, prin *situația de învățare* înțelegem acel „context pedagogic creat de acțiunea conjugată a următorilor factori: sarcina de învățare, cunoștințele și abilitățile pe care le posedă copilul, obiectivele de învățare și obiectivele de formare relative la sarcină, unitatea de timp și resursele mediului fizic în care are loc învățarea, contextul relațional creat în jurul sarcinii de învățare” (Glava, 2009, p. 10). *Experiența de învățare* este rezultatul situației de învățare; mai concret, o achiziție, un produs, un rezultat al copilului, care se transpune într-o serie de modificări de ordin cognitiv, afectiv, comportamental și psihomotoric.

Rodica Mariana Niculescu (2010) consideră că sintagmele *situația de învățare* – oportunitatea de învățare (Murray, 1993, p. 9, apud Niculescu, 2010, p. 60) – și *experiența de învățare* „se referă la fațete deosebite ale actului de învățare înțeles în sensul său esențial de achiziție, într-un context dat, a unor comportamente de răspuns la situații concrete pe care viața le pune în fața ființei umane. Chiar din această formulare se sesizează două aspecte esențiale: (1) situația de viață în care ființa umană (la orice vârstă) poate fi pusă; (2) reacția specifică a ființei umane ca răspuns la natura problemelor concrete de soluționat, implicate în solicitările situației de viață, devenită întâmplător situație de învățare, sau construită dirijat ca atare. Această reacție de răspuns se conturează ca un set de achiziții în plan cognitiv, afectiv-atitudinal sau psihomotor, în funcție de natura solicitărilor și se constituie într-o experiență personală de învățare.” (Niculescu, 2010, p. 60)

Proiectarea didactică implică, prin raportare la dimensiunea timp, două planuri:

- ✓ o proiectare de tip global, aferentă unui nivel sau ciclu de învățământ, concretizată în planuri de învățământ și programe școlare;
- ✓ o proiectare eșalonată, specifică unei plaje temporale restrânse – discutăm aici de perioada unui an școlar,

semestru sau activitatea didactică propriu-zisă. Produsele în care se concretizează acest tip de proiectare sunt reprezentate de planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare și a activității didactice propriu-zise.

Planificarea calendaristică permite o viziune sau o perspectivă mai îndelungată asupra activității educaționale, asigurând parcurgerea într-un ritm optim a materiei prevăzută în programa școlară. A întocmi o planificare calendaristică atrage o serie de abilități din partea educatoarei: de a reflecta la activitatea anterioară, la momentul prezent și, desigur, la activitatea viitoare. Modalitatea în care educatoarea reușește să creeze această punte în timp, va determina gradul de eficiență și corectitudine a prognozelor făcute. Cunoașterea și înțelegerea programei, a metodologiei specifice, cunoașterea particularităților de vârstă și a nivelului de pregătire a copiilor, reprezintă alte condiții ale proiectării didactice.

În contextul învățământului preșcolar, activitatea de proiectare, respectiv planificare, este una destul de anevoioasă și foarte laborioasă. Fiecare cadru didactic trebuie să întocmească o planificare proprie grupei de copii. Ca și suport curricular în realizarea planificării, se folosește *Curriculumul pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, care prezintă finalitățile, elementele de conținut, precizează timpul de instruire și recomandă câteva aspecte referitoare la metodologia didactică.

Ce condiții trebuie să respecte planificarea?

- ✓ În primul rând, adaptarea la noile categorii de activități – cele pe domenii experiențiale, jocuri și activități liber alese, activități de dezvoltare personală;
- ✓ apoi, conținuturile trebuie organizate în jurul celor șase teme curriculare: *Cine sunt / suntem? Cum este / a fost și va fi pe pământ? Cine și cum planifică / organizează o activitate? Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim? Ce și cum vrem să fim? Când / cum și de ce se întâmplă?*
- ✓ organizarea conținuturilor în proiecte tematice, cu durate diferite în funcție de complexitatea temelor abordate (Anghelache, 2011).

Planificarea activității propriu-zise trebuie să corespundă unor rigori științifice. În acest sens, trebuie precizate obiectivele operaționale ale activității, ce trebuie să vizeze rezultate concrete, imediate. Apoi, trebuie stabilite cele mai adecvate conținuturi și strategii didactice (metode, mijloace, timp, forme de organizare) și, nu în ultimul rând, modalitățile de evaluare. O formă specifică de activitate pentru învățământul preșcolar este *activitatea integrată*, care așa cum sugerează numele, integrează elemente din cel puțin două domenii de cunoaștere / experiențiale.

O posibilă structură a proiectului de activitate integrată poate fi următoarea (Anghelache, 2011):

Data:

Grădinița:

Grupa:

Tema:

Tema proiectului:

Tema zilei:

Tipul de activitate:

Forma de organizare:

Durata:

Inventar de activități

I. Activități pe domenii experiențiale (ADE)

- obiective de referință,

- obiective operaționale

II. Activități liber alese 1 (ALA 1)

- obiective de referință,

- obiective operaționale

III. Activități de dezvoltare personală (ADP)

Întâlnirea de dimineață

Rutine

Tranziții

IV. Activități liber alese 2 (ALA 2)

Etapela activității	Ob. Op.	Descrierea activității		Strategia didactică			Evaluare
		Activitatea educatoarei	Activitatea copiilor	Metode și procedee	Forme de organizare	Mijloace didactice	
ADE							
ALA 1							
ALA 2							

Procesul de proiectare a activităților instructiv-educative este nu numai posibil, dar și necesar pentru o mai bună direcționare a activităților concrete, punctuale de învățare. Cu privire la acest aspect, nu există un acord unanim, întrucât anumiți autori consideră că procesul educațional este un act inedit, unul de creație fondat pe anumite acțiuni care nu pot fi prevăzute în tot ansamblul lor, influența educațională fiind produsul exclusiv al inspirației educatorului. De aici emerge caracterul personalizat al proiectării, în ideea în care asupra întregului proces se răsfărânge personalitatea cadrului didactic, creativitatea și imaginația acestuia. Alți autori au un punct de vedere diferit față de cel de mai sus, susținând faptul că reușita activității didactice, sau a oricărei activități umane, este dependentă de minuțiozitatea și corectitudinea pregătirii ei; plecând de la principiul că un lucru bine făcut este, de fapt, rezultatul unui proiect bine gândit (cum afirma filosoful polonez Tadeusz Kotarbinski).

Florea Voiculescu (2005) opinează cu privire la acțiunea de proiectare că aceasta se constituie „într-un ansamblu de operații, acțiuni și evenimente, de norme și reguli de gândire și acțiune prin care se concepe, se realizează și se evaluează un sistem, o structură, o instituție sau un proces de educație” (p. 346). Din această perspectivă, autorul consideră că elaborarea unui proiect pedagogic (tot ce se poate desemna prin acest concept) presupune o serie de etape, cum ar fi:

- ✓ analiza contextului, a condițiilor și nevoilor pentru care se elaborează proiectul,
- ✓ analiza resurselor procedurale disponibile,
- ✓ identificarea modalităților de eficientizare și raționalizare a resurselor,
- ✓ anticiparea rezultatelor scontate,
- ✓ selectarea conținuturilor, a mijloacelor și metodelor adecvate,
- ✓ selectarea modalităților de evaluare,

- ✓ identificarea modalităților de optimizare / reglare / perfecționare a demersului viitor (Voiculescu, 2005).

Un demers proiectiv realist și pertinent se constituie ca o primă condiție în asigurarea succesului și eficienței activității didactice. Or pentru a satisface această condiție, este necesar a se stabili un anumit algoritm care să permită articularea coerentă a componentelor microstructurale ale procesului de învățământ.

Particularizăm, în cele ce urmează, algoritmul procedural al proiectării activităților didactice din grădiniță.

Întrebări ale educatoarei	Elemente structurale ale procesului de învățământ	Activitatea educatoarei
<i>Ce voi face ?</i>	Obiective operaționale	Formulează obiectivele operaționale.
<i>În ce condiții?</i> - cu cine? pentru cine? - unde, când, în cât timp ?	- preșcolari - mediul și timpul de instruire	Identifică și analizează capacitățile intelectuale ale preșcolarilor: potențialul intelectual, interesul, motivația acestora pentru activitatea didactică. Analizează caracteristicile mediului de instruire, posibilele restricții. Apreciază și fixează timpul necesar instruirii.
<i>Cu ce voi face ?</i>	Resursele educaționale	Identifică și analizează resursele educaționale disponibile. Inventariază și procură alte resurse necesare.
<i>Cum voi face ?</i>	Strategia de instruire	Elaborează strategia de instruire.
<i>Cum voi ști dacă am realizat cele propuse?</i>	Strategia de evaluare și autoevaluare	Elaborează strategiile de evaluare și autoevaluare ale activității desfășurate.

Așa cum se poate deduce din tabelul anterior, proiectarea presupune: stabilirea obiectivelor, a temelor, a modalităților de realizare, a resurselor umane și materialelor necesare, a modalităților concrete de evaluare a rezultatelor finale. Toate aceste secvențe sunt prefigurate în activitatea denumită generic *proiectare didactică* și se regăsesc concret în următoarele documente oficiale: proiectul anual, proiectul tematic, proiectul săptămânal și proiectul activității propriu-zise.

În multe cazuri, în practica educațională, se uzitează relativ mult de sinonimia terminologică existentă între „a proiecta” și „a planifica”. Conform didacticii contemporane, între cele două concepte există aspecte distincte. Astfel, „a proiecta” presupune

a schița, a anticipa o modalitate didactică optimă de acțiune, de a realiza procesul educativ respectând obiectivele educaționale, în timp ce a „a planifica” înseamnă a prevedea cu o foarte mare exactitate acțiunile ce urmează a fi demarate.

Propunem, în continuare, o analiză mai punctuală a etapelor procesului de proiectare didactică.

Prima etapă a proiectării activităților cu preșcolarii constă în precizarea obiectivelor educaționale. În momentul în care se parcurge această etapă, este necesar să se țină cont de anumite norme de ordin pedagogic, cum ar fi:

- ✓ formularea unui obiectiv face referire la o operație logică sau abilitatea mentală ce urmează a fi formată, și nu la informația sau problema de rezolvat;
- ✓ obiectivele educaționale trebuie să corespundă nivelului de dezvoltare a preșcolarului, experienței lui anterioare de învățare;
- ✓ obiectivele educaționale trebuie să dețină un caracter realist, adică să descrie operații sau acțiuni pe care copilul să le poată realiza;
- ✓ operațiile, comportamentele cuprinse în formularea obiectivelor trebuie să fie cât mai variate. (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002)

A doua etapă, foarte strâns legată de prima, este mai amplă, întrucât vizează, pe de o parte, alegerea conținutului necesar atingerii obiectivelor operaționale propuse, iar, pe de altă parte, identificarea capacităților de învățare necesare realizării obiectivelor operaționale. Operația de selecție a conținuturilor reprezintă o problemă de actualitate cu care se confruntă atât educatoarele debutante, cât și cele cu experiență, iar acest fapt este dat de multitudinea de informații cu care este asaltat astăzi copilul. În acest moment al proiectării didactice, educatoarea, la modul cel mai realist, deține frâiele, întrucât aceasta are autonomia de a alege acele conținuturi ale învățării pe care trebuie să le parcurgă cu preșcolarii. Desigur, demersul de selectare a conținuturilor răspunde unor rigori, norme metodologice, însă regula primordială este reprezentată de adecvarea conținuturilor la nivelul de dezvoltare a copilului.

A treia etapă a proiectării didactice o constituie elaborarea

strategiilor didactice, a modalităților în care se va organiza și desfășura predarea și învățarea, astfel încât să se obțină rezultate superioare. Aceste modalități de acțiuni se concretizează în alegerea metodelor didactice, a mijloacelor de învățământ, a formelor de organizare a colectivului de preșcolari. O altă dimensiune foarte importantă este timpul alocat în desfășurarea procesului educațional, iar un bun management al acestuia ar atrage după sine, până la urmă, îndeplinirea obiectivelor propuse. (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002)

Ultima etapă implică efectuarea evaluării rezultatelor obținute și, bineînțeles, a întregului proces educațional desfășurat. Această componentă a procesului de învățământ se află în relație de dependență directă cu obiectivele educaționale propuse în prima etapă. Pentru a desfășura o evaluare optimă este necesar să se realizeze întâi de toate o verificare și măsurare a rezultatelor obținute. Prin urmare, rezultatele obținute cu grupa de preșcolari vor fi comparate cu obiectivele propuse anterior. De asemenea, procesul de evaluare va permite educatoarei să revizuiască întregul act didactic, ceea ce va genera, probabil, regândirea propriului stil de muncă, mai ales atunci când rezultatele obținute se situează sub nivelul așteptării.

Așa cum am menționat anterior, demersul proiectării didactice presupune realizarea de produse de natură curriculară, precum: proiectul anual, proiectul tematic, proiectul săptămânal și proiectul activității propriu-zise.

- **Proiectul anual.** Curriculumul pentru învățământul preșcolar, conform reglementărilor actuale, se organizează în jurul celor șase teme curriculare. În funcție de acestea, de particularitățile grupei de copii, se stabilesc proiectele ce se vor desfășura pe parcursul întregului an școlar. Pe parcursul unui an școlar, se pot derula proiecte cu o durată cinci săptămâni (maximum) sau proiecte cu o întindere temporală mai redusă (una sau trei săptămâni).

Redăm în cele ce urmează, modele de proiectare anuală a activităților didactice, pentru a sesiza corelarea principalelor aspecte precum: intervalul temporal, tema curriculară, tema și subtema proiectului.

Modelul 1 – Planificare anuală – grupa mare

Propunător: educatoare Rebegea Iustina, Grădinița Pribești
(sursa: www.didactic.ro)

Perioada	Tema curriculară	Tema proiectului/ săptămânii	Subtema proiectului		
Săptămâna I	Evaluare inițială				
Săptămâna II					
Săptămâna III	Cine sunt / suntem?	Vreau să mă cunosc	Cine sunt eu - corpul omenesc		
Săptămâna IV			Familia mea dragă		
Săptămâna V			Prietenii mei de grădiniță		
Săptămâna VI			Eu și ceilalți – comunitatea		
Săptămâna VII			Sunt un pui de românaș		
Săptămâna VIII			Când, cum și de ce se întâmplă?	Pe aripi de toamnă	Toamna, anotimpul bogăției
Săptămâna IX					Fenomene ale naturii
Săptămâna X	Apă, aer, pământ, foc – elemente primordiale ale vieții				
Săptămâna XI	Viețuitoarele pământului	În lumea animalelor domestice și sălbatice			
Săptămâna XII		Fram și Flipper. Animale de la Polul Nord. Animale marine.			
Săptămâna XIII	Cum este / a fost / și va fi pe pământ?	Zvon de sărbătoare	Cufărul cu amintiri – tradiții și obiceiuri		
Săptămâna XIV		Viețuitoarele pământului	Dino, Sherkan, Ka și Samba –misterioasa junglă. Dinozauri dispăruți		
Săptămâna XV		Lumea minunată în care trăim	Terra și oamenii ei. Pământul și evoluția omului		
Săptămâna XVI			Telescopul magic – univers, planete, stele		
Săptămâna XVII			Labirintul cunoașterii – călătorii de-a lungul vremii		
Săptămâna XVIII		Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	Sentimente în lumea vie	Simțurile	
Săptămâna XIX				Sentimente umane. În lumea cercului.	
Săptămâna XX	În lumea poveștilor				
Săptămâna XXI	Ziua recunoștinței – mama				
Săptămâna XXII	Lumea colorată – culorile curcubeului				

Modelul 1 – Planificare anuală – grupa mare (continuare)

Perioada	Tema curriculară	Tema proiectului/ săptămânii	Subtema proiectului
Săptămâna XXIII	Cine și cum planifică / organizează o activitate?	Împlinește-ți visul	Grădinarii iscusiți
Săptămâna XXIV			Bobul fermecat și povestea pâinii
Săptămâna XXV			Cartea – leac pentru suflet
Săptămâna XXVI			Munca în prisacă – povestea mierii
Săptămâna XXVII			Timpul e prețios – ceasul
Săptămâna XXVIII	Ce și cum vreau să fiu?	Vreau să fiu de folos	Oameni și meserii
Săptămâna XXIX			Harnic, cinstit și bun
Săptămâna XXX			Munca și răsplata – banii
Săptămâna XXXI			Vreau să am prieteni – 1 iunie
Săptămâna XXXII			Lista cu sănătate – plante medicinale
Săptămâna XXXIII	Evaluare finală		Anotimpul veseliei
Săptămâna XXXIV			

Modelul 2 – Planificare anuală – grupa pregătitoare

(sursa: www.didactic.ro)

Semestrul I

Perioada	Tema curriculară	Tema proiectului/ săptămânii	Subtema proiectului
Săptămâna I	Evaluare inițială	Evaluare inițială	Din nou la grădiniță!
Săptămâna II			Oare ce mai știi?
Săptămâna III	Cine sunt / suntem?	Omul	Copilul și universul său
Săptămâna IV	Când, cum și de ce se întâmplă?	Toamna	Toamnă ruginie
Săptămâna V	Cine și cum planifică / organizează o activitate?		În camera bunicii
Săptămâna VI	Când, cum și de ce se întâmplă?		Buchetul toamnei
Săptămâna VII	Cum este / a fost și va fi aici pe pământ?	Natura	Prieteni pădurii
Săptămâna VIII			Rezervații naturale
Săptămâna IX	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	Omul	Să fim prieteni!
Săptămâna X			Cele cinci simțuri
Săptămâna XI	Cine sunt / suntem?	Țara	Mândru sunt că sunt român!
Săptămâna XII	Când, cum și de ce se întâmplă?	Iarna	Primul fulg de nea
Săptămâna XIII	Cine și cum planifică / organizează o activitate?		Din an în an sosesc mereu!
Săptămâna XIV	Când, cum și de ce se întâmplă?		O vacanță la munte
Săptămâna XV			Călătorie în zonele polare
Săptămâna XVI	Cine sunt / suntem?	Țara	Aici locuiesc și eu!
Săptămâna XVII	Când, cum și de ce se întâmplă?	Natura	Lumea subacvatică

Modelul 2 – Planificare anuală – grupa pregătitoare (*continuare*)

Semestrul II

Perioada	Tema curriculară	Tema proiectului / săptămânii	Subtema proiectului
Săptămâna XVIII	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	Omul	De-aș fi o zână din povești!
Săptămâna XIX	Când, cum și de ce se întâmplă?	Natura	În ograda bunicii
Săptămâna XX			A ieșit din ou la soare!
Săptămâna XXI	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	Omul	Mama-i numai una!
Săptămâna XXII	Când, cum și de ce se întâmplă?	Primăvara	Curcubeul primăverii
Săptămâna XXIII			Grădina e în floare!
Săptămâna XXIV			Se-ntorc păsările călătoare!
Săptămâna XXV	Cum este / a fost și va fi aici pe pământ?	Omul	De la car la nave spațiale
Săptămâna XXVI		Tradiții și obiceiuri	Hristos a înviat!
Săptămâna XXVII		Universul	Planeta Pământ
Săptămâna XXVIII			Printre stele!
Săptămâna XXIX	Ce și cum vreau să fiu?	Omul	Ca tine-aș vrea să fiu!
Săptămâna XXX	Cine și cum planifică / organizează o activitate?		Pâinea cea de toate zilele
Săptămâna XXXI	Cine sunt / suntem?		Mâine, eu voi fi școlar!
Săptămâna XXXII			Copil ca tine, sunt și eu!
Săptămâna XXXIII	Evaluare finală	Evaluare finală	Iată câte știi! Sunt gata de școală!

➤ **Proiectul tematic.** Această metodă de proiectie a activităților instructiv-educative se concretizează într-o serie de strategii eficiente de învățare, ce gravitează în jurul unei teme precise. Proiectul reprezintă o invitație la cercetarea și investigarea detaliată a unei teme (diferite obiecte, fenomene sau evenimente), ce contribuie substanțial la realizarea dezideratelor învățământului preșcolar. Autorii lucrării *Educația timpurie – ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar* (2009) prezintă cele trei etape specifice derulării unui proiect tematic:

Prima etapă:

- ✓ alegerea subiectului (ce poate fi sugerat de copii, educatoare sau stabilit de comun acord);
- ✓ realizarea hărții proiectului, prin evidențierea principalelor conținuturi ce urmează a fi abordate;
- ✓ realizarea unui inventar de aspecte, probleme cunoscute și necunoscute de copii;
- ✓ stabilirea obiectivelor de referință;
- ✓ realizarea scrisorii de intenție ce permite comunicarea obiectivelor proiectului;
- ✓ organizarea centrului tematic;
- ✓ achiziționarea resurselor materiale necesare;
- ✓ planificarea activităților;
- ✓ discuții cu părinții sau alți posibili parteneri (Glava, 2009).

A doua etapă:

- ✓ derularea efectivă a proiectului, ce implică reale acțiuni de documentare și explorare a temei propuse.

În acest interval, copiii derulează cercetări, fac observații directe, construiesc diferite produse, discută etc.

A treia etapă:

- ✓ Sinteza și evaluarea proiectului:
 - prezentarea rezultatelor obținute în urma derulării proiectului;
 - realizarea portofoliului proiectului care va însuma diferitele materiale utilizate: harta proiectului, lucrările realizate etc.

În continuare, oferim, spre exemplificare, două modele de proiecte tematice, cu întindere temporală diferită (o săptămână, respectiv 4 săptămâni).

Primul model vă oferă, inclusiv, deschideri spre implicarea în activitățile grupei a copiilor cu cerințe speciale (copil cu hipoacuzie, copil cu autism), propunând, pe de o parte, sarcini diferențiate, pe de altă parte, realizând cu grupa de exerciții care să contribuie la încheierea colectivului.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Modelul 1 – Proiect tematic – grupa mare

Propunător: prof. pt. învă. preșcolar Frangulea Pastor Aida Cristina, Grădinița cu program prelungit nr. 9, Brașov

PROIECT TEMATIC

„Iarnă, să te duci cu bine,
Primăvara vine, vine”

Tema anuală:

„Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

Argument:

„Obosită, glacială,
Iarna s-a retras în munți,
În vacanța hibernală,
La prietenii cărunți.
Printre frunze putrezite
Sună clopoței dalbi,
Iar crenguțele-nmugurite
Se preschimbă-n fluturi albi.”

(Tiberiu Jugănaru)

Primăvara este unul din cele patru anotimpuri care simbolizează noi începuturi, pentru natură, pentru noi și pentru activitatea noastră de zi cu zi. Este prilej de sărbătoare atât din punct de vedere laic prin care marcăm Prima Zi de Martie și apoi dragostea fără sfârșit a mamelor și a veghii lor permanente asupra fericirii și împlinirii noastre. Dar este sărbătoarea Paștelui aducându-ne aminte de Înviere.

Primăvara este explozia de viață, de ființă și de culoare. Ne bucură sufletul prin toate darurile ei.

Dar ca orice eveniment important, se lasă așteptată și prin capriciile ei ne păcălește astfel încât lasă Iarna să-și mai scuture cojoacele.

Babele... după cum le este firea, altele mai blânde, altele mai aspre.

Din acest motiv, în ziua ultimei Babe, ne luăm rămas bun de la Iarnă, care ne-a adus și ea bucuriile și sărbătorile ei, și ne îndreptăm fața către soarele timid de Primăvară.

Ghioceii își scutură clopoței vestind timid venire ei, vânticelul ca o boare mai îndulcește gerul dimineții, zăpada se ascunde în pământ

dând apa vieții pentru firișoarele de iarbă și parcă cerul nu mai este atât de îngândurat...

Suntem la început de primăvară...

Alegerea temei:

S-a realizat la propunerea copiilor. În perioada 7 martie-8 aprilie 2011, copiii au fost implicați în proiectul cultural tematic denumit „Un nou început”, focalizat pe elementele caracteristice ale anotimpului primăvara. Împreună cu educatoarele, aceștia au aflat despre semnificația mărțișorului, a zilei de 1 Martie și a celei de 8 Martie. În cadrul întâlnirii de dimineață, calendarul „le spune” deja copiilor că sunt în anotimpul primăvara.

Unii dintre copii au observat că, deși calendarul ne spune una, afară încă ninge, este frig și nu este pic de soare. Adică este iarnă și încă ne putem bucura de joaca de afară cu zăpadă.

Proiectul: „Iarnă, să te duci cu bine, Primăvara vine, vine”

Durata: 1 zi (program prelungit: tura I, II)

Evenimentul de deschidere:

Cu ocazia zilelor de 1 Martie și 8 Martie, copiii au adus la grădiniță buchețele de ghiocci. Unii dintre ei au întrebat și erau curioși să afle unde trăiesc ghiocci, pentru că afară încă este foarte frig și doar nu au haine ca noi să le fie cald. Thomas le-a povestit colegilor că el a văzut ghiocci și în curtea lor, iar bunica lui David ne-a adus chiar ghiocci din curtea sa.

Pornind de la curiozitatea lor, am decis derularea unui proiect tematic cu durată de o zi în care să aflăm mai multe despre Iarna care parcă ar vrea să mai stea și Primăvara, care deja și-a trimis vestitorii – ghiocci.

Obiective cadru:

Domeniul Limbă și Comunicare

- Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;

Domeniul Om și Societate

- Formarea și consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică;
- Îmbogățirea cunoștințelor despre materiale și caracteristicile

lor, precum și despre tehnici de lucru necesare prelucrării acestora în scopul realizării unor produse simple;

Obiective de referință:

Domeniul *Limbă și Comunicare*

- Să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor.
- Să audieze cu atenție un text, să rețină ideile acestuia și să demonstreze că l-a înțeles.
- Să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, activității personale și/sau a relațiilor cu ceilalți și simultan să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical.

Domeniul *Om și Societate*

- Să efectueze operații simple de lucru cu materiale din natură și sintetice
- Să fie capabil să realizeze lucrări practice inspirate din natură și viața cotidiană, valorificând deprinderile de lucru însușite.
- Să se raporteze la mediul apropiat, contribuind la îmbogățirea acestuia prin lucrările personale.

Resurse:

<i>Umane</i>	cadrele didactice ale grupei, preșcolarii grupei mijlocii A, părinții copiilor din grupă
<i>Materiale</i>	<ul style="list-style-type: none"> - imagini reprezentative pentru anotimpurile iarna și primăvara; - fotografii ale orașului Brașov în cele două anotimpuri; - cărți ilustrate pentru copii; - planșe; - jetoane cu elemente caracteristice celor două anotimpuri; - fișe; - creioane colorate, acuarele, pensule, hârtie colorată, hârtie creponată; - aparat foto; - DVD și/sau CD; - truse de construcții; - jucării; - flori și alte materiale puse la dispoziția grupei de către părinți.
<i>Procedurale</i>	<ul style="list-style-type: none"> Conversația; Explicația; Demonstrația; Observația; Exercițiul; Problematizarea; Brainstormingul; Munca independentă; Lucrul în echipe
<i>Timp</i>	1 zi

Inventar de probleme:

a) *Ce știu copiii despre temă:*

- Iarna se pregătește să plece.
- Iarna ne-a adus multe bucurii și sărbători (1 Decembrie – Ziua României, venirea lui Moș Nicolae, venirea lui Moș Crăciun, Serbarea Crăciunului).
- În anotimpul iarna putem face bulgări, ne putem da cu sania, patinele, schiurile.
- Iarna este frig, trebuie să ne îmbrăcăm gros.
- Iarna animalele stau la adăpost.
- Calendarul ne spune că suntem în anotimpul primăvara.
- Luna martie este o prima lună de primăvară.
- Am sărbătorit 1 Martie – Ziua Mărțișorului.
- I-am spus mamei că o iubim și i-am făcut o surpriză de 8 Martie.
- Au apărut ghiociei.
- În unele zile este mai cald.

b) *Ce nu știu și vor să afle:*

- Când va veni primăvara?
- De ce în unele zile este iarnă, ninge, este frig?
- Ce bucurii ne aduce primăvara?
- De ce se ceartă cele două anotimpuri?
- Care sunt culorile primăverii?
- Cum putem să chemăm primăvara mai repede?

Centre de interes deschise – materiale puse la dispoziția copiilor:

Cărți și reviste cu imagini de iarnă și primăvară, felicitări, cărți de povești în care apar/ca fundal sunt utilizate cele două anotimpuri (exemplu: Crăiasa Zăpezii de H. Ch. Andersen), vederi.



Hârtie creponată, creioane colorate, acuarele, pensule, planșete, plastilină.



„Căsuța păpușii”, mulaje ale legumelor de primăvară, elemente în miniatură ale unei bucătării.



Cuburi de lemn și plastic, truse de construcții, lego, mocheta cu modele, mulaje.



Ghiocci, ramuri de măslin, crenguțe înmugurite, jetoane cu imagini despre iarnă și primăvară, puzzle.



Pământ pentru flori, semințe de iarbă și de fasole, unelte de grădinărit, stropitoare jucărie, lădiță.

Scrisoare de intenție către părinți

Dragi părinți, bunici, frați și... pitici,

Noi cei din grupa mijlocie A suntem tare nerăbdători să vină Primăvara, dar Iarna încă ne mai aruncă câte un fulg pe nas. Nu știm ce se întâmplă cu cele două anotimpuri surori, dar ghiocci deja ne dau de veste că Primăvara ar veni.

De aceea noi vrem să ne luăm rămas bun de la Iarnă în data de 9 martie 2011 și vrem ca în această zi să ne ajutați să ne îmbrăcăm în alb și în verde, vrem să aducem Primăvara la noi în grupă cu ghiocci și crenguțe înmugurite.

Vă mulțumim,

Noi, cei din grupa Mijlocie A

și

Doamnele educatoare (care ne-au ajutat să scriem scrisoarea)

Scrisoare de mulțumire

Dragi părinți, bunici, frați și... pitici,

Noi cei din grupa mijlocie A, împreună cu doamnele educatoare, vă mulțumim că ne-ați ajutat să descoperim de ce Iarna și Primăvara par că se ceartă zilele acestea. Vă mulțumim că ne-ați adus ghiocci și crenguțele înmugurite. Ca să fim siguri că Primăvara va rămâne la noi am ascultat povești despre cele două, le-am văzut în cărți și în poze. Dar, împreună am făcut un tablou al începutului de primăvară, pe care vă invităm să îl admirați în cadrul expoziției noastre.

Vă mulțumim,

Noi, cei din grupa Mijlocie A și

Doamnele educatoare (care iar ne-au ajutat să scriem scrisoarea)

Etapa finală:

(evaluarea derulării proiectului și a produselor rezultate, formularea concluziilor)

- Album cu fotografiile realizate în timpul proiectului;
- Expoziție cu lucrările copiilor;
- Însemnări în jurnalul grupei;
- Alte produse ale activității copiilor.

PROGRAMUL ZILEI**Tura I**

Activități de dezvoltare personală ADP	Activități pe domenii experiențiale ADE	Jocuri și activități didactice alese ALA
<p>Întâlnirea de dimineață: Cum chemăm primăvara la noi în grupă (exerciții de comunicare)</p> <p>Rutină: Un zâmbet mare pe fața noastră (deprinderea de a avea o perspectivă pozitivă față de grupul de copii)</p> <p>Tranziție: „Iarnă, să te duci cu bine” (mimarea mișcărilor sugerate de cântec)</p>	<p>DLC: Educarea limbajului „De ce întârzie primăvara?”</p> <p>Povestirea educatoarei</p> <p>DOS: Activitate practică „Clopoței de primăvară”</p> <p>Mototolire, lipire</p>	<p>Știință: „Alege și potrivește” (jetoane reprezentative <i>Iarnă și Primăvară</i>)</p> <p>Artă: „Boabe de primăvară” (mototolire)</p> <p>Joc de masă: „Vedere de primăvară” (puzzle)</p> <p>Joc de mișcare: „Vânt de primăvară”</p>

Tura II

Activități de dezvoltare personală ADP	Activități pe domenii experiențiale ADE	Jocuri și activități didactice alese ALA
<p>Activități de dezvoltare personală ADP</p>	<p>Activități pe domenii experiențiale ADE</p>	<p>Jocuri și activități didactice alese ALA</p>
<p>Rutină: Un zâmbet mare pe fața noastră (deprinderea de a avea o perspectivă pozitivă față de grupul de copii)</p> <p>Tranziție: În pași de vânt de primăvară (variante de mers)</p>	<p>DLC: Educarea limbajului</p> <p>DOS: Activitate practică „De vorbă la colțul tematic” (ajustarea acestuia, cu ajutorul copiilor, cu elemente suplimentare)</p>	<p>Nisip și apă: „Picături de primăvară” (plantare semințe de iarbă și fasole)</p> <p>Joc de rol: „În bucătăria primăverii”</p> <p>Construcții: „Drumul primăverii către noi” (lego lemn)</p>

ACTIVITATE INTEGRATĂ

„Picături de primăvară”

Data: 9 martie 2011

Nivel I. Grupa: Mijlocie A

Unitatea de învățământ: Grădinița de copii, nr. 9 Brașov

Tema anuală: „CU CE ȘI CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMȚIM?”

Forma de realizare: Activitate integrată „Picături de primăvară” (ADP+ALA+ADE)

Tipul activității: mixtă (dobândire de noi cunoștințe, consolidarea cunoștințelor și a deprinderilor anterioare)

Scop:

Stimularea curiozității de investigare a mediului înconjurător și exprimarea impresiilor și a percepțiilor prin intermediul limbajului literar-artistic

Forma de organizare: frontal, pe grupuri, individual

I. ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

Elemente ale activității de dezvoltare personală: întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, completarea calendarului naturii, împărtășirea cu ceilalți, mesajul zilei)

Tema activității de dezvoltare personală: *Un zâmbet mare pe fața noastră*

Scopul: Dezvoltarea unei perspective pozitive în contextul unității și coeziunii grupului de copii, prin utilizarea jocurilor și activităților specifice, exprimând emoții și impresii legate de succesiunea anotimpurilor iarnă-primăvară.

Obiective operaționale:

O₁: Să utilizeze forme de salut specifice

O₂: Să răspundă la salut printr-un comportament adecvat

O₃: Să adapteze salutul în funcție de particularitățile individuale ale colegilor de grupă (pentru coleg cu hipoacuzie – utilizarea mimicii și a gesticii, a limbajului nonverbal, pentru coleg cu autism – utilizarea unui salut standard)

O₄: Să interpreteze cântecul „Iarnă, să te duci cu bine”

O₅: Să completeze corect calendarul naturii

O₆: Să realizeze legătura dintre fenomenele naturii și stările exprimate prin mimică

Strategii didactice:

- a. **Metode și procedee:** conversația, explicația, observația, exercițiul, munca interactivă.
- b. **Mijloace didactice:** calendarul naturii, poze ale copiilor, jetoane, imagini cu anotimpurile iarna și primăvara.
- c. **Forme de organizare:** frontal

II. JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI DIDACTICE ALESE

- **Știință:** „Alege și potrivește” (jetoane reprezentative *Iarnă și Primăvară*)

Scopul activității: Identificarea elementelor definatorii ale celor două anotimpuri

Sarcina didactică: Gruparea jetoanelor în funcție de anotimp

Obiective operaționale:

- O₁: Să identifice cele două anotimpuri personificate
- O₂: Să identifice simbolul sau imaginea reprezentată
- O₃: Să potrivească corect imaginea cu anotimpul
- O₄: Să descrie acțiunile realizate
- O₅: Să coopereze cu colegii de joacă

Strategii didactice:

- a. **Metode și procedee:** conversația, explicația, observația, exercițiul, munca interactivă
- b. **Mijloace didactice:** jetoane, imagini ale anotimpurilor iarna și primăvara
- c. **Forme de organizare:** în grupuri mici, individual

- **Artă:** „Boabe de primăvară” (mototolire)

Scopul activității: Identificarea elementelor definatorii ale celor două anotimpuri

Sarcina didactică: Gruparea jetoanelor în funcție de anotimp

Obiective operaționale:

- O₁: Să descrie instrumentele de lucru
- O₂: Să respecte etapele prin care se realizează mototolirea
- O₃: Să efectueze mișcări translatorii pentru obținerea produsului final

Strategii didactice:

- a. **Metode și procedee:** conversația, explicația, observația,

exercițiul, munca interactivă

b. **Mijloace didactice:** coșulețe, hârtie creponată albă și verde

c. **Forme de organizare:** în grupuri mici, individual

➤ **Joc de masă:** „Vedere de primăvară” (puzzle)

O₁: Să identifice piesele necesare

O₂: Să îmbine piesele corect

O₃: Să respecte modelul prezentat

O₄: Să ofere ajutor colegului de joacă

Strategii didactice:

a. **Metode și procedee:** conversația, explicația, observația, exercițiul, munca interactivă

b. **Mijloace didactice:** imaginea model, elemente de puzzle

c. **Forme de organizare:** în grupuri mici, individual

III. ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE

DLC: Educarea limbajului: „De ce întârzie primăvara?” – Povestirea educatoarei

O₁: Să audieze cu atenție textul povestirii

O₂: Să urmărească cu atenție firul povestirii

O₃: Să utilizeze propoziții simple/dezvoltate în formularea răspunsurilor la întrebările adresate de educatoare

O₄: Să desprindă mesajul educativ povestirii

O₅: Să se exprime corect, fluent și coerent în enunțuri corecte din punct de vedere

gramatical

O₆: Să participe activ în realizarea sarcinilor propuse.

Strategii didactice:

a. **Metode și procedee:** conversația, explicația, observația, exercițiul, munca interactivă

b. **Mijloace didactice:** textul povestirii, imagini-suport

c. **Forme de organizare:** frontal

DOS: Activitate practică: „ Clopoței de primăvară”. Mototolire, lipire

O₁: Să denumească materialele cu care lucrează

O₂: Să execute corect lucrarea propusă de educatoare,

utilizând materialele pentru a reda tema propusă

O₃: Să asambleze elementele obținute prin rupere în vederea aplicării lor pe suportul propus

O₄: Să-și dezvolte încrederea în forțele proprii (încrederea în sine)

O₅: Să-și coordoneze corect mișcărilor în timpul executării lucrării

Strategii didactice:

a. **Metode și procedee:** conversația, explicația, observația, exercițiul, munca interactivă, munca independentă

b. **Mijloace didactice:** hârtie creponată albă și verde; lipici, siluetă ghiocel

c. **Forme de organizare:** frontal, individual

ALA₂: Activitate cu întreg grupul de copii: Joc de mișcare „Vânt de primăvară”

- Să-și consolideze deprinderea motrică de a merge pe vârfuri într-o direcție.
- Să respecte spațiul desemnat pentru desfășurarea jocului.
- Să se orienteze rapid în spațiul de joc.

Metode și procedee: expunerea, conversația, explicația, problematizarea, exercițiul, expunerea, observația, demonstrația.

Bibliografie:

1. ***.(2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.
2. ***. (2009). "Revista Învățământului Preșcolar". Nr. 3-4/2009. București: Arlequin
3. Antonovici, Ș. (2009). *Jocuri-exercițiu pentru activități alese*. București: Aramis Print
4. Ciobotaru, M. et all. (2008). *Aplicații ale metodei proiectelor*. București: CD Press
5. Cioflica, S.M et all. (2010). *Ziua bună începe la întâlnirea de dimineață*. Ed. a II-a. Petroșani: Tehno-Art
6. Culea, L. et all. (2008). *Activitatea integrată în grădiniță. Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar*. București: Didactica Publishing House
7. Culea, L. (coord.) (2008). *Aplicarea Noului Curriculum pentru educație timpurie – o provocare?* Pitești: Editura Diana
8. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului*. Iași: Editura Institutul European

9. Gavra, R. (coord.) (2008). *Totul pentru copil. Ghid pentru educatoare și directori*. Pitești: Editura Diana

10. Grama, F. et all. (2009). *Aplicațiile Noului Curriculum pentru învățământul preșcolar*. Vol. I-III. București: Didactica Publishing House

11. Mitu, F., Antonovici, Ș. (2005). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*. Ed. a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional

12. Munteanu, C.; Munteanu, E.C. (2009). *Ghid pentru învățământul preșcolar. O abordare din perspectiva noului curriculum*. Iași: Polirom

SCENARIUL ZILEI

Copiii vor intra în grupă pe fond muzical – cântece despre primăvară – și vor saluta persoana oaspete.

Întâlnirea de dimineață:

a) Salutul: „Dimineața a sosit,
Și copiii au sosit,
Pe scaune ne așezăm,
Și frumos ne salutăm.”

Copiii sunt așezați în semicerc și se salută unul pe celălalt.

b) Prezența:
„După ce ne-am adunat,
Și frumos ne-am salutat,
Colegii ne-am întâlnit,
Cine oare n-a venit ?”

Se face strigarea catalogului și apoi centralizare fete-băieți.

Calendarul naturii

– A început o nouă zi!

– Cum e vremea azi?

Se lucrează pe panou:

– Când ați venit la grădiniță ați privit cerul?

– Erau nori ? Era soare? Bătea vântul ?

– Cum v-a îmbrăcat mama azi ?

– Ce zi a săptămânii e azi ? Ce zi a fost ieri ?

– În ce anotimp suntem ?

Împărtășirea cu ceilalți:

Educatorea le povestește despre peripețiile drumului greu către copii și faptul că a văzut un clopoțel alb în curtea unei case, care parcă îi spunea că primăvara este aproape.

Se prezintă ghicitoarea:

„Sunt micuț și frumușel
În formă de clopoțel
Din zăpadă ies nițel
Alb sunt cu codița verde
Bucuros cine mă vede!”

Copiii vor rezolva ghicitoarea, educatoarea le va arăta ghiocelul și apoi vor purta o scurtă conversație pe tema semnificației ghiocelului și a impresiilor lor despre acest subiect.

Activitatea de grup: În timp ce copiii împărtășesc impresii despre apariția ghiocelului în sala de grupă, se prezintă:

Noutatea zilei: este descoperit un săculeț, însoțit de o scrisoare de la Zâna Primăvara, în care le spune că în curând va veni.

Educatoarea citește o scrisoare de la Zâna Primăvara prin care aceasta îi roagă să o ajute să-și anunțe venirea. Ea le spune că felul în care ea își anunță venirea în fiecare an sunt ghiocelii, așadar îi roagă pe copii să confecționeze ghiocelii cât mai frumoși și apoi să realizeze un tablou. Zâna Primăvara le mai trimite și o poveste prin care le va spune copiilor „De ce a întârziat primăvara”, pentru ca ei să nu fie îngrijorați. Și pentru că acum copiii sunt ajutoarele Zânei, aceasta le dăruiește câte un ghiocel, pentru ca ei să fie cu adevărat mesagerii ai primăverii.

Tranziția către ADE-DLC se va face prin jocul muzical „Iarnă, să te duci cu bine!”.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ȘTIINȚIFIC	STRATEGIILE DIDACTICE			EVALUARE
		Resursele materiale	Metode și procedee	Forme de organizare	
<i>Moment organizatoric</i>	Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității. În cadrul întâlnirii de dimineață se vor face: prezența copiilor, stabilirea anotimpului, a zilei, completarea calendarului naturii, discuții referitoare la tema săptămânii (început de primăvară).	Centrul tematic amenajat	Conversația Frontal	Conversația Frontal	Participarea activă la discuții, completarea corectă a calendarului naturii, a prezenței.
<i>Captarea atenției</i>	Se va realiza prin intermediul sacului cu surprize în care se va regăsi scrisoarea Zânei Primăverii.	Sac cu surprize, scrisoare, imagini cu relevanță pentru povestirii, lucrarea practică	Explicația Frontal		Stimularea interesului pentru activitate
<i>Anunțarea temelor și a obiectivelor</i>	Se prezintă obiectivele într-o manieră accesibilă nivelului de înțelegere a copiilor: vor asculta o poveste din care vor afla despre motivele pentru care Zâna Primăvara întârzie să apară. Pentru aceasta, ea îi invită pe copii să asculte povestea „De ce întârzie primăvara”, să „dea zăpada la o parte” și să descopere surprizele pregătite de ea. Ca să știe unde să trimită razele de soare, ea îi invită pe copii să realizeze niște ghiocci pentru tabloul de început de primăvară.	Semnele individuale	Expunerea Explicația Conversația Frontal		
<i>Prezentarea conținutului și dirijarea învățării</i>	Se va crea atmosfera potrivită pentru începerea poveștii și li se va stimula curiozitatea copiilor prin invitarea la aflarea motivelor pentru care întârzie primăvara. Se precizează titlul poveștii și copiii vor fi invitați să asculte povestea. Se vor folosi tonul și mimica adecvată, apoi, pe baza ilustrației, se vor explica conținutul de idei și cuvintele noi.				

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII (continuare)

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ȘTIINȚIFIC	STRATEGIILE DIDACTICE		EVALUARE
		Resursele materiale	Metode și procedee Forme de organizare	
Obținerea performanței	<p>Pentru fixare, se vor prezenta ilustrațiile semnificative pentru momentele povestirii.</p> <p>Copiii sunt invitați să „dea zăpada” de pe surprizele primăverii și activitatea este continuată pe centrele de activitate:</p> <p>Știință: „Alege și potrivește” (jetoane reprezentative Iarnă și Primăvară)</p> <p>Artă: „Boabe de primăvară” (mototolire) Joc de masă: „Vedere de primăvară” (puzzle) Se va realiza un moment de valorificare a experiențelor de învățare pe centre de interes.</p>	<p>Imagini reprezentative pentru textul povestirii</p>	<p>Conversația, Explicația, Frontal, Individual</p>	<p>Aprecierea răspunsului copiilor</p> <p>Stimularea interesului pentru activitate</p>
Asigurarea retenției și a transferului	<p>Copiii sunt anunțați că trebuie să realizeze un ghiocel și apoi să completeze un tablou.</p> <p>Copiii sunt solicitați să intuiească materialul primit în coșulețe. Educatoarea prezintă apoi modelul ei.</p> <p>Copiii le sunt acordate câteva minute în vederea identificării acestor materiale. Se analizează împreună cu copiii modelul educatoarei.</p> <p>-Ce vedeți pe această planșă?</p> <p>-Cum sunt așezate bucățile de hârtie ?</p>		<p>Conversația</p> <p>Expunerea</p>	

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII (continuare)

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ȘTIINȚIFIC	STRATEGIILE DIDACTICE		EVALUARE
		Resursele materiale	Metode și procedee Forme de organizare	
	<p>- Ce culoare au bucățile de hârtie?</p> <p>- Cum au fost ele puse?</p> <p>Li se explică și li se demonstrează copiilor modul de lucru, precizând etapele. Copiii li se spune că trebuie să rupă toate bucățile de hârtie care sunt pregătite în coșuleț și apoi să fie mototolite.</p> <p>- Acum lucrarea este gata.</p> <p>- Se verifică modul de înțelegere corectă a etapelor de lucru.</p> <p>Se execută exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii.</p> <p>Se dă semnalul de începere: „Spor la lucru”.</p> <p>În timpul realizării temei de către copii, educatoarea va da indicații suplimentare acolo unde este cazul.</p> <p>După ruperea bucăților de hârtie și mototolirea lor, acestea vor fi lipite.</p> <p>Se anunță pregătirea în vederea finalizării lucrării.</p> <p>Se dă semnalul de încetare a lucrului.</p> <p>Ghiocii vor fi integrați în tablou. Lucrările vor fi expuse și se analizează pe scurt împreună cu copiii.</p>	<p>Hârtie creponată</p> <p>Modelul educatoarei</p> <p>Coșulețe</p>	<p>Demonstrația</p> <p>Explicația</p>	<p>Stimularea interesului pentru activitate</p>
<p><i>Evaluarea performanței</i></p> <p><i>Încheierea activității</i></p>	<p>Se fac aprecieri individuale și colective asupra participării la activitate; se fac recomandări pentru activitățile viitoare; se impart recompense.</p> <p>Copiii părăsesc sala cântând „Iarnă, să te duci cu bine!”</p>	<p>Jetoane</p>	<p>Conversația</p> <p>Explicația</p> <p>Frontal</p>	<p>Globale și individuale</p>

Al doilea model pune în prim plan harta proiectului și propune o detaliere pe zile / săptămână a activităților de învățare desfășurate. Activitățile integrate sunt proiectate prin combinarea a câte două domenii experiențiale, care se îmbină armonios și cu celelalte activități ale zilei (activități de dezvoltare personală și activități liber alese).

Modelul 2 – Proiect tematic – grupa mare

Adaptare după modelul propus de educatoarea Csete Susana, Grădinița Pinocchio, Câmpia Turzii
(sursa: www.didactic.ro)

**PROIECT TEMATIC - „TOAMNA CEA BOGATĂ”
GRUPA MARE „ISTEȚII”
ÎN CADRUL TEMEI: Când / cum și de ce se întâmplă?**

TOAMNA CEA BOGATĂ

Subtemele abordate:

1. „TOAMNĂ RUGINIE” (fenomene specifice)
2. „MERE, PERE ÎN PANERE!”
3. „HORA LEGUMELOR”
4. „CORONIȚA TOAMNEI”

Grupul-țintă: Grupa mare

Resurse umane: copii, educatoare, părinți, bunici;

Resurse materiale: pliante cu imagini despre toamnă, cărți cu povești și poezii despre toamnă, fructe, legume, flori naturale, jetoane, CD, calculator, televizor etc.

Perioada derulării proiectului: 4 săptămâni

Metode: observația, conversația, explicația, experimentul, problematizarea, învățarea prin descoperire, brainstormingul.

Evaluarea proiectului

- Vizite la florărie, la piață, la aprozar;
- Organizarea de expoziții cu lucrările copiilor pentru ceilalți copii din unitate;
- Portofoliile copiilor;
- CD cu poze;
- Concurs „Ce știm despre toamnă”, „Adevărat / fals”;
- Susținerea minispectacolului „Carnavalul toamnei”

Bibliografie

- Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani), 2008, MECT;
Dima, Silvia – *Metoda proiectelor la vârste timpurii*, ghid metodologic, Editura Miron, 2005.

CENTRE DE INTERES DESCHISE ȘI RESURSE MATERIALE

BIBLIOTECĂ - cărți și reviste cu instantanee ale anotimpului toamna; - fișe de lucru adecvate temei; - albume cu fotografii (<i>Toamna în oraș, Flori de toamnă, Fructe de toamnă, Coșul cu legume de toamnă, Culorile toamnei</i>).	ARTĂ - creioane colorate; - carioci; - tempera, acuarele, pensule; - aracet; - plastilină; - fișe de lucru; - hârtie glace, hârtie creponată; - foarfeci; - cărți de colorat; - frunze.	JOC DE ROL - „căsuță” utilată corespunzător pentru activități specifice pregătirilor specifice anotimpului toamna (bucătărie); - șorțulețe; - ustensile pentru gătit; - farfurioare, castron; - borcane pentru pregătirea murăturilor; - vase cu flori; - fructe de toamnă; - legume de toamnă.
CONSTRUCȚII - cuburi de plastic; - mașinuțe; - personaje în miniatură; - cuburi cu litere; - siluete diferite personaje.	ȘTIINȚĂ - jocurile: „Când se întâmplă?”, „Jocul anotimpurilor”; - imagini cu flori, fructe, legume de toamnă; - atlas botanic; - frunze.	JOCURI DE MASĂ - domino cu fructe; - domino cu flori; - domino cu legume; - din bucăți – întregul; - semințe, sămburi; - culori și forme.

INVENTAR DE PROBLEME

Ce știm?	Ce nu știm și vrem să aflăm?
<ul style="list-style-type: none"> • Toamna cad frunzele. • Toamna plouă și pleacă păsările călătoare în țările calde. • Toamna se coc fructele și legumele. • În fiecare toamnă oamenii culeg roadele din grădini, câmpii, livezi și vii. • Tufănică și crizantema sunt flori de toamnă. • Fructele și legumele proaspete conțin vitamine. • Florile se cumpără de la piață și de la florărie • Florile se pun în vase. • Oamenilor le place să dăruiască flori. • În pădure trăiesc copaci, animale, insecte. 	<ul style="list-style-type: none"> • De ce se uscă frunzele? • De ce bate vântul? • Cum sunt păstrate fructele și legumele? • Cum să mâncăm sănătos? • Care este evoluția unei flori? • Ce se întâmplă cu insectele și animalele?

DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE:**Obiective cadru**

- Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificației structurilor verbale orale.

Obiective de referință

- Să participe la activitatea de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și de auditor.

DOMENIUL ȘTIINȚE:**Obiective cadru**

- Dezvoltarea operațiilor intelectuale prematematice;
- Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia.

Obiective de referință

- Să înțeleagă și să numească relațiile spațiale relative, să plaseze obiectele într-un spațiu dat, ori să se plaseze el însuși în raport cu un reper dat.
- Să cunoască unele elemente ale lumii înconjurătoare precum și interdependența dintre ele.

DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE:**Obiective cadru**

- Formarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător;
- Formarea deprinderilor practic-gospodărești.

Obiective de referință

- Să se raporteze la mediul apropiat, contribuind la îmbogățirea acestuia prin lucrări personale;
- Să cunoască și să respecte normele de igienă alimentară.

DOMENIUL ESTETIC ȘI CREATIV:**Obiective cadru**

- Formarea unor deprinderi de lucru pentru realizarea de desene, picturi, modelaje;
- Formarea capacității de a recepta muzica.

Obiective de referință

- Să descopere lumea înconjurătoare cu ajutorul auzului;

- Să obțină efecte plastice, forme spontane prin intermediul picturii;
- Să folosească tehnici de modelare adecvate.

DOMENIUL PSIHOMOTRIC:

Obiective cadru

- Formarea și dezvoltarea deprinderilor motrice de bază și aplicativ-utilitare.

Obiective de referință

- Să recunoască și să aplice reguli de igienă a efortului fizic.
- Să-și formeze o ținută corporală corectă.
- Să execute mișcări motrice de bază: mers, alergare, sărituri.

EVENIMENT DE DESCHIDERE

Am împodobit clasa cu frunze colorate, apoi am expus la centrul tematic imagini cu aspecte specifice anotimpului, coșuri cu fructe, legume, puzzle-uri cu fructe și legume, cărți de colorat pentru copii.

Am lăsat copiii să se apropie, să observe, să discute între ei despre ceea ce-au văzut în clasă, apoi le-am spus o ghicitoare:

„Când vara călduroasă v-a părăsit

Iată și eu am sosit.

Cu multe și reci ploi,

Și zilele mici ca voi.

Vin pe deal, vin pe câmpie,

Tocmai cum îmi place mie

În rochiță ruginie.” (Toamna)

În timpul când am expus ghicitoarea, am prezentat copiilor o păpușă pe a cărei rochiță am aplicat frunze de diferite forme și culori, iar pe cap o coroană cu bogățiile toamnei.

Am purtat apoi o discuție cu copiii despre cele observate de ei în clasă și am hotărât ca în zilele care urmează să ne informăm și să discutăm mai multe despre anotimpul toamna.

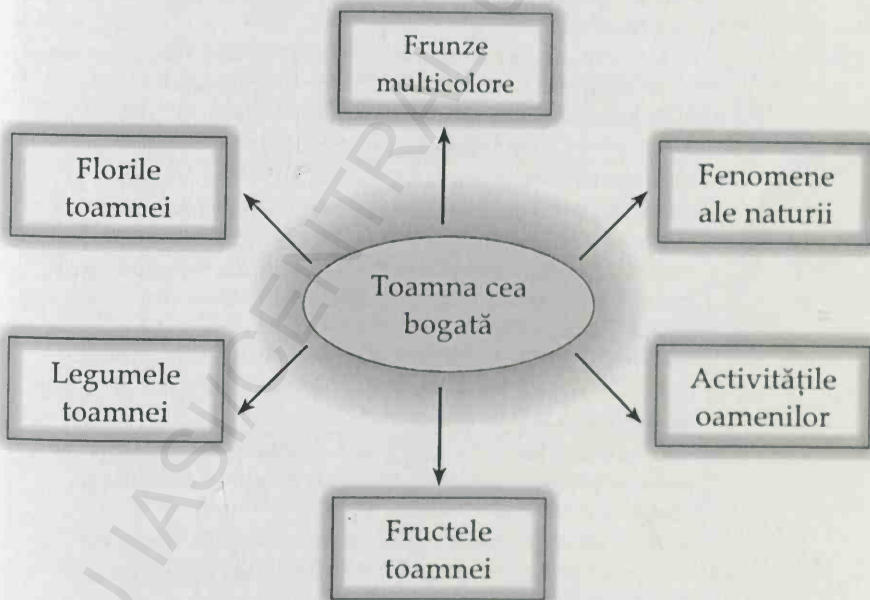
SCRISOARE CĂTRE PĂRINȚI

Dragi părinți,

Începând de săptămâna aceasta, pentru a satisface curiozitatea copiilor cu privire la anotimpul toamna, vom derula împreună proiectul tematic: „Toamna cea bogată”. Vom învăța despre schimbările produse în natură odată cu sosirea toamnei, despre fructele de toamnă, despre legumele de toamnă, despre flori de toamnă. Proiectul se va desfășura pe parcursul a patru săptămâni. Vă rugăm să discutați acasă cu copilul dvs. despre toate aceste aspecte, să le oferiți atât informații pe care să le împărtășească și celorlalți copii din grupă, cât și materiale care să fie aduse de copii la grădiniță și tot ce mai considerați dvs. că ne-ar sprijini pentru derularea cu succes a acestui proiect.

Vă mulțumim.

HARTA PROIECTULUI



PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

„TOAMNĂ RUGINIE” (fenomene specifice) Săptămâna 1

ZIUA DATA	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
Luni	<p>ADP. „Sunt galbenă, portocalie!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Bibliotecă „Frunza” – poveste; Artă „Amprentele frunzelor” – pictură, Construcții „Alei prin parc”, Joc liniștitor: „Suflăm frunzele”</p> <p>ADE. Activitate integrată (DS, DPM) „A sosit toamna?” (fenomene specifice toamnei: vânt, ploi, ceață, brumă) – observare, Educație fizică – „Învățarea mersului organizat!”</p>
Marți	<p>ADP. „Cum ți-ai petrecut ziua de ieri?” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Construcții „Tomberoane pentru frunze”, Știință „Presăm frunze”, Bibliotecă „Citim imagini despre toamnă”, Joc muzical „Bate vântul frunzele!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Culori și frunze” (DS, DOS) „Grupăm frunzele!” „Ce lucrează oamenii în grădini, livezi și vii” – convorbire</p>
Miercuri	<p>ADP. „De ce este copacul necăjit?” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Știință: „De ce cad frunzele?”, Artă: „Colorăm frunze” – desen, Joc de masă: puzzle, Plimbare în aer liber „Parcul, toamna!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „De vorbă cu Zâna Toamnă!” (DLC, DEC) „Unde a zburat rândunica?” – povestire, „Toamna!” – cântec</p>
Joi	<p>ADP. „Sunt vesel sau trist că a venit toamna!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Joc de rol: „Povestea frunzelor”, Bibliotecă: „Reprezintă grafic frunza!”, Joc de masă „Alege și grupează!”, Joc de mișcare: „Pasul ștrengarului”</p> <p>ADE. Activitate integrată: „Alai de frunze” (DS, DOS) „Frunzele toamnei” – sortare, clasificare, ex. cu material individual; „Covor de frunze” – colaj</p>
Vineri	<p>ADP. „Eu sunt vântul, tu ești ploaia!” – întâlnirea de dimineață „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Joc de rol: „La piață”, Artă – modelaj „Copacul desfrunzit”, Bibliotecă: „Proverbe și ghicitori”, Joc de mișcare: „Atent mergi, departe ajungi!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Cine e atent știe”(DLC, DEC), „Toamna” – memorizare, „Covor de frunze” – pictură (stampilare)</p>

„MERE, PERE ÎN PANERE!” Săptămâna 2

ZIUA DATA	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
Luni	<p>ADP. „O masă fără fructe e ca o sărbătoare fără muzică!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Bibliotecă: Citim imagini despre „Bogățiile toamnei”, artă: „Modelăm fructe”, Construcții: „Lădițe pentru fructe”, Joc imitativ: „La cules de fructe!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Bogățiile toamnei!” (DS, DPM) „Mărul și para” – observare, educație fizică – „Repetarea mersului organizat!”</p>
Marți	<p>ADP. „Un măr frumos poate fi viermănos!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Joc de rol: „Așezăm merele în cămară”, joc de masă: „Lotto cu fructe”, Știință: „Să cântărim fructele!”, joc de mișcare „Culegătorii”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Mozaic cu fructe” (DS, DOS) „Raftul cu mere!” – ordonare după mărime, ex. cu material individual, „Fructele și sănătatea” – convorbire</p>
Miercuri	<p>ADP. „Ce fruct îmi place?” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Bibliotecă: „Fructele conțin vitamine”, construcții plane: „Livada”, Știință: „Spune ce gust are?”, joc de mișcare „Atingem crenguța cu măr!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Din livadă în cămară!” (DLC, DEC) „Fructe în livadă” – lectură după imagini, „La cules de vie!” – joc muzical</p>
Joi	<p>ADP. „Ghicitori despre fructe!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Nisipar: „Livada”, Biblioteca: „Cartea fructelor”, Artă: „Fructe haioase”, joc de mișcare: „Întrecerea”</p> <p>ADE. Activitate integrată: „Balul fructelor” (DS, DOS) „Scărițe” – ordonare după lungime, ex. cu material individual; „Confecționăm ghirlande din fructe” – înșirare</p>
Vineri	<p>ADP. „Un măr consumat în fiecare zi, ține doctorul departe!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Bibliotecă „Scriem în jurnal lucruri pe care le-am învățat despre fructe”, Știință: joc senzorial „Săculețul fermecat” – tactil, joc de masă: „Puzzle cu fructe”, „Plimbare în livada din curtea grădiniței”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Fructele conțin vitamine!” (DLC, DEC) Joc didactic „Cine spune mai multe cuvinte!”, „Fructe de toamnă” – pictură</p>

„HORA LEGUMELOR” Săptămâna 3

ZIUA DATA	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
Luni	<p>ADP. „Toamnă, toamnă tu ne-aduci!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Bibliotecă: Citim imagini despre „Legumele toamnei”, artă: „Modelăm legume”. Construcții: „Lădițe pentru legume”, joc imitativ: „Recoltăm legume!”</p> <p>ADE: Activitate integrată „În grădina bunicilor!” – (DS, DPM) „Roșia și ardeul?” – observare, Educație fizică – „Învățarea alergării cu plecare și oprire la semnal!”</p>
Marți	<p>ADP. „Povestea vitaminelor!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Joc de rol: „Parada legumelor”, joc de perspicacitate – labirint: „Ajută iepurașul să ajungă la grădina bunicului”, Știință: „Să cântărim legumele!”, joc de mișcare „Iepurașul la morcovi”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Hora legumelor” (DS, DOS) „Morcovi pentru iepurași!”, – ordonare după grosime, ex. cu material individual, „Supa de zarzavat” de O. Cazimir – memorizare</p>
Miercuri	<p>ADP. „La bunica în cămară” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire. ALA. Artă: „Legume vesele”, construcții: „Piața de legume”, Bibliotecă: „Curiozități”, joc de atenție: „Ce s-a schimbat?”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Din grădina în cămară!” (DLC, DEC) „Roadele toamnei” – convorbire, „Supa de zarzavat” – cântec</p>
Joi	<p>ADP. „Ghici, ghicitoarea mea!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Artă: „Etichete pentru borcanele din cămară”, Biblioteca: „Cartea legumelor”, puzzle: „Legume”, joc de mișcare: „Găinile în grădina de zarzavat”</p> <p>ADE. Activitate integrată: „Hora din cămară” (DS, DOS) „Hora etichetelor” – ordonare după lățime, ex. cu material individual; „Jucării din legume, semințe!” – activitate practică.</p>
Vineri	<p>ADP. „Legumele conțin vitamine!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Artă: „Tava cu legume”, Joc senzorial „Cum sunt legumele? – tactil, Construcții: „Cărucioare pt. legume”, joc de mișcare: „De-a v-ați ascunselea!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Legumele conțin vitamine” (DLC, DEC) poveste creată – „Povești despre legume!”, „Tava cu legume” – modelaj</p>

„CORONIȚA TOAMNEI” Săptămâna 4

ZIUA DATA	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
Luni	<p>ADP. „De ce iubim florile?” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Bibliotecă: Citim imagini despre „Florile toamnei”, Artă: „Crizantema” – pictură, Nisipar: „Grădina cu flori”, joc de mișcare: „De la o floare la alta!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Flori și culoare!” (DS, DPM) „Crizantema și tufănică?” – observare, educație fizică – „Repetarea alergării cu plecare și oprire la semnal!”</p>
Marți	<p>ADP. „Flori naturale, flori artificiale!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Artă: „Aranjamente florale”, nisipar: „Ikebana”, joc de masă „Umbre”, joc de mișcare: „Dansul florilor”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Grădina cu flori” (DS, DOS) „Vaza cu flori!” – ordonare după culoare, mărime, formă, exerciții cu material individual „Cum și cui oferim flori” – convorbire (comportamente și atitudini)</p>
Miercuri	<p>ADP. „Un zâmbet, o floare” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire</p> <p>ALA. Joc de rol: „De-a florăresele”, Construcții „Sera cu flori”, Știință: „Lumină și întuneric pentru flori” – experiment, joc de mișcare: „Buchețele”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Florăresele” (DLC, DEC) „Convorbire între flori” de O. Cazimir – memorizare, „Mirosul florilor” – joc muzical</p>
Joi	<p>ADP. „Ce floare iubești?” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Știință: „Să vorbim despre flori”, joc de masă „Flori surori”, bibliotecă „Flori rare”, Plimbare în parcul din oraș.</p> <p>ADE. Activitate integrată : „De-aș fi o floare...” (DS, DOS) „Buchete de flori” – sesizarea diferenței cantitative, exerciții cu material individual; „Petale de flori!” – răsucire</p>
Vineri	<p>ADP. „Nu mai sunt pe luncă flori!” – întâlnirea de dimineață; „Mă pregătesc pentru activități!” – deprinderi de ordine, disciplină și autoservire.</p> <p>ALA. Artă: „Copii cu chip de floare” – desen, Știință: „Mirosul florilor” – joc senzorial, Bibliotecă „Jurnalul florilor”, joc de mișcare: „Iată ți-am adus o floare!”</p> <p>ADE. Activitate integrată „Copiii și florile” (DLC, DEC) joc didactic „La florărie”, „Crizanteme?” – pictură</p>

- *Proiectul săptămânal.* Presupune eșalonarea activităților pe durata unei săptămâni, ținând cont de tema săptămânii, de obiectivele urmărite, de domeniile de dezvoltare vizate.

Pentru înțelegerea corelației dintre diferitele elemente structurale ale proiectului săptămânal, oferim câteva exemple. Se poate constata respectarea unui algoritm în realizarea proiectării săptămânale – sunt menționate perioada, tema, subtema, obiectivele urmărite, centrele de interes și materialele folosite, domeniile de dezvoltare, apoi se realizează o detaliere pe zile a activităților de învățare, ținând cont de categoriile de activități (pe domenii experiențiale, liber alese, de dezvoltare personală).

Model de proiectare săptămânală a activităților instructiv-educative: grupa pregătitoare

Propunător: educatoare Naghi Edit
(sursa www.didactic.ro)

Săptămâna 1

Perioada:

Tema: Evaluare

Subtema: Evaluare inițială – Trenulețul amintirilor

Obiectivele evaluative:

Verificarea capacității:

- de a răspunde motric la comenzi de prezentare a unor părți ale corpului;
- de a executa diferite exerciții motrice;
- de a trasa linii în spațiul dat;
- de a trasa linie continuă în spațiul dat, fără să atingă marginile;
- de a denumi obiectele din imagini;
- de a despărți cuvintele în silabe;
- de a formula propoziții simple și dezvoltate;
- de a recita poezii cunoscute;
- de a forma mulțimi după formă, mărime, culoare;
- de a raporta numărul la cantitate;
- de a desena figuri geometrice după model;
- de a ordona evenimentele în ordine cronologică;
- de a numi într-un cuvânt mai multe imagini ale obiectelor;
- de a comunica cu ceilalți;
- de a interacționa cu copiii de vârsta lui;
- de a manifesta bucurie în urma reușitelor proprii;
- de a manifesta interes pentru cunoaștere;
- de a manifesta interes pentru joc;
- de a finaliza o activitate de scurtă durată.

Centrele de interes deschise și materialele puse la dispoziția copiilor:

BIBLIOTECĂ	JOC DE ROL	CONSTRUCȚII
Reviste, cărți cu imagini despre prima zi de grădiniță, caiete de lucru, fișe adecvate temei, album cu poze din grădiniță, Cd-uri, Cd-player	„Căsuța păpușii”, utilată corespunzător pentru activități care se pot desfășura în familie, păpuși, mașinuțe, alte jucării;	Cuburi de plastic, cuburi cu litere, mașini, utilaje, unelte; Trusa Logii II
ȘTIINȚĂ	ARTĂ	JOC DE MASĂ
Atlas; Enciclopedia copiilor	Creioane negre și colorate, carioca, acuarele, plastilină	Puzzle, Set LOTO cu culori, Set „Alege ce se potrivește”

Activitatea metodică:

Pregătirea sălii de grupă pentru Festivitatea de deschidere a noului an școlar.
Pregătirea materialului didactic necesar evaluării inițiale.
Pregătirea probelor și a testelor pentru evaluarea inițială.

Domenii de dezvoltare:

- Domeniul Dezvoltarea motricității fine și grosiere: D.D.M.F.G.
- Domeniul Dezvoltarea cognitivă: D.D.C.
- Domeniul Dezvoltarea limbajului și a comunicării: D.D.L.C.
- Domeniul Dezvoltarea socio-emoțională: D.D.S.E.
- Domeniul Capacități și atitudini: D.D.C.A.

Ziua	Activități de învățare	Observații
Luni	ALA: - D.D.C.A. Joc de rol: „Jocuri și activități la liberă alegere” (manifestarea interesului pentru joc și jucării); - D.D.M.G. „Arată ce-ți spun eu” (probă de determinare a gradului de orientare spațio-temporală).	
	ADE: - D.L.C. „Denumeste obiectele din imagine”; - D.E.C. „Cântă un cântec îndrăgit de tine”, „Repetă după mine”.	
	ADP: - D.D.M.G. „Balerinii” (stau cu ochii închiși 10’) Rutină, Tranziții, Întâlnirea de dimineață: „Mă bucur să te revăd ! Mi-a fost dor de tine”, „Calendarul Naturii”, Joc de mișcare: „Mișcăm degețelele”.	

Ziua	Activități de învățare	Observații
Marți	ALA: - D.D.C. „Desenează un pătrat și un dreptunghi după model” – probă de reprezentare grafică); - D.D.C.A. Jocuri de construcții – „Cum construiești o casă”.	
	ADE: - D.L.C. „Formulează propoziții cu cuvintele din imagini”; - D.S. „Numără elementele fiecărei mulțimi și trasează o linie la cifra corespunzătoare”;	
	ADP: - D.D.M.G. „Fotbaliștii” (dominanta piciorului) Rutină, Tranziții, Întâlnirea de dimineață: „Cum ai petrecut în vacanță?” „Calendarul Naturii”, Exerciții de înviore.	
ACTIVITATE OPȚIONALĂ: Testarea capacităților și aptitudinilor		
Miercuri	ALA: - D.D.M.F. „Labirintul” (probă de coordonare manuală); - D.D.C. „Completează ce lipsește”, probă de evaluare a capacității de analiză).	
	ADE: - D.S. „Formează mulțimi de obiecte”(formă, mărime, culoare); - D.L.C. „Recită o poezie”.	
	ADP: - D.D.M.G. „Șotronul” Rutină, Tranziții, Întâlnirea de dimineață: „De cine ți-a fost cel mai dor?” „Calendarul Naturii”, Exerciții de înviore.	
ACTIVITATE OPȚIONALĂ: Testarea capacităților și aptitudinilor		
Joi	ALA: - D.D.C. „Spune când se întâmplă”; - D.D.L.C. „Trasează în dreptunghi atâtea liniuțe câte silabe are cuvântul”.	
	ADE: - D.S. „Spune ce culoare este... aceasta”, „Încercuiește obiectele mari”; - D.E.C. „Pliază corect o coală de hârtie în formă de pătrat pe ambele diagonale”	
	ADP: - D.D.M.F. „Privește prin binoclu” – dominanta oculară Rutină, Tranziții, Întâlnirea de dimineață: „Cât ai mai crescut”, „Calendarul Naturii”, Exerciții de înviore.	
Vineri	ALA: - D.D.C. „Colorează cu galben mulțimea în care sunt mai multe răstuțe”, „Colorează cu albastru cana în care este mai puțină apă”; - D.D.C. „Cum le spunem într-un cuvânt?”.	
	ADE: - D.P. „Mers în cercul desenat pe podea!”, „Săritura în lungime de pe loc cu ambele picioare peste 50 cm.”	
	- D.S. „Omulețul” (probă de reprezentare a corpului uman)	
	A.D.P.: - D.D.M.F. „Arată-mi cum faci... ciocănești, cum tai cu foarfeca? – dominanta manuală Rutină, Tranziții, Întâlnirea de dimineață: „Câte kilograme ai?”, „Calendarul Naturii”, Exerciții de înviore.	

Săptămâna 3**Perioada:****Tema: Cine sunt / suntem?****Subtema: „Eu și lumea mea din grădiniță”****Obiective de referință:**

- să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;
- să audieze cu atenție un text, să rețină ideile acestuia și să demonstreze că l-a înțeles;
- să manifeste interes pentru citit;
- să utilizeze efectiv instrumentele de scris, stăpânind deprinderile motrice elementare necesare folosirii acestora;
- să-și îmbogățească experiența senzorială, ca bază a cunoștințelor matematice referitoare la recunoașterea, denumirea obiectelor, cantitatea lor, clasificarea, constituirea de grupuri / mulțimi, pe baza unor însușiri comune (formă, mărime, culoare) luate în considerare separat sau mai multe simultan;
- să cunoască unele elemente componente ale lumii înconjurătoare (obiecte, ființa umană ca parte integrantă a mediului), precum și interdependența dintre ele;
- să comunice impresii, idei pe baza observărilor efectuate;
- să cunoască și să respecte normele necesare integrării în viața socială, precum și reguli de securitate personală;
- să aprecieze în situații concrete unele comportamente și atitudini în raport cu norme prestabilite și cunoscute;
- să cunoască și să utilizeze unelte simple de lucru pentru realizarea unei activități practice;
- să redea teme plastice specifice desenului;
- să exerseze deprinderile tehnice specifice modelajului în redarea unor teme plastice;
- să intoneze cântece pentru copii; să acompanieze ritmic cântecele;
- să cunoască și să aplice regulile de igienă referitoare la igiena echipamentului;
- să-și formeze o ținută corporală corectă (în poziția stând, șezând și în deplasare).

Centrele de interes deschise și materialele puse la dispoziția copiilor:

BIBLIOTECĂ Reviste, cărți cu imagini despre prima zi de grădiniță, caiete de lucru, fișe adecvate temei, album cu poze din grădiniță, Cd-uri, Cd-player	JOC DE ROL „Căsuța păpușii”, utilată corespunzător pentru activități care se pot desfășura în familie, păpuși, mașinuțe, alte jucării;	CONSTRUCȚII Cuburi de plastic, cuburi cu litere, mașini, utilaje, unelte; Trusa Logii II
ȘTIINȚĂ Atlas; Enciclopedia copiilor	ARTĂ Creioane negre și colorate, carioca, acuarele, plastilină	JOC DE MASĂ Puzzle, Set LOTO cu culori, Set „Alege ce se potrivește”

Activitatea metodică:

Confecționarea materialului didactic pentru activități, a fișelor pentru activitățile din săptămână. Studierea Curriculumului pentru învățământul preșcolar. Planificarea activităților din cadrul proiectelor și parteneriatelor grădiniței.

Pregătirea fișelor pentru evaluarea continuă. Proiectele și parteneriatele grădiniței.

Planificarea activităților din cadrul Comisiei metodice.

Ziua	Activități de învățare	Observații
Luni	ADP: - Întâlnirea de dimineață „Ce-mi place la grădiniță?” Exerciții de înviore. Calendarul naturii. Ne pregătim pentru activități „Jocuri de mișcare în aer liber” Rutină; Tranziții	
	ALA: - Joc de rol: „De-a grădinița” - Artă: „Jucăria preferată”.	
	ADE: - DLC (lectura educatoarei) „Maricica” de Luiza Vlădescu - DEC „Îmi place la grădiniță” – cântec „Cântă ca mine”, joc muzical	
Marți	ADP: - Întâlnirea de dimineață „Jocuri și jucării la grădiniță” Calendarul naturii. Jocuri de mișcare; Ne pregătim pentru activități „Facem ordine la jucării” Rutină; Tranziții; ACTIVITATE OPȚIONALĂ	
	ALA: - Joc de rol: „Plecarea Maricicăi la grădiniță” - Artă: „Maricica la grădiniță”.	
	ADE: - DS: observare „Grădinița, încăperile din grădiniță” - DLC: „Jocurile copiilor în grădiniță” (convorbire) - DOS: „Grădinița”, îndoire din hârtie	

Ziua	Activități de învățare	Observații
Miercuri	ADP: - Întâlnirea de dimineață „Vin curat la grădiniță” Calendarul naturii Exerciții de înviore. Ne pregătim pentru activități. Rutină; Tranziții ACTIVITATE OPȚIONALĂ	
	ALA: - Construcții: „Grădinița mea iubită” - Bibliotecă: „Reguli de comportare la grădiniță”	
	ADE: - D.S.: „Spune de ce sunt așezate jucăriile acestea împreună” - D.E.C. „Grădinița mea”	
Joi	ADP: - Întâlnirea de dimineață. „De ce vin la grădiniță?” Calendarul naturii. Exerciții de înviore. Ne pregătim pentru activități. „Ghicitori despre jucării și grădiniță” Rutină; Tranziții;	
	ALA: - Joc de masă: „Caută jucăriile” - Știință: „Formează grupe de obiecte”	
	ADE: - DS: „Unde este grupa de jucării?” - DOS: lectură după imagini „Reguli de comportare în grădiniță”	
Vineri	ADP: - Întâlnirea de dimineață. „Ce-ați dori să învățați la grădiniță” Exerciții de înviore. Calendarul naturii. Ne pregătim pentru activități. „De-a baba oarba”	
	ALA: - Joc de masă: Puzzle „Grădinița” - Biblioteca: „Unde au fugit jucăriile unui copil”	
	ADE: - „Familiarizarea copiilor cu diferite acțiuni și poziții de pe loc: drepte, pe loc repaus, raport, alinierea, întoarcere.” - „Consolidarea mersului organizat în diferite formații: în cerc, câte unul, câte doi, câte patru.” Joc: „Ascultă comanda!”	

- **Proiectul de activitate propriu-zisă.** Cuprinde anticiparea situațiilor concrete de învățare oferite copiilor în cadrul activităților didactice.

În cuprinsul prezentei lucrări, vom exemplifica structura proiectului de activitate propriu-zisă, pentru fiecare categorie de activitate specifică domeniului *Limbă și comunicare*.

Procesul de proiectare didactică nu poate exista în afara raportării permanente la planul de învățământ pentru nivelul de școlarizare cu care se lucrează. Astfel, în contextul noului curriculum, în structura planului de învățământ s-au produs câteva modificări esențiale.

Noul plan de învățământ pentru nivelul preșcolar se remarcă printr-o structură pe două niveluri de vârstă și încurajează, în contextul învățării centrate pe copil, eterogenitatea, eliminând, astfel, practica constituirii grupelor de copii în funcție de criteriul cronologic. Mai mult, construcția planului diferă și în funcție de tipul de program al grădiniței, respectiv, program normal, prelungit sau săptămânal. Pentru ambele intervale de vârstă (3-5 ani, 5-6/7 ani), planul de învățământ prevede următoarele categorii de activități: cele pe domenii experiențiale, jocuri și activități didactice alese și activități de dezvoltare personală. Desigur, există o diferență, cea dictată de numărul de ore, acesta fiind mai mare la nivelul II.

Avantajul noului plan de învățământ constă în abordarea interdisciplinară și integrată a conținuturilor propuse și asigură libertate cadrului didactic în planificarea activităților zilnice cu preșcolarii.

Plan de învățământ - Nivel preșcolar

Intervalul de vârstă	Categoriile de activități de învățare	Nr. de activități / săptămână		Nr. ore / tură, din norma cadrului didactic, dedicate categoriilor de activități din planul de învățământ
		ON*	OP/OS*	
37 – 60 luni (3,1 – 5 ani)	Activități pe domenii experiențiale	7	+7	2h x 5 zile = 10h
	Jocuri și activități didactice alese	10	+5	1,5h x 5 zile = 7,5h
	Activități de dezvoltare personală	5	+10	1,5h x 5 zile = 7,5h
	TOTAL	22	+22	25 h
61 – 84 luni (5,1 – 7 ani)	Activități pe domenii experiențiale	10	+10	3h x 5 zile = 15h
	Jocuri și activități didactice alese	10	+5	1h x 5 zile = 5h
	Activități de dezvoltare personală	6	+11	1h x 5 zile = 5h
	TOTAL	26	+26	25

Notă:

* Abrevieri pentru cele trei tipuri de program din grădinițe: normal (ON), prelungit (OP) și săptămânal (OS).

La programul prelungit și săptămânal, numărul de activități menționat reprezintă activitățile care se adaugă în programul de după-amiază al copiilor (tura a II-a a educatoarei).

Din perspectiva noului curriculum, pe lângă ideea centrării demersurilor educaționale pe copil, un accent deosebit este plasat și pe rolul educatoarei în activizarea permanentă a copilului din prisma activităților pe care aceasta le proiectează. În această viziune, copilul și educatoarea se află într-o interacțiune continuă, negociind în fiecare moment al procesului pașii de urmat. Mai mult, cei doi parteneri conlucrează în construcția cunoașterii. Toate acestea converg către ideea conform căreia învățământul preșcolar, prin abordarea de tip sistemic, contribuie substanțial la formarea și dezvoltarea copilului, precum și la pregătirea lui pentru școală.

Mergând mai departe, noul curriculum se distinge și prin organizarea procesului de învățământ din perspectiva domeniilor experiențiale, care, în opinia lui L. Vlăsceanu sunt „câmpuri cognitive integrate” care transcend granițele dintre discipline și care se intersectează cu domeniile tradiționale (domeniul psihomotric, domeniul limbajului, domeniul socio-emoțional, domeniul cognitiv) (*Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, p. 7). Astfel, se conturează 5 domenii experiențiale:

- **Domeniul limbă și comunicare.** Acesta vizează stăpânirea exprimării orale și scrise, precum și abilitatea de comunicare verbală și scrisă, înzestrându-l pe copil cu capacitatea de a vorbi clar, fluent, cu încredere indiferent de situațiile cu care se confruntă. În cadrul acestui domeniu este facilitat și primul contact al copilului cu o limbă străină.
- **Domeniul om și societate:** se referă la tot ceea ce ține de om: modul lui de viață, relațiile sale cu alți oameni, relațiile cu mediul social. O extensie a acestui domeniu cu care copilul poate lua contact este tehnologia, descoperind în acest mod diferite realități înconjurătoare.
- **Domeniul estetic și creativ:** contribuie la formarea abilităților de a răspunde emoțional și intelectual la diferite experiențe, la dezvoltarea sensibilității față de frumos, artă, cultură. Astfel de experiențe implică anumite stări afective, prin intermediul cărora copiii acumulează cunoștințe și abilități, care le vor permite să reacționeze la ceea ce văd, aud și simt.

- *Domeniul științe:* presupune abordări din sfera matematicii și a științelor naturii, oferind în acest mod suficiente oportunități de a intra în contact cu concepte specifice, ceea ce va contribui la dezvoltarea diferitelor capacități, precum raționamentul, chiar și cel abstract, capacități explorative, de investigație științifică.
- *Domeniul psiho-motric* vizează coordonarea și controlul mișcărilor corporale, mobilitatea și rezistența fizică, motricitatea fină și grosieră (*Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*).

Aminteam anterior că, din punct de vedere structural, noul curriculum plasează în prim plan următoarele componente fundamentale: obiectivele, finalitățile, conținuturile, timpul de instruire și sugestii privind strategiile de instruire și de evaluare pe cele două niveluri de vârstă (3-5 ani și 5-6/7 ani).

Referitor la obiective, în acest context, ne interesează obiectivele cadru, care sunt formulate în termeni de generalitate și indică acele competențe ce se doresc a fi formate de-a lungul preșcolarității. De precizat că aceste obiective sunt formulate pe cele cinci domenii experiențiale. În continuare, obiectivele de referință, alături de exemplele de comportament, sunt formulate pentru fiecare temă în parte și, implicit, pe fiecare domeniul experiențial. În formularea acestora s-a ținut cont de:

- posibilitățile, interesele și nevoile copilului preșcolar, precum și respectarea ritmului propriu al acestuia;
- corelarea fiecărei noi experiențe de învățare cu precedentele;
- încurajarea inițiativei și participarea copilului preșcolar la stabilirea obiectivelor, selecția conținuturilor și a modalităților de evaluare;
- încurajarea învățării independente prin oferirea de ocazii pentru a-și construi cunoașterea (atât în instituția de învățământ, cât și în afara acesteia), precum și a lucrului în grupuri mici pe centre de activitate (arii de stimulare) și, pe cât posibil, în grupuri cu o componență eterogenă;
- stimularea autorefecției, autoevaluării, autoreglării comportamentului de învățare (*Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*).

Este bine să subliniem și faptul că obiectivele de referință, comportamentele selectate pentru cele șase teme curriculare integratoare, precum și sugestiile de conținuturi sunt orientative și constituie mai degrabă un suport pentru cadrele didactice aflate la început de drum.

Referitor la aceste conținuturi curriculare, educatoarea are libertatea de a stabili proiectele tematice pe care le va desfășura cu copiii. În acest sens, pe durata unui an școlar, se pot derula un număr de maximum 7 proiecte cu o întindere temporală de maximum 5 săptămâni / proiect. Desigur, în funcție de complexitatea temei abordate, durata proiectului poate fi variată, totodată se pot urmări și diferite teme săptămânale.

2.2. Categoriile de activități specifice învățământului preșcolar

a. Activitățile pe domenii experiențiale: reprezintă activități integrate sau pe discipline, desfășurate cu copiii în cadrul unor proiecte planificate în funcție de temele mari propuse de curriculum, de nivelul de vârstă și de interesele preșcolarilor. Pe durata unei săptămâni se pot desfășura maximum 5 activități integrate (conform *Curriculumului pentru învățământ preșcolar 3-6/7 ani*), indiferent de nivelul de vârstă al preșcolarilor. Astfel, educatoarea poate planifica activități de sine stătătoare, pe discipline (activități de educarea limbajului, activități matematice, cunoașterea mediului, educație pentru societate, educație fizică, activități practice, educație muzicală, activitate artistico-plastică) sau activități integrate – care presupun îmbinarea armonioasă a cunoștințelor din cadrul mai multor discipline.

b. Jocurile și activitățile didactice alese: sunt cele pe care copiii și le aleg și îi ajută pe aceștia să socializeze în mod progresiv și să intre în lumea fizicii, a mediului social și cultural căruia îi aparțin, a matematicii, a comunicării. Aceste tipuri de activități de desfășoară pe grupuri mici de copii, în perechi sau individual. Jocurile și activitățile didactice liber alese se desfășoară dimineața, în etapa I, înainte de începerea activităților integrate; în etapa a III-a – în intervalul de timp de după activitățile integrate și până la servirea mesei/sau plecarea copiilor acasă (depinde de programul grădiniței) și în etapa a IV-a – care este cuprinsă între etapa de relaxare de după-amiază și plecarea copiilor acasă. Centrele de interes care susțin aceste tipuri de activități nu au suferit schimbări

față de cele cunoscute până în prezent. Astfel, acestea sunt: biblioteca, colțul căsuței/joc de rol, construcții, știință, arte, nisip și apă și altele (*Curriculumul pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, 2008). Deși denumirea acestui gen de activitate nu ar induce un grad prea mare de organizare, totuși respectă o serie de condiții. Astfel, pentru a se putea desfășura activitățile liber alese, trebuie să oferim copiilor posibilitatea de a alege. În acest sens, sala de grupă trebuie să fie special amenajată în sectoare sau zone, scopul acestora fiind acela de a asigura prilejul dezvoltării cunoașterii din prisma diferitelor domenii. Odată stabilite sectoarele, este necesară amenajarea lor cu materialele corespunzătoare. Toate aceste materiale trebuie să se afle la îndemâna copiilor, să fie ordonate, sortate și etichetate cu simboluri pentru a se păstra în acest sens ordinea. Chiar dacă cei mici aleg singuri sectorul în care doresc să se joace, educatoarea îi poate coordona, organiza, lăsându-le însă un grad mai mare de autonomie decât cea din cadrul activităților obligatorii.

Activitățile alese și jocurile libere sunt unele dintre cele mai eficiente modalități pentru dezvoltarea personalității copilului. Preșcolăritatea este vârsta la care cei mici pot acumula tot timpul noi cunoștințe, iar o influență considerabilă o are mediul lor apropiat, care le asigură trăirea unor experiențe complexe și variate, dar și stimularea gândirii (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002).

În timpul jocului, copiii par inepuizabili, pierd noțiunea timpului, fiind puternic preocupați de joc. Pentru aceștia jocul sau joaca este principala formă de manifestare a sentimentelor, dorințelor, a nevoilor, a întregii lor personalități.

Jocurile și activitățile alese prezintă o serie de avantaje. Astfel, prin intermediul lor copilul învață:

- să decidă singur asupra jocului și a jucăriilor, astfel că alege ceea ce consideră că i se potrivește;
- să fie responsabil pentru decizia luată;
- să devină independent în luarea deciziilor, organizarea jocului, alegerea relațiilor sociale cu egali și cu educatoarea;
- să cerceteze și să experimenteze soluții noi;
- să se autocunoască.

Odată cu trecerea copilului de la o grupă la alta, jocul este înlocuit de diverse activități de învățare în care se folosesc game



variate de fișe de lucru, produse ale activității mult dorite de părinți. Mai mult decât atât, jocul capătă un caracter din ce în ce mai organizat, structurat, pregătind, astfel, copilul pentru activitatea fundamentală din etapa următoare, și anume, învățarea.

Propunem în continuare, proiectul didactic al unei activități liber alese în cadrul activității de educare a limbajului.

Model Activitate liber aleasă

Propunător: educatoare Adriana Luminița Vlad, Grădinița cu program normal, Nr. 2, Zăbala

(sursa: www.didactic.ro)

SCENARIUL ZILEI

Copiii vor fi invitați în sala de grupă. În zona Științe are loc întâlnirea de grup. Se poartă un dialog care va fi orientat pentru a obține oferte din partea copiilor; se va discuta și negocia pentru rezolvarea situațiilor. După ce se propun mai multe variante, se alege varianta finală „Ora de științe”. Educatoarea intervine pentru a preciza că ei trebuie să rezolve toate sarcinile pentru buna desfășurare a jocului. Copiii sunt invitați să treacă pe la toate zonele din sala de grupă unde se găsesc materiale care au legătura cu tema propusă. Astfel, copiii se vor grupa în zona Arte, Științe, Construcții, unde vor experimenta lucruri noi sugerate de materialele existente în zonă. Pe măsură ce copiii își termină sarcinile, se pot alătura altui grup, unde oferă informații sau obțin informații suplimentare. În final, se va reuni grupul și copiii vor desfășura jocul de rol „De-a reporterul”.

Grupa: Pregătitoare

Activitatea: Jocuri și activități liber alese

Tema: La ora de științe

Mijloc de realizare: Joc

Obiectiv cadru: Cultivarea sociabilității copiilor, a intereselor și a deprinderilor de cooperare, transpunerea lor în ipostaze ale vieții sociale, utilizând experiența socio-cognitivă.

Obiective operaționale:

- să descrie elementele caracteristice anotimpului iarna;
- să grupeze jetoanele după indicațiile date;
- să realizeze coperta cărții și paginile acesteia, prin tehnica asamblării, apăsării și lipirii;
- să îmbine piesele truselor de construcții, realizând tema cerută;
- să adopte comportamente adecvate rolurilor asumate în joc;
- să coopereze pentru efectuarea proiectului comun: Cartea de științe;

- să manifeste interes pentru activitatea desfășurată;
- să facă aprecieri asupra activității.

Resurse procedurale:

- a. **Metode și procedee:** explicația, exercițiul, jocul didactic, demonstrația, conversația, observația, jocul de rol,
- b. **Mijloace didactice:** centru tematic, materiale specifice fiecărui sector de lucru
- c. **Forme de organizare:** frontal, pe grupe, în perechi

Etapale activității	Conținutul științific	Resurse procedurale	Evaluare
Moment organizatoric	Copiii sunt invitați în sala de grupă pentru a participa la întâlnirea de grup, în cadrul zonei Științe, unde este amenajat centrul tematic „Iarna”.	Conversația Mijloace didactice despre anotimpul iarna	
Captarea atenției și introducerea în activitate	Educatorea o prezintă pe Zâna Iarna printr-o ghicitoare: Primii fulgi de nea stau în palma mea, te întreb nedumerit, ce anotimp a sosit? Copiii intuiesc răspunsul. Se prezintă copiilor centrul tematic Iarna și se analizează împreună cu aceștia. Copiii intuiesc și analizează cele observate.	Observația Conversația Expunerea	Aprecieri verbale
Anunțarea temei și a obiectivelor	Educatorea prezintă tema și expune obiectivele activității. Copiii receptează cu atenție.	Expunerea	
Dirijarea învățării	Se prezintă de către educatoare zonele de activitate și sarcinile de lucru: - prezentarea succesivă a zonelor și a materialelor de lucru. Copiii vizitează fiecare sector de lucru, cu materialele aferente. ZONA ȘTIINȚE: „Alege și grupează” – se prezintă o serie de imagini cu elemente ale anotimpului iarna. Sarcini didactice: - alegerea imaginilor caracteristice iernii; - gruparea imaginilor în funcție de criteriile indicate de educatoare, pentru a putea realiza paginile cărții. Copiii se implică în rezolvarea sarcinilor de lucru.	Observația Conversația Materiale de lucru Materiale de lucru Exercițiul	Aprecieri verbale cu privire la îndeplinirea sarcinilor

Etapele activității	Conținutul științific	Resurse procedurale	Evaluare
	ZONA ARTE: - se prezintă copiilor materialul de lucru: cartonul pentru copertile cărții, jetoanele pentru numerotarea paginilor. Copiii îndeplinesc sarcinile de lucru.	Conversația Exercițiul	
	ZONA CONSTRUCȚII: - se prezintă cuburile și spațiul de lucru, Sarcina didactică: -alegerea unui animal și construirea unui adăpost.	Conversația Observația Expunerea Explicația	
Obținerea performanței	Copiii își prezintă rezultatele muncii depuse. Grupurile se reunesc și asamblează împreună paginile cărții (lipesc pe fiecare pagină elementele solicitate). Fiecare grupă își va desemna un reprezentant care va interoga celelalte grupe cu privire la activitatea desfășurată.	Conversația	Aprecieri verbale
Evaluarea activității	Se apreciază contribuția fiecărui copil la realizarea sarcinii activității. Se fac aprecieri individuale și colective.		Aprecieri finale

c. Activitățile de dezvoltare personală: includ rutinele, tranzițiile și activitățile de după-amiază, inclusiv activitățile opționale.

Rutinele: reprezintă activități reper după care se derulează întreaga activitate a zilei. Acestea satisfac nevoile de bază ale copilului și contribuie substanțial la dezvoltarea globală a acestuia. Exemple de rutine: sosirea copilului, întâlnirea de dimineață, micul dejun, igiena – spălatul și toaleta, masa de prânz, somnul/ perioada de relaxare de după-amiază, gustările, plecarea. Rutinele se disting prin faptul că se repetă zilnic, la intervale aproximativ stabile, cu aproape aceleași conținuturi.

Tranzițiile: așa cum le spune și numele, permit trecerea de la momentele de rutină la diferite categorii de activități de învățare, sau de la o activitate de învățare la alta. Formele pe care le pot lua aceste activități sunt variate, de la activități desfășurate în mers ritmat, la activități ce se desfășoară pe fond muzical sau jocuri cu text și cântec (*Curriculumul pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, 2008).

d. Activitățile opționale: fac parte din categoria activităților de învățare, respectiv a celor de dezvoltare personală. Acestea sunt alese de către părinți din oferta care le este prezentată de

către educatoare. Opțiunile pot fi susținute de educatoare sau de către un profesor specialist.

2.3. Proiectarea activităților integrate

Referitor la *activitatea integrată*, concept nou introdus odată cu restructurarea curriculumului pentru învățământul preșcolar, rezervăm un spațiu distinct pentru a analiza și a exemplifica această nouă abordare curriculară.

Acest nou tip de activitate, nou prin raportare la activitatea clasică, de tip disciplinar, constă în „asocierea și cooperarea anumitor obiecte de studiu, din același domeniu sau din domenii diverse, în contextul uneia sau aceleiași planificări a activităților de învățare (sinonimi cu termenul de integrare, ar putea fi: fuziune, armonizare, încorporare, unificare, coeziune).” (Bocoș, 2009, p. 14). Cu alte cuvinte, prin integrare înțelegem o acțiune realizată de educatoare, care permite interrelaționarea unui ansamblu de elemente în vederea constituirii unui întreg al cunoașterii ce urmează a fi descoperit de copii.

Proiectarea unui curriculum integrat facilitează realizarea unei educații autentice, care depășește granițele obiectelor de studiu. La nivelul activităților din învățământul preșcolar, integrarea permite stabilirea unor relații funcționale între cunoștințele ce aparțin diferitelor domenii de cunoaștere și, dincolo de aceste relații, prefigurează formarea de noi capacități, atitudini și valori. În acest fel, granițele dintre domeniile de studiu dispar și facilitează construirea de către preșcolari a cunoașterii integrate, unitare și armonioase.

Proiectarea unei activități integrate reprezintă un demers riguros, căci educatoarea trebuie să întocmească un scenariu unitar, coerent, ținând cont de o serie de factori precum: obiectivele educaționale, sarcinile specifice sectoarelor de activitate, resursele temporale și materiale disponibile, specificul grupei de copii (Bocoș, 2009). Cu alte cuvinte, integrarea presupune o serie de strategii de proiectare și predare prin crearea unor multiple conexiuni semnificative între diferitele domenii ale cunoașterii cu scopul realizării unei imagini holistice și integrative a realității (Glava, 2009).

Curriculumul integrat este abordat în literatura de specialitate din prisma diferitelor modele de organizare ale acestuia. În funcție

de durată și elementele structurale, activitățile integrate sunt de patru tipuri:

- *Activități integrate de tip I* – cuprind activitățile pe domenii experiențiale, jocurile și activitățile didactice alese și activitățile de dezvoltare personală din întreaga zi (Tura I + Tura II – în cazul grădinițelor cu program prelungit, Tura I – pentru grădinițele cu program normal);
- *Activități integrate de tip II* – cuprind activitățile pe domenii experiențiale, jocurile și activitățile didactice alese și activitățile de dezvoltare personală din tura I (Tura I – grădinițe cu program prelungit, Tura I – grădinițe cu program normal);
- *Activități integrate de tip III* – cuprind activitățile pe domenii experiențiale, din întreaga zi (Tura I + Tura II – în cazul grădinițelor cu program prelungit, Tura I – pentru grădinițele cu program normal);
- *Activități integrate de tip IV* – au la bază activitățile dintr-un anumit domeniu experiențial, compus din elemente specifice mai multor domenii experiențiale (Tura I + Tura II – grădinițe cu program prelungit, Tura I – grădinițe cu program normal).

Pentru a vă forma o imagine cât mai clară despre importanța proiectării și desfășurării acestor tipuri de activitate, vă propunem spre analiză și reflecție patru proiecte de activitate integrată, concepute și desfășurate cu ocazia inspecțiilor speciale pentru susținerea examenelor de definitivat și de gradul didactic I în învățământ.

Model Activitate integrată de tip I (ADP + ALA + ADE)

Propunător: prof. drd. Daniela Mihaela Florescu, Grădinița
cu Program Prelungit Nr. 11 „Căsuța bucuriei”, Brașov

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: Mare / Pregătitoare (nivel II)

Tema anuală: Cine și cum planifică, organizează o activitate?

Tema proiectului tematic: „Grădinița altfel!”

Subtema proiectului: „Ce surprize ne-a mai pregătit grădinița?

Tema zilei: „În căutarea semnelor de punctuație”

Forma de realizare: activitate integrată tip I: ADP + ALA + ADE

Tipul activității: Mixtă

INVENTAR DE ACTIVITĂȚI**ELEMENTE COMPONENTE ALE ACTIVITĂȚII INTEGRATE**

I. Activități de dezvoltare personală = ADP

1. ADP: Întâlnirea de dimineață

Tema: „Ce surprize ne-a mai pregătit grădinița?”

II. Activități pe domenii experiențiale = ADE

1. ADE: DLC + DOS: „În căutarea semnelor de punctuație”:

III. Activități liber alese = ALA

ALA1:

1. ARTĂ:

Grupa 1 – modelaj „Modelăm semne de punctuație”;

Grupa 2 – Colorare semne de carte

2. ALFABETIZARE:

Joc-exercițiu: „Detectivii de semne”

3. IOC DE MASĂ:

Joc-exercițiu: „Caută umbra!” – Grupa 1

Puzzle: „Semne ciudate” – Grupa 2

Labirint: „Drumul către carte”

ALA2: Adevărat sau fals ?

OBIECTIVE, pe domenii experiențiale:

Domeniul *Limba și comunicare* (DLC):

OBIECTIV CADRU: Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

- să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;
- să înțeleagă și să transmită mesaje simple; să reacționeze la acestea;
- să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, activității personale și/sau a relațiilor cu ceilalți și simultan să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical;
- să recunoască existența scrisului oriunde îl întâlnește;
- să înțeleagă că tipăritura (scrisul) are înțeles (semnificație);
- să manifeste interes pentru citit.

COMPORTAMENTE:

- utilizează calitățile expresive ale limbajului oral și ale celui corporal în transmiterea unor idei și sentimente;
- pune întrebări și răspunde la cele adresate lui;
- alcătuieste propoziții simple și dezvoltate (despre obiecte, ființe familiare, personaje din povești, aspecte ale vieții sociale);
- diferențiază propozițiile enunțiative de cele interogative și cele exclamative;
- recunoaște semnele de punctuație în comunicarea scrisă și orală;
- utilizează corect în comunicarea orală semnele de punctuație.

Domeniul *Om și Societate* (DOS):

OBIECTIV CADRU: Educarea trăsăturilor pozitive de voință și caracter și formarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

- să-și adapteze comportamentul propriu la cerințele grupului în care trăiește (familie, grădiniță, grupul de joacă);
- să se raporteze la mediul apropiat contribuind la îmbogățirea acestuia prin lucrările personale;
- să negocieze și să participe la decizii comune.

COMPORTAMENTE:

- dobândește, treptat, autonomie în activitatea zilnică;

- își cunoaște responsabilitățile în microgrupul din care face parte;
- acceptă și oferă sprijin atunci când acest lucru i se cere.

SCOPUL ACTIVITĂȚILOR PE DOMENII EXPERIENȚIALE:

- *informativ:*
 - consolidarea cunoștințelor despre tipurile propozițiilor: enunțiativă, exclamativă, interogativă (fără terminologia de specialitate);
- *formativ:*
 - stimularea și dezvoltarea proceselor psihice senzoriale și de cunoaștere;
 - educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere gramatical;
 - dezvoltarea deprinderii de a utiliza semnele de punctuație în comunicarea orală;
 - dezvoltarea capacității de a lucra în condiții diverse, valorificând experiența acumulată;
- *educativ:*
 - cultivarea dragostei și interesului pentru carte;
 - cultivarea capacității de înțelegere a rolului semnelor de punctuație în viața omului;
 - stimularea interactivității și cooperării.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- *cognitive:*
 - să recepteze un text, înțelegând conținutul și expresivitatea acestuia;
 - să creeze individual structuri verbale, utilizând elemente expresive;
 - să recunoască pe textul tipărit semnele de punctuație;
 - să traseze semnele de punctuație pe spațiul punctat;
 - să utilizeze desene, simboluri pentru a transmite semnificații.
- *psiho-motorii:*
 - să traseze semnele de punctuație, respectând spațiul și condițiile de acuratețe și corectitudine;
 - să mențină poziția corectă a corpului în toate etapele activității;
 - să se orienteze adecvat în spațiul de lucru;

- să execute corect mișcările pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii;
- să răspundă prin acțiune la cerințele formulate.
- **socio-afective:**
 - să manifeste spirit cooperant;
 - să manifeste interes pentru exprimarea și comunicarea corectă din punct de vedere gramatical;
 - să exprime care este valoarea semnelor de punctuație în viața omului;
 - să manifeste interes și dragoste pentru carte;
 - să participe activ și afectiv la joc, aducându-și contribuția la reușita echipei;
 - să stabilească relații interpersonale pozitive;
 - să lucreze în echipă.

STRATEGII DIDACTICE:

- **RESURSE PROCEDURALE:** povestirea, conversația euristică, explicația, demonstrația, jocul-exercițiul, problematizarea, munca independentă, învățarea prin cooperare
- **RESURSE MATERIALE:** steluțele cu fotografiile ale copiilor – pentru prezență, „Calendarul naturii” și simbolurile aferente, perne, cartea fără semne de punctuație, cu mesaj, răvașul conținând mesajul; plastilină, planșete; semne de punctuație din carton, creioane colorate, fragmente de texte tipărite conținând semne de punctuație cunoscute de copii; bucăți tip puzzle pentru reconstituirea semnelor de punctuație; fișa cu un labirint în care trebuie să găsească drumul de la carte la semnele de punctuație; fișa cu semne de punctuație și umbre.
- **RESURSE UMANE:** preșcolarii grupei mari, educatoarea grupei
- **RESURSE TEMPORALE:** 1 zi de activitate didactică
- **FORME DE ORGANIZARE:** frontal, individual, pe echipe
- **ELEMENTE DE EVALUARE:** observarea sistematică a activității și comportamentului copiilor, aprecieri verbale, acordarea de recompense, evaluare curentă, verificare orală, examinare prin proba practică.
- **LOCUL DE DESFĂȘURARE:** sala de grupă

- **Tranziție 1** – La trecerea spre etapa de evaluare a performanțelor: Joc de mișcare „Imităm semnele de punctuație”
- **Tranziție 2** – între ADE și sectoare:
 „Hai cu toții să plecăm, lucruri noi să învățăm,
 Semne de punctuație să descoperim,
 Cu toții veseli să fim!”

Bibliografie:

- *** (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.
- Gramă, F. et al. (2009). *Aplicațiile Noului Curriculum pentru învățământul preșcolar*. Vol. I-III. București: Didactica Publishing House
- Preda, V. (coord.) (2009). *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. Craiova: Editura Gheorghe-Cârțu Alexandru
- Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Volumul 1, *Comunicarea orală*, București: Editura Compania
- Stoica, A. (2005). *Ghid metodic de educație plastică*. București: Editura Erc Press Educativ.

SCENARIUL ZILEI

ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ

Activitatea debutează cu întâlnirea de grup între copii și educatoare, prin intermediul salutului de dimineață. (Tema implicită – *Cine sunt/suntem? sau Ce și cum vreau să fiu?* – în funcție de modalitatea de abordare.

Copiii propun modul de salut al zilei în funcție de tema săptămânii (la sugestia educatoarei).

Educatoarea salută copiii, apoi împarte cartonașe colorate spunând: „*Bună dimineața, iubitorule de carte / cititorule!*” sau „*Bună dimineața, pici! / Mă bucur că sunt aici! / Dimineața a venit, / Toți copiii au sosit, / În cerc să ne adunăm, / Cu toții să ne salutăm!*”

Tema implicită *Cum exprimăm ceea ce simțim?* se poate schimba în funcție de modul de salut propus. Poate acționa o altă temă implicită și la fiecare copil.

Prezența: Copiii sunt așezați pe perne, în cerc. La panoul cu prezența, pe steluțe, sunt așezate fotografiile copiilor. Copiii

prezenți își întorc pe rând fotografia. Cele ale copiilor absenți rămân neîntoarse.

Apoi vor completa „Calendarul naturii”:

- Ce zi este astăzi?
- A câta zi a săptămânii este astăzi? Tema implicită: *Cum a fost, este și va fi aici pe pământ?*
- Cum este ziua de astăzi? Tema implicită: *Când, cum și de ce se întâmplă?*
- Ce simțiți voi astăzi? Tema implicită: *Cum exprimăm ceea ce simțim?*




După completarea calendarului naturii, voi iniția o scurtă discuție în care copiii își vor reaminti care este tema săptămânii: „Ce surprize mai are grădinița?”

Noutatea (tema) zilei / Captarea atenției: va fi realizată prin apariția în mijlocul cercului format de copii a unei cărți care este foarte supărată: „Dragi copii, sunt foarte necăjită: am pregătit pentru voi o poveste foarte frumoasă, dar Vrăjitorul Neștiutor de Carte a răpit semnele care ne ajută să înțelegem ceea ce citim, să vorbim expresiv, corect și să transmitem ceea ce dorim. Oare ce a furat Vrăjitorul?” (*Semnele de punctuație*)

RUTINE: „Astăzi eu sunt de serviciu” (exersarea deprinderii de a îndeplini anumite sarcini în cadrul grupei).

Această deprindere se exersează prin toate activitățile desfășurate în cursul zilei, copiii fiind desemnați pe rând să îndeplinească anumite sarcini.

ALA: Activități pe centre de interes

Centrul	Mijloc de realizare și temă	Material didactic	Sarcina
Artă 	Modelaj (grup 1): Semne de punctuație Desen – colorare în contur (grup 2): Semne de carte	Planșete, plastilină, șervețele, creioane colorate, carton colorat, semne de punctuație din carton;	- să modeleze semne de punctuație de dimensiuni diferite și instrumente utilizate în scrierea cărților; - să coloreze în contur și uniform semnele de carte;
Alfabetizare 	Descoperire de text: „Detectivii de semne”	creioane colorate, fragmente de texte tipărite conținând semne de punctuație cunoscute de copii;	- să descopere în texte semnele de punctuație cunoscute; - să găsească similitudini între semnele de punctuație cunoscute și obiecte din mediul înconjurător;
Joc de masă 	Labirint – „Drumul către carte” Puzzle – „Semne ciudate” Identificare – „Caută umbra!”	fișa cu un labirint în care trebuie să găsească drumul de la carte la semnele de punctuație; bucăți tip puzzle pentru reconstituirea semnelor de punctuație; fișa cu semne de punctuație și umbre.	- să găsească drumul cel mai scurt de la carte la semnul de punctuație; - să reconstituie semne de punctuație din piesele de puzzle; - să găsească similitudini între forme.

RUTINE:

- „Ne pregătim pentru activitate” – exersarea unor deprinderi igienice, de autoservire.

Secvențe didactice timp alocat	Conținut	Strategii didactice			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	
I. Moment organizatoric 1 min.	Crearea condițiilor necesare bunei desfășurări a activității: <ul style="list-style-type: none"> • Aerisirea sălii de grupă • Copiii vor fi așezați pe perinițe în semicerc, pe covor; • Pregătirea materialului demonstrativ; • Introducerea copiilor în sala de grupă; 	Frontal			
II. Captarea atenției 2 min.	<ul style="list-style-type: none"> • Se face prin trezirea interesului copiilor asupra <i>Cărții triste</i>, adlată în mijlocul semicercului. • Constatarea de către copii că a apărut o carte pe care o cunoșteau dintr-o activitate anterioară, ai cărei „ochi” plâng. • Examinarea cărții de către educatoare și descoperirea pe copertă a unui mesaj către copii, adresat de Carte, care îi roagă să o ajute să descopere semnele pe care Vrăjitorul Neștiutor de Carte le-a răpit, semne care ne ajută pe noi să înțelegem ceea ce citim și să vorbim expresiv, corect, să transmitem ceea ce dorim. Oare ce a furat Vrăjitorul? (Semnele de punctuație). 	Conversația Observarea Explicația	Carte Scrisoare cu mesaj de la Carte	Frontal	Evaluare globală prin observarea manifestării atenției și a interesului pentru activitate
III. Anunțarea temei 1 min.	<ul style="list-style-type: none"> • Pentru că știu că veți dori să o ajutăm pe prietena noastră cartea, vă propun să ne reamintim <i>Ce sunt aceste semne și Cum arată ele, Când și cum le folosim.</i> • Pentru a putea să le găsim, trebuie să demonstrăm că le cunoaștem, că știm cum să le folosim. • Pentru acest lucru, eu vă voi spune o poveste foarte frumoasă și apoi le vom și căuta. Povestea se numește „Povestea semnelor de punctuație”. Sunteți curioși să auziți povestea? 	Conversația Explicația		Frontal	Evaluare globală

Secvențe didactice timp alocat	Conținut	Strategii didactice			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	
<p>IV. <i>Dirijarea învățării</i></p> <p>15 min.</p>	<p>Se prezintă povestea (anexată proiectului de activitate integrată), accentuându-se momentele principale: aspectul pe care îl au fiii împăratului (punct, semnul exclamării și semnul întrebării), cum ajung ei să fie folositori. Copiii sunt solicitați să rezume povestea și să găsească împrejurul lor elemente/obiecte cu forme asemănătoare semnelor de punctuație.</p> <p>Se fixează apoi cuvintele noi – <i>măhnire</i>, <i>destoinici</i>, <i>neputință</i> – printr-un joc: pentru fiecare cuvânt există o imagine reprezentativă, asociată înțelesului și corespunzătoare poveștii:</p> <p>a. (pentru) <i>măhnire</i> – imaginea împăratului trist;</p> <p>b. (pentru) <i>destoinici</i> – imaginea celor trei fii de împărat pregătiți pentru război;</p> <p>c. (pentru) <i>neputință</i> – imaginea celor trei fii de împărat triști, ridicând din umeri.</p> <p>Se arată și un set de jetoane cu semne de punctuație. Atunci când educatoarea sau unul dintre copiii arată un semn, un copil formulează o propoziție potrivită.</p> <p>De exemplu:</p> <p>pentru <i>a.</i> și <i>„:</i>”: „Împăratul este măhnit.”</p> <p>pentru <i>a.</i> și <i>„!”</i>”: „Vai, ce măhnit este împăratul!”</p> <p>pentru <i>a.</i> și <i>„?”</i>”: „De ce este măhnit împăratul?”</p> <p>Pentru <i>a</i> mă convinge că îi putem porni în căutarea semnelor răpite și că sigur îi veți recunoaște când vă veți întâlni cu ele, vă voi da un test:</p>	<p>Observarea</p> <p>Conversația</p> <p>Surpriza</p> <p>Explicația</p> <p>Exercițiul</p> <p>Demonstrația</p>	<p>O planșă cu împăratul și fiii săi.</p> <p>Jetoane cu semne</p> <p>Imagine cu cei trei fii</p>	<p>Frontal</p>	<p>Evaluare globală</p> <p>Evaluare orală, individuală</p> <p>Evaluare orală</p> <p>Aprecierea verbală</p>

Secvențe didactice timp alocat	Conținut	Strategii didactice			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	
<p>V. Obținerea performanțelor</p> <p>2 min.</p>	<p>Vă voi spune trei ghicitori și voi trebuie să îmi alegeți semnul potrivit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „El este un fel de stop / Așadar, are ca scop / Să ne-orate lămurit! Că ideea s-a sfârșit. / Când citesc și-l întâlnesc / Trebuie că mă opresc.” (punctul) • „Când în minte nu sunt clare / Multe lucruri, cine-apare? / Este semnul de-..... / Și de știu să-l folosesc / Utr răspuns la el primesc.” (semnul întrebării) • „E un semn de bucurie / Când copiii știu să-l scrie, / Ne mirăm sau te îndemni / El este cel mai potrivit semn!” <p>Se accentuează importanța folosirii semnelor de punctuație.</p>	Ghicitorea	Carte de ghicitori	Frontal	Evaluare orală
<p>VI. Asigurarea feed-backului</p> <p>8 min.</p>	<p>Se organizează copiii pe grupe de inteligență.</p> <ul style="list-style-type: none"> - inteligența logico-matematică: • Compuneți o problemă pornind de la poveste! - inteligența interpersonală: • Alegeți și descrieți personajul preferat din poveste! • Motivați preferința pentru personaj! - inteligența kinestezică: • Indicați, prin gesturi și mimică, un personaj din poveste pe care colegii voștri să îl recunoască! 	Observația Muncă diferențiată pe grupe de inteligență	Lucrul pe echipe	frontal pe grupe	Evaluarea produselor realizate de cele trei grupe.

Secvențe didactice timp alocat	Conținut	Strategii didactice			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	
VII. Evaluarea performanțelor 10 min.	<p>- Pentru că ați înțeles care este povestea acestor semne fără de care nu putem scrie și citi corect, aș dori acum să treceți la mesele voastre să încercați să trasați aceste semne. Vom vedea cine trasează corect, fără să depășească spațiul, respectând linia punctată, lucrând îngrijit și frumos.</p> <p>Tranziție – joc de mișcare Copiii se deplasează la măsuțe imitând succesiv siluetele celor trei fii de împărat: ghemuit, pe vârfuri, aplecat. Apoi vor efectua un exercițiu de încălzire a degetelor: „Mâna mea – ca un cuvânt, Care răvășește-un gând. Mâna bate, mâna tace, Mâna floare se desface.</p> <p><i>Dață vrei în sus să zbori Fă degetele pocnituri Și pocnește de trei ori 1, 2, 3...”</i> Copiii execută mișcările: flutură degetele, arată cu arătătorul la tâmplă, bat din palme, mâinile pânne la urechi, flutură degetele, ridică mâinile cu pocniri de degete, urmând trei sărituri. După efectuarea exercițiilor de încălzire a mâinilor, se dau explicații despre trasarea semnelor de punctuație. Copiii trasează semnele grafice analizate: punctul, semnul exclamării, semnul întrebării pe cartea conturată pe o fișă de lucru individual.</p>	<p>Explicația</p> <p>Exercițiul</p> <p>Munca independentă</p>	<p>CD-player Înregistrarea vocii fantomice a „Spiritu-lui cârții”</p> <p>Fișe</p>	<p>Frontal</p> <p>Individual</p>	<p>Evaluare globală</p> <p>Interevaluare</p> <p>Evaluarea individuală a semnelor grafice traseate</p>

Secvențe didactice timp alocat	Conținut	Strategii didactice			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	
VIII. Evaluarea finală 2 min.	<p>Se expun lucrările și copiii le apreciază ținând cont de criteriile de evaluare: respectarea înclinăției, a spațiului de scris, acuratețea lucrării.</p> <p>Copiii apreciază lucrările realizate, desemnând lucrările reușite.</p> <p>Voi ați lucrat foarte frumos și semnele de carte au apărut, dar, pentru ca prietena noastră, <i>Cartea</i>, să nu mai rămână fără semne, vă invit la centrele de interes să mai modelăm semne de punctuație, să mai descoperim și alte semne sau să reconstituim semne de punctuație, pentru ca prietena noastră, <i>Cartea</i>, să aibă suficiente și să nu mai rămână niciodată fără ele.</p> <p>Se trece la activitatea pe centre de interes, intonând „Cântecul meu”.</p> <p>Copiii sunt rugați să spună ceea ce i-a impresionat cel mai mult în activitatea zilei.</p> <p>Apar semnele de punctuație care mulțumesc că au fost eliberate și îi apreciază pe copiii pe care au trasat semnele de punctuație corect și îngrijit.</p> <p>Semnele de punctuație îi roagă pe copii să exprime ceea ce i-a impresionat cel mai mult din activitatea zilei și să motiveze, îi apreciază pentru întreaga activitate a zilei.</p>	Turul galeriei	Puncte „dulci” colorate de la semnele de punctuație.	Frontal	Interevaluare
1 min.	<p>Tranziție:</p> <p>„Dă-mi cântecul” (joc de mișcare în aer liber)</p> <p>Copiii sunt așezați în cerc cu fața spre interior. În jurul fiecăruia este trasat un cerc. În mijlocul cercului mare este așezat un copil, care trece de la unul la altul și spune: „Dă-mi cântecul”. Fiecare îi răspunde: „Du-te la vecinca!”.</p> <p>În timp ce acesta se deplasează spre copilul arătat, ceilalți, prin alergare, schimbă locul între ei. Copilul din centru caută și el să ocupe unul din locuri. Dacă reușește, cel rămas fără loc trece în mijlocul cercului și jocul se reia.</p>	conversația euristică	Global		Apreciere verbală și cu ajutorul recompenselor.

POVESTEA SEMNELOR DE PUNCTUAȚIE

A fost odată... a fost odată ca niciodată un împărat ca toți împărații, stăpân pe o împărăție mare și bogată. Zilele se scurgeau una după alta, dar pe fruntea împăratului, ajuns la bătrânețe, se adunau adeseori norii nemulțumirii sufletești. Oare ce supărare avea bunul împărat? Oare ce gânduri întunecau liniștea sa?

Împăratul nostru avea trei fii, dar feciorii săi nu erau așa destoinici cum și-ar fi dorit tatăl lor, dese era zilele când feciorii nu reușeau să-i aducă vreo bucurie.

Primul fecior, mic și dolofan, vorbea ce vorbea și se oprea imediat, al doilea fecior, înalt și slab, se minuna de tot ce vedea în jurul său și al treilea fecior, înalt și adus de spate, punea mereu întrebări și niciodată nu găsea răspunsuri. Cu astfel de feciori ce avea să se aleagă de liniștea împărăției, când tatăl lor nu va mai fi, care dintre feciori îi va urma la tron purtând cinstea tatălui lor?

Într-o zi, la hotarele împărăției s-au adunat norii războiului, un împărat vecin și invidios pe bogăția și liniștea ce domneau în împărăția vecină s-a hotărât să pornească un război. Atunci împăratul își chemă feciorii și le spuse:

– A venit vremea să vă arătați priceperea în ale războiului, veți aduna oștile pentru a apăra hotarele de primejdie. Cel mai destoinic dintre voi va urma la tron, iar, dacă veți pierde lupta, am să vă pedepsesc aspru, am să chem Magicianul împărăției să vă găsească el un rost pe lumea asta. Eu am obosit să mă lupt cu neputința voastră!

Zis și făcut! Feciorii s-au pregătit de luptă cum au putut, dar erau prea nepricepuți și au pierdut războiul.

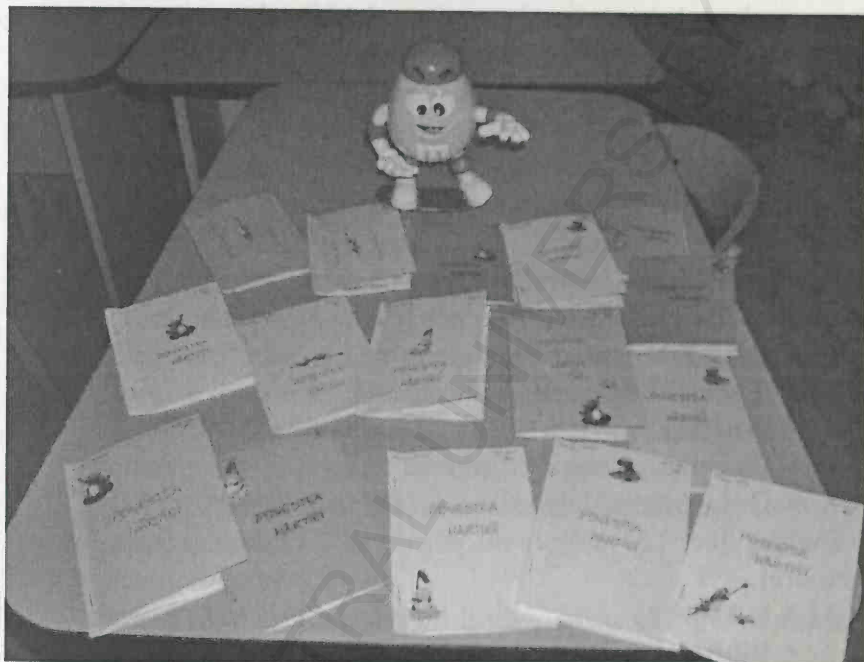
Supărat și mai hotărât ca niciodată, împăratul îl cheamă pe Magician și-i spune:

– Privește acești copii care nu-mi fac cinste și, pentru că au pierdut războiul, caută-le un loc în lumea asta unde să fie folositori!

Magicianul, care îi cunoștea foarte bine pe fiii de împărat și care auzise că în Împărăția cuvintelor era o mare încurcătura, cuvintele nu se mai înțelegeau între ele, a ascultat dorința împăratului și i-a transformat pe feciori în semne de punctuație, pe primul fecior, mic și dolofan, care se oprea mereu din vorbit, l-a transformat în PUNCT, pe al doilea, înalt și slab, care se minuna de tot ceea ce vedea, l-a transformat în SEMNUL EXCLAMĂRII, pe cel de-al treilea, înalt și adus de spate, l-a transformat în SEMNUL ÎNTREBĂRII. Când Magicianul a rostit

cuvintele magice, cele trei semne de punctuație erau deja în împărăția cuvintelor, ordonându-le.

Împăratul află cu bucurie că de acum fiii lui vor fi folositori, căci fără ei cuvintele nu se puteau înțelege și liniștea îi coborî în suflet. Pentru prima dată, după mulți ani, împăratul era fericit. Copiii săi își găsiseră un rost, erau de acum folositori.



Model Activitate liber aleasă

Propunător: prof. învă. preșcolar Elena Adriana Voinescu,
Grădinița cu program prelungit nr. 9, Brașov

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Grupa: mare

Tema anuală: „Cum este / a fost și va fi aici pe pământ”

Tema proiectului: „Animale mari și mici / De departe și de-aici”

Subtema: „În pădurile din țara noastră”

Denumirea activității: activitate integrată de tip I (ADP + ALAI + ADE + ALAII)

„Pe cărare prin pădure”

Tipul de activitate: consolidarea priceperilor și deprinderilor

Durata: aprox. 130 min.

Forma de realizare: frontal, pe grupuri, în perechi

Scenariul zilei:

A. ADP: 8,45-9,00

- (Rutină) Întâlnirea de dimineață
- (Rutină) Prezența și Calendarul naturii
- Prezentarea scenariului zilei
- Despre animalele sălbatice (discuții libere)

Tranziție: Joc: „Să aleg ce-mi place mie!” (așezarea copiilor pe sectoare)

B. ALA I: 9,00-9,25

- **Biblioteca** – „Eu povestesc, tu mă ascuți” (activitate desfășurată în perechi; copiii vor fi, pe rând, povestitori / ascultători)
- **Joc de rol** – „Iepurașii și prietenii lor” (cu păpuși de mână)
- **Artă** – „Ce urechi să fie oare?” (confeccionare de accesorii pentru dramatizare)

Tranziție: cântec – „Câte unul pe cărare”

C. ADE: 9,30-10,00

- **DLC** – poveste creată după un șir de ilustrații „O întâmplare din pădure”

Tranziție: ne pregătim pentru scenetă

D. ALA II: 10,05-10,30

- **Dramatizare** – „Pe cărare prin pădure” (de Adriana Voinescu)

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

- să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;
- să fie capabil să creeze el însuși (cu ajutor) structuri verbale, rime, ghicitori, povestiri, mici dramatizări, utilizând intuitiv elementele expresive.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- cognitiv-informaționale:
 - O1 - să povestească întâmplări din povești cunoscute, ajutându-se de imaginile date;
 - O2 - să descrie într-un cadru dat imagini, fapte, întâmplări, trăite sau auzite;
 - O3 - să aranjeze imaginile, fără ajutor, păstrând firul epic al întâmplărilor;
 - O4 - să alcătuiască o poveste pe baza imaginilor prezentate, cu cât mai puțin sprijin din partea educatoarei;
 - O5 - să folosească în povestire propoziții și fraze logice, corecte din punct de vedere gramatical;
 - O6 - să găsească repede un titlu și morala noii povești create;
 - O7 - să recite corect, fără sprijinul educatoarei, versurile dramatizării.
- socio-afective:
 - O8 - să manifeste îngăduință pentru cei trei iepurași, justificându-le comportamentul;
 - O9 - să atașeze recitării elemente de expresivitate în funcție de situația în care se află personajul interpretat;
 - O10 - să dea dovadă de colegialitate și spirit de echipă pe parcursul întregii activități.
- psiho-motrice:
 - O11 - să confecționeze cu îndemânare accesorii din hârtie prin pictură, decupare, asamblare și lipire;
 - O12 - să folosească mișcare scenică în timp ce recită sau cântă.

STRATEGII DIDACTICE:

- Metode și procedee: conversația, explicația, povestirea, demonstrația, observația, exercițiul.

- **Mijloace didactice:** imagini, medalioane, accesorii pentru dramatizare (urechi din carton pentru urs, lup, vulpe, iepurași), panou din placaj (pentru decor), păpuși de mânuit, cărți cu povești ilustrate, CD audio, foarfece, lipici, acuarele, pensule etc.

BIBLIOGRAFIE:

*** (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.

Preda, V. (coord.) (2009). *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. Craiova: Editura Gheorghe-Cârțu Alexandru

SCENARIUL ZILEI

ADP: La întâlnirea de dimineață, copiii vor socializa și își vor povesti întâmplările trăite cu o zi înainte. Se va realiza prezența la panoul „*Și azi am venit la grădiniță*”, fiecare copil prezent așezându-și poza. Se vor face modificări la „*Calendarul naturii*”, dacă este cazul.

Așezați pe scăunele, copiii vor aștepta să asculte tema despre care se va discuta în această zi. Ei vor afla, dintr-o scurtă povestire, pățania a trei copii care, lăsați singuri acasă, nu au ascultat sfatul părinților și au dat de necaz. Se va cere copiilor să-și amintească povești cu animale în care erau prezenți „copii” neascultători. Se va discuta despre morala acestora și despre animalele sălbatice prezente în povești.

Se trece apoi în revistă întreaga activitate care va fi desfășurată. Copiii vor putea observa materialele pregătite, făcându-și o imagine despre tematica zilei. Aceasta descoperire a materialelor pregătite reprezintă captarea atenției, stârnindu-le interesul pentru ceea ce va urma.

ALA I: Pe sectoare se vor desfășura activități pe grupuri, cu caracter introductiv pentru activitățile frontale următoare. La *Biblioteca* cei mici vor răsfoi cărți cu povești, discutând în perechi despre conținutul acestora, ascultând și povestind pe rând. Cred că acest sector va fi ales de cei cărora le place să vorbească mult, ei având un limbaj foarte bine dezvoltat.

La *Jocul de rol* copiii vor mânui păpuși ce reprezintă animalele din pădure, dezvoltându-și expresivitatea (intonație, mimică,

gestică) la care vor apela mai târziu în timpul dramatizării. În cadrul centrului *Artă* cei mai talentați copii vor confecționa urechi din carton, pentru personajele din scenetă. Aceștia le vor picta, decupa, asambla și lipi pentru ei sau pentru colegii lor care joacă rol de urs, vulpe, lup sau iepuraș.

Ceilalți „actori” vor primi medalioane (veveriță, arici, turțiță) pe care le vor decupa tot copiii de la sectorul *Artă*. Știind că mulți copii vor fi atrași de acest sector, nu cred că vor fi probleme în realizarea celor propuse.

ADE: Cântecul „Câte unul pe cărare” va face trecerea spre povestea creată după un șir de ilustrații, unde copiii se vor strădui să analizeze cât mai bine cele cinci imagini pentru a realiza o poveste valoroasă din punct de vedere lingvistic.

Inițial se vor descrie aleator imaginile, urmând ca apoi ele să fie așezate într-o ordine logică ce-i va ajuta pe copii să creeze o poveste cu cât mai multe detalii.

Pentru consolidare, imaginile vor fi amestecate și reasezate de mai multe ori.

La final se va discuta despre morala poveștii și se va căuta un titlu cât mai sugestiv pentru aceasta.

Preferința pentru un personaj sau altul va fi dezbătută spre finalul activității.

Pe un fundal sonor (cântecul „Iepurașii”), copiii se vor „transforma” în personajele din sceneta „*Pe cărare prin pădure*”, alegând de la sectorul *Artă*, accesoriile potrivite rolului pe care urmează să-l interpreteze.

ALA II: Tranziția între activitatea comună și dramatizare se va realiza pe hol, unde cei mici își vor aranja medalioanele și urechile din carton, intrând, astfel, în pielea personajelor pe care le vor avea de interpretat. Reîntorși în clasă, se vor ascunde în spatele panoului ce va servi drept decor, luându-și locurile în funcție de momentul în care trebuie să intre în scenă. Ca niște actori adevărați vor spune replicile, cu intonație, gesturi și mimică adecvate, interacționând cu celelalte personaje. Sceneta a fost repetată pe parcursul întregii săptămâni, pentru ca prezentarea să fie cât mai reușită. Finalul activității, va fi marcat de cântecul „Sfatul animalelor”

Aprecierile vor fi făcute în diferite momente ale zilei, copiii fiind recompensați în funcție de contribuția adusă la desfășurarea întregii activități.

Etapete activități	Ob. op.	Conținut științific	Strategii didactice		Forma de organizare	Evaluare
			Metode și procedee	Mijloace didactice		
Momentul organizatoric		Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității. Se pregătesc materialele pentru întreaga zi. Copiii vor aștepta pe scăunele începerea activității. La întâlnirea de dimineață li se va spune copiilor că vor primi oaspeți care vor să vadă câte lucruri minunate au învățat ei la grădiniță.			Frontal	Observarea comportamentului copiilor
Captarea atenției	O2	După realizarea prezenței și efectuarea modificărilor la „Calendarul naturii”, se va purta o scurtă discuție despre păiannia a trei copii care, rămași singuri acasă, au avut de suferit din cauză că nu au ascultat de părinți. Se va face trecerea de la această întâmplare la povești cu familii de animale sălbatice care aveau și ele copii neascultători. Se insistă asupra moralei acestora. Pentru a le capta atenția celor mici se prezintă, atât activitățile pe sectoare cât și cea comună, lăsându-i pe copii să intuiască materialele necesare desfășurării acestora. Planșele vor rămâne nedescoperite, fiind un element surpriză. Se anunță tema zilei, explicându-li-se ce urmează să facă și ce se așteaptă de la ei. Obiectivele vor fi prezentate la nivelul lor de înțelegere. Se accentuează motivul pentru care copiii trebuie să îndeplinească sarcinile date, precum și modul în care vor fi recompensați la finalul activității.	Conversația Povestirea	Poze ale copiilor Joc „Calendarul naturii” Păpuși de mânuit, cărți de povești, planșe	Frontal Individual	Aprecieri verbale
Anunțarea temei și a obiectivelor			Conversația Explicația		Frontal	Observarea comportamentului copiilor

Etapela activității	Ob. op.	Conținut științific	Strategii didactice		Forma de organizare	Evaluare
			Metode și procedee	Mijloace didactice		
Reactualizarea cunoștințelor	O1	În funcție de preferințe, copiii vor opta pentru unul dintre cele trei sectoare, unde vor primi lămuriri pentru ducerea la îndeplinire a sarcinilor date. Aici își vor reactualiza cunoștințele despre animalele sălbatice; vor povesti, exersând astfel limbajul; vor mânuși păpuși prin intermediul cărora vor demonstra inclusiv expresivitatea limbajului și vor confecționa accesorii pe care le vor folosi în ultima parte a activității. Tranziția spre activitatea comună se va face prin cântecul „Câte unul pe cărare”, în urma căruia cei mici trec de la activitățile alese spre activitatea pe domeniul experiențiale (DLC).	Explicația	Panou din lemn, păpuși de mânuș, Cărți cu povești, cartoane, acuarele, pensule, perforator, panglică.	Pe grupuri	Aprecieri individuale, dacă este cazul
	O11		Observația Exercițiul		În perechi	
Dirijarea învățării		După câteva exerciții pentru dezvoltarea aparatului fon-articular se va purta o scurtă discuție despre hrana animalelor sălbatice.	Exercițiul		Frontal	
	O2	Deoarece copiii au aflat deja ce urmează să facă în această activitate, se trece la desfășurarea poveștii create, care va avea următoarele etape: - intuirea imaginilor (se insistă asupra personajelor, locului unde se desfășoară acțiunea, descrierea succintă a întâmplărilor) - așezarea lor într-o ordine logică (se va realiza cu ajutor, dacă este nevoie) - analizarea tuturor imaginilor, povestirea pe fragmente (se realizează de mai mulți copii)	Conversația Explicația	Imagini formată A3 ce prezintă o întâmplare din pădure, în care trei iepurași, care nu au ascultat sfaturile mamei și au plecat la joacă, sunt fugăriți de o vulpe și un lup.	Frontal	Aprecieri individuale pentru răspunsurile date
	O3	- povestirea integrală (va fi realizată de 1-2 copii) - rearanjarea imaginilor (într-un timp cât mai scurt) - găsirea unui titlu potrivit - extragerea moralei	Exercițiul			
	O4					
	O5					

Etapela activității	Ob. op.	Conținut științific	Strategii didactice		Forma de organizare	Evaluare
			Metode și procedee	Mijloace didactice		
	O6	În urma extragerii moralei, se va cere copiilor să ia atitudine față de comportamentul celor trei iepurași. Preferința pentru un personaj sau altul va fi dezbătută spre finalul activității.	Conversația	Aceleași imagini CD audio Accesoriile confecționate: urechi de iepuraș, urs, vulpe și lup, Medalioane pentru veverițe, arici și turtiță Medalion cu Ion Creangă pt. povestitor	Frontal	Aprecieri de grup și individuale
	O8	Se fac aprecieri de grup și individuale, după care cei mici, pe un fundal sonor, își vor lua accesoriile necesare pentru a se „transforma” în personajele din sceneta „Pe cărare prin pădure”. Astfel, ei vor pătrunde în povestea pe care tocmai au creat-o, jucându-se de-a animalele sălbatice.				
	O7 O9 O10 O12	Tranziția spre activitatea de dramatizare (ALA II) constă în fixarea „urechilor” sau a medalioanelor și așezarea copiilor în decorul stabilit. Intrarea în clasă se va face pe același fundal sonor pe care au ieșit. Fiecare copil va încerca să-și joace cât mai bine rolul, recitând cu expresivitate și cu ajutor cât mai puțin din partea educatoarei. Mișcarea scenică va trebui să însoțească recitarea, transformându-i pe copiii în mici actori.	Exercițiul	Materialele de mai sus	Frontal	Observarea comportamentului copiilor
		Se fac aprecieri de grup și individuale și se recompensează copiii, în funcție de merite, cu buline roșii mari, mijlocii sau mici.	Conversația	Buline roșii adezive.	Frontal	Aprecieri individuale și generale
Încheierea activității		La finalul întregii zile, copiii vor părăsi sala cântând „Sfatul animalelor”, luându-și la revedere de la oaspeții prezenți în clasă.	Conversația		Frontal	

Model proiectare activitate integrată de tip I

Propunător: profesor învățământ preșcolar Gabriela Dobre,
Grădinița cu Program Prelungit nr. 9, Brașov

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: mică

Tema anuală: „Cum este, a fost și va fi aici pe pământ”

Tema proiectului: „Din lumea celor care nu cuvântă”

Subtema: În ograda bunicilor

Denumirea activității: activitate integrată de tip I (ADP+ALA+ADE)

Tipul de activitate: transmitere și însușire de noi cunoștințe

Durata: pe parcursul unei zile

Forma de realizare: Activitate pe arii de stimulare, frontal, pe grupuri și individual

A. Activități de dezvoltare personală:

- (Rutină) Întâlnirea de dimineață (prezentarea scenariului zilei)
- (Rutină) Prezența și Calendarul naturii

B. Activități pe arii de stimulare (pe sectoare):

- Biblioteca – *Citim imagini cu animale din ograda bunicii*
- Știință – *„Găsește perechea potrivită”*
- Joc de masă – *„Întregește imaginea”; „Creăm scene cu animale”*

Tranziție: joc – *„Trenul animalelor”*

C. Activități pe domenii experiențiale:

- Educarea limbajului – joc didactic *„Unde s-a oprit roata?”*

D. Activități distractive și de relaxare :

- *„Iepurașul”* (joc de mișcare)

Obiective de referință:

- să participe la activitățile de grup, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;
- să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței și simultan să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical;
- să fie apt să utilizeze deprinderile motrice însușite în diferite contexte.

Obiective operaționale:• **Cognitiv-informaționale:**

- Oc1 – descrie imaginile cu animale din ograda bunicii;
- Oc2 – să asocieze animalele de jucărie cu cele reale ilustrate pe jetoane;
- Oc3 – să identifice în mulțimea animalelor de pe fișă doar animalul ilustrat pe jetonul propriu și să-l coloreze;
- Oc4 – să folosească în mod corect singularul și pluralul substantivelor ce denumesc animale domestice;
- Oc5 – să denumească animalele de pe roata cu imagini și de pe jetoane;
- Oc6 – să identifice pe masă jetoanele cu animalele asemănătoare celor de pe disc;
- Oc7 – să formuleze corect propoziții utilizând denumirile la singular și plural ale animalelor domestice.

• **Socio-afective:**

- Oa1 – să coopereze cu membrii echipei în scopul rezolvării corecte a sarcinilor date;
- Oa2 – să manifeste o stare de dispoziție plăcută în timpul activităților;
- Oa3 – să imite vocea animalelor numite în cadrul jocului „Trenul animalelor”

• **Psiho-motorii:**

- Om1 – să întregască împreună cu un coleg imaginea din bucățele
- Om2 – să creeze scene cu animale domestice aplicând jetoane magnetice pe planșa reprezentând o fermă
- Om3 – să imite săritura iepurașului în cadrul jocului de mișcare

Sarcina jocului didactic:

- diferențierea și enunțarea corectă a substantivelor la singular și plural, construind corect propoziția

Regulile jocului didactic:

- copiii trebuie să recunoască imaginea la care s-a oprit roata și să indice dacă este reprezentată imaginea unui animal sau a mai multor animale

Elemente de joc: surpriza, aplauzele

Strategii didactice:

- Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația,

- exercițiul, jocul, munca individuală
- **Mijloace de învățământ:** imagini cu animale domestice, jetoane, roata cu imagini, puzzle-uri cu animale domestice, cărți ilustrate cu animale domestice, recompense pentru copii, iepuraș de pluș etc.

Bibliografie:

- *** (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.
- Preda, V. (coord.) (2009). *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. Craiova: Editura Gheorghe-Cârțu Alexandru
- Mitu, F., Antonovici, Ș. (2005). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*. Ed. a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional

SCENARIUL ZILEI

La întâlnirea de dimineață avem un musafir special: sosirea iepurașului Țup. Iepurașul le spune că a auzit cât de mult le plac animalele de jucărie și a venit să le admire. El a sosit cu multe surprize pentru copii, iar acestea vor fi dezvăluite pe parcursul zilei. Iepurașul se prezintă și apoi dorește să știe cum îi cheamă pe copii.

Se va realiza **Prezența**. Fiecare copil își spune numele și își așază poza în locul special amenajat „Sunt la grădiniță”. Pozele copiilor absenți vor rămâne pe o măsută alăturată. Se va completa **Calendarul naturii** cu imaginile potrivite.

Sala este pregătită pentru desfășurarea activităților. Voi prezenta de la început toate activitățile pe care urmează să le desfășurăm, precum și câteva obiective explicate la nivelul de înțelegere al celor mici.

Vom privi harta proiectului pentru a vedea despre ce vom vorbi în această săptămână.

Fiind prima zi a proiectului, se va purta o mică discuție pe baza imaginilor prezentate la harta proiectului. Pentru a pregăti activitatea pe domenii experiențiale, mai întâi vom desfășura activitățile alese, iar la sfârșitul activităților din acea zi vom pregăti o surpriză pentru iepuraș: un joc de mișcare. Tot atunci iepurașul îi va recompensa pe copii pentru munca depusă pe tot parcursul zilei.

Etapela activității didactice	Ob. op.	Conținut științific	Strategii didactice		Evaluare
			Resurse procedurale	Resurse materiale	
Momentul organizatoric		Asigurarea condițiilor necesare unei bune desfășurări a activității (aerisirea sălii, așezarea scăunelilor etc.). Pregătirea materialelor pentru fiecare sector, precum și ale celor pentru activitatea de grup. Inițial copiii vor sta confortabil în semicerc, așteptând să fie dirijați.	Expunerea		Observarea comportamentului copiilor
Captarea atenției		Pentru că cei mici sunt foarte curioși să afle ce este ascuns sub fețele de masă, aceștia sunt lăsați să descopere și să numească materialele existente. Li se cere să denumească cele observate și să spună ce cred ei că vor face cu acele materiale. Vor mai exista momente de captare a atenției pe parcursul desfășurării activității.	Observația Conversația	Fișe Animale de pluș Jocuri de masă Cărți ilustrate	Aprecieri verbale
Anunțarea temei și a obiectivelor		Prezentarea arilor de joc și a activității de grup care urmează să se desfășoare. Anunțarea temelor și obiectivelor explicate la nivelul de înțelegere al copiilor. Repartizarea acestora pe sectoare. Precizări privind sarcinile de lucru specifice fiecărei arii de joc și împărțirea copiilor pe cele trei sectoare. Se menționează faptul că fiecare copil va trece pe la un sector sau mai multe în funcție de alegerea făcută.	Conversația Explicația Demonstrația Explicația Jocul		Observarea comportamentului copiilor
Dirijarea învățării	Oc1 Oc2 Oc3 Oa1 Oa2 Oa3	Se dau indicații, dar educatoarea va avea doar rol de moderator, lăsând copiii să se desfășoare liber, intervenind numai dacă este cazul. După expirarea timpului de joacă, prin tranziția „Trenul animalelor” se realizează începerea activității pe domenii experiențiale.	Explicația Jocul	Fișe Animale de pluș Jocuri de masă Cărți ilustrate	Aprecieri verbale

Etapele activității didactice	Ob. op.	Conținut științific	Strategii didactice		Evaluare
			Resurse procedurale	Resurse materiale	
Om1 Om2		<p>Copiii sunt așezați în semicerc, iar în fața lor se află roata cu imagini, acoperită cu o față de masă.</p> <p>lepurașul, ajutat de educatoare, le prezintă copiilor roata cu imagini, fără a le dezvălui animalele aflate pe disc.</p> <p>Explicarea și demonstrarea jocului</p> <p>Copiii sunt informați asupra faptului că această roată conține mai multe imagini cu animale, iar ei trebuie să vină, să învârtă roata cu ajutorul educatoarei și să denumească fiecare imagine, exprimându-se în propoziții.</p> <p>În timpul jocului se va acorda atenție formulării corecte de către copii a propozițiilor: „Roata s-a oprit la iepure / la iepuri” (la câine / la câini, la pisică / la pisici etc.).</p> <p>Un alt copil va veni și va căuta printre jetoanele de pe masă un jeton asemănător celui de pe disc (ex: dacă pe disc se află imaginea cu un câine, atunci copilul va alege de pe masă o imagine tot cu un câine).</p> <p>Pe roata cu imagini se vor afla: câine, câini, pisică, pisici, porc, porci, vacă, vaci, iepure, iepuri.</p> <p>Pentru răspunsurile corecte, copiii vor fi aplaudați și vor primi de la iepuraș câte un morcov mare, iar pentru cele parțial corecte, câte un morcov mai mic.</p> <p>Realizarea jocului de probă</p> <p>Iepurașul numește un copil care să vină să învârtască roata și să denumească animalul sau animalele ilustrate în imagine.</p> <p>Apoi, de pe masa cu jetoane, va fi ales acel jeton care reprezintă imaginea asemănătoare cu cea de pe disc.</p> <p>Realizarea jocului propriu-zis</p> <p>Educatoarea îndrumă realizarea jocului, ajută copiii cu întrebări și cere altor copii să corecteze eventualele greșeli.</p>	<p>Explicatia</p> <p>Demonstratia</p> <p>Explicatia</p> <p>Jocul</p> <p>Exercițiul</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Iepurașul de plus</p> <p>Roata cu imagini</p> <p>Jetoane cu animale</p> <p>Roata cu imagini</p> <p>Jetoane cu animale</p> <p>Roata cu imagini</p> <p>Jetoane cu animale</p>	<p>Observă comportamentul copiilor</p> <p>Aprecieri verbale</p>
Oc4 Oc5 Oc6 Oa2					

Etaplele activității didactice	Ob. op.	Conținut științific	Strategii didactice		Evaluare
			Resurse procedurale	Resurse materiale	
		<p>Varianta Copiii primesc de la iepuraș jetoane cu animale pe care le vor denumi. Copiii primesc de la iepuraș jetoane cu animale pe care le vor denumi. Apoi este numit un copil care să vină să așeze animalul pe tablă. Ceilalți copii care au aceeași imagine vor veni și ei și vor așeza, pe rând, jetoanele în partea opusă imaginii așezate de primul copil. Copiii vor privi la tablă și vor denumi cele două grupe de animale. Această variantă se va realiza cu două animale diferite de cele de pe roata cu imagini.</p>	Explicația Exercițiul	Roata cu imagini ale animalelor domestice Jetoane cu cai și oi	Aprecieri verbale Acordarea de recompense (morcovi de diferite mărimi), în funcție de răspunsurile copiilor.
Obținerea performanțelor	Oc7	Copiii vor fi solicitați să formeze câte o propoziție cu cuvintele reprezentate de două jetoane alese de iepuraș.	Explicația Exercițiul	Doă jetoane cu animale	Aprecieri verbale
Aprecierile și încheierea activității		Se fac aprecieri de grup și individuale, copiii primesc la final „urechi de iepuraș”, apoi vor desfășura jocul de mișcare „Iepurașul”.			Aprecieri generale și individuale
	Om3	<p>Formație de lucru: cerc. Desfășurarea jocului: Mișcările care urmează să fie efectuate de copii sunt sugerate prin intermediul următoarelor versuri: <i>„Iepurașul urcheat Sare, sare speriat – săritură pe loc, cu genunchii ușor îndoiți. Uite-l, iute s-a ascuns! – ghemuite De sub tușă el privește, Dacă nimeni nu-l pândește. Când să-l prindem, hop, el sare – săritură cu deplasare înainte. Și o ia din nou la vale. Mulțumit de surpriza pe care i-au făcut-o copiii iepurașului, acesta le împarte bomboane.</i></p>	Expunerea Exercițiul	Urechi de iepuraș Bomboane	

Model Activitate integrată de tip III – ADE

Propunător: prof. Emilia Iacob, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 11, „Căsuța bucuriei”, Brașov

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: Mare A (nivel II)

Tema anuală: Cum este, a fost și va fi aici, pe pământ?

Tema proiectului tematic: În lumea necuvântătoarelor

Subtema proiectului: *Locuitorii pădurii de ieri, de azi și de mâine*

Tema zilei: *Ursul și vulpea*

Forma de realizare: activitate integrată III: ADE

Categoriile de activitate

ADE

1. **Domeniul Limbă și Comunicare** – Educarea limbajului:
„Ursul păcălit de vulpe” – povestirea copiilor
2. **Domeniul Estetic și Creativ** – Activitate artistico-plastică:
„Măști haioase cu chip de animale” – pictură într-un spațiu dat – dominantă cromatică

Tipul activității: consolidarea cunoștințelor și deprinderilor

Obiective cadru:

- Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;
- Realizarea unor corespondențe între diferitele elemente de limbaj plastic și forme, obiecte din mediul înconjurător.

Obiective de referință vizate:

- să găsească ideea unui text, urmărind indiciile oferite de imagini;
- să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, activității personale și simultan să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical;
- să interpreteze liber, creativ lucrări plastice exprimând sentimente estetice.

Obiective operaționale:

Pe parcursul și la sfârșitul activității, copiii vor fi capabili:

- **cognitive:**

O1. să prezinte faptele din poveste, fără a le comenta;

- O2. să exprime cu propriile cuvinte sentimentele trezite de poveste;
- O3. să găsească un alt sfârșit poveștii;
- O4. să prezinte aspectele pozitive și negative ale poveștii;
- O5. să denumească și să ordoneze culorile calde și culorile reci;
- O6. să selecteze culorile corespunzătoare dominantei cromatice, aleasă pentru realizarea temei propuse;
- O7. să utilizeze corect instrumentele de lucru în exprimarea liberă a temei plastice;
- O8. să compună în mod original și personal spațiul plastic dat, folosind dominantă cromatică aleasă (caldă sau rece);
- O9. să propună posibilități de valorificare a lucrărilor realizate.
- **psihomotorii:**
 - O10. să mențină poziția corectă a corpului în toate etapele activității;
 - O11. să se orienteze adecvat în spațiul de lucru adecvat;
 - O12. să execute corect mișcările mușchilor mici ai mâinii pentru a realiza tema dată.
- **afective:**
 - O13. să-și exprime liber emoțiile și sentimentele față de animale;
 - O14. să stabilească relații interpersonale pozitive;
 - O15. să respecte libertatea de expresie a celorlalți.

Strategii didactice:

- **resurse procedurale:** conversația, explicația, exercițiul, metoda „Pălăriilor gânditoare”, dezbateră, observația, munca independentă, Turul galeriei, dramatizare
- **Resurse materiale:** pălării de culorile albastră, albă, verde, galbenă, neagră, roșie, 8 imagini din poveste, planșe, jetoane cu culori calde și culori reci, măști, planșe demonstrative, măști cu chip de animale (pisică, șoricel, iepuraș, cățel) conturate pe farfurii de carton, pensule, acuarele
- **Resurse umane:** preșcolarii grupei mare A, educatoarea
- **Resurse temporale:** 25' / activitate
- **Forme de organizare:** frontală, individual, pe echipe

Bibliografie:

Aplicații ale noului curriculum pentru învățământul preșcolar, Editura DPH, București 2009

Lovinescu A. V.; Datcu A.; Gurău V. (1979) *Metodica predării desenului și modelajului în grădinița de copii* E. D. P. București

Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii, Editura Gheorghe Cârțu-Alexandru, Craiova, 2009

www.pse.unibuc.ro/catedra/dppd/oprea_crenguta.htm

Elemente de evaluare: observația curentă, aprecieri verbale, acordarea de recompense

Etapela activității/ durata	Unitatea de învățare				Observații și elemente de evaluare
	Eșalonarea conținutului	Resurse procedurale	Resurse materiale	Forme de organizare	
1. Captarea atenției	Prezintă copiilor un urs de pluș care dorește să afle exact din ce cauză au rămas urșii fără coadă.			frontal	
2. Enunțarea obiectivelor	Azi vom juca rolul unor pălării care gândesc și încearcă să-i explice ursulețului de pluș cum a rămas ursul din poveste fără coadă.	explicația		frontal	
3. Prezentarea și intuirea materialului nou	Sunt prezentate cele 6 pălării de culori diferite care vor fi așezate pe măsuțe diferite. Sunt împărțiți copiii în 6 echipe de câte 4 copii și sunt așezați la măsuțele cu pălăriile colorate	explicația	Fișe cu pălăriile colorate	frontal	
4. Dirijarea învățării	Sunt explicate copiilor rolurile fiecărei pălării în parte: <i>pălăria alba</i> prezintă faptele așa cum s-au întâmplat, fără a le comenta; <i>pălăria roșie</i> are rolul de a exprima sentimentele trezite de poveste; <i>pălăria neagră</i> are rolul de a prezenta lucrurile negative din poveste; <i>pălăria galbenă</i> are rolul de a aprecia lucrurile pozitive; <i>pălăria verde</i> are rolul de a găsi o altă rezolvare la problema din poveste; <i>pălăria albastră</i> are rolul de conducător al discuțiilor dintre celelalte pălării.		Fișe cu pălăriile colorate, imagini din poveste	pe echipe	Observarea sistematică a activității și a comportamentului copiilor
5. Obținerea performanței și asigurarea conexiunii inverse	<i>pălăria albă</i> : fiecare dintre cei 4 copii din echipa va descrie câte 2 imagini din poveste în ordinea desfășurării lor; <i>pălăria roșie</i> : în urma discuțiilor din cadrul grupului sunt prezentate sentimentele trezite de poveste – tristețe și milă pentru urs și ciudă pe vulpe; <i>pălăria neagră</i> : critică comportamentul vulpii care e șireată și încearcă să profite de încrederea celor din jur pentru a-și rezolva propriile probleme, apelând la minciună și vicleșug; de asemenea, este criticată și atitudinea credulă a ursului;				Aprecieri verbale

Etapela activității/ durata	Unitatea de învățare				Observații și elemente de evaluare
	Eșalonarea conținutului	Resurse procedurale	Resurse materiale	Forme de organizare	
	<p>șalonaarea conținutului</p> <p>pălăria albastră: intervine în discuții și ajută acolo unde e nevoie, aprobă sau dezaprobă prin simple interjecții, urmărește respectarea regulilor;</p> <p>pălăria galbenă: prezintă aspecte pozitive ale poveștii, spunând că, poate, ursul, în urma durerii îndurate, nu va mai avea încredere în vicleană și va ști pe viitor că iarna apa îngheață;</p> <p>pălăria verde: oferă soluții de rezolvare a problemei – ursul să-și caute hrana în pădure, să nu încerce o rezolvare simplă, cerând de la vulpe; când simte că apa începe să înghețe, să-și scoată coada din apă.</p>	conversația	imagini din povești	pe grupe	
6. Intensificarea retenției și asigurarea transferului	<p>Cu ajutorul pălăriei albastre se realizează un mic rezumat al concluziilor tuturor celorlalte pălării, fiecare are dreptul de a-și spune părerea despre ideile emise.</p> <p>Le propun copiilor realizarea unor măști de animale din farduri de carton, pentru a putea realiza dramatizarea poveștii.</p> <p>Voi propune un joc: „Zona rece, zona caldă”.</p> <p>Fiecare copil alege câte un jeton colorat (roșu, oran, galben, verde, albastru și violet).</p> <p>Împărțim sala de grupă în două zone: cea dinspre fereastră, pentru că pătrunde lumina și căldura soarelui o numim „zona caldă”, iar partea opusă, cea a peretelui fără ferestre, care este întunecoasă și răcoasă, „zonă rece”. Copiii se deplasează în zona corespunzătoare culorii jetonului ales.</p>	explicația	Jetoane colorate		Aprecieri verbale

Etapela activității/ durata	Unitatea de învățare				Observații și elemente de evaluare
	Eșalonarea conținutului	Resurse procedurale	Resurse materiale	Forme de organizare	
	<p>Eșalonarea conținutului</p> <p>a) <i>intuirea materialului didactic:</i> Copiii descoperă și intuiesc materialele de pe măsuță: farfurie cu conturul măștii, acuarele, pensule, pahare cu apă.</p> <p>b) <i>prezentarea planșelor model:</i> Voi expune pe panou două planșe model: una pictată cu culori calde, iar cealaltă pictată cu culori reci. Se recunoaște chipul măștii și se intuiesc culorile fiecărui model.</p> <p>c) <i>exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinilor:</i> morișca, închiderea și deschiderea pumnilor, cântatul la pian.</p> <p>d) <i>efectuarea lucrărilor de către copii.</i></p>	<p>observarea</p> <p>explicația</p> <p>demonstrarea</p> <p>exercițiul</p> <p>exercițiul plastic</p> <p>conversația</p>			
7. Evaluarea performanței	<p>Voi dirija activitatea și voi interveni ajutându-i pe copii, acolo unde este cazul. Voi încuraja pe cei mai puțin abili.</p> <p>Se va realiza prin intermediul metodei „Turul galeriei”.</p>	turul galeriei	peștișori	frontal	<p>Criterii de evaluare:</p> <p>-folosirea culorilor calde sau reci în lucrările realizate;</p> <p>-modul de acoperire a spațiului conturat;</p> <p>-originalitatea</p>
8. Încheierea activității	Se va face prin intermediul dramatizării poveștii, cu ajutorul măștilor realizate de către copii.	dramatizarea	măști	Pe echipe	

În cadrul activităților educaționale desfășurate în grădiniță, se folosesc din ce în ce mai des modele variate de integrare curriculară. Acestea sunt: modelul integrării ramificate, liniare, secvențiale, infuzionale, cel în rețea și cel al polarizării.

➤ Modelul integrării ramificate

Se concentrează în jurul unei teme centrale și presupune construcția unor situații de învățare prin raportare la domeniile experiențiale și evidențierea experiențelor de învățare în acord cu domeniile de dezvoltare.

La modul cel mai concret, educatoarea parcurge o serie de etape:

- ✓ stabilirea temei centrale;
- ✓ selectarea conținuturilor corespunzătoare;
- ✓ organizarea situațiilor de învățare pe domeniile experiențiale;
- ✓ organizarea experiențelor de învățare în funcție de diferite domenii de dezvoltare (intelectual, afectiv, social, fizic).

➤ Modelul integrării liniare

Din prisma acestui model, integrarea vizează fructificarea unor conținuturi curriculare interdisciplinare cu scopul de a asigura o serie de finalități transversale și complexe. Acest model se dovedește a fi foarte productiv în intervențiile educaționale diferențiate și individualizate, în care sunt vizate demersuri recuperatorii sau de dezvoltare. Elementul central al modelului este reprezentat de o temă cuprinzătoare, de natură interdisciplinară și de o serie de finalități transversale, de tipul: dezvoltarea comportamentului social sau dezvoltarea comportamentului cognitiv (Bocoș, 2009).

➤ Modelul integrării secvențiale

Conform acestei abordări, cunoștințele ce aparțin aceluiași domeniu de cunoaștere sunt predate în proximitate temporală (Glava, 2009). Astfel, deși predarea se realizează pe discipline, educatoarea permite, prin intervențiile sale, comentarii, explicații, sarcini de lucru, întrebări, transferul către celelalte discipline sau domenii de cunoaștere.

➤ Modelul integrării infuzionale

Specificitatea acestui model derivă din abordarea unei teme din perspectiva unui centru de interes ce poate fi temporar sau

permanent. Cel mai adesea, acest model este utilizat în grădinițele cu specific muzical sau cele cu predare într-o limbă străină (Glava, 2009).

➤ Modelul integrării în rețea

Corespunde proiectelor de investigare și de acțiune. După stabilirea subiectului proiectului, copiii împreună cu educatoarea stabilesc o serie de teme puternic corelate cu tema centrală, ceea ce conferă modelului caracterul de transdisciplinaritate. Proiectarea activităților instructiv-educative din prisma acestui model presupune parcurgerea a două etape importante: realizarea hărții tematice a proiectului, ce va facilita reprezentarea grafică a temei centrale și a celor secundare (subtemele); stabilirea și inventarierea activităților din cadrul proiectului, ce vor contribui la realizarea obiectivelor educaționale propuse.

➤ Modelul polarizării

Presupune stabilirea unui domeniu nou de cunoaștere, adică a unui opțional, prin intermediul căruia se vor realiza obiectivele educaționale prin raportare la polarizări ale segmentelor specifice altor domenii sau discipline.

Activitățile integrate oferă o nouă perspectivă asupra învățării, iată câteva argumente în favoarea utilizării lor în învățământul preșcolar:

- ✓ cadrul didactic își schimbă rolul, devine un facilitator al învățării, nu un deținător al adevărului absolut care oferă informații;
- ✓ proiectarea acestor activități constituie pentru cadrul didactic o provocare, este „nevoit” să-și etaleze măiestria didactică în organizarea, implementarea și evaluarea acestor activități;
- ✓ prin aceste activități se încurajează și se dezvoltă relațiile interpersonale, primează rezolvarea sarcinilor de grup, valorificându-se metode ale învățării prin cooperare;
- ✓ copiii stabilesc mai ușor relațiile dintre idei și concepte, devin mai responsabili, mai angajați în procesul învățării;
- ✓ activitățile integrate promovează atitudinea pozitivă și creează cadrul prielnic pentru dezvoltarea motivației.

CAPITOLUL

3



Activități specifice domeniului experiențial

Limba și comunicare

- ◆ Activitatea de memorizare
- ◆ Activitatea de convorbire
- ◆ Activitatea de povestire
- ◆ Activitatea de lectură după imagini
- ◆ Jocul didactic

ACTIVITĂȚI SPECIFICE DOMENIULUI EXPERIENȚIAL LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Învățământul preșcolar se remarcă printr-o pondere crescută a interdisciplinarității, dictată de complexitatea și diversitatea cotidianului, ce poate fi fructificat maximal în contextul activităților școlare. A gândi procesul educativ în manieră interdisciplinară nu înseamnă a complica procesul, ci, dimpotrivă, a permite realizarea unor conexiuni între discipline care să contribuie la formarea completă a personalității umane, deci, din perspectivă interdisciplinară. Reținem ideea că astfel de activități se caracterizează printr-un puternic aport formativ, determinând, în acest sens, dezvoltarea unui set de competențe dezirabile (cunoștințe, capacități, atitudini, valori) în acord cu obiectivele instrucționale prevăzute.

Interdisciplinaritatea se regăsește la nivelul tuturor categoriilor de activități specifice învățământului preșcolar.

Astfel, putem vorbi despre această organizare a procesului instrutiv-educativ în contextul jocurilor și activităților liber alese sau la alegerea copiilor. Acestea presupun organizarea preșcolarilor pe arii sau centre de interes și contribuie la asimilarea unei game vaste de cunoștințe și la formarea deprinderilor din prisma mai multor domenii.

Să luăm un simplu exemplu: centrul de interes – *Biblioteca*. Ca și dotare, acest sector oferă copiilor o serie de cărți de povești ilustrate, cărți de colorat, seturi de povești în imagini, litere mari și mici de tipar decupate, silabe și cuvinte scrise pe jetoane cu litere de tipar, etc. În jocurile create de copii, în acest sector, interdisciplinaritatea se evidențiază din prisma domeniului *Limbă și comunicare* – verbalizarea acțiunilor, deprinderi de comunicare orală sau scrisă; a domeniului *Estetic și creativ* – sensibilitatea

la frumos, aprecierea imaginilor, a nuanțelor, a formelor; a domeniului *Științe* – recunoașterea, reproducerea culorilor, a mărimilor, aprecierea cantitativă a unor aspecte; a domeniului *Om și societate* – aprecierea comportamentelor unor personaje etc.

Totodată, ideea de interdisciplinaritate apare și atunci când ne referim la activitățile de educare a limbajului. În cazul activităților de memorizare, povestire, lectură după imagini sau convorbire, educatoarea poate utiliza diferite conținuturi specifice domeniilor de cunoaștere cum ar fi domeniul *Estetic și creativ* (educație plastică, educație muzicală); *Științe* (cunoașterea mediului, activitate matematică), *Psihomotric, Om și societate*.

3.1. Activitatea de memorizare

În activitățile desfășurate în grădiniță, rolul memorizărilor este foarte bine cunoscut. Acestea dețin un loc important în activitatea instructiv-educativă și constituie, totodată, un mijloc prețios de cunoaștere, de dezvoltare a vorbirii, de cultivare a sentimentelor estetice și a celor morale, de exersare a memoriei și de stimulare a imaginației creatoare. Memorizările reprezintă activități obligatorii, special organizate în grădinițele de copii pentru însușirea conștientă a poeziilor de către preșcolari, pentru repetarea sau verificarea lor. De asemenea, memorizările au o deosebită valoare în educația intelectuală. (Dumitrana, 1999).

Memorizarea este mijlocul prin care se realizează obiectivele educaționale în mod sistematic, organizat în detaliu, la care participă toți copiii grupei. Acestea se pot organiza pe grupuri mici sau frontal, pe baza unor teme de interes comun și se pot desfășura fie în mod tradițional, pe un singur domeniu, fie în manieră integrată, căpătând astfel un caracter interdisciplinar.

Printre scopurile acestui tip de activitate se numără transmiterea de cunoștințe, îmbogățirea și sistematizarea cunoștințelor, exersarea vorbirii corecte, precum și activizarea vocabularului. De asemenea, prin intermediul memorizărilor se intenționează dezvoltarea gândirii logice a copilului, în strânsă relație cu dezvoltarea atenției și a motivației pentru învățarea poeziilor, dar și dezvoltarea memoriei voluntare, a auzului fonematic. Pe lângă aceste aspecte, memorizarea urmărește formarea și dezvoltarea abilității de asimilare și reproducere a cunoștințelor, în cazul nostru, a versurilor poeziei, a mesajului

pe care aceasta îl transmite. Nu pierdem din vedere nici faptul că această activitate contribuie semnificativ la dezvoltarea deprinderii de a recita corect și expresiv. Vectorul fundamental al comunicării orale, cuvântul, fie că este sub formă de întrebare sau adresare directă, îl determină pe copil să gândească, să analizeze, să clasifice, să compare, să extragă concluzii, să generalizeze. Această afirmație subliniază încă o dată rolul primordial al memorizărilor, în ideea în care aceasta este premergătoare învățării cititului și contribuie substanțial la dezvoltarea ulterioară a citirii expresive.

Prin intermediul poeziilor recitate de către educatoare și învățate ulterior de către copii, aceștia își lărgesc treptat orizontul cunoașterii, își îmbogățesc reprezentările despre fenomenele naturii, societate, diferite reguli de comportament moral. Cu cât se începe mai devreme prezentarea poeziilor, cu atât copilul va deveni mai receptiv și chiar mai critic. Astfel, va ști ce îi place și ce nu îi place, chiar dacă în acest moment al evoluției nu va reuși să și explice cauzele (Dumitrana, 1999).

În privința poeziilor, un aspect trebuie subliniat, și anume, faptul că preșcolarii nu trebuie forțați să le învețe pe de rost, însă trebuie apreciați, fiecare în parte, atunci când realizează această performanță. Astfel, o sarcină majoră ce îi revine educatoarei este aceea de a le forma copiilor o atitudine și motivație pozitivă față de poezie, născute din plăcerea de a asculta poezii, de unde va izvorî plăcerea acestuia de a o recita. Pentru început, preșcolarul mic va învăța versificațiile din povești, pe care le aude în repetate rânduri. La fel de ușor de reținut sunt și numărătorile ritmate și rimate care se regăsesc de multe ori la începuturile jocurilor.

Prezentăm câteva numărători ritmate pentru eliminare din joc (Dumitrana, 1999), numărători care pot fi însușite de preșcolari în funcție de nivelul lor de vârstă:

Șoricel, coadă vărgată,
Ce-ai mâncat smântâna
toată?
Acum hai la judecată.
Judecata e făcută:
la pisica și-o sărută.
Pe-amândouă părțile,
Să-i crească mustățile!

Terente și Didina
Se plimbă cu mașina,
La orice cotitură,
Mănânc-o prăjitură.
La orice stop,
Beau câte-un sirop.
Șoferu-a obosit
Mașina a oprit.
Stop!

M-am suit în copăcel
Și-am găsit un bilețel.
Și pe bilețel scria:
Strada Fericirii,
Numărul Iubirii,
Poarta cu lalele,
Stop! La revedere!

Uni, dani, tini, pani, Poti, coti, sarea, mili, Mili, gili, cioc, Treci la loc!	Am plecat la căutare, După mic și după mare, Patru, patru pitulata, Pân' la 10 să fii gata!	O biluță și-un biloi, Joacă fotbal pe gunoi, Scorul este doi la doi, Pentru bilă și biloi.
Una mia sută lei, Ia, te rog, pe cine vrei Din grămada de purcei A lui Moș Andrei. Dacă n-ai pe cine, Ia-mă chiar pe mine!	Stan și Bran Cântă la pian. Gheorghe și Ion La acordeon. U, iu, iu, Ieși afară tu!	Tom și Jerry Cheamă pompierii, Foc! Foc! Foc! Ieși afară tu din joc!

După ce se va familiariza cu recitativele, copilul va reține relativ ușor poeziile scurte, tradiționale *Cățeluș cu părul creț*, *Melc, melc, codobelc*, *Lună, lună, nouă*. În grupele mai mari, preșcolarul va avea capacitatea de a reține poezii mai lungi, mai complicate.

Ocaziile în care pot fi recitate poeziile învățate sunt foarte numeroase, iar educatoarea trebuie să profite la maximum de fiecare prilej. Prin intermediul poeziilor se poate înfățișa o varietate largă de evenimente cu semnificații diverse. Astfel, poeziile *În zi de Paști* de E. Farago, *Uite vine Moș Crăciun* de O. Cazimir oferă cadrul propice de a evidenția evenimente cu semnificație socială.

De asemenea, pentru a descoperi frumusețile naturii, a celor patru anotimpuri, educatoarea se poate folosi de poeziile *Iarna pe uliță* de G. Coșbuc, *Primăvara* de V. Alecsandri. Se cunoaște faptul că cei mici îndrăgesc foarte mult animalele, iar în sprijinul educatoarei stau poeziile *Pisoiul*, *Puiul*, *Melcul*, *Căluțul* etc., care evidențiază aspecte de mediu și de viață.

Pe lângă aceste categorii de poezii sunt și cele care înfățișează munca și importanța muncii: *Gospodina*, *Micul constructor*. Alte poezii îi ajută pe copii să-și formeze deprinderi de comportare civilizată: *Prietenii curățeniei*, *Lică, leu-paraleu*, *Ionică mincinosul*, *Spune adevărul*, *Cuvântul fermecat*.

Aportul educativ al poeziilor constă în faptul că prin intermediul lor se formează și se dezvoltă o paletă largă de emoții și sentimente moral-sociale: dragostea pentru părinți, pentru educatoare, pentru artă, pentru natură. Prin intermediul versurilor, copiii descoperă în cuvinte sensuri noi, asimilează noi expresii literare, figuri poetice, care vor deveni active în vocabularul lor. În același timp, contribuțiile memorizării se resimt și la nivelul recitării expresive, a respectării regulilor gramaticale.

Valoarea instructiv-educativă a activităților de memorizare

constă atât în educarea unor sentimente morale și estetice, cât și în exercitarea și dezvoltarea unor procese psihice ca: memoria, imaginația, gândirea. Activitatea de memorizare, prin structura ei, solicită copilul să memoreze în mod conștient o seamă de versuri și să le reproducă atunci când este solicitat. Însușindu-și în mod sistematic poezii accesibile, copiii capătă deprinderea de a învăța conștient, se familiarizează cu procedeele de memorare logică. În acest sens, sunt exersate funcțiile memoriei și educate calitățile ei, copilul pregătindu-se pentru procesul de învățare din școală. (Damșa, Toma-Damșa, Ivănuș, 1996).

Asemenea altor tipuri de activități, memorizarea presupune parcurgerea anumitor etape, care nu sunt întâmplătoare și care asigură însușirea calitativă a versurilor poeziei. Aceste etape diferă însă de tipul de activitate de memorizare ales de educatoare. Astfel, în cazul memorizării, ca și tipuri de realizare distingem următoarele:

- ✓ activitatea de învățare a unei poezii,
- ✓ activitatea de fixare a poeziei,
- ✓ activitatea de verificare a poeziilor învățate.

Sintetic, prezentăm mai jos etapele celor trei tipuri de activități de memorizare.

Varianta sau mijlocul de realizare	Momentele demersului didactic
Activitate de învățare a unei poezii	<p><i>Organizarea activității:</i> asigurarea unui cadru adecvat</p> <p><i>Captarea atenției:</i> o imagine, o ghicitoare</p> <p><i>Anunțarea obiectivelor activității</i></p> <p><i>Reactualizarea cunoștințelor anterioare</i></p> <p><i>Dirijarea învățării:</i> recitarea model a poeziei de către educatoare; a doua recitare a poeziei, pe fragmente, combinată cu o convorbire pe baza conținutului poeziei</p> <p><i>Obținerea performanței:</i> recitarea poeziei de către copii, pe fragmente, ulterior integral (individual, colectiv)</p> <p><i>Asigurarea retenției:</i> recitarea poeziei de către un copil, fixarea titlului poeziei și a conținutului de idei</p> <p><i>Evaluarea:</i> redarea prin mișcări imitative, onomatopее sau prin desen a conținutului de idei; aprecieri individuale și colective</p>
Activitate de fixare a poeziei	<p><i>Organizarea activității:</i> asigurarea unui cadru adecvat</p> <p><i>Captarea atenției</i></p> <p><i>Anunțarea obiectivelor activității</i></p> <p><i>Reactualizarea cunoștințelor anterioare</i></p> <p><i>Obținerea performanței:</i> comentarea de către copii a conținutului poeziei</p> <p><i>Retenția:</i> fixarea titlului și a ideilor principale</p> <p><i>Evaluarea:</i> aprecieri individuale și colective</p>

Varianta sau mijlocul de realizare	Momentele demersului didactic
Activitate de verificare a poeziilor învățate	<i>Organizarea activității: asigurarea unui cadru adecvat</i> <i>Captarea atenției</i> <i>Anunțarea obiectivelor activității</i> <i>Reactualizarea cunoștințelor anterioare: se reamintesc titlurile poeziilor ce vor fi repetate și verificate; se adresează întrebări cu privire la conținutul unor poezii învățate</i> <i>Retenția</i> <i>Evaluarea</i>

(Ezechil, Păși Lăzărescu, 2002)

De reținut faptul că, în cadrul activităților de memorizare, un rol deosebit de important îl deține educatoarea, prin recitarea model a poeziei. Prima recitare a poeziei are un impact deosebit asupra activității, întrucât poate genera, sau nu, acea emoție și dispoziție a copilului pentru învățarea poeziei. Din acest punct de vedere, recitarea model trebuie să îndeplinească anumite cerințe: să fie clară, cât mai expresivă, să utilizeze gestică și mimica potrivite și, mai ales, să creeze emoții specifice copiilor.

Pentru a se evita memorarea mecanică, recomandăm pregătirea copiilor pentru activitatea de memorare. În primul rând, trebuie asigurat un climat ambiental și afectiv propice învățării, căci apropierea de textul poetic necesită o mai mare participare afectivă, atât din partea educatoarei, cât și a copiilor, textul poetic solicitând imaginația, sensibilitatea lor. Materialul intuitiv nu se expune decât la momentul potrivit, contribuind prin tot ceea ce facem la receptarea poeziei propuse spre memorare.

Deși *Somnoroase pășărele* de Mihai Eminescu nu este o poezie scrisă pentru copii, ea îi încântă pe cei mici prin melodicitatea versurilor, prin farmecul atmosferei create. Pentru o recepta o astfel de poezie este necesar să se creeze un climat adecvat, să se pregătească un material intuitiv de o deosebită valoare estetică.

În partea introductivă educatoarea îi familiarizează pe copii cu conținutul poeziei, utilizând un tablou de natură. Sunt reactualizate cunoștințele copiilor despre natură, codru, prin conversație estetică sau prin intuirea tabloului. În cadrul conversației se vor utiliza expresii specifice textului („Se adună pe la cuburi”, „Se ascund în rămurile”, „Florile dorm în grădină”), pentru a-i familiariza pe copii, asigurându-se însușirea conștientă a textului.

După anunțarea titlului, educatoarea recită model poezia de două ori. Recitarea-model se poate realiza fie de educatoare, fie se

pot utiliza mijloace audio sau audio-video.

Recitarea-model urmărește menținerea atenției copiilor, captarea afectivă a acestora. După recitarea-model, în grupele de nivel II, urmează discuții orientative, trecând chiar spre întrebări problematizante. La grupa mică și mijlocie, atenția educatoarei se concentrează, în primul rând, pe formarea reprezentărilor, în vederea însușirii conștiente și corecte a textului, abia la sfârșit se va urmări expresivitatea recitării. În grupele mică și mijlocie, se utilizează un bogat material intuitiv, care să înlesnească asimilarea poeziei, se aleg texte scurte de patru versuri, iar versurile se învață pe rând, respectându-se ideea versului, mai întâi se învață versul 1, apoi acesta este reluat, adăugându-se versul al doilea ș.a.m.d.

După memorarea versurilor se reproduce poezia în mod integral. În timp ce unul din copii recită, colegii săi repetă în gând; poeziile se recită independent, se evită recitarea în cor în timpul memorării acestora, pentru a nu se învăța greșit vreun vers. Ascultându-l pe fiecare copil, educatoarea poate interveni în cazul recitării eronate, la finalul activității, de regulă, majoritatea copiilor cunosc poezia.

La grupele de nivel II, poezia poate conține cel puțin două strofe. Aici memorarea se face pe fragmente, ținându-se seama de unitățile logice, de ideile exprimate. „Se recită, repetând, până memorizează toți copiii, strofa întâi, educatoarea convingându-se dacă textul a fost înțeles, apoi se repetă celelalte strofe (fragmente), evidențiindu-se cuvintele noi, expresiile poetice, asocierile inedite de cuvinte. Procedeu predominant rămâne ca, pe măsura «înaintării» învățării textului, să se reia recitarea de la început, pentru a nu se pierde unitatea textului.” (Damșa, Toma-Damșa, Ivănuș, 1996)

Fixarea conținutului poeziei se face prin solicitarea copiilor de a reproduce poezia pe strofe și integral. Apoi, la grupele mai mari se cere copiilor să folosească expresiile poetice în contexte noi; în încheierea activității educatoarea va face aprecieri referitoare la expresivitatea recitării, le poate cere copiilor să recite poezii asemănătoare tematic, învățate anterior.

Memorizarea este o activitatea de educare a limbajului care solicită creativitatea și inventivitatea cadrului didactic.

Exemplificăm, în continuare, experiența pozitivă de la o grădiniță cu program prelungit, unde una dintre educatoare,

creatoare de poezii pentru copii (v. Anexe), s-a dedicat cercetării rolului poeziilor în dezvoltarea limbajului preșcolarilor, evidențiind valențele pozitive ale recitării, creațiile sale poetice fiind valorificate și în activitățile altor grupe.

Adriana Voinescu (Grădinița cu Program Prolungit nr. 9, Brașov) consideră că recitarea trebuie anterior bine pregătită, acordând un rol deosebit de important exercițiilor pentru dezvoltarea aparatului fonico-articulator. Acestea au rolul de a pregăti copiii pentru o exprimare cât mai corectă, clară și coerentă, atât cât este posibil la vârsta preșcolară. Educatorea a conceput/adaptat câteva jocuri, pe care le-a aplicat cu regularitate de-a lungul unui an școlar, pentru a observa în ce măsură expresivitatea în recitare a copiilor de grupă mare, se modifică; a grupat jocurile și exercițiile în două categorii, unele vizând expresivitatea generală, celelalte expresivitatea particulară.

a. Jocuri și exerciții care vizează expresivitatea generală – sunt exerciții care au drept scop îmbunătățirea progresivă a calității exprimării (ritm, accent, intonație, dicție, respirație etc.); se desfășoară în toate activitățile de educare a limbajului, pot fi folosite și înaintea desfășurării activităților de dramatizare și joc de rol:

✓ Exerciții pentru dezvoltarea aparatului fonico-articulator:

- Identificarea surselor sonore, după sunetele emise prin lovire, cu anumite obiecte sau părți ale corpului (este implicat doar analizatorul auditiv; copiii au perceput în prealabil obiectele implicate în joc): „Ce s-a auzit?”;
- Exerciții pentru educarea respirației: inspirația alternează cu expirația: „Umflăm baloane!” (când exercițiul se încheie, copiii marchează spargerea balonului lovindu-și palmele una de cealaltă și exclamând „poooooc!”); inspirația și expirația până la refuz: „Ce frumos miroase floarea aceasta albă!” (se umplu plămâni cu aer și în timpul expirației se rostesc cuvintele din titlul jocului, la început până la „floarea”, pe parcursul anului școlar adăugându-se și celelalte cuvinte);
- Jocul onomatopeelor (copiii produc, în grup sau individual, anumite sunete): „Cum face vântul?”; „Cum fac albinele?”; „Cum sfârâie friptura?”; „Cum merge calul?” etc.;

- Memorarea și recitarea rapidă a poeziei „Rică și rața” (din folclorul copiilor);
- ✓ Exerciții pentru aplanarea tulburărilor de pronunție:
 - „În oglindă” (joc pregătitor pentru articularea sunetelor) – unul dintre copii este „oghlinda”, altul este cel care se uită în ea și scoate tot felul de sunete, își mișcă limba, își umflă obrazii, se strâmbă etc. „Oglinda” trebuie să facă la fel. Se pot realiza și concursuri de strâmbături; este un bun exercițiu de gimnastică facială.
 - „Balonul zboară” (exercițiu pentru mărirea capacității respiratorii). Se va realiza prin umflarea unui balon și păstrarea acestuia în aer prin suflare, fără a fi atins. Prin acest exercițiu se educă echilibrul dintre inspirație și expirație.
 - „Trenul” (exercițiu pentru mărirea capacității respiratorii). Jocul se realizează prin pronunțarea lungă a vocalei „u” de către „locomotivă”, rol jucat de copiii care au tendința de a vorbi în timp ce inspiră. Colegii de grupă vor reprezenta vagoanele și ținându-se unii de alții, în rând, vor zice: „u-ci-ci...”, pronunțând scurt sunetul și grupul de sunete.
 - „Fă ca mine, spune ca mine!” Exerciții pentru emiterea și fixarea în cuvânt a unor sunete (s, z, ș, j, ț, l, r, ce, ci, ge, gi). Se fac individual, într-o relație de colaborare cu subiectul, pentru ca acesta să răspundă la programul de recuperare. Totuși nu se va insista, pronunția corectându-se pe parcurs. În timpul exersărilor se va ține cont de următorii pași: se arată modul corect de articulare a sunetului; se demonstrează poziția corectă a limbii, buzelor, obrazilor, maxilarelor; se antrenează copilul să încerce emisia sunetului în șoaptă, apoi cu voce tare; copilul va exersa sunetul în silabe, în poziții diverse: inițial, median, final; la final, dacă s-au format automatismele pentru emiterea sunetului în vorbirea independentă (ceea ce este puțin probabil să se realizeze într-un an școlar), copilul va emite sunetul prin intermediul unor poezii, texte scurte, povestiri, etc.

Pe cât posibil se va încerca inventarea de jocuri pentru a realiza toate exercițiile de mai sus, pentru că altfel copiii ar putea fi plictisiți și poate ar refuza să mai participe.

b. Jocuri și exerciții care vizează expresivitatea particulară – sunt exerciții care au drept scop familiarizarea cu mesajul textului ce urmează a fi studiat/memorat și cu personajele pe care le vor întâlni în activitatea de educarea limbajului. Acestea au menirea de a-i contura copilului o idee despre universul în care se încadrează textul poeziei, exprimând prin joc gânduri și sentimente la care să poată apela în momentul când i se va cere să povestească (în cazul textelor poetice epice) sau să recite expresiv poezia memorată. Exemplificăm cu trei texte – poezia *De pe-o Bună dimineață* de Otilia Cazimir, poezia *Barca și vaporul* și sceneta *Pe cărare prin pădure* scrise de Adriana Voinescu:

✓ *De pe-o Bună dimineață* de Otilia Cazimir:

- *Sunt fericit, primăvara a venit!* – prin acest joc copiii își vor manifesta liber bucuria revenirii anotimpului în care ei se pot juca afară; vor fi îndrumați să arate în limbaj mimico-gestual ceea ce simt, să-și exteriorizeze sentimentele în fața colegilor; de la trăirile lor, se va face ușor trecerea la următorul joc;
- *Gâzele și primăvara* – aici vor trebui să se „transforme” în insecte (joc de rol), care, după o iarnă grea, se bucură de primele raze de soare. Se vor exersa mișcări, scurte replici imaginate între micile vietăți și vor fi exemplificate comportamente ale acestora în situația dată.

✓ *Barca și vaporul* de Adriana Voinescu:

- „Eu și tata” – jocul are ca scop învățarea mimicii și a elementelor de pantomimă, necesare recitării expresive, pe baza unei experiențe cunoscute. Un copil va interpreta rolul tatălui, iar altul pe cel al copilului. Tata trebuie să plece, anunțându-și micuțul că nu-l poate lua și pe el, acesta din urmă insistând să nu fie lăsat acasă. Replicile nu vor fi date de educatoare, copiii concentrându-se asupra lor, fiind îndrumați să relateze ceea ce simt în acel moment.

✓ *Pe cărare prin pădure* de Adriana Voinescu:

- *Copilul neascultător* – prin acest joc s-a urmărit punerea copiilor în situația de a nu asculta de părinți, de a se crede atotștiutori, pentru a vedea ce repercusiuni va aduce acest tip de comportament. Cei mici vor fi ajutați să inventeze întâmplări, inspirate din cele auzite sau trăite. Se va insista asupra expresiei faciale, dată de situație, asupra legării de scurte dialoguri, fără a neglija mișcarea scenică. Aici copiii vor lucra în grupuri mici, iar educatoarea va încerca să

intervină cât mai puțin, având doar rol de ghid.

- *O întâmplare din pădure* – de la jocul precedent se poate face trecerea la întâmplări derulate în povești cunoscute, în care sunt prezenți „copii” neascultători: iezii caprei, Scufița roșie, cei trei purceluși, iedul celor trei capre etc. Jocul de rol se va desfășura în grupuri, fiecare dintre acestea, ocupându-se de câte o poveste. Cunoscând și povestea „Turtița”, copiii vor trece de la cele mai sus enumerate la a se juca „de-a turtița”. Și aici, fiecare membru al grupului își va alege personajul în funcție de personalitate, educatoarea având rolul de a prezenta caracteristicile fiecărui personaj, pentru ca cei mici să se poată regăsi într-unul dintre ele. La fel ca și la celelalte jocuri, se va insista asupra elementelor de mimică și pantomimă, exersând expresia facială a fiecărui personaj.

În funcție de tema aleasă, educatoarea poate opta pentru anumite elemente din complexul de jocuri și exerciții (de expresivitate generală și de expresivitate particulară – jocurile de rol) pe care le va desfășura fie în cadrul activităților alese, care vor preceda întotdeauna activitățile de memorizare, fie în etapa premergătoare secvenței în care se memorează versurile unei poezii.

Adriana Voinescu susține ideea că individualizarea recitării permite un control asupra calității limbajului și corectarea pronunției, acolo unde este cazul. „Recitarea colectivă nu permite acest control individual, în cazul unor copii, această recitare reducându-se la reproducerea unui cuvânt sau chiar a silabei finale a unității reproduse.” (Mitu, Antonovici, 2005, p. 26). Recitarea colectivă poate fi folosită numai în încheierea activității de predare sau în activitățile de consolidare ce vor urma. Autoarea versurilor consideră că „marea majoritate a versurilor pe care le-am compus, sunt dialogate, creând astfel copilului impresia că personajul din poezie vorbește cu el, îi este aproape; versurile pot fi cu ușurință transpuse în dramatizări, învățarea lor fiind plăcută și distractivă în același timp”, ilustrând, prin textele create, că „rimele și poeziile pentru copii, sunt de fapt căile pe care copilul preșcolar pătrunde în lumea cuvintelor frumoase, căile pe care acesta dobândește siguranță în folosirea limbajului.” (Preda, 1999, p. 32)

Orientativ, vă prezentăm, în continuare, două proiecte didactice, concepute la aceeași grădiniță, de către alte cadre didactice, având ca text-resursă poezia *Barca și vaporul* de Adriana Voinescu.

Proiect didactic nr. 1

Propunător: educatoare Bianca Secelean, Grădinița cu program prelungit, nr. 9, Brașov

Nivelul: I

Tema anuală: „Cum este / a fost și va fi aici pe pământ?”

Tema de interes săptămânal: „Mijloace de transport pe apă”

Tema zilei: „Azi suntem marinari!”

Forma de realizare: activitate integrată de o zi

Tipul activității: mixt

Forma de organizare: frontală, individuală, pe grupe

I. Domenii experiențiale implicate (ADE):

1. *Domeniul Limbă și Comunicare*: Educarea limbajului: „Barca și vaporul” de Adriana Voinescu (memorizare);

2. *Domeniul Estetic și Creativ*: Educație plastică: „Vaporul pe valuri” (desen);

II. Activități liber alese (ALA):

1. Artă: „Barca”, „Marca”, „Vaporul” - pictură

2. Joc de masă: „Barca și vaporul” - mozaic

3. Bibliotecă: „Eu întreb și tu răspunzi” - citire de imagini

III. Activități de dezvoltare personală (ADP):

- Rutina: Întâlnirea de dimineață: primirea copiilor, salutul, prezența, calendarul naturii, stabilirea temei zilei

- Tranziții: „Excursie prin lumea mare” - joc de mișcare cu onomatopee; „Bărcuțe în port” - joc distractiv și de mișcare

- Rutina+Tranziție: „Podul de piatră”, „Trenul” (jocuri distractive și de mișcare cu text și cânt)

Scopul activității:

- Educarea abilității de a intra în relație cu ceilalți

- Dezvoltarea memoriei voluntare și a capacității de a păstra și reproduce cunoștințele acumulate

- Educarea unei exprimări orale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic

- Consolidarea priceperilor și deprinderilor de a realiza o lucrare plastică

Obiective de referință:

Domeniul Limbă și Comunicare:

- Să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de

joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor.

- Să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, activității personale și / sau a celorlalți și, simultan, să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical.

Domeniul *Estetic și Creativ*:

- Să redea teme plastice specifice desenului.
- Să recunoască elemente ale limbajului plastic și să diferențieze forme și culori în mediul înconjurător.

Obiective operaționale (ALA+ADE):

ALA:

- Să picteze marea, vaporul sau barca, inspirându-se din modelul educatoarei.
- Să respecte poziția corectă a corpului în timpul lucrului.
- Să realizeze o barcă din piese de mozaic clasic sau magnetic.
- Să descrie imaginile puse la dispoziție, pe baza întrebărilor și răspunsurilor.
- Să manifeste spirit de echipă și cooperare.

ADE - Domeniul *Limbă și Comunicare*:

- Să precizeze titlul și autorul poeziei prezentate.
- Să prezinte pe scurt conținutul poeziei, pe baza suportului ilustrativ.
- Să recite corect și cât mai expresiv versurile, respectând intonația, ritmul și pauzele.
- Să-și îmbogățească vocabularul cu unele cuvinte noi.

ADE - Domeniul *Estetic și Creativ*:

- Să recunoască materialele de lucru primite, denumindu-le.
- Să realizeze lucrarea plastică, respectând etapele de lucru și indicațiile educatoarei.
- Să analizeze lucrările proprii și ale celorlalți.
- Să păstreze acuratețea lucrărilor.

Strategii didactice:

- **Metode și procedee:** conversația, explicația, exercițiul, demonstrația, jocul, expunerea, turul galeriei
- **Materiale didactice:** coli de desen, acuarele, creioane colorate, pensule, jocuri mozaic clasic și magnetic, imagini, jetoane cu mijloace de transport, enciclopedii pentru

copii, jucărie marinar, ecusoane diverse, săculeț fermecat, imagini mari, reprezentând marea și un port, recompense

Bibliografie:

*** (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.

Breben, S., Goncea, E., Fulga, M., Ruiu, G. (2002). *Metode interactive de grup*, Craiova: Editura Arves

Culea, L. (coord.) (2008). *Aplicarea Noului Curriculum pentru educație timpurie – o provocare?*, Pitești: Editura Diana

Mitu, F., Antonovici, Ș. (2005). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*. Ed. a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional

Toma, G., Ristoiu, M., Anghel, M., Nicolae I., Petre, D. (2009). *Suport pentru aplicarea noului curriculum pentru învățământul preșcolar*, Pitești: Editura Delta Cart Educațional

SCENARIUL ZILEI

Programul zilei debutează cu *Întâlnirea de dimineață* prin intermediul *salutului*. Urmează *Prezența copiilor*, după care se completează *Calendarul naturii* (ziua, luna, fenomenul și îmbrăcămintea specifică zilei).

În continuare, cu ajutorul musafirului surpriză, păpușa marinar Olive, se stabilește tema zilei „Astăzi suntem marinari” și li se explică copiilor ce vor face pe parcursul zilei: toată ziua ei vor fi marinari ce vor călători într-o lume imaginară, se vor juca cu mozaic, vor citi cărți frumos ilustrate, vor merge într-un port mai mic (aflat chiar la ei în clasă) unde vor asculta poezii, vor picta și vor desena, vor cânta, vor dansa și se vor juca jocuri mai vechi și mai noi.

Se prezintă centrele de interes:

1. Artă: „Barca”, „Marea”, „Vaporul” – pictură

2. Joc de masă: „Barca și vaporul” – mozaic

3. Bibliotecă: „Eu întreb și tu răspunzi” – citire de imagini

După rotirea copiilor pe la centrele de interes deschise, „Marinarii”, la sugestia educatoarei, vor pleca în excursie prin lume, folosind diverse mijloace de transport. După câteva minute de mișcare, urmează un alt moment al zilei: ADE – DLC, pentru

a asculta poezia „*Barca și vaporul*” de Adriana Voinescu. Fixarea poeziei se va face sub forma unui joc de rol, cu 3 personaje (marinarul povestitor, vaporul și barca). Copiii vor interpreta, pe rând, câte un personaj, recitând versurile corespunzătoare.

După ce jocul s-a încheiat, cei mici se îndreaptă spre spălător. La întoarcere, se joacă „*Podul de piatră*”. Apoi, marinarii pornesc, cântând și mișcându-se pe ritmurile cântecului „*Trenul*”, către următorul moment al zilei. Se așază la măsuțe pentru a desfășura următoarea secvență a zilei: ADE – DEC Educație plastică. Aici ei vor desena independent „*Vaporul pe valuri*”.

Toate produsele activității lor vor fi expuse în *Sala de expoziție*, special amenajată, și vor fi evaluate atât de către educatoare, cât și de către copii. Se vor împărți recompense. Activitatea zilei se încheie cu participarea copiilor la jocul distractiv și de mișcare „*Bărcuțele în port*”.

Etapela activității	Conținut științific	Strategii didactice		Forma de organizare
		Metode didactice	Mijloace didactice	
<i>Moment organizatoric</i>	Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității: aerisirea sălii de grupă, așezarea măsuțelor pe centre de interes, pregătirea materialului didactic necesar activității.			
<i>Captarea atenției</i>	Se va realiza la <i>întâlnirea de dimineață</i> , când copiii vor afla ce vor face pe parcursul zilei. Va veni într-o vizită surpriză o păpușă marină, <i>Olive</i> , și le va povesti copiilor că vine de departe și că a călătorit cu multe mijloace de transport pe apă (vapor, barcă, submarin). Ea le va propune copiilor să fie și ei marinari. Toți copiii vor primi câte un ecuson ce-l reprezintă pe Popeye Marinarul.	Expunerea Conversația	Jucăria marină Ecusoane cu Popeye Marinarul	Frontală
<i>Enunțarea temei și a obiectivelor</i>	Se enunță scopul și obiectivele, într-o manieră accesibilă nivelului lor de înțelegere: pe parcursul zilei, copiii vor fi marinari ce vor călători într-o lume imaginară; se vor juca cu mozaic, vor citi cărți frumoase ilustrate, vor merge într-un port mai mic unde vor asculta poezii, vor picta și vor desena, vor cânta, vor dansa și se vor desfășura diferite jocuri.	Expunerea Explicația		Frontală
<i>Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării, prin abordarea integrată a conținutului</i>	„Marinarii” se îndreaptă către centrele de interes, unde se vor juca pe grupuri, conform indicațiilor metodice. Bibliotecă: copiii au la dispoziție imagini, jetoane, enciclopedii, reprezentând mijloace de transport. Se vor juca în echipe de câte doi, descriind imaginile pe baza întrebărilor și răspunsurilor adresate reciproc. Artă: copiii își folosesc imaginația, dar și modelele puse la dispoziție, pentru a picta marea, bărcuțe și vapoare. Joc de masă: copiii realizează, din piese de mozaic clasic sau magnetic, bărcuțe și vapoare. La finalul activităților, copiii expun rezultatele muncii la <i>Sala de expoziție</i> . Tranziliție: <i>Excursie prin lumea mare:</i> copiii vor pleca în călătorie, folosind mijloacele de transport cunoscute (bicicleta, autobuzul, trenul, avionul, barca cu vâsle, vaporul). Vor imita, după caz, zgomotele și gesturile specifice.	Conversația Explicația Exercițiul	Enciclopedii pentru copii Jetoane Imagini Acuarele Pensule Coli de desen Modelele educatoarei 3 jocuri mozaic	Activitate pe grupuri și individuală

Etapela activității	Conținut științific	Strategii didactice		Forma de organizare
		Metode didactice	Mijloace didactice	
Obținerea performanței și asigurarea feed-backului	<p>Copiii ajung în micul port din sala de grupă, pentru a asculta poezia „<i>Barca și vaporul</i>” de Adriana Voinescu.</p> <p>Se anunță titlul poeziei și autoarea.</p> <p>Educatorea recită poezia, folosind tonul și mimica corespunzătoare.</p> <p>Se va povesti conținutul poeziei și se vor explica eventualele cuvinte necunoscute.</p> <p>Înainte de începerea recitării, se vor executa exerciții pentru dezvoltarea aparatului fono-articular. Aceste exerciții vizează atât expresivitatea generală (respirație, dicție etc.), cât și cea particulară (elemente de mimă și pantomimă).</p> <p>În timpul recitării model se expune planșa ilustrativă.</p> <p>Se repetă cu toți copiii primele 2 versuri, apoi următoarele 2 versuri. Se reiau primele 4 versuri. Se repetă ultimele 2 versuri și apoi poezia integral.</p> <p>Fixarea se va face sub forma de joc de rol, cu 3 personaje: <i>marinarul pescar, vaporul și barca</i>. Numele copiilor ce vor interpreta aceste roluri sunt extrase din săculețul magic. Educatorea va repartiza copiilor rolurile și ecusoanele corespunzătoare. Jocul de rol se va încheia după ce toți copiii participă la activitatea de recitare.</p>	Expunerea Conversația Explicația Demonstrația Exercițiul	Planșa Săculeț Ecusoane	Activitate frontală
Asigurarea retenției și transferul cunoștințelor	<p>Rutina + tranziție:</p> <p>Copiii merg la spălător. La întoarcere, se joacă „<i>Podul de piatră</i>”. Apoi, copiii pornesc cântând și mișcându-se pe ritmurile cântecului „<i>Trenul</i>” către următorul moment al zilei. Se așază la măsute pentru a desfășura următoarea secvență a zilei.</p> <p>Copiii sunt solicitați să denumească materialele primite.</p> <p>Sunt anunțați că vor desena „<i>Vaporul pe valuri</i>”.</p> <p>Educatorea prezintă modelul ei.</p> <p>Se anunță obiectivele într-o manieră accesibilă copiilor. Se fac câteva precizări în legătură cu modul de lucru.</p> <p>Se demonstrează modul de lucru. Se expune modelul, se fac exerciții de încălzire a mâinilor și se lucrează independent.</p> <p>La nevoie, copiii vor fi ajutați.</p>	Jocul de rol Jocul Conversația Explicația Demonstrația Exercițiul	Modelul educatoarei Coli de desen Creioane colorate	Activitate frontală Activitate individuală

Etaple activității	Conținut științific	Strategii didactice		Forma de organizare
		Metode didactice	Mijloace didactice	
<i>Evaluarea performanței</i>	Educatoarea face aprecieri asupra modului în care copiii au participat la activitate. Desenele vor fi expuse la <i>Sala de expoziție</i> și fiecare copil va așeza câte o bulină roșie pe lucrarea preferată. Câțiva dintre ei vor motiva alegerea făcută.	Expunerea Explicația Turul galeriei		Activitate frontală
<i>Încheierea activității</i>	Tranziție: „ <i>Bărcuțele în port</i> ”: joc distractiv și de mișcare. Educatoarea va împărți recompense pentru activitatea întregii zile, bărcuțe din carton colorat roșu, galben și albastru. În funcție de culoarea bărcuței primite, se vor constitui 3 echipe: <i>echipa Roșie</i> , <i>echipa Galbenă</i> și <i>echipa Albastră</i> . Bărcuțele vor pluti pe valuri și la semnalul educatoarei care va ridica barca de o anumită culoare, toate bărcuțele de aceeași culoare se vor grăbi spre port. Bărcuțele neatente, care vor greși, sunt eliminate. Jocul se va desfășura până rămâne un singur copil- bărcuță, care va fi declarat câștigător.		Recompense Ecusoane colorate 3 bărci mai mari (roșie, galbenă, albastră)	

TEXTE FOLOSITE ÎN ACTIVITATE

Barca și vaporul

de Adriana Voinescu

Într-un port pluteau ușor

O bărcuță și-un vapor.

- Te salut, micuță barcă în multe culori!

- Am plecat în lumea largă, plin de călători.

- Vreau și eu sa vin cu tine, dragul meu vapor,

- La necaz, tu știi prea bine că-ți voi fi de ajutor!

Trenul - cântec

1. Eu locomotivă sunt,
Voi sunteți vagoane,
Așezați-vă în rând,
Mâinile-s tampoane.

Refren: Uuuuuu! Uuuuuuu! Uuuuuu!

2. Trenul face ciu, ciu, ciu!
De plecare-i gata,
De e ger sau de-i năduf,
Fuge ca săgeata!

Refren: Uuuuuu! Uuuuuuu! Uuuuuu!

3. De departe am ajuns
Cu plimbarea noastră.
Și, dacă ați obosit,
Hai, copii, acasă!

Proiect didactic nr. 2

Propunătoare: educatoare Ritea Maria-Magdalena, Grădinița cu program prelungit, nr. 9, Brașov

Grupa: Mică

Tema anului de studiu: „Cine și cum planifică / organizează o activitate”

Tema proiectului: *Mijloacele de transport maritime*

Tema activității: „În port”

Forma de realizare: Activitate integrată (DLC - memorizare; DEC - dactilopictură)

Tipul activității: Comunicare și asimilare de noi cunoștințe

Forma de organizare: frontală, individuală, pe grupuri

Durata: 1 zi

SCENARIUL ZILEI**Întâlnirea de dimineață**

Copiii vor intra în sala de grupă și se vor așeza pe scăunelele dispuse de semicerc.

Salutul

„Dimineața ne-am trezit,

La grădiniță am venit.

În semicerc să ne așezăm,

Cu toți să ne salutăm”.

Prezența

„După ce ne-am adunat,

Și frumos ne-am salutat

Colegii ne-am întâlnit

Cine oare n-a venit?”

Calendarul naturii

- A început o nouă zi.

- Cum e vremea azi copii?

- Ați privit cerul când ați venit la grădiniță? Era înnorat, era soare, bătea vântul?

- Cine știe în ce anotimp suntem?

- De unde ne dăm seama că suntem în anotimpul primăvara?

Împărtășirea cu ceilalți

Educatorea le spune copiilor că a venit la grădiniță cu autobuzul și că a văzut pe stradă foarte multe mașini mici,

microbuze, camioane și troleibuze. Apoi îi întreabă pe aceștia cu ce au venit până la grădiniță și dacă știu ce fel de mijloace de transport sunt acestea. Educatoarea va anunța tema săptămânii: mijloacele de transport maritime. Cu această ocazie, copiii se îndreaptă spre centrele de interes.

Activități liber alese (ALA):

- **Construcții:** copiii vor construi porturi pentru bărcuțe și vapoare din cuburi
- **Bibliotecă:** vor citi imagini din cărți, reviste sau imagini, vor formula propoziții despre mijloacele de transport maritime și se vor observa mijloacele de transport maritime pe planșe.

Se va face și *tranziția* prin cântecul „*Ciuperçuța*”.

Activități pe domenii experiențiale (ADE):

- **Domeniul Limbă și Comunicare:** „*Bărcuța și Vaporul*” de *Adriana Voinescu* memorizare
- **Domeniul Estetic și Creativ:** dactilopictură

Obiective cadru:

- Educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic
- Dezvoltarea creativității și expresivității limbajului oral
- Formarea unor deprinderi de lucru pentru realizarea unor desene, picturi și modelaje
- Stimularea expresivității și a creativității prin desen, pictură și modelaj

Obiective operaționale:

Domeniul Limbă și Comunicare:

- să audieze cu atenție poezia recitată de educatoare;
- să rețină versurile poeziei;
- să distingă sunetele ce compun cuvintele și să le pronunțe corect;
- să recite corect versurile poeziei.

Domeniul Estetic și Creativ:

- să obțină efecte plastice, forme spontane și elaborate prin tehnici specifice picturii;

- să utilizeze corespunzător instrumentele de lucru;
- să redea tema indicată de educatoare;
- să respecte cerințele și explicațiile educatoarei.

Strategii didactice:

- **Metode și procedee:** conversația, explicația, jocul
- **Materiale didactice:** calendarul naturii, jucării, lipici, pensule, foi A4, figurine din hârtie glasată, gărgărițe
- **Forma de organizare:** individuală, frontală

Bibliografie

Antohe, G., Barna, I. (2006). *Psihologia jocului*, ediția a II-a, Galați: Editura Fundației Universitare Dunărea de Jos

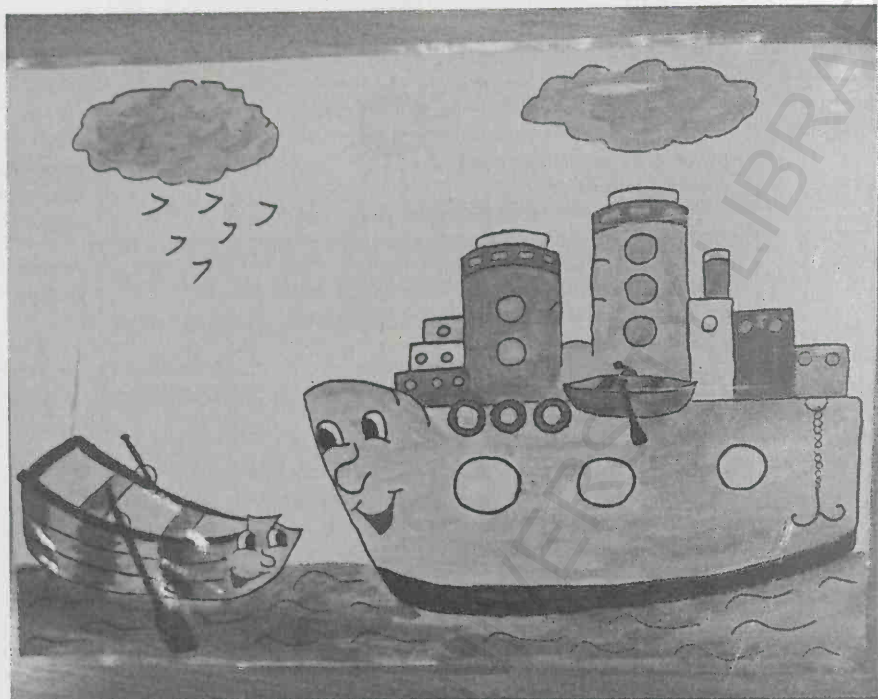
Antonovici, Șt., Nicu, G. (2004). *Jocuri interdisciplinare*, București: Editura Aramis Print

Breben, S., Gongea, E., Fulga, M., Ruiu, G. (2002). *Metode interactive de grup*, Craiova: Editura Arves

Grama, F. et all. (2009). *Aplicațiile Noului Curriculum pentru învățământul preșcolar*. Vol. I-III. București: Didactica Publishing House

****Curriculum pentru învățământul preșcolar, 3-6/7 ani*”, MECT, 2008

Etapale activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
Moment organizatoric	Se creează condițiile psihopedagogice necesare desfășurării activității în condiții optime: - pregătirea materialelor didactice; - aerisirea sălii de grupă; - intrarea ordonată a copiilor în sala de grupă.	Instrucțiunea verbală	Observarea comportamentului copiilor
Captarea atenției	După intrarea organizată în sala de grupă, copiii se așază pe scăunelele dispuse în semicerc, după care vor urma scurte discuții despre mijloacele de transport.	Conversația	Aprecieri verbale
<i>Anunțarea temei și a obiectivelor</i>	Astăzi vom învăța o poezie care se numește: <i>„Bărcuța și Vaporul”</i> . Poezia va fi recitată model de către educatoarea, cu intonație, ritm și accent corespunzător; după recitarea model se va realiza un mic dialog legat de textul poeziei, iar educatoarea va explica cuvintele necunoscute identificate de copii. Se recită din nou poezia, iar apoi urmează învățarea pe strofe a poeziei de către copii, respectând etapele memorizării. <i>Bărcuța și vaporul</i> de Adriana Voinescu <i>„Într-un port plutea ușor O bărcuță și-un vapor. - Te salut, micuță barcă în multe culori, - Am plecat în lumea largă plin de călători! - Vreau și eu să vin cu tine, dragul meu vapor, La necaz, tu știi prea bine, Că-ți voi fi de ajutor!”</i>	Conversația Explicația	
Memorizarea propriu-zisă	După ce s-a expus poezia model, copiii vor memora prima strofă, apoi prima cu a doua, și apoi a treia. După ce s-a realizat memorizarea poeziei de către copii, va urma o <i>tranziție</i> prin joc cu text și cânt: <i>„Ciuperca”</i> .	Conversația Exerciții de înviorare și mișcări specifice cântecului	Urmărirea exprimării corecte a limbajului verbal
<i>Obținerea performanței și asigurarea feedbackului</i>	Copiii vor fi anunțați că vor realiza o activitate de dactilopictură. Se explică tehnica de lucru, se intuiesc materialele de pe măsuțe, se realizează încălzirea mușchilor mici ai mâinii. Se oferă sprijin în timpul lucrului. Se vor face aprecieri asupra modului de lucru și se vor evidenția lucrările realizate corect. Se va realiza o expoziție cu lucrările copiilor pe avizierul grupei.	Explicația Demonstrația Exercițiul	Respectarea tehnicilor de lucru
Evaluarea finală	La sfârșitul activității, copiii vor primi aprecieri verbale asupra modului de lucru și a participării acestora la activitate și vor fi recompensați. În încheierea activității, copiii vor interpreta <i>„Eu cunosc un orașel”</i> .	Conversația	Analiza produselor individuale Stimulente



De asemenea, vă prezentăm un proiect didactic pentru activitatea de memorizare, inclusă într-o activitate integrată.

Proiect didactic: Memorizare – activitate integrată

Propunătoare: institutor I, Frangulea Pastor Aida Cristina,
Grădinița de copii cu program săptămânal nr. 9, Brașov

**PROGRAMUL ZILEI
GENERICUL ACTIVITĂȚII INTEGRATE**

Tip de activitate integrată: ADP+ALA₁+ADE+ALA₂

1. Activități de dezvoltare personală

Întâlnirea de dimineață: Salutul, Calendarul Naturii

Rutină: „Legume spălate – sănătate curată” (deprinderea de a spăla legumele înainte de a le consuma)

Tranziție: „A venit și-un iepuraș

Țop, țop, țop, sărind mereu

Dacă aveți un loc la centre

M-am gândit să stau și eu.”

2. Jocuri și activități alese₁

Artă: Colorare în contur „Morcovul”

Construcții: „Lădițe pentru morcovi”

3. Activități pe domenii experiențiale.

Domeniul Limbă și Comunicare. Memorizare: „Morcovelul” – Folclorul copiilor

Domeniul Om și Societate. Activitate practică: Salata de legume (rupere)

4. Jocuri și activități alese₂

Joc de mișcare: „Iepurașii la morcovi”

Data:

Nivel I. Grupa: Mică A

Tema anuală: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Subtema proiectului: „O lădiță de legume / Plină e de vitamine”
(Legume de toamnă)

Forma de realizare: Activitate integrată „Morcovelul cu codiță”

Tipul activității: mixtă (predare, consolidarea cunoștințelor și deprinderilor anterioare)

Durata: 100 de minute

Centre de activitate:**ALA:**

- **Artă:** Colorare în contur „Morcovul”
- **Construcții:** „Lădițe pentru morcovi”

ADE:

- **Domeniul Limbă și Comunicare.** Memorizare: „Morcovul” – Folclorul copiilor
- **Domeniul Om și Societate.** Activitate practică: Salată de legume (rupere)
- **Activitate cu întreg grupul de copii:** Joc de mișcare „Iepurașii la morcovi”

Scopuri:

- Stimularea capacității de exprimare orală, expresivă și corectă, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor orale.
- Formarea și consolidarea unor deprinderi de abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică.
- Stimularea experimentării prin construirea de secvențe și structuri, prin utilizarea cuburilor și pieselor de construcție.

Obiective operaționale:**Domeniul Limbă și comunicare:**

- O₁. Să audieze cu atenție textul poeziei recitate de educatoare
- O₂. Să pronunțe corect sunetele și cuvintele
- O₃. Să utilizeze propoziții simple / dezvoltate în formularea răspunsurilor la întrebările adresate de educatoare

- O₄. Să desprindă mesajul educativ al poeziei
- O₅. Să se exprime corect, fluent și coerent în enunțuri corecte din punct de vedere gramatical

- O₆. Să participe activ la sarcinile propuse

Domeniul Om și Societate

- O₁. Să denumească corect materialele cu care lucrează
- O₂. Să execute corect lucrarea propusă de educatoare, utilizând materialele pentru a reda tema propusă
- O₃. Să asambleze elementele obținute prin rupere în vederea aplicării lor pe suportul propus
- O₄. Să-și dezvolte încrederea în forțele proprii (încrederea în sine)

O₅. Să-și coordoneze corect mișcările în timpul executării lucrării.

Artă:

O₁. Să coloreze imaginea morcovului utilizând culoarea potrivită

O₂. Să păstreze acuratețea lucrării

O₃. Să se orienteze în spațiu în raport cu tema dată

Construcții:

O₁. Să redea cu ajutorul materialelor „lădițe” pentru legume

O₂. Să construiască prin alăturare, îmbinare, suprapunere

Activitate de grup - Joc de mișcare

O₁. Să-și consolideze deprinderea motrică de a merge pe vârfuri într-o direcție.

O₂. Să respecte spațiul desemnat pentru desfășurarea jocului.

O₃. Să se orienteze rapid în spațiul de joc.

Metode și procedee: expunerea, conversația, explicația, problematizarea, exercițiul, expunerea, observația, demonstrația.

Materiale didactice:

DLC: planșe ilustrate privind momentele poeziei, marioneta iepuraș,

DOS: morcovi, hârtie creponată, coșulețe, lipici, modelul educatoarei, recompense

Artă: imagini, creioane colorate

Construcții: cuburi din lemn, LEGO

Joc de mișcare: coșulețe, jetoane cu iepurași albi și gri, morcovi și varză

Bibliografie:

***. (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, București: MECI.

***. (2009). *Revista Învățământului Preșcolar* Nr. 3-4/2009, București: Arlequin.

SCENARIUL ZILEI

În sala de grup, scăunelele sunt așezate în cerc, cu un scaun în plus pentru musafir; ca fundal sonor se folosesc cântece despre anotimpul toamna.

Centrul tematic este amenajat cu un tablou ce o reprezintă pe Zâna Toamnă, poze cu morcovi, dar și morcovi naturali, imagini ale legumelor de toamnă și legume naturale.

Copiii intră în sala de grupă, se așază pe scăunele; educatoarea cheamă responsabilul zilei desemnat prin numărătoare:

*Una, două, hai că plouă,
Trei, patru, hai la teatru,
Cinci, șase, spală vase,
Șapte, opt, suflă-n foc!
Nouă, zece, un pahar cu apă rece
X (numele copilului) la Calendar trece!*

Responsabilul zilei își va îndeplini datoria de a completa calendarul naturii și de a anunța tema de discuție: „Legume spălate, sănătate curată”.

Educatoarea va preciza că astăzi vor fi vizitați de un musafir.

Se aude zgomot la ușă: a sosit doamna asistentă cu un coș de legume. Aceasta le va explica importanța consumului de legume, vitaminele pe care acestea le conțin și modul de pregătire a legumelor înainte de a fi consumate.

Copiii sunt anunțați despre activitățile care vor fi derulate la centrele de interes. Se va utiliza următorul element de tranziție:

*„A venit și iepuraș
Țop, Țop, hop, sărind mereu
Dacă aveți un loc la centru
M-am gândit să stau și eu”*

După derularea activităților, copiii vor fi rugați ca împreună cu Iepurașul Țup să zică o poezie foarte frumoasă și să pregătească împreună o salată de legume în care se vor pune și morcovi.

La sfârșitul zilei, centrul de expoziție va fi împodobit cu lucrările realizate de copii.

Etaple activității	Conținutul științific	Strategiile didactice		Evaluare
		Resursele materiale	Metode și procedee	
<i>Moment organizatoric</i>	Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității. În cadrul întâlnirii de dimineață se va realiza: prezența copiilor, stabilirea anotimpului, a zilei, completarea calendarului naturii, discuții referitoare la tema săptămânii (legumele de toamnă). Vizita unui musafir: doamna asistentă le va vorbi copiilor despre importanța consumului de legume și de modul de consum și preparare a acestora.	Centrul tematic amenajat, harta proiectului, legumele de toamnă naturale, imagini ale legumelor de toamnă.	Conversația	Participarea activă la discuții, completarea corectă a calendarului naturii, a prezenței.
<i>Captarea atenției</i>	Va apărea lepușorul Tup care aduce copiilor o poezioară și le spune că ar vrea să mănânce o salată de legume în care să fie și morcovei, căci lui îi plac tare mult.	Marionetă lepușor, imagini cu relevanță pentru textul poeziei, lucrarea practică	Explicația Observația	Stimularea interesului pentru activitate
<i>Anunșarea temelor și a obiectivelor</i>	Se prezintă obiectivele într-o manieră accesibilă nivelului de înțelegere al copiilor: vor asculta o poezie din care vor afla despre bunățile care se află ascunse în morcov și că astăzi la activitatea practică vor realiza o „salată de legume”.	Semnele individuale	Expunerea Explicația Conversația	
<i>Dirijarea învățării</i>	Educatorea recită poezia folosind tonul și mimica corespunzătoare, apoi pe baza ilustrației se va explica conținutul de idei și cuvintele noi. Pe parcursul expunerii se prezintă, pe rând, planșele care ilustrează momentele principale ale acțiunii. Se poartă o scurtă discuție pe baza imaginilor prezentate: 1. Imaginea în care este reprezentată culegerea morcovilor din grădină. (legumele cresc în grădină ca urmare a cultivării lor) 2. Imaginea cu prepararea ciorbei (preparate care au în compoziție morcovul) 3. Imaginea cu prezentarea bolului de ciorbă. Poezia va fi memorată pe unități logice. Se va repeta prima unitate cu 2-3 copii, apoi se va trece la următoarea unitate, care va fi repetată împreună cu prima pentru fixarea în memorie a unităților logice în succesiunea lor firească.	Imagini reprezentative pentru textul poeziei Jetoane cu morcovi	Conversația Explicația Observația	Aprecieri verbale individuale și colective

Aprecieri verbale

Etaple activității	Conținutul științific	Strategiile didactice		Evaluare
		Resursele materiale	Metode și procedee	
Dirijarea învățării	<p>Se propune jocul „Pe scenă”, joc în care copiii vor recita poezia.</p> <p>Se fac aprecieri individuale și colective asupra participării la activitate, se fac recomandări pentru activitățile următoare, se împart recompense.</p> <p>Se realizează trecerea de la activitatea de memorizare la activitatea practică.</p> <p>Iepurașul Tup le spune copiilor că lui îi plac foarte mult legumele și că ar vrea să facă o salată de legume.</p> <p>Copiii sunt anunțați ca astăzi la activitatea practică vor realiza o „salată de legume”.</p> <p>Dintr-un coșuleț, copiii vor alege un simbol din cele patru reprezentate (morcov, ardei, roșie, castravete). Se vor forma astfel echipe de lucru.</p> <p>Copiii sunt solicitați să intuiască materialul primit în coșulețe.</p> <p>Educatorea prezintă apoi modelul ei. Copiilor le sunt acordate câteva minute în vederea identificării acestor materiale.</p> <p>Se analizează împreună cu copiii modelul educatoarei.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ce vedeți pe această planșă? - Cum sunt așezate bucățile de legume? - Ce culoare au aceste legume? - Cum au fost ele puse? <p>Li se explică copiilor și li se demonstrează modul de lucru, precizând etapele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mai întâi se iau „legumele” din coșuleț. - Le rupeți în bucăți mai mici și mai mari. <p>Copiii li se spune să rupă toate bucățile de hârtie care sunt pregătite în coșuleț:</p> <p>După ce terminăm de „tăiat legumele”, o să va ajut să le punem în castron.</p> <p>Acum lucrarea este gata.</p> <p>Se verifică modul de înțelegere corectă a etapelor de lucru.</p> <p>Se execută exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii.</p>	<p>Hârtie creponată</p> <p>Modelul educatoarei</p> <p>Coșulețe</p>	<p>Observația</p> <p>Conversația</p> <p>Exercițiul</p>	

Etapale activității	Conținutul științific	Strategiile didactice		Evaluare
		Resursele materiale	Metode și procedee	
Obținerea performanței	<p>Se dă semnalul de începere „Spor la lucru”.</p> <p>În timpul realizării temei de către copii, educatoarea va da indicații suplimentare acolo unde este cazul.</p> <p>După ruperea bucăților de hârtie acestea vor fi lipite cu ajutorul educatoarei.</p> <p>Se anunță pregătirea în vederea finalizării lucrării.</p> <p>Se dă semnalul de încetare a lucrului. Lucrările vor fi expuse și se analizează pe scurt împreună cu copiii.</p> <p>Se fac recomandări pentru activitățile ulterioare.</p>		<p>Conversația</p> <p>Explicația</p>	
Evaluarea performanței	<p>Se fac aprecieri individuale și colective asupra participării la activitate; se fac recomandări pentru activitățile viitoare, se împart recompense.</p>	Jetoane	Conversația	Aprecieri individuale și colective
Închiderea activității	Copiii părăsesc sala cântând „Bate vântul frunzele”.			

3.2. Activitatea de convorbire

Un alt mijloc de dezvoltare a limbajului la copiii de vârstă preșcolară este convorbirea. Așa cum se cunoaște, aceasta presupune un dialog educatoare – copil, copil – copil, copii – copii, educatoare – copii, cu scopul de a trezi interesul asupra unei teme prin intermediul unui set de întrebări. Prin activitatea de convorbire, copiii sunt determinați la un moment dat să facă propriile plimbări în universul cunoașterii, să realizeze legăturile necesare dintre „informații” care ar putea conduce la aflarea adevărului. Este de știut faptul că preșcolarul își dobândește cunoștințele prin contactul direct cu lumea lui înconjurătoare, cu realitatea. Odată cu creșterea în vârstă, cunoștințele devin mai bogate, mai stabile, mai complexe. Desigur, vocabularul se îmbogățește, limbajul devenind mai clar, mai coerent, ceea ce va conduce, într-un final, la dezvoltarea intensă a gândirii.

Acest tip de activitate se poate realiza fie sub forma unei activități obligatorii, fie sub forma unei activități libere cu un număr restrâns de copii, în diferitele momente ale zilei, desigur, în afara activităților obligatorii. Educatoarea poate organiza pe parcursul zilei de grădiniță scurte convorbiri libere în momentul în care sosesc copiii, în timpul diferitelor jocuri, în timpul muncii individuale sau, așa cum s-a mai precizat, în cadrul activităților propriu-zise de convorbire. Aportul convorbirii la dezvoltarea preșcolarului este substanțial. Desfășurându-se în exclusivitate pe plan verbal, convorbirea contribuie la consolidarea, aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor dobândite de preșcolar în contextul diferitelor tipuri de activități (Damșa, Toma-Damșa, Ivănuș, 1996).

Un element important al convorbirii este *întrebarea*. Doar prin intermediul întrebărilor, copiii își pot verifica și ordona cunoștințele despre lumea reală, evident după criterii acordate de educatoare. Eficiența convorbirii este dependentă de calitatea și corectitudinea întrebărilor. Astfel, încă se mai utilizează *întrebări de tip reproductiv* (*Ce? Când? Unde?*), ceea ce nu este neapărat greșit, întrucât prin intermediul acestora se poate exercita memoria celor mici. Problema intervine atunci când se uzează doar de acest tip de întrebări. Pe lângă acestea, educatoarea poate utiliza în funcție de tema pe care o abordează, *întrebări de tip ipotetic* (*Dar? Dacă?*) și *întrebări de tip evaluativ* (*Ce este mai bun? Ce este mai corect, mai frumos?*).

O întrebare este considerată corectă dacă problema supusă

interogării are sens, dacă cel întrebat poate elabora răspunsuri și dacă întrebarea adresată se remarcă prin precizie și corectitudine.

Ca și în cazul memorizărilor, convorbirea poate aborda teme multiple. De exemplu, în convorbirea cu tema „Iarna”, „Primăvara”, „Vara”, există posibilitatea să activăm și să precizăm denumirea unor fenomene caracteristice acestor anotimpuri ca: ninsoare, îngheț, chiciură, ceață, promoroacă, înmugurire, înfrunzire, înflorire, ploaie, tunet, fulger, curcubeu, rouă. Sau, în convorbirea cu tema „Animalele care trăiesc pe lângă casa omului”, copiii se obișnuiesc să raporteze denumirea de animal domestic numai la acele animale care fac parte din categoria respectivă. Mai mult, copiii asimilează cunoștințe referitoare la aspectul și elementele componente ale corpului, mediul de viață, la foloasele de care beneficiază omul etc.

Aspectul practic al convorbirii este acela că ajută la formarea unui ansamblu de deprinderi de exprimare corectă foarte necesare preșcolarului, atât în cotidian, cât mai ales în activitatea lui școlară viitoare.

Domeniul vast al vieții sociale este oglindit în convorbiri a căror tematică vizează:

1. mediul apropiat al copiilor – grădinița și familia. „Familia mea”, „Grădinița noastră”;
2. mediul mai îndepărtat; strada, școala, cartierul, orașul. „Pe stradă”, „Ce știu despre orașul nostru”;
3. munca „Ce muncesc părinții noștri?”, „Cum putem fi de folos grădiniței sau familiei?”;
4. evenimente din viața copiilor sau sărbătoriri „Cum sărbătorim ziua copilului”, relații și reguli de comportare în diferite situații de viață”, „Jucăriile și păstrarea lor”, „Cum trebuie să ne purtăm la grădiniță”, reprezentări și noțiuni etice (hărnicie, cinste, prietenie) (Damșa, Toma-Damșa, Ivănuș, 1996).

Elaborarea structurii activității de convorbire pornește de la formularea obiectivelor, stabilirea temei și a conținutului convorbirii. În activitatea de convorbire, pe lângă sistematizarea cunoștințelor, se acordă o atenție deosebită verificării cunoștințelor acumulate de copii într-o perioadă mai îndelungată de timp, după cum e cazul în activitățile: „Ce știm despre toamnă?”, „Ce-am învățat despre plante, animale?”.

Rezultate deosebite în ceea ce privește antrenarea copiilor în discuție și înțelegerea semnificației unor noțiuni sau reguli de comportare se obțin în convorbirile construite pe baza unor texte literare adecvate. O altă cale care antrenează copiii la discuție este aceea a utilizării unor elemente de joc în diferite momente ale discuției cu scopul de a reactualiza unele trăiri, impresii puternice, de a stimula vorbirea copiilor, dorința lor de comunicare, schimbul reciproc de idei. Jocul îndeplinește numeroase funcții într-o convorbire și introducerea lui bine gândită contribuie la crearea unei atmosfere de destindere, datorită caracterului său spontan și atractiv.

Convorbirea îi învață pe copii să opereze pe plan mental, de aceea este considerată, din punct de vedere al structurii, cea mai grea formă de activitate din grădiniță, cea mai apropiată de lecția de tip școlar. Mănuirea meșteșugită a întrebărilor este o artă pe care educatoarea trebuie să o stăpânească tot așa de bine precum stăpânește toate metodele și procedeele folosite în educația copiilor.

O notă distinctivă a convorbirii este aceea că reprezintă o activitate deosebit de complexă de evaluare a nivelului de dezvoltare a limbajului. Mai mult, convorbirea exercită influențe importante și la nivelul activităților intelectuale, volitive, motivaționale și emoționale.

Clasificarea activităților de convorbire:

✓ În funcție de obiectivul educațional:

- a. convorbiri pentru fixarea cunoștințelor,
- b. convorbiri pentru sistematizarea cunoștințelor,
- c. convorbiri pentru verificarea cunoștințelor.

✓ În funcție de tematica aleasă:

- a. natură: anotimpuri, fenomene ale naturii, animale și plante,
- b. cotidian: elemente de comportament ale copilului în familie, în grădiniță, în societate,
- c. viața socială,
- d. teme abordate în unele opere literare (Balint, 2008).

Activitatea de convorbire, privită ca o activitate obligatorie, presupune, la rândul ei, o succesiune de etape.

Varianta / mijlocul de realizare	Momente ale activității didactice
<ul style="list-style-type: none"> - învățarea de noi cunoștințe - sistematizarea cunoștințelor <ul style="list-style-type: none"> - fixarea cunoștințelor - evaluarea cunoștințelor 	<p>Organizarea activității – asigurarea cadrului optim</p> <p>Captarea atenției</p> <p>Enunțarea obiectivelor – în manieră cât mai atractivă pentru cei mici</p> <p>Dirijarea învățării – prin intermediul întrebărilor se va urmări transmiterea de cunoștințe, sistematizarea, fixarea sau evaluarea lor</p> <p>Obținerea performanței</p> <p>Retenția</p> <p>Evaluarea</p>

(Ezechil, Păși Lăzărescu, 2002)

Vă prezentăm, în continuare, un proiect de activitate de convorbire, pentru nivelul II, urmărind consolidarea deprinderii copiilor de a formula enunțuri corecte, pornind de la o temă dată.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Model proiect didactic – Convorbire

Adaptare după proiectul didactic realizat de educatoarea
Bor Elisabeta, Grădinița Nr. 15, Satu Mare
(sursa: www.didactic.ro)

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: Pregătitoare

Categoria de activitate: Educarea limbajului

Tema: Natura

Subiectul activității: Frumusețile anotimpului vara

Tipul de activitate: Consolidare-verificare

Forma de realizare: Convorbire

Scopul activității: Consolidarea deprinderii de a formula propoziții corecte, din punct de vedere gramatical. Verificarea cunoștințelor copiilor despre anotimpul vara.

Obiective operaționale:

- să alcătuiască propoziții simple sau dezvoltate, cu și fără suport imagistic;
- să completeze propoziția simplă, rostită de educatoare, pentru a o transforma în propoziție dezvoltată;
- să identifice principalele trăsături caracteristice ale anotimpului vara;
- să descrie trăsăturile anotimpului vara;
- să recite expresiv poezii despre vară;
- să intoneze un cântec despre anotimpul vara;
- să completeze tabloul de vară după indicațiile date.

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, expunerea, observația

Materiale didactice:

- o bărcuță cu jetoane reprezentând diferite aspecte ale anotimpului vara.

Forma de organizare: frontală, individuală

Durata: 35 minute.

Etapela activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
<i>Moment organizatoric</i>	Asigurarea condițiilor optime desfășurării activității. Copiii se vor așeza pe bucăți de burete sub forma de plută. Se aranjează materialul didactic pregătit pentru activitate. Se realizează cu ajutorul unei imagini, pe care copiii o vor descoperi într-o bărcuță. Se va purta o scurtă conversație pe baza materialului găsit în bărcuță.	Explicația Conversația Material intuitiv Expunerea Jetoane	
Captarea atenției Anunțarea temei și a obiectivelor Dirijarea învățării	Se anunță tema și obiectivele propuse pe înțelesul copiilor. Se prezintă materialul necesar pentru desfășurarea convorbirii. În acest moment al activității, se adresează copiilor setul de întrebări pregătit anterior, astfel încât să se surprindă cât mai multe aspecte ale anotimpului vara. - În ce anotimp ne aflăm? - Care sunt aspectele caracteristice ale anotimpului vara? - Care sunt semnele anotimpului vara? - Care sunt fenomenele naturii specifice anotimpului vara? - Ce munci agricole desfășoară omul vara? - Cum și unde se joacă copilul vara? - Ce se poate întâmpla când afară este foarte cald? - Cum ne putem apăra de căldură? - Cum ne comportăm vara la mare? Dar la munte? La ce trebuie să fim atenți? - Ce fructe / legume mâncăm vara? - Care sunt florile specifice anotimpului vara? - Ce vă place cel mai mult vara? În paralel, copiii recită poeziile despre anotimpul vara, pe care le-au învățat anterior.	Conversația Exercițiul Descrierea Expunerea Explicația	Răspunsurile corecte sunt răsplătite cu aprecieri verbale, aplauze.
<i>Obținerea performanței</i>	Copiii li se oferă o serie de jetoane care reprezintă diferite caracteristici ale anotimpului vara. Pe baza jetoanelor, copiii trebuie să alcătuiască propoziții.	Observația Conversația	Aprecieri verbale

Etapile activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
<i>Retenția</i>	Copiii li se adresează propoziții simple, urmând ca ei să le transforme în propoziții dezvoltate. În acest mod, se sistematizează cunoștințele despre anotimpul vara. La final, se propune copiilor intonarea unui cântec despre anotimpul studiat.	Conversația Exercițiul	Aprecieri verbale cu privire la corectitudinea și originalitatea propozițiilor.
<i>Evaluarea</i>	Pentru etapa de evaluare, copiii vor completa un tablou despre anotimpul vara, alegând și așezând pe tablou diferite jetoane ce reprezintă acest anotimp. Educatorea coordonează activitatea copiilor. Se analizează din mai multe puncte de vedere tabloul realizat de copii. Se fac aprecieri individuale și colective cu privire la comportamentul copiilor din cadrul activității.	Exercițiul Conversația Explicatia	Aprecieri verbale
<i>Închieterea activității</i>	Educatorea apreciază comportamentul copiilor din timpul activității. Se împart recompense.	Conversația	Acordarea recompenselor

Proiectul următor a fost realizat de studenți din anul II la programul de studii *Pedagogia învățământului primar și preșcolar* (Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Psihologie și Științele Educației). Activitățile proiectate au fost susținute în cadrul seminarului disciplinei *Didactica domeniului experiențial „Limbă și comunicare”*; se urmărește, de obicei, capacitatea de proiectare, organizare, implementare și evaluare a activităților didactice, realizându-se simulări de activități didactice. Imaginile atașate ilustrează activitățile desfășurate în cadrul seminarului consacrat activității de convorbire.

Model proiect didactic – Convorbire – activitate integrată

Propunători: educatoarele Vișan Carmen-Elena, Dobre Mădălina, Borlan Adela

PROIECT DE ACTIVITATE

Tema: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Subtema: „De vorbă cu primăvara”

Nivelul: 1

Grupa: Mare / Pregătitoare

Tipul de activitate: Activități cu conținuturi integrate

Domenii experiențiale:

DLC – Convorbire: „Ce știm despre primăvară?”

DOS – Activitate practică: Colaj „Primăvara în livadă”

Centre de interes activate (ALA):

1. **Biblioteca:** „De vorbă cu primăvara” – citire imagini cu aspecte caracteristice anotimpului primăvara: flori de primăvară, munci specifice anotimpului, insecte, păsări călătoare;
2. **Joc de rol:** „Micii grădinari” – plantare flori de primăvară în ghivece”
3. **Artă:** Pictură – „Buchetul de lalele”

Obiective cadru:

- Consolidarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;
- Exprimarea corectă și coerentă în propoziții și fraze;
- Activizarea vocabularului prin utilizarea unor cuvinte și expresii însușite în activitățile anterioare;
- Îmbogățirea cunoștințelor despre materiale și caracteristicile lor, precum și despre tehnicile de lucru necesare prelucrării acestora, în scopul realizării de produse simple;
- Consolidarea deprinderilor practic - gospodărești și utilizarea vocabularului specific;
- Realizarea unor corespondențe de limbaj plastic și forme, obiecte din mediul înconjurător;

Obiective operaționale:

Cognitive:

O1: să descrie în răspunsuri corect formulate aspecte de primăvară;

O2: să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical;

O3: să găsească ideea unui tablou de primăvară, urmărind indiciile oferite de acesta;

O4: să cunoască și să utilizeze diferite materiale de lucru din natură sau sintetice;

O5: să cunoască și să utilizeze unelte simple de lucru;

O6: să efectueze diferite operații simple de lucru cu aceste materiale;

O7: să compună în mod original și personal spațiul plastic, utilizând materiale puse la dispoziție, precum și tehnicile de lucru cunoscute;

Afectiv-motivaționale:

O8: să participe la activitățile de grup, în calitate de vorbitor cât și de auditor;

O9: să intre în relații cu cei din grup, respectând norme de comportament corect și util celorlalți;

O10: să-și consolideze deprinderi practic-gospodărești;

Psiho-motrice:

O11: să se deplaseze la centrele de lucru sau către activitățile integrate în ordine;

O12: să alcătuiască grupuri de lucru după preferințe;

Strategii didactice:

Metode și procedee: explicația, demonstrația, conversația, exercițiul, problematizarea, turul galeriei, aplauze;

Mijloace didactice: planșe cu aspecte caracteristice anotimpului primăvara, coli de desen, pensule, acuarele, recipiente pentru apă, șervețele umede, ghivece mici, flori de primăvară, lopețele, pământ, gălețușe, crenguțe din natură, hârtie creponată (verde, alb, roz), hârtie glacee, bețe de chibrituri, scobitori, polistiren, fire de lână verde, foarfeci, pastă de lipit, pensule pentru lipit;

Forme și tehnici de evaluare:

- evaluarea comportamentului verbal și nonverbal;

- evaluarea individuală;
- evaluare frontală;
- evaluare inițială;
- evaluare continuă;
- evaluare finală;

Durata: o zi.

Bibliografie:

1. Gherghina D., Oprescu N., Dănilă I., Novac C., Ilie V., Bunoiașu C., Cămărașu G., Păunescu A., *Metodica activităților instructiv- educative în învățământul preșcolar*, Editura Didactica Nova, Craiova, 2007;
2. Coordonator prof. dr. Bocoș Mușata, Cârlogea L., Drăghici C., *Antologie de proiecte tematice pentru activități integrate*, Pitești, Editura Diana;
3. MECT – Unitatea de Management a Proiectelor pentru Învățământul Preuniversitar, *Curriculum pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani*;
4. Matora-Ionescu A., *Muzica*, Manual pentru clasa a III-a, Editura didactică și pedagogică, București, 1978.

SCENARIUL ACTIVITĂȚII

Întâlnirea de dimineață:

1. Salutul:

„Sunt crenguța fermecată
 Din livadă am venit
 Să vă spun cu bucurie:
 De mânuțe să ne luăm
 Și salutul să ni-l dăm.”

Copiii își vor înmâna de la unul la celălalt o crenguță înflorită, rostind numele celui căruia o înmânează, salutându-se: „Bună dimineața!”

2. Prezența copiilor: se va efectua de către educatoare.

3. Gimnastica de înviorare:

„Sus pe rămurele, cip, cirip, cirip / Cântă păsărele, cip, cirip, cirip / Jos în codrul verde / Urșii-n glasul lor / Mormăie într-una, mor, mor, mor.” („Prietenii cântăreți”, muzica și versurile, Ana Matora-Ionescu, *Muzica*, manual pentru clasa a III-a, Editura

didactică și pedagogică, București, 1978, p. 21). Pe această melodie se va face tranziția spre activitatea de înviorare, unde, copiii se vor deplasa în cerc și vor executa mișcările sugerate de textul cântecului: brațele sus, mersul ghemuit.

4. Calendarul naturii:

Se vor cere răspunsuri la întrebările: „De ce totu-i verde și frumos?” / „De ce cântă păsărelele?”, „De ce se bucură urșii?”... deci, dacă se bucură de primăvară, haideți să ne bucurăm și noi și să completăm calendarul naturii: ce zi este astăzi, ce lună, cum este vremea astăzi? Pe baza răspunsurilor copiilor se vor așeza în calendar datele și imaginile corespunzătoare.

Trecerea la centrele de interes activate - tranziția ALA

„Acum a sosit momentul
De mânuțe să ne luăm
Spre Centre să ne ndreptăm
Și cu toți să ne jucăm.
Fiecare unde-i place,
Că la grădi' așa se face.”

Se vor explica sarcinile pe care le au de îndeplinit la Centrele de interes activate și se va specifica faptul că fiecare copil este liber să își aleagă activitatea.

Copiii vor începe activitățile alese, atmosfera creată va fi una destinsă.

Trecerea la activitățile pe domenii experiențiale: se va realiza pe o melodie de primăvară stabilită la alegerea educatoarei.

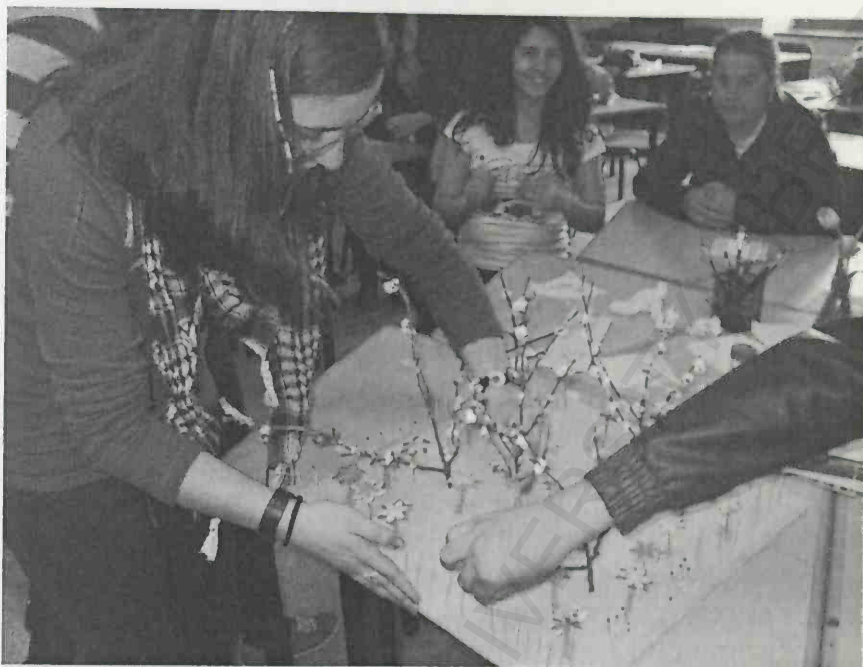
Etapele activității	Ob. Op.	DE	Conținut	Activitatea propriu-zisă	Strategia didactică			Evaluare	
					Resurse		Forme de organizare		
					Metode	Mijloace			Timp
1. Moment organizatoric		DLC DOS	Crearea condițiilor necesare bunei desfășurări a activităților cu conținuturi integrate.	Scăunele în semicerc pentru convorbire; Pregătirea materialelor pentru activitatea practică, organizate pe trei grupuri de lucru;	polistiren, crenguțe, hârtie glacee, hârtie creponată, pastă de lipit, pensule, șervețele umede, bețe de chibrituri, foarfece				
2. Captarea atenției	O8	DLC	Se va interpreta prima strofă din „Cântec de primăvară” de Liviu Comes. Se va purta o scurtă discuție despre bucuria pe care o aduce primăvara în viața oamenilor.	„Iarnă să te duci cu bine, / Primăvara vine, vine / Vestitorii au sosit / În zăvoiu-ntinerit.” - convorbire: „Ce știm despre primăvară?” De ce credeți că ne bucurăm de acest anotimp? Vreți să stăm de vorbă cu primăvara și să-i spunem despre bucuria noastră?	conversația	cântecul ales (în Ana Motora-Ionescu, <i>op. cit.</i> , p. 113)	1 min	frontală	inițială
3. Reactualizarea cunoștințelor	O1 O2 O3 O8		Se vor adresa întrebări legate de anotimpurile anului și de aspectele surprinse astăzi în calendarul naturii al grupei.	Câte anotimpuri are anul? În ce anotimp suntem? Cum am apreciat ziua de astăzi în calendarul din clasă? (temperatura, cerul, soarele, natura).	conversația	calendarul naturii	3 min	frontală	inițială

Etapă activității	Ob. Op.	DE	Conținut	Activitatea propriu-zisă	Strategia didactică			Evaluare	
					Resurse		Forme de organizare		
					Metode	Mijloace			TimP
4. Anunțarea temei și a obiectivelor	O1 O2 O3 O8 O9	DLC și DOS	„Mai întâi vom sta de vorbă cu primăvara și, în enunțuri corect construite, vom răspunde la întrebări despre primăvară, apoi cu materialele pe care le-am pregătit, vom confecționa un colaj despre acest anotimp.” Apoi, vom participa la un joc „De-a interviul” și trei copii vor fi reporteri, iar la momentul respectiv, vă vor adresa câteva întrebări.	Răspunsurile se vor baza pe cunoștințele dobândite pe parcursul semestrului despre acest anotimp și vor fi orientate cu ajutorul unui plan de întrebări, iar activitatea practică ne va ajuta să utilizăm materiale din natură să realizăm un tablou specific: „Primăvara în livadă”. Răspunsurile vor fi date de copii aleși de reporter.	explicația conversația	1 min	frontală		
5. Dirijarea învățării	O1 O2 O3 O8 O9	DLC	Educațoarea va avea pregătit un plan de întrebări organizat după următoarele subteme de conversație: 1. Aspecte caracteristice și evoluția lor: încălzirea temperaturii, topirea zăpezii, primele flori, firele de iarbă, pomii înmuguriți (înfloriți) 2. Munci specifice de primăvară: în livadă, în grădini, pe ogoare); 3. Insecte/Păsări călătoare: trezirea la viață, întoarcerea păsărilor călătoare.	Convorbire: „Ce știm despre primăvară?” 1. De ce se topește zăpada? În ce se transformă zăpada? Unde se duce apa? La ce ajută ea? Cine răsare mai întâi din pământ? Care sunt primele flori care răsar? Cum se numesc ele, dacă ne vestesc primăvara? Ce alte flori de primăvară mai cunoașteți? Ce se întâmplă cu pomii, copacii? Ce pomi înfloresc primii? Acum se poate interpreta a doua strofă din cântecul anunțat: <i>„Mult dorita primăvară / Ne jucăm din nou pe-așară / Bine, bine ai venit / Cu cășii înfloriți.”</i>	conversația, problematizarea	planul de întrebări	20 de min.	frontală	orală continuă individuală
					conversația problematizarea	cântecul planul de întrebări		frontală	orală continuă individuală

Etapela activității	Ob. Op.	DE	Conținut	Activitatea propriu-zisă	Strategia didactică			
					Resurse		Forme de organizare	Evaluare
					Metode	Mijloace		
				<p>2. Ce fac oamenii primăvara în livadă? Dar în grădini? Ce legume și zarzavaturi se plantează? Dar pe ogoare ce se întâmplă? Cu ce se ară și se seamănă pământul? Ce se seamănă pe ogoare? De ce? 3. Ce se întâmplă cu insectele? Dați exemple de insecte care se trezesc la viață... Dar cu păsările călătoare ce se întâmplă? Ce păsări călătoare se întorc? De ce?</p>				
	O8 O9		Joc „De-a interviul”	<p>Acum va interveni „Reporterul”, adresând întrebarea: „Cum se mai numește ghiocelul?” Intervine cel de-al doilea reporter și adresează întrebarea: „Ce unelte folosesc oamenii în curățirea grădinilor?” Intervine cel de-al treilea „Reporter” și adresează întrebarea: „Ce insecte se trezesc la viață?”</p>	conversația	desene cu un ghiocel, unelte, insecte și păsări microfon	frontală	orală continuuă individuală

Etapela activității	Ob. Op.	DE	Conținut	Activitatea propriu-zisă	Strategia didactică			Evaluare
					Resurse		Forme de organizare	
					Metode	Mijloace		
6. Obținerea performanței	O4 O5 O6 O7 O9 O10 O11 O12	DOS	<p>Activitate practică Colați: Primăvara în livadă</p> <p>Tranziția către materialul pregătit pentru desfășurarea acestei activități se va realiza prin cântecul „Doamna florilor”, versuri Cezar Bolliac și muzica D.G. Kiriac.</p> <p>Se vor prezenta sarcinile de lucru, modul de realizare a lucrărilor, după care copiii se vor împărți în trei grupuri, alegându-și fiecare activitatea preferată.</p>	<p>„Eu vin cu primăvara, / De unde locuiesc! M-arât în toată țara, / La cei ce mă cinstesc. / Tra la la. / Ținutul mi-e câmpia, / Peste livezi domnesc, / dau țara bucuria și pomii înfloresc. / Tra la la...”</p> <p>Se vor întui materialele de lucru, copiii vor fi atenți la demonstrația efectuată de educatoare pentru cele trei grupuri de lucru, după care se vor așeza și vor lucra în echipe, după cum urmează: Echipa 1, „Copacul înflorit” Echipa 2, „Flori de primăvară” „Echipa 3, „Gardul livezii”</p> <p>Apoi toate lucrările se vor reuni pe placa de polistiren, rezultând colațul: „Primăvara în livadă”.</p>	<p>Explicația, Demonstrația, Conversația, Exercițiul</p>	<p>cântecul ales (în Ana Motora-Ionescu, <i>op. cit.</i>, p. 101)</p> <p>polistiren, crenguțe, hârtie glăcee, hârtie creponată, pastă de lipit, pensule, fire de lână, șervețele umede, bețe de chibrituri, foarfece</p>	<p>Pe grupuri</p>	<p>Continuă, în echipă</p>

Etapela activității	Ob. Op.	DE	Conținut	Activitatea propriu-zisă	Strategia didactică				
					Resurse		Forme de organizare	Evaluare	
					Metode	Mijloace			Timp
7. Evaluarea performanțelor	O8 O9	ALA DLC DOS	Copiii se vor așeza în cerc și se vor deplasa spre toate lucrările realizate pe întreg parcursul zilei, se vor face aprecieri colective asupra modului de desfășurare a acestor activități, asupra formulării răspunsurilor în propoziții corecte din punct de vedere gramatical, asupra modului de utilizare a cuvintelor și expresiilor folosite, asupra modului în care copiii și-au exersat deprinderile de lucru utilizând materiale din natură sau sintetice. Se vor admite și autoaprecieri, interaprecieri.	Copiii vor aprecia propriile lucrări, lucrările colegilor și vor primi din partea educatoarei jetoanele „Fețele zâmbitoare”, ca stimulente pentru activități și mai bune.	Turul galeriei	Jetoane cu fețe zâmbitoare	5 min.	frontală	orală, auto-evaluarea și inter-evaluarea lucrărilor expuse
8. Încheierea activității			Se va organiza ieșirea copiilor din sala de clasă pe o melodie veselă cu temă de primăvară.	Copiii vor părăsi sala de clasă în ritmul muzicii și cu aplauze.					



3.3. Activitatea de povestire

Prin intermediul literaturii, copilul poate să cunoască tot ceea ce îl înconjoară. Povestirea ca specie epică în proză, reprezintă conform *Dicționarului explicativ al limbii române*, o „narațiune literară de dimensiuni relativ reduse, care conține un fond liric”. Mai mult decât atât, conceptul de povestire implică arta de a nara, formă esențială a genului epic. Spre deosebire de schiță, povestirea fabulează o întâmplare încheiată, presupunând un conflict, un crescendo spre punctul culminant și un deznodământ. Toate aceste momente se remarcă printr-o desfășurare restrânsă, tocmai pentru a nu depăși timpul optim relatării ei. Povestirea este cea mai veche specie epică cultă ce își are originea în folclor, dezvoltând un singur plan, o întâmplare neîntreruptă, apelând de cele mai multe ori la modalități plastice.

Acest mijloc de realizare a activității de educare a limbajului trebuie să respecte o serie de condiții. Astfel:

- ✓ conținutul acesteia trebuie să fie foarte bine structurat din punct de vedere metodic;
- ✓ educatoarea trebuie să aleagă cel mai potrivit moment pentru introducerea materialului didactic;
- ✓ educatoarea trebuie să dețină capacitatea de a captiva copiii în timpul expunerii;
- ✓ educatoarea trebuie să asigure accesibilizarea cuvintelor noi, prin folosirea sinonimiei sau a materialelor didactice;
- ✓ crearea unui context propice pentru cultivarea exprimării orale, corecte din punct de vedere gramatical;
- ✓ crearea unei atmosfere propice acestui gen de activitate;
- ✓ gradarea textelor de la o activitate la alta, pentru a asigura receptarea la nivelul particularităților psihofizice ale copilului;
- ✓ optarea pentru un final optimist (Damșa, Toma-Damșa, Ivănuș, 1996).

Activitatea de povestire contribuie la dezvoltarea proceselor psihice, amintind aici de gândirea logică, de memoria voluntară, imaginație, atenție și limbaj.

În cadrul învățământului preșcolar, se utilizează două forme ale povestirii: povestirea educatoarei și povestirile copiilor.

Povestirea educatoarei se transpune sub forma expunerii unor texte ficționale / nonficționale, potrivite cu obiectivele

educaționale și particularitățile de vârstă ale copiilor. Povestirea educatoarei îndeplinește câteva funcții esențiale. În primul rând, îl determină pe copil să urmărească, să sesizeze conținutul și firul acțiunilor prezentate cu ajutorul poveștii, apoi să descopere diferite trăsături și comportamente ale personajelor din poveste și, nu în ultimul rând, să identifice posibile relații între personaje. Pe lângă aceste contribuții, povestirile educatoarei îi ajută pe copii să se familiarizeze cu structura limbii, cu expresivitatea și bogăția acesteia. Astfel, copiii își pot îmbogăți vocabularul cu diferite structuri gramaticale, expresii, cuvinte noi, structuri ritmate și rimate, diferite zicale și proverbe (Balint, 2008). Importanța și necesitatea povestirilor reies și din caracterul lor formativ-educativ, în sensul în care copiii își dezvoltă anumite trăsături etice și morale, formându-și cu acest prilej o serie de comportamente dezirabile.

Problematicile abordate cu ajutorul povestirilor sunt multiple; de la lumea copiilor și viața oamenilor, până la povești despre viețuitoare sau cele fantastice. Desigur, abordarea temelor trebuie realizată în acord cu vârsta preșcolarilor, asta însemnând că la grupele mici de vârstă întinderea povestirilor va fi de dimensiuni reduse, ele fiind accesibile și cu un conținut ușor de receptat, complexitatea povestirilor, a faptelor prezentate crescând la grupele mai mari.

Prezentăm mai jos, structura unei activități de povestire.



Varianta / mijlocul de realizare	Momente ale activității didactice
Povestirea educatoarei	Organizarea activității Captarea atenției – ghicitori, poezii Reactualizarea cunoștințelor anterioare Anunțarea scopului și a obiectivelor Dirijarea învățării – expunerea poveștii de către educatoare Obținerea performanței – copiii povestesc cu ajutorul educatoarei, pe baza ideilor principale Retenția – se reamintesc: titlul și ideile principale ale poveștii Evaluarea – aprecieri individuale și colective

(Ezechil, Păși Lăzărescu, 2002)

Ca și în cazul memorizărilor, expunerea conținutului povestirii trebuie să fie foarte clară și accesibilă copiilor, trebuie să fie cât mai expresivă, fapt ce se poate realiza prin modularea corectă a vocii, prin schimbarea ritmului și intensității pe parcursul povestirii, prin gestică și mimica adecvate, utilizarea unor mijloace imitative potrivite conținutului. Cu alte cuvinte, povestirea educatoarei este momentul optim de a evidenția rolul formativ al limbajului verbal, nonverbal și paraverbal.

Model proiect didactic (adaptare): activitate integrată de tip III (DLC – povestirea educatoarei + DOS)

Propunător: educatoare Maria Mocanu, Grădinița „Pinocchio”, Cîmpia Turzii

(sursa: www.didactic.ro)

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: Mijlocie

Tema de studiu: *Când, cum și de ce se întâmplă?*

Tema săptămânii: Ploaia de frunze

Forma de realizare: Activitate integrată de tip III (DLC+DOS)

Activități de învățare:

ADP:

- *Întâlnirea de dimineață:* discuții despre anotimpul toamna, ziua din săptămână, ce fenomene ale naturii caracterizează această zi
- Rutină
- *Tranziții:* exerciții ritmice, numărători, joc cu text și cânt

ALA (centre de interes):

- *Biblioteca:* Citire de imagini, selecție de jetoane cu imagini de toamnă
- *Artă:* Desen și modelare – frunzele copacului

ADE:

- *Domeniul Limbă și Comunicare:* „Povestea frunzei” - povestire
- *Domeniul Om și Societate:* „Copacul de toamnă” - lipire

Scopurile activității:

- Formarea capacității de a audia cu atenție și în liniște o poveste, de a demonstra înțelegerea conținutului acesteia
- Dezvoltarea capacității de a utiliza corect materialul pus la dispoziție pentru a realiza tema practică

Obiective operaționale:

ALA:

Biblioteca:

- să utilizeze corect cărțile și revistele puse la dispoziție;
- să selecteze dintre jetoanele primite pe cele care reprezintă imagini cu aspecte de toamnă;

- să descrie imaginile,
- să se exprime în propoziții construite logic, corect formulate din punct de vedere gramatical.

Artă:

- să utilizeze corect materialul pus la dispoziție;
- să coloreze imaginile, respectând conturul și culorile specifice;
- să redea prin diferite tehnici de modelare tema propusă;
- să descrie lucrările realizate.

ADE:***Domeniul Limbă și Comunicare:***

- să asculte cu atenție povestea pentru a surprinde principalele evenimente;
- să exprime în enunțuri ideile principale din poveste;
- să rețină personajele și întâmplările în care sunt implicate acestea;
- să extragă mesajul poveștii.

Domeniul Om și Societate

- să exerseze deprinderile tehnice specifice activității practice;
- să selecteze corect materialul de lucru;
- să redea tema propusă prin respectarea indicațiilor educatoarei.

Strategii didactice:

- *Metode:* conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, observația
- *Mijloace de învățământ:* cărți, reviste, jetoane, imagini cu copacul toamna, creioane colorate, planșete, plastilină, materiale pentru colaj, lipici

Forma de organizare: pe grupuri, frontal, individual

Durata: o zi

Locul de desfășurare: sala de grupă

Bibliografie:

*** *Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)* (2008), București: MECI

SCENARIUL ZILEI

Întâlnirea de dimineață debutează cu salutul „Bună dimineața, frunzișoare colorate”, se face prezența prin aplicarea pozelor pe panoul cu copiii prezenți. Se va lucra la calendarul naturii pentru a stabili anotimpul în care ne aflăm, ziua săptămânii și fenomenele naturii specifice zilei respective.

Se va desfășura jocul de grup *Spune de ce-ți place toamna*: copilașul la care se oprește Zâna Toamna se prezintă, apoi spune de ce-i place toamna. Ex. „Bună! Eu sunt Andra și-mi place Toamna pentru că e frumoasă.” La finalul jocului, în buzunărelul cu surprize, copiii vor descoperi o frunză, o vor numi și descrie. Vom stabili că Zâna Toamna ne-a trimis frunza și ne roagă să-i pregătim mai mulți copaci cu frunze colorate. Copiii primesc medalioane cu frunze de diferite forme și culori și sunt îndrumați spre centrele pregătite.

În funcție de medalionul primit, copiii se vor grupa la centrele de activitate. Voi explica pe rând copiilor ce sarcini au de îndeplinit, după care copiii vor lucra în grupuri mici. Voi urmări activitatea copiilor pe centre și voi interveni ori de câte ori va fi nevoie, în special la colțul bibliotecă unde copiii vor fi stimulați să descrie imaginile, să formuleze enunțuri corecte din punct de vedere gramatical. La terminarea activității pe centre, copiii vor intona cântecul „Frunze pe cărare”, cântec care va fi elementul de tranziție pentru următoarea activitate, ADE. În încheierea activităților voi face aprecieri verbale asupra comportamentului și activității copiilor, iar copiii vor păstra medalioanele primite.

Etaple activității	Conținut științific	Strategii didactice	evaluare
<p><i>Momentul organizatoric</i></p> <p>Captarea atenției</p>	<p>Aerisirea sălii de grupă și asigurarea unui climat benefic pentru desfășurarea activității.</p> <p>Pregătirea materialelor necesare.</p> <p>Copiii descoperă în buzunărulul cu surprize o frunză, pe care o vor descrie.</p>	<p>Explicația</p> <p>Conversația</p>	<p>Observarea și aprecierea comportamentului și răspunsurilor</p>
<p><i>Reactualizarea cunoștințelor</i></p>	<p>Se prezintă copiilor cele două centre și după ce toți copiii și-au ocupat locul, se explică sarcinile de lucru pentru fiecare centru.</p> <p>Centrul „Bibliotecă” – Citire de imagini, selectare de jetoane cu imagini de toamnă. Copiii au ca sarcină să utilizeze corect cărțile, să descopere și să descrie doar imaginile care reprezintă anotimpul toamna.</p> <p>Centrul „Artă” – Colorăm frunzele copacului, modelăm copacul. Unii copii au sarcina de a colora imaginea cu copacul toamna, respectând conturul, iar alții vor modela un copac. Voi face o scurtă evaluare a activității copiilor pe centre, după care se va face <i>tranzitia</i> spre următoarea activitate, prin intonarea cântecului „Frunze pe cărare”.</p>	<p>Conversația</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Aprecieri verbale</p>
<p><i>Anunțarea temei și a obiectivelor</i></p>	<p>„Copii, pentru că ați lucrat foarte frumos la centrele de activitate și pentru că știți foarte multe lucruri despre anotimpul toamna, împreună cu Zâna Toamna am să vă spun „Povestea frunzei”, apoi vom realiza un copac cu frunze de toamnă”.</p>	<p>Conversația</p> <p>Explicația</p>	

Etapile activității	Conținut științific	Strategii didactice	evaluare
Dirijarea învățării	<p>Se redă povestea, folosind o intonație, mimică și pantomimă adecvate conținutului de idei. După audierea povestirii, se poartă o discuție cu copiii despre conținutul acesteia, personaje și întâmplări.</p> <p>Fixarea conținutului poveștii se va face prin prezentarea unui set de imagini cu cele mai semnificative momente din poveste.</p> <p>Sarcina copiilor este de a selecta imaginile în ordinea cronologică a desfășurării acțiunilor. Copiii sunt solicitați să aplaude atunci când alegerea este corectă sau să acorde ajutor copilului care greșește.</p> <p>După ordonarea corectă a imaginilor, copiii extrag mesajul poveștii.</p> <p>Educația face aprecieri asupra comportamentelor copiilor.</p> <p>Urmează activitatea practică în care copiii au sarcina de a lipi frunze de toamnă pe crengile copacului. Educația explică procedura de lucru și se asigură că toți copiii au înțeles.</p> <p>În timpul lucrului, copiii intonează cântecul „Frunze pe cărare”.</p> <p>Educația supraveghează modul de lucru și acordă ajutor acolo unde este cazul.</p>	<p>Povestirea</p> <p>Conversația</p> <p>Observația</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p>	Aprecieri verbale
<i>Asigurarea feedbackului</i>	<p>Lucrările vor fi afișate pe panou. Se realizează bilanțul asupra activității desfășurate pe parcursul întregii zile. Copiii împreună cu Zâna Toamna admiră lucrările și analizează modul de realizare a acestora.</p>	<p>Conversația</p> <p>Observația</p>	Aprecieri verbale
<i>Încheierea activității</i>	<p>Se fac aprecieri asupra comportamentului copiilor pe parcursul activității, a modului în care au reținut întâmplările din poveste, a modului în care au răspuns la întrebări și au realizat lucrările practice. Zâna Toamna le dăruiește medaliile cu frunze.</p>	Conversația	Aprecieri finale individuale și colective

Important este ca, pe parcursul povestirii, educatoarea să vină în sprijinul copiilor prin utilizarea unor imagini ce pot sugera diferite momente ale acțiunii, permițând în acest mod înțelegerea și însușirea conținutului povestirii de către copii.

În cadrul activităților de povestire a educatoarei se urmărește dezvoltarea capacității copilului de a asculta și de a se concentra asupra subiectului povestirii, activizarea și îmbogățirea vocabularului, educatoarea propunându-și ca la sfârșitul activității copiii să fie capabili:

- ✓ să reproducă, pe scurt, conținutul povestirii;
- ✓ să folosească, în contexte noi, cuvintele și expresiile nou-învățate;
- ✓ să rețină tonul și modalitatea principală de exprimare / redare a povestirii;
- ✓ să identifice mesajul povestirii;
- ✓ să opteze pentru unul dintre personajele povestirii, motivându-și alegerea;
- ✓ să identifice / numească unele aspecte caracteristice ale personajelor.

Reținem că rolul și importanța povestirilor – ca activități organizate – constau în valoarea lor cognitivă, etică și estetică. În cadrul activităților de povestire se exersează vorbirea copiilor, se formează deprinderea de a povesti independent, ceea ce contribuie la diversificarea posibilităților de exprimare corectă, coerentă și expresivă.

Model proiect didactic

Propunător: prof. pt. învă. preșcolar Elena Adriana Voinescu,
Grădinița cu program prelungit nr. 9, Brașov

Grupa: mijlocie

Tema anuală: „*Când, cum și de ce se întâmplă?*”

Tema proiectului: „*Iarna, bucuria copiilor!*”

Subtema: *Viața animalelor în timpul iernii*

Denumirea activității: activitate integrată interdisciplinară (ADP +ALA +ADE+ADE)

Tipul de activitate: transmitere și însușire de noi cunoștințe

Durata: pe parcursul unei zile

Forma de realizare: Activitate pe arii de stimulare, frontal, pe grupuri și individual

A. Activități de dezvoltare personală:

Rutină: Întâlnirea de dimineață (prezentarea scenariului zilei)

Rutină: Prezența și Calendarul naturii

Rutină + Tranziție: „*Animalele în timpul iernii*” (scenetă în versuri - dramatizare)

Tranziție: Joc: „*Să vedem cum ți-e norocul!*”

B. Activități pe arii de stimulare (pe sectoare):

- **Biblioteca:** „*Povestea mea preferată*”

- **Știință:** „*Unde este locul meu?*”

- **Joc de masă:** „*Întregește imaginea*”

Tranziție: *Urșii mei mormăitori* - joc

C. Activități pe domenii experiențiale:

- **Educarea limbajului** – povestea educatoarei „*Povestea ursului cafeniu*” de Vladimir Colin (tema: redarea succintă a unor întâmplări pe baza suportului intuitiv)

Tranziție: Joc de atenție – „*Urșii mei mormăitori, Și de pești căutători!*”

- **Educație fizică** – joc „*Urșii curajoși*” (tema: mers în echilibru pe o scândură așezată pe sol, cu transport de greutate)

D. Activități distractive și de relaxare :

„*Împreună ne distrăm*” (cu fundal muzical)

Obiective de referință:

1. să participe la activitățile de grup, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;

2. să recepteze un text care i se citește sau i se povestește, înțelegând în mod intuitiv caracteristicile expresive și estetice ale acestuia;
3. să cunoască unele elemente componente ale lumii înconjurătoare, (vegetația, fauna) precum și interdependența dintre ele;
4. să fie apt să utilizeze deprinderile motrice însușite în diferite contexte.

Obiective operaționale:

• Cognitiv-informaționale:

O1. să denumească imaginea animalului extras din coșuleț, realizând corespondența cu mediul de viață;

O2. să enumere pe rând personajele din poveștile alese și trăsăturile de caracter ale acestora;

O3. să realizeze înlănțuirea logică a desfășurării unei acțiuni prin intermediul ilustrațiilor;

O4. să redea întâmplări din povești prin intermediul propozițiilor;

O5. să respecte regulile de desfășurare ale jocurilor propuse.

• Socio-afective:

O1. să imite vocea unor personaje din povești în timpul redării unor replici;

O2. să coopereze cu membrii echipei în scopul rezolvării corecte a sarcinilor propuse;

O3. să manifeste o stare de dispoziție plăcută în timpul activității;

O4. să-și justifice preferințele pentru un personaj sau altul din noua poveste;

• Psiho-motorii:

O1. să compună o imagine cu ajutorul părților date;

O2. să execute corect exercițiile destinate dezvoltării aparatului locomotor;

O3. să-și păstreze echilibrul în timpul mersului pe suprafața dată, transportând cele două obiecte;

O4. să adopte o poziție corectă a corpului în timpul desfășurării activităților.

Strategii didactice:

- **Metode și procedee:** conversația, explicația, povestirea, observația, demonstrația, exercițiul, jocul
- **Mijloace de învățământ:** imagini cu animale sălbatice, jetoane, panou, cărți cu povești, păpuși de mânuit, puzzle-uri cu imagini din povești, recompense pentru copii, urs de pluș, găleți cu nisip

Bibliografie:

*** *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*, (2008), București: MECI

Preda, V., coord. (2009). *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*, Craiova: Editura Gheorghe-Cârțu Alexandru

SCENARIUL ZILEI

La **întâlnirea de dimineață** avem un invitat special. Martinică, un urs de prin pădurile noastre, a ieșit din bârlog să caute de mâncare pentru el și familia sa. A mers la iaz ca să pescuiască, dar n-a prins nimic și tot căutând a ajuns la noi la grădiniță. Îi întreabă dacă nu cumva au ceva pește să-i dea și lui. Răspunsul copiilor fiind negativ, doamna educatoare se oferă să le dea ea peștele, dar mai întâi trebuie să participe la câteva activități și în funcție de cât de bine vor ști să răspundă la întrebări, vor primi un pește mai mic sau mai mare. Dacă îi vor aduna destui pești, la final Martinică le va pregăti o surpriză celor mici.

Ursulețul s-a prezentat și acum ar dori să știe cum îi cheamă pe copii. Se va realiza **Prezența**. Fiecare copil își spune numele și își așază poza în locul special amenajat „*Și azi am venit la grădiniță*”. Copilul de serviciu va așeza pozele copiilor absenți în partea de jos a panoului. Se va urmări și corectitudinea așezării imaginilor la **Calendarul naturii**.

Când Martinică pleacă să facă rost de surpriza promisă copiilor, aceștia trec la desfășurarea activităților propuse.

Sala este pregătită pentru desfășurarea activităților, în mijloc aflându-se semicercul copiilor. Voi prezenta de la început toate

activitățile pe care urmează să le desfășurăm, precum și câteva obiective explicate la nivelul de înțelegere al celor mici.

Vom privi harta proiectului pentru a vedea despre ce vom vorbi în această săptămână. Pentru a face legătura cu ceva cunoscut, vom desfășura sceneta de la serbarea de iarnă, apoi activitățile alese și cele pe domenii experiențiale. La final vom adăuga câteva jocuri de relaxare.

La sfârșit, prietenul nostru Martinică se întoarce la noi, iar copiii îi vor da peștii pe care i-au câștigat. Ursulețul îi va recompensa pentru munca depusă.

Etapale activității	Conținutul științific	Strategii didactice	Evaluare
<p><i>Momentul organizatoric</i></p>	<p>Asigurarea condițiilor necesare unei bune desfășurări a activității (aerisirea sălii, așezarea scăunelilor, etc.).</p> <p>Pregătirea materialelor pentru fiecare sector, precum și a celor pentru activitatea de grup. Inițial copiii vor sta confortabil în semicerc, așteptând să fie dirijați.</p>	<p>Expunerea</p>	<p>Observarea comportamentului copiilor</p>
<p><i>Captarea atenției</i></p>	<p>Pentru că cei mici sunt foarte curioși să afle ce este ascuns sub fețele de masă, aceștia sunt lăsați să descopere și să numească materialele existente.</p> <p>Li se cere să denumească cele observate și să spună ce cred ei că vor face cu aceste materiale. Cu puțin ajutor, copiii vor reuși să găsească tema zilei.</p> <p>Vor mai exista momente de captare a atenției pe parcursul desfășurării activității.</p>	<p>Surpriza Observația Conversația</p>	<p>Aprecieri verbale</p>
<p><i>Anunțarea temei și a obiectivelor</i></p>	<p>Realizarea unei activități cunoscute: dramatizarea unui fragment din sceneta „<i>Animălele în timpul iernii</i>”, în care se prezintă poezii învățate pentru serbarea de Crăciun.</p> <p>Prezentarea arilor de joc și a activității de grup care urmează să se desfășoare.</p> <p>Anunțarea temelor și a obiectivelor explicate la nivelul de înțelegere al copiilor.</p> <p>Repartizarea copiilor pe sectoare prin jocul „<i>Să vedem cum îi-e norocul</i>”.</p> <p>Precizări privind sarcinile de lucru specifice fiecărei arii de joc și împărțirea copiilor pe cele trei sectoare în funcție de culoarea bulinei extrase.</p> <p>Se menționează faptul că fiecare copil va trece pe la fiecare sector.</p> <p>Se accentuează motivul pentru care copiii trebuie să îndeplinească sarcinile date și recompensele pe care le vor primi.</p>	<p>Conversația Explicația Demonstrația Explicația Jocul</p>	<p>Observarea comportamentului copiilor</p>
<p><i>Dirijarea învățării</i></p>	<p>Se dau indicații, dar educatoarea va avea doar rol de moderator, lăsând copiii să se desfășoare liber, intervenind numai dacă este cazul. La final, în funcție de îndeplinirea cerințelor, vor primi câte un pește mare sau mic.</p> <p>După expirarea timpului de joacă, prin tranziția „<i>Ursii mei mormăitori</i>” se realizează începerea activităților pe domeniul experiențiale.</p> <p>Pentru ca <i>Poveștea ursului căfeniu</i> să fie mai bine înțeleasă se face o scurtă demonstrație (un urs de pluș va fi bine săpunit și apoi clătit pentru ca cei mici să vadă că, deși ursul pare alb, blana lui rămâne totuși cafenie după ce a fost introdus în apă).</p>	<p>Explicația Jocul Observația Demonstrația</p>	<p>Observarea comportamentului copiilor Aprecieri verbale</p>

Etapale activității	Conținutul științific	Strategii didactice	Evaluare
	<p>Pe măsură ce este expusă povestea se vor descoperi imagini ce ilustrează întâmplările pe care copiii le vor viziona în timp ce ascultă. Prin întrebări și răspunsuri se asigură înțelegerea textului. Se vor amesteca imaginile cu scopul de a fi reasezate de către copii. Unu, doi copii vor încerca să povestească. La final se extrage mesajul poveștii.</p> <p>Recompensele copiilor vor consta în siluete de urși polari sau cafenii, care vor servi mai târziu la formarea echipelor.</p> <p>Pentru a realiza tranziția la următoarea etapă a activității urmează un joc de atenție, prin care cele două echipe formate trebuie să „pescuiască” din clasă câte un pește cu care să se întoarcă la bărbog. Peștii adunați se vor așeza în gălețile pe care le vom transporta în cadrul jocului următor.</p> <p>Urși amoriți se așează în linie pentru a face câteva exerciții pentru că vor trebui să care gălețile cu pește, traversând o punte din pădure. Se fac câteva exerciții pentru dezvoltarea aparatului locomotor, pe baza aceleași povești.</p> <p>După încălzire, se trece la mersul în echilibru pe o scândură așezată pe sol, cu transport de greutate.</p> <p>Se urmărește păstrarea unei poziții corecte a corpului și plasarea picioarelor unul în fața celuilalt în timpul deplasării pe scândură.</p> <p>Se va face o încheiere cu un joc liniștitor, unde urși stau în bărbog cu ochii închiși și personajul nostru își face apariția. Copiii îi dau acestuia ce au agonisit, iar ursulețul îi răsplătește.</p>	<p>Povestirea</p> <p>Exercițiul</p>	
<i>Obținerea performanțelor</i>	<p>Se face la finalul fiecărei secvențe de activitate, prin povestire integrală, explicarea învățăturilor extrase din poveste și prin transportarea rapidă a găleților cu pește.</p> <p>Se vor folosi diferite metode și tehnici de lucru pentru îndeplinirea sarcinilor și obținerea performanțelor.</p>	<p>Jocul</p> <p>Exercițiul</p>	
<i>Asigurarea feedbackului</i>	<p>Copiii se corectează și se controlează raportându-se la reguli și la cerințele stabilite la început, Se reactualizează, printr-o serie de întrebări și răspunsuri, elementele educative dezbătute pe parcursul întregii activități.</p>	<p>Conversația</p> <p>Explicatia</p>	<p>Observarea comportamentului copiilor</p>
<i>Evaluarea și încheierea activității</i>	<p>Se fac aprecieri de grup, dar mai ales individuale și se recompensează în funcție de merite cu pești mai mari sau mai mici, pe care îi vor oferi prietenului Martinică. Acesta le va oferi bomboane și baloane.</p>	<p>Explicatia</p>	<p>Aprecieri generale și individuale</p>

În ceea ce privește a doua categorie, *povestirile copiilor*, acestea se pot realiza în două moduri: sub forma repovestirilor și a povestirilor create de copii.

Repovestirea are multiple efecte constructive asupra capacităților cognitive, memoriei, precum și asupra capacității comunicaționale. Astfel, prin intermediul activității de repovestire, copiii sunt puși în situația de a reda diferite întâmplări, în ordinea cronologică a desfășurării lor; să descrie personajele principale, să facă aprecieri cu privire la comportamentele acestora, să distingă astfel faptele bune de cele rele; să transmită propriile păreri și sentimente cu privire la personaje și întâmplări; să desprindă morala întâmplărilor, etc.

Activitatea de repovestire se poate realiza:

- a. cu ajutorul unor planșe sau ilustrații care surprind principalele secvențe ale povestirii; pe scurt, etapele acestei activități constau în: introducerea în activitate, moment în care se anunță titlul și autorul povestirii; expunerea, pe scurt, a povestirii; repovestirea de către copii a episoadelor cu ajutorul ilustrațiilor (Balint, 2008);



- b. pe baza unui plan de idei, astfel, educatoarei îi revine sarcina de a schița un plan de idei cât mai accesibil copiilor și cât mai concret, în acord cu fragmentele logice ale povestiri; acest plan poate lua forma unor enunțuri sau a unor întrebări, sarcina copiilor fiind aceea de a răspunde la aceste enunțuri / întrebări, prin oferirea de detalii, explicații, interpretări personale; pentru a le forma copiilor capacitatea de a povesti logic este necesar ca repovestirea să se efectueze mai întâi pe fragmente și ulterior integral; educatoarea va dirija copiii să nu reproducă mecanic textul, îi va încuraja să repovestească folosind cuvinte din propriul vocabular, rolul educatoarei fiind de a corecta exprimarea copiilor și de a-i orienta să respecte firul logic al acțiunii repovestite;
- c. pe baza unui text citit de către educatoare – ceea ce solicită substanțial atenția, motivația, memoria și gândirea copiilor, pentru că – de data aceasta – preșcolarii nu vor avea ca sprijin planul de idei sau planșele / ilustrațiile;
- d. prin repovestirea liberă, care invită copiii să-și manifeste capacitățile imaginative și comunicaționale în redarea unui text audiat anterior, este o etapă de pregătire a povestirilor create de copii.

Prin intermediul repovestirilor, pe lângă faptul că se dezvoltă principalele procese psihice (gândirea, memoria, imaginația) se exersează și vorbirea sub aspect fonetic, lexical și gramatical, întrucât repovestirea presupune o exprimare cursivă, logică, în propoziții, respectiv fraze. Întrucât repovestirile presupun de cele mai multe ori reproducerea unui text audiat, contribuția personală și imaginația sunt plasate pe plan secund. Din acest motiv, frecvența cea mai mare a repovestirilor o întâlnim la grupele mici, ulterior acestea fiind înlocuite de povestirile copiilor.

Ținând cont de faptul că la vârstele mici vorbirea preșcolarului este concret - situativă, activitățile de repovestire se pot desfășura numai cu ajutorul materialelor imagistice, fiecare imagine / planșă reprezentând câte un moment important al acțiunii. Obiectivul fundamental pe care îl urmărește repovestirea este acela de consolidare a poveștii sau basmului prezentat. Sarcinile cele mai simple pe care le pot îndeplini preșcolarii pentru a demonstra înțelegerea textului sunt reținerea numelor personajelor din text, reproducerea unor replici ale acestora și descrierea succintă a întâmplării.

La grupele de nivel II, putem introduce repovestirile pe baza unui text citit de educatoare și repovestirile libere, realizându-se, astfel, trecerea spre textele create de copii.

Povestirile create de copii se remarcă prin caracterul lor formativ, în ceea ce privește dezvoltarea gândirii, creativității, imaginației și limbajului. Acest gen de activitate se poate realiza sub mai multe forme:

a. Povestiri după modelul educatoarei – se recomandă la grupele de vârstă mai mari; acest tip de activitate necesită expunerea povestirii-model de către educatoare (un subiect simplu, apropiat de viața copiilor, cu valoare educațională) și apoi expunerea povestirii create de copii (de cele mai multe ori, o întâmplare din viața lor) (Balint, 2008). Povestirea după modelul educatoarei urmărește orientarea copiilor spre o tematică adecvată vârstei lor, mediului lor de viață (familia, casa, grădinița, parcul etc.), de aceea recomandăm educatoarei: - să aleagă un subiect simplu și clar, adecvat experienței de viață și preocupărilor copiilor; - să-și nuanțeze vocea în funcție de subiectul povestirii și personaje; - să creeze o stare afectivă plăcută; - să stimuleze atenția voluntară a copiilor, mobilizându-i la activitate; - să-i antreneze pe copii să povestească liber, expresiv și corect întâmplările auzite sau trăite la grădiniță, în familie, în excursie, în celelalte activități desfășurate.

b. Povestiri create pe baza unui șir de ilustrații – contribuie la cultivarea capacităților de exprimare corectă, cursivă, logică, la dezvoltarea gândirii creatoare, a independenței în vorbire. Un rol hotărâtor în reușita acestei activități îl au ilustrațiile ce trebuie intuite; un tablou atractiv îi stimulează chiar și pe cei mai tăcuți copii să se exprime în mod plastic; la grădiniță este recomandabil a se utiliza tablouri succesive pentru aceeași temă, copiii putând compune o povestire după ilustrații, care conțin planul în imagini al povestirii. Copiii intuiesc pe rând imaginile expuse, generalizează cele văzute, apoi realizează o povestire pe baza ilustrațiilor succesive. Regula fundamentală este aceea de a propune imagini care nu pot fi asociate unei povestiri cunoscute de către copii; se apreciază că un număr de 3-5 imagini este suficient pentru

acest tip de activitate; de fapt, ele trebuie să ilustreze momentele subiectului (expoziția, intriga, desfășurarea acțiunii, punctul culminant și deznodământul) sau părțile unei compuneri (introducere, cuprins, încheiere). Ilustrațiile trebuie să îndeplinească și ele o serie de condiții: să nu fie prea încărcate, să fie accesibile copiilor, să sugereze aspecte apropiate de experiența de viață a copiilor, să genereze efecte educative. De reținut faptul că ilustrația, ca mijloc didactic utilizat în aceste activități, trebuie să cuprindă o serie de elemente: cadrul acțiunii, personaje, activități, comportamente. Activitatea propriu-zisă va consta în observarea și descrierea imaginilor de către copii, îndrumați de educatoare, construind, astfel, ei înșiși o poveste. Se recomandă și în cazul acestor povestiri încurajarea liberei exprimări, a prezentării povestirii din perspectiva fiecăruia. Se pot folosi seturi de imagini a căror ordine să o stabilească întâi copiii, creându-se, astfel, povestiri diferite, cu o succesiune diferită a întâmplărilor, rolul educatoarei fiind și de această dată hotărâtor în ceea ce privește urmărirea respectării momentelor subiectului.



- c. Povestiri cu început dat – așa cum sugerează denumirea, începutul povestirii este dat de către educatoare, iar sarcina copiilor este de a continua firul evenimentului început. O astfel de activitate solicită din partea copiilor multă atenție și, mai ales, multă imaginație în construirea întâmplării, a personajelor, a trăsăturilor acestora și a moralei povestirii. Povestirile cu început dat urmăresc obișnuirea preșolarilor cu diferite modalități de receptare a unui text, urmărindu-l mai întâi din perspectiva ascultătorului, apoi din cea a povestitorului, care continuă întâmplarea începută. Este o activitate eficientă, prin care copiii se obișnuiesc să se asculte unii pe alții, să recunoască posibilitățile fiecăruia de a adapta textul structurii sale sufletești, de a-l modela după propria viziune. Partea de activitate dedicată prezentării începutului povestirii este foarte importantă, trebuie să fie stimulatoare pentru continuarea acțiunii povestite; este recomandabil a se prezenta expozițiunea și intriga povestirii în așa fel încât copiii să ajungă la un punct culminant convenabil și la un deznodământ plauzibil. Povestirile recomandate acestui tip de activitate sunt cele inspirate din viața copiilor, adulților, animalelor, pentru a contribui și pe această cale la educarea preșcolarilor în spirit umanitar, al respectului față de oameni. Este o activitate care stimulează dezvoltarea imaginației copiilor, oferindu-le numeroase deschideri. Un rol important îl joacă evaluarea și aprecierea povestirilor, educatoarea subliniind nota personală a fiecărei povestiri.
- d. Povestirea pe baza unui plan – presupune existența unui plan elaborat de educatoare și dat copiilor pentru a fi detaliat. Contribuie, de asemenea, la dezvoltarea imaginației, a gândirii logice, a deprinderii de a povesti. Deosebim două categorii de povestiri: povestiri care imaginează întâmplări specifice basmului și povestiri inspirate din realitate. În cadrul acestei activități, convorbirea dirijată de la început urmărește constituirea planului povestirii. După anunțarea titlului povestirii, se va prezenta planul propriu-zis, care este conceput narativ, în enunțuri simple. Copiii repetă planul, apoi încep să-l dezvolte. Educatoarea are un rol de mediator, urmărind coerența povestirii copiilor,

intervenind doar pentru a corecta exprimarea copiilor sau pentru a-i conduce spre un deznodământ plauzibil.

- e. Povestirile pe o temă dată – stimulează, la rândul lor, imaginația copiilor, educatoarea alegând teme din universul apropiat acestora: jucăriile, parcul, terenul de joacă, grădinița etc. De exemplu, alegând ca temă jucăriile, educatoarea proiectează această activitate după ce copiii au observat jucăriile, au participat la jocuri didactice, au purtat convorbiri despre acestea. După anunțarea titlului activității, se poartă o convorbire pe această temă – jucăriile, apoi copiii compun diferite povestiri care au ca „eroi” jucăriile. Educatoarea urmărește respectarea firului povestirii, intervenind doar în cazul schimbării ordinii logice a evenimentelor și pentru a-i orienta pe copii în direcții cât mai variate. În încheierea activității face aprecieri referitoare la modul în care copiii au povestit despre jucării, la nota personală a fiecărei.

Vă prezentăm, în continuare, două proiecte de activitate integrată:

- unul, în care, la educarea limbajului, educatoarea propune crearea unei povești pe o temă dată;
- în al doilea se valorifică imaginația și creativitatea copiilor, folosindu-se elemente ale lecturii predictive.

Model proiect didactic: Educarea limbajului – poveste creată de copii

Propunător: educatoare Erastov Vasa, Grădinița „Luminița”, Siret (sursa: www.didactic.ro)

PROIECT DIDACTIC

Grupa: Mare / pregătitoare

Categoriile de activități:

- Jocuri și activități alese
- Educarea limbajului – poveste creată de copii
- Activitate artistico-plastică

Tema: În lumea culorilor

Forma de realizare: Activitate integrată

Forma de organizare: frontal, pe grupuri mici, individual

Tipul de activitate: de verificare și consolidare de cunoștințe

Mijloc de realizare: Confecție, experimentul, povestire creată, pictură, euristică

Scop: verificarea și consolidarea cunoștințelor privind culorile și nuanțele, cultivând imaginația creatoare în interpretarea originală a semnificației culorilor

Obiective operaționale:

- Să asocieze culorile cu obiectele care le posedă în mod constant;
- Să obțină nuanțe de culoare – prin combinarea culorilor primare – și a tentelor obținute - prin amestecul cu alb sau negru a culorii date;
- Să ordoneze după intensitate probele obținute prin experiment;
- Să exerseze deprinderile practice de tăiere liberă și după contur, de îmbinare prin lipire și coasere;
- Să imagineze lumea în culoarea preferată alcătuind o povestire;
- Să redea în limbaj plastic imaginea creată a lumii într-o singură culoare;
- Să enumere culorile curcubeului;
- Să descopere că prin amestecarea rapidă a culorilor curcubeului se obține culoarea albă , respectiv - dispersia

luminii albe determină apariția curcubeului;

- Să manifeste spirit cooperant în activitățile de grup;
- Să exprime impresiile prin mișcare artistică, asociind culorilor ritmul și gestica sugerate de farmecul trăirilor estetice.

Strategii didactice:

- *Metode și procedee:* conversația, expunerea, experimentul, exercițiul, povestirea, învățarea prin descoperire,
- *Mijloace de învățământ:* fâșii de material textil, carton, hârtie creponată, celofan pentru fiecare culoare a curcubeului, pastă de lipit, foarfece, panglici, pahare transparente, culori lichide: roșu, galben, albastru, alb și negru, bețișoare, apă, halate, reflector, suport rotund din PAL, 7 bucăți de hârtie albă decupată în formă de sector de cerc, culori pentru var lavabil, pensule, CD cu muzică pentru dansul culorilor, stimulente.

Bibliografie:

- Antonovici, Ștefania, Nicu, Gabriela, - *Jocuri interdisciplinare – material auxiliar pentru educatoare*, Editura Aramis, București, 2003;
- Dumitrana, Magdalena, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar, volumul 1 comunicarea orală*, Editura Compania, București, 1999;
- Ministerul Învățământului, *Pregătirea pentru școală în grădinița de copii* - editat S.C. „Tribuna Învățământului”, București, 1999.

SCENARIUL ACTIVITĂȚII

Cu o zi înainte de activitate, copiii sunt invitați să vină a doua zi la grădiniță îmbrăcați cu hainele de culoare preferată.

La venire sunt întâmpinați la capătul holului de „Culorile curcubeului” (șapte copii de școală având costume de clown) care îi pictează pe față și mâini și îi îndreaptă pe „cărarea” culorii preferate (cele șapte fâșii de material textil) în sala de grupă, pentru a pătrunde în „În lumea culorilor”. Aici la zona Artă sunt prezentate materialele din care se vor confecționa coifuri și mantii cu care vor călători în minunata lume a culorilor. La zona Știință vor fi „cercetători” și vor face experiențe pentru a obține culori noi din cele existente pentru a afla care dintre ele este mai frumoasă.

După venirea majorității copiilor, „culorile curcubeului” intră în sala de grupă și se joacă împreună, fiecare dintre ele susținând că ar fi cea mai frumoasă.

La terminarea lucrărilor, toți copiii își îmbracă mantia și coiful, apoi se grupează la culoarea potrivită și pornesc o întrecere în executarea exercițiilor de gimnastică prezentate de liderii lor, pentru a se antrena în vederea călătoriei. Musafirii le propun să călătorească fiecare grup pe planeta pe care toate lucrurile au culoarea lor. Trec în cercul potrivit și alcătuiesc o povestire pe care ulterior unul dintre ei o va prezenta celorlalte grupuri. Scaunul povestitorului, așezat pe suportul din PAL este luminat cu reflectorul acoperit cu celofanul roșu, iar copilul prezintă viața de pe Planeta Roșie. Pe rând sunt prezentate poveștile celorlalte culori, în funcție de lumina reflectorului, dar încă nu se poate stabili culoarea câștigătoare. Pentru a prinde puteri, servesc gustarea apoi trebuie să dovedească fiecare copil în parte că a participat la povestirea creată pictând o scenă din poveste numai cu acea culoare pe care au ales-o de dimineață. După terminarea picturilor refac „puzzle”-ul pe suportul din PAL, obținând cercul cromatic cu cele șapte sectoare de cerc în culorile curcubeului și fiecare grupă își prezintă cât mai atractiv lucrările.

Intervine educatoarea, așază cercul pe stativ cu fața la copii și-i roagă pe școlari să rotească cercul cât mai repede. Astfel copiii observă că prin mișcare culorile se amestecă, iar cercul pare să aibă culoarea albă. Le explică fenomenul de dispersie a luminii albe în culorile curcubeului, iar prin amestecarea lor se revine iar la culoarea albă. Se trage concluzia că toate culorile sunt frumoase, iar lumea într-o singură culoare devine plictisitoare. Toate grupurile se împacă, renunță la întrecere și formează „Hora curcubeului”. Urmează Dansul culorilor, iar musafirii le mulțumesc copiilor că i-au împăcat și promit că vor mai veni și altă dată să se joace împreună.

Evenimentul didactic	Conținutul științific	Strategii didactice		Evaluare (instrumente și indicatori)
		Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
Captarea atenției	1. Întâlnirea cu cele șapte „culori” și includerea în grupul culorii preferate. 2. Decorurile și întuirea materialelor.	Conversația Observația	„curcubeul” din material textil, culori	Denumirea culorilor curcubeului
Comunicarea obiectivelor și a temei activității	Se precizează că în cursul zilei vor arăta ce multe cunosc despre culori și vor afla care culoare este mai frumoasă. Tema se deduce din conversația cu musafirii.	Expunerea Conversația		Repetarea temei de către un copil
Dirijarea învățării prin abordarea integrată a conținuturilor	I. Jocuri și activități alese Li se propune copiilor să-și aleagă locul de joacă preferat orientând atenția spre ambele zone. La zona „Artă” copiii confecționează coifuri din carton cașerat cu hârtie glesată pentru toate culorile curcubeului, apoi le ornează cu steluțe de aceeași culoare din autocolant metalizat, alt grup realizează mantii din hârtie creponată atașându-le câte o panglică de aceeași culoare și ornându-le cu steluțe mai mari din autocolant La zona „Știință” „cercetătorii” fac experimente de combinare a culorilor primare pentru a obține pe cea preferată, iar apoi realizează tente de culoare prin combinarea ei cu alb – pentru tente din ce în ce mai deschise – , respectiv cu negru pentru cele închise. În final le ordonează în șir crescător de la cea mai deschisă la cea mai închisă. Lipsește o steluță pe pământul cu nuanța preferată. Musafirii intervin cu sugestii, îi ajută la nevoie pe copiii din ambele zone și susțin mereu că cea mai frumoasă culoare ar fi cea pe care o au ei. Gimnastică. Se grupează după culoare, execută exercițiile propuse de musafiri pentru a se pregăti să pornească într-o călătorie fiecare grup pe planeta lui.	Explicația Exercițiul Explicația Experimentul Exercițiul Exerciții	Carton colorat, autocolant, panglici, ace, ață, foarfece, pastă de lipit, Hârtie creponată Culori lichide, pahare transparente, apă, halate, bețișoare, Steluțe din autocolant	Respectarea ordinii operațiilor de confecționare Utilizarea culorilor primare pentru obținerea celor dorite Obținerea gradată a tentelor de culoare Realizarea șirului crescător

Evenimentul didactic	Conținutul științific	Strategii didactice		Evaluare (instrumente și indicatori)
		Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
	<p>II. Educarea limbajului – povestire creată de copii „Viața pe Planeta Roșie (Galbenă, Portocalie...)” Ținându-se de mână, fiecare culoare își conduce grupul pe poteca frececată până ajung în cercul destinat unde, așezați pe podea, creează o povestire despre viața pe planeta lor. Aleg un lider care să prezinte celorlalte grupuri povestea. La zona „Biblioteca” se adună în semicerc, iar la semnalul dat de culoarea reflectorului ce luminează scaunul povestitorului, liderii fiecărui grup prezintă „minunata viață” de pe planeta lor. După terminarea ultimei povestiri se derulează jocul „Ce avem noi, ce nu aveți voi?” prin care copiii denumesc obiectele ce au constant culoarea lor – la ridicarea stegulețului alb și obiecte ce nu pot avea culoarea grupului din dreapta lor – la ridicarea stegulețului negru. Fiecare răspuns corect este consemnat printr-o liniuță pe tablă de către musafiri, iar greșelile se penalizează prin ștergerea unei liniuțe. Pentru a putea continua întrecerea, printr-o frază ritmată se anunță servirea gustării.</p>	<p>explicația povestirea creată munca în echipă</p> <p>întrecerea</p> <p>Joc</p>	<p>Casetă audio</p> <p>Șapte cercuri în culorile curcubeului</p> <p>Suport din PAL, Reflector, Coli de celofan în culorile specifice</p>	<p>Colaborarea în crearea povestirii</p> <p>Includerea obiectelor ce au constant culoarea respectivă sau o pot avea</p> <p>Povestire fluentă</p> <p>Jocul „Ce avem...”</p> <p>Recompense și penalizări</p>
	<p>III. Activitate plastică Ca să dovedească faptul că fiecare copil din grup a contribuit la crearea povestirii, musafirii le propun să picteze o scenă din povestea lor. Merg la măsuțe unde se găsesc: culoarea potrivită grupului lor de var lavabil, alb și negru, pensule, bucuți de hârtie albă în formă de sector de cerc. Aleg tehnica de lucru și partea din poveste pe care s-o realizeze. Personajele ce reprezintă culorile își ajută grupul cu sugestii, oferindu-le instrumentele de lucru solicitate. Copiii colaborează pentru a obține o lucrare unitară care să exprime mesajul pe care vor să-l transmită. După terminarea lucrărilor sunt invitați să le expună pe suportul din PAL în ordinea dată de luminiță.</p>	<p>Explicația</p> <p>Exercițiul</p> <p>Munca în echipă</p>	<p>Culori de var lavabil</p> <p>Hârtie albă sub formă de sector de cerc</p> <p>Pensule de diferite mărimi</p> <p>Suportul de PAL</p> <p>Reflector</p> <p>Suportul acoperit cu lucrările copiilor</p>	<p>Obținerea tenetelor de culoare</p> <p>Utilizarea întregului spațiu plastic</p> <p>Colaborarea</p>

Evenimentul didactic	Conținutul științific	Strategii didactice		Evaluare (instrumente și indicatori)
		Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
Evaluarea	<p>Analiza lucrărilor Fiecare grup face autoevaluarea și copiii prezintă aspectele care le-au plăcut la altă lucrare. Educatorea invită musafirii să rotească repede panoul, iar copiii să observe ce culoare are acesta în timpul rotirii. Le explică procesul de dispersie a luminii albe în culorile curcubeului și revenirea la culoare albă a amestecului celor șapte culori. Se dau exemple de aspecte observate de către copii în alte situații (pata de benzină plutind în ballă, picăturile luminate de raze, irizări ale luminii reflectate de pe un CD etc.) Se trage concluzia necesității tuturor culorilor pentru a avea lumină, frumusețea lumii împodobite de toate culorile.</p>	<p>Expunerea Conversația</p> <p>Învățarea prin descoperire</p> <p>Explicația</p> <p>Conversația</p> <p>CD cu muzică</p> <p>Conversația</p>	<p>Descrierea efectului combinării culorilor</p> <p>Exemple de dispersie a luminii</p>	
Închiderea activității	<p>Jocuri și activități alese – partea a III-a</p> <p>Divertisment</p> <p>Se formează curcubeul prin prinderea de mâini a câte șapte copii, respectând ordinea culorilor, așezând fiecare șir unul în spatele celui alalt la culoarea potrivită. Culorile se înfrățesc, formează un curcubeu și pornesc pe sunetele muzicii dansând în jurul grupci.</p> <p>Euritmie</p> <p>Urmează Dansul culorilor, pe muzică potrivită fiecărei culori. Copiii își exprimă emoțiile, trăirile prin mișcări ritmice, încetinind ritmul sau schimbând mișcarea, imaginând lumea culorilor după propriile reprezentări.</p> <p>Musafirii le mulțumesc copiilor că i-au ajutat să se împace, le oferă câte un disc în culorile curcubeului tip titirez și le promit că vor mai veni și altă dată să se joace împreună.</p>	<p>Exercițiul</p> <p>Explicația Exercițiul</p> <p>Conversația</p> <p>Stimulente</p>	<p>Așezarea la culoarea potrivită</p> <p>Alegerea mișcărilor potrivite</p> <p>Manifestarea inițiativei</p>	

Model proiect didactic (adaptare) – Lectura după imagini – activitate integrată

Propunător: educatoare Ispir Iuliana-Florentina, Grădinița cu program prelungit, Râmnicu Vâlcea
(sursa: www.didactic.ro)

PROIECT DE ACTIVITATE

Nivelul: II

Tema anuală: „Cum este / a fost și va fi pe Pământ?”

Subtema: Viețuitoarele apelor

Tema zilei: Cine știe mai bine?

Durata: 1 zi

Mijloc de realizare: Activitate integrată

Tipul de activitate: Consolidare de cunoștințe și deprinderi

Forme de organizare: frontal, individual, grupal

Scopurile activității:

- cunoașterea și utilizarea uneltelor simple de lucru pentru realizarea unei activități practice, plastice;
- stimularea imaginației copiilor, realizarea asocierilor de idei originale, exersarea capacității de a găsi o soluție originală unei situații;
- exersarea creării de povestiri realizate prin trecerea de la o etapă de repetare stereotipă la crearea mai multor variante inedite pe aceeași temă;
- dezvoltarea capacității copiilor de a stabili diverse legături între cunoștințele dobândite despre animale acvatice;
- dezvoltarea deprinderii de a număra corect în ordine crescătoare și descrescătoare în centrul 1-10;
- sesizarea relațiilor spațiale (sus-jos), cunoașterea vecinilor cifrelor, a culorilor;
- dezvoltarea deprinderii de a compune și descompune cifre și de a formula probleme după imagini date.

Domenii experiențiale

- DLC + DOS „Cine știe mai bine?”

Elemente componente ale activității integrate:

- *Domeniul Limbă și Comunicare* – lectura educatoarei „Peștișorul de aur” de A.S. Puskin

- *Domeniul Științe* (activitate matematică) – joc didactic „Cine știe mai bine”
- Artă – pictură „Cine știe mai bine să lucreze corect”
- Științe – joc „Cine știe mai bine”
- Întâlnirea de dimineață – „Salutul”, „Prezența”, „Calendarul naturii”
- Rutine „Mă pregătesc pentru activitate” – exersarea unor deprinderi de autoservire; „Scaunul povestitorului” – noutatea zilei; „Singurel îmi fac ordine la locul de muncă” – exersarea unor deprinderi de muncă gospodărească
- Tranziții – joc „Înoată, înoată”, „Valurile mării”; discuție liberă „Este bine, este rău?”; joc distractiv „Peștii și pescarii”

Obiective de referință:

- *Domeniul Limbă și Comunicare*:
 - să participe la activitatea de grup, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;
 - să audieze cu atenție un text, să rețină ideile lui și să demonstreze că l-a înțeles;
 - să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, activității personale și să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical.
- *Domeniul Științe* (activitate matematică):
 - să numere de la 1 la 10 recunoscând grupele cu 1-5 obiecte și cifrele corespunzătoare;
 - să efectueze oral operații de adunare și scădere cu 1-2 unități, în limitele 1-10;
 - să plaseze obiecte într-un spațiu dat.

ALA:

- *Știință*:
 - să cunoască elementele lumii înconjurătoare: mediul acvatic-terestru, animale acvatice-terestre;
 - să comunice impresii și idei pe baza observărilor efectuate;
 - să manifeste disponibilitate în a participa la acțiuni de protejare și îngrijire a mediului.
- *Artă*:
 - să compună în mod original și personal spațiul plastic

– realizarea imaginii din poveste prin aplicarea corectă a personajelor pe pagina de lucru prin pictarea imaginii cu culori corespunzătoare.

Obiective operaționale:

ALA:

- *Artă:*

- - să coloreze și să picteze peștișorul și celelalte personaje care fac referire la poveste;
- - să decupeze doar personajele ce pot compune un fragment din poveste;
- - să respecte modul de lucru, lucrând îngrijit și frumos;
- - să lipească pe planșe personajele astfel încât să realizeze o secvență din poveste.

- *Știință:*

- să denumească și să identifice viețuitoarele acvatice;
- să cunoască modul de hrănire și cum trăiesc viețuitoarele apelor;
- să facă deosebire între mamifere și pești și celelalte viețuitoare acvatice;
- să numere corect bulinele primite de fiecare echipă;
- să diferențieze grupele de buline în funcție de cantitate (mai multe, mai puține).

- *Domeniul Limbă și Comunicare:*

- să formuleze corect enunțuri în legătură cu imaginea prezentată;
- să se exprime coerent pentru a se face înțeles;
- să urmărească linia poveștii expuse prin imaginile prezentate;
- să solicite răspuns din partea educatoarei atunci când nu înțelege ceva;
- să demonstreze că a înțeles textul audiat prin răspunsuri la întrebări și prin realizarea practică a peștișorului.

- *Domeniul Științe (activitate matematică):*

- să cunoască pozițiile spațiale (sus-jos, pe-sub; lângă; dreapta-stânga);
- să compare grupele de obiecte prin punere în corespondență;
- să numere în ordine crescătoare și descrescătoare;

- să spună care sunt vecinii cifrelor prezentate;
- să recunoască și să indice cifrele;
- să compună și să descompună o cifră;
- să efectueze operații de adunare și scădere cu 1-2 elemente cu ajutorul unor imagini ajutătoare;
- să compună probleme orale după imagini;

ADP:

- să recunoască animalele acvatice și să le compare cu cele terestre;
- să facă curățenie la masa de lucru perfecționând deprinderile de ordine și curățenie;
- să discute între ei despre ce este bine, ce este rău.

Strategii didactice:

- *Metode și procedee:* conversația, exercițiul, explicația, demonstrația, observația, turul galeriei, metoda predicțiilor, jocul didactic.
- *Resurse materiale:* imagini cu pești, barcă, culori, lipici, foi de bloc A4 pe care sunt desenate personajele, foarfece, acuarele, pensule, calculator, buline, fișe de lucru.
- *Elemente de joc:* surpriza, întrecerea, mișcarea, aplauzele, recompensele.

Bibliografie:

***.(2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECL.

Mitu, F., Antonovici, Ș. (2005). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*. Ed. a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional

Toma G., (2009). *Suport pentru aplicarea noului curriculum pentru învățământul preșcolar*, Pitești: Editura Delta Cart Educațional

Surse on-line: Didactic.ro

SCENARIUL ZILEI

Se intră în sala de grupă unde copiii vor observa un cadru decorativ specific desfășurării activității propuse. Măsuțele și scăunelele vor fi aranjate pe grupuri, iar pe fiecare masuță se află materialele de lucru.

Înainte de a trece la măsuțe, copiii se vor așeza pe covor, în cerc, pentru a realiza „*Întâlnirea de dimineață*”: salutul, prezența, calendarul naturii, activitatea de grup „*Completăm mesajul!*”. Se recită poezia „*Cățelușul șchiop*” de Elena Farago, învățată în săptămâna precedentă. Copiii care au recitat vor fi aplaudați de către colegi.

După acest moment, se vor descoperi surprizele trimise de copiii din grupa pregătitoare de la Grădinița Nicolae Bălcescu (grădiniță parteneră), care vor stimula atenția copiilor pe parcursul întregii activități.

Etapela activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
Moment organizatoric	Se asigură condițiile optime desfășurării activității.		
Captarea atenției și reactualizarea cunoștințelor	Se vor descoperi surprizele pe care prietenii preșcolari de la grădinița parteneră le-au lăsat pentru ei: „baghetă fermecată”, o scrisoare, versuri ghicitoare, recompense. Se va citi scrisoarea care le amintește copiilor de formularea corectă a propozițiilor, de pronunțarea corectă a cuvintelor. De asemenea, mesajul face trimitere și la învățarea cuvintelor noi, a poveștilor despre viețuitoare (în cazul de față).	Elementul surpriză Explicația Conversația	
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se va realiza în termeni accesibili preșcolarilor: „Azi, vom încerca să compunem o poveste după imagini și în același timp vom cunoaște și adevăratul text al poveștii peștișorului de aur. De asemenea, vom face o recapitulare a câtorva lucruri despre mulțimi, poziții spațiale și cifre pe care le-am învățat la matematică. Vom încerca să răspundem la întrebări despre animale acvatice și modul lor de hrănire, vom cunoaște câteva curiozități despre aceste animale, iar la sfârșit, pentru a vedea dacă am înțeles bine povestea peștișorului, vom realiza o activitate practică cu scene din poveste”.	Expunerea Explicația	
Dirijarea activității	<p>DLC+ DS.</p> <p>Partea I:</p> <p>„Așezați-vă în semicerc în fața calculatorului, nu înainte de a trece pe la măsuțele de lucru pentru a vedea materialele cu care vom lucra noi astăzi”.</p> <p>Copiii intuiesc materialele de la fiecare grupă, ascultă cerințele educatoarei și sarcinile corespunzătoare.</p> <p>Partea a II-a:</p> <p>Educatoarea anunță titlul poveștii: „Peștișorul de aur” de A. S. Puskin.</p> <p>Pentru a utiliza metoda predicțiilor, educatoarea împarte povestea în fragmente logice. După ce se citește fiecare fragment, educatoarea adresează copiilor următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ce s-a întâmplat? - Ce credeți că se va întâmpla? - De ce credeți acest lucru? 	Conversația Explicația	<p>Aprecieri verbale</p> <p>Aprecierea răspunsurilor la ghicitori</p>

Etapela activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
	<p>După acordarea răspunsurilor de către copii, educatoarea citește fragmentul următor. Înainte de a adresa același set de întrebări, educatoarea împreună cu copiii verifică predicțiile lansate de copii. Se va continua așa până ce povestea se va termina. Se urmărește ca propozițiile să fie formulate corect și să se respecte normele gramaticale.</p> <p>Înainte de a trece la următoarea etapă, copiii sunt rugați să aprecieze care din cele două povești (cea originală și cea creată de ei) este mai frumoasă / interesantă etc.</p> <p>Având în vedere că tema săptămânală se referă la viețuitoarele apelor, educatoarea prezintă copiilor, cu ajutorul unui material power point, câteva curiozități.</p> <p>DS+ALA (Artă - colorare)</p> <p><i>Partea a III-a:</i></p> <p>Trecerea la momentul următor se realizează printr-o tranziție: „Ridicați-vă în picioare! Acum vă rog să vă așezați pe două rânduri, fete – băieți, cu mâinile pe umeri și să vă mișcați în ritmul valurilor Dunării: mai întâi băieții spre stânga și fetele spre dreapta, apoi inversăm rolurile”.</p> <p>Copiii sunt împărțiți în două echipe: cea a delphinilor și cea a rechimilor.</p> <p>Educatoarea recită o poezie:</p> <p style="padding-left: 40px;"> <i>„Un cocoș și două rațe, Se incurcă în trei ațe. Patru pușori golași, Vreo cinci râme-nțind poznași. Șase călușei de soi Fuğăresc șapte pisoi. Opt purci cu rături groase, Și nouă găște fricoase, Se bat pe zace lăptuci Ce-au crescut printre uluci.”</i> </p> <p>Prin intermediul acestei poezii, educatoarea realizează tranziția spre activitatea de matematică. Copiii vor număra, atât în ordine crescătoare, cât și în ordine descrescătoare. Se vor autorecompensa cu buline, dacă vor considera că au numărat corect.</p>	<p>Conversația</p> <p>Metoda predicțiilor</p> <p>Observația</p> <p>Explicația</p> <p>Expunerea</p> <p>Explicația</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Probă orală</p> <p>Aprecierea propozițiilor formulate</p> <p>Observarea interesului pentru activitate</p> <p>Aprecieri verbale asupra rezolvării fișelor</p>

Etapale activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
	<p>În continuare, prin intermediul unor întrebări, educatoarea verifică cunoștințele copiilor cu privire la pozițiile spațiale ale obiectelor:</p> <p>„Unde sunt așezate materialele de lucru? Unde este așezat calculatorul? Dar jucăriile de pluș?”</p> <p>„Unde sunt așezate planșele cu imagini?”</p> <p>Educatoarea prezintă fișa de lucru afiată pe măsuțe.</p> <p>„Colorați cu roșu peștii mari.</p> <p>„Colorați cu galben peștii de mărime mijlocie.</p> <p>„Colorați cu verde peștii mici.”</p> <p>În continuare, se vor rezolva câteva exerciții de cunoaștere a vecinilor unor cifre și recunoașterea cifrelor prin compunere și descompunere.</p> <p>Răspunsurile corecte vor fi recompensate.</p>	<p>Observația</p> <p>Explicația</p> <p>Conversația</p>	<p>Fișe de lucru</p> <p>Aprecieri verbale asupra rezolvării sarcinilor</p>
<i>Obținerea performanței</i>	<p>Educatoarea prezintă câteva imagini care cuprind probleme cu adunări și scăderi. Câte un membru din fiecare echipă va încerca să rezolve problemele.</p> <p>Se demonstrează rezolvarea unei probleme: „pe câmpie se joacă șapte pitici. Văzându-i cum se joacă, un alt pitic se apropie dorind să se joace cu ei. Câți pitici se joacă acum?”</p> <p>Problema se rezolvă prezentând numărul piticilor pe tablă cu buline, apoi se scrie operația.</p> <p>Educatoarea oferă o altă variantă a problemei: „dar dacă din cei opt pitici ce se joacă unul vrea să plece, câți pitici rămân?”</p>	<p>Explicația</p> <p>Conversația</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Aprecieri verbale cu privire la modul de formulare și rezolvare a problemelor</p>
<i>Asigurarea retenției și a transferului</i>	<p>Educatoarea, prin intermediul unui set de întrebări, verifică toate cunoștințele asimilate de copii în timpul activității.</p> <p>În continuare, copiii vor primi câte o fișă de lucru care cuprinde următoarele sarcini:</p> <p>Colorază primul, al patrulea, al șaselea și al nouălea peștișor.</p> <p>Formează grupe, numărând câte obiecte sunt în fiecare grupă și scrie în cerculeț cifra corespunzătoare.</p> <p>Scrie vecinii cifrelor de mai jos.</p> <p>Pe lac erau nouă broscuțe, una a plecat la plajă. Scrie în cerc câte broscuțe au rămas.</p> <p>În continuare, se realizează activitatea plastică. <i>Echipa delfinilor</i> va avea ca sarcină de lucru să coloreze imaginea de pe foaie, să decupeze doar personajele ce aparțin poveștii audiate și să le lipească pe cartoul albastru, realizând astfel un tablou din poveste. <i>Echipa rachinilor</i> are ca sarcină de lucru să picteze o imagine din poveste.</p>	<p>Conversația</p> <p>Explicația</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Aprecierea modului de lucru</p>
<i>Evaluarea performanțelor încheierea activității</i>	<p>Se expun lucrările și fiecare echipă va face aprecieri asupra acestora.</p> <p>Se vor face aprecieri verbale asupra modului în care s-a desfășurat activitatea, se se vor împărți recompense.</p> <p>Activitatea se va încheia cu jocul „Peștii și pescarii”.</p>	<p>Turul galeriei</p>	

Aceste activități de povestire a copiilor trebuie să acorde rolul preponderent intervenției lor, preșcolarii fiind capabili să identifice aspectele morale, să analizeze corect atitudinea eroilor, să opereze cu un sistem de valori, evaluând faptele personajelor, ele presupun o „experiență de viață” mai bogată, o contribuție personală substanțială, educatoarea urmărind ca la aceste activități să-și expună povestirea fiecare copil, demonstrând astfel capacitatea fiecăruia de a crea un microunivers.

3.4. Activitatea de lectură după imagini

Un alt tip de activitate prin care se pot realiza obiectivele educaționale specifice domeniului experiențial *Limbă și comunicare* este lectura după imagini, care prezintă două componente importante: pe de o parte, observarea dirijată a imaginilor, iar pe de altă parte, dezvoltarea abilității de receptare și exprimare ulterioară a mesajelor. Observarea imaginilor se realizează prin dirijarea percepției copiilor de către educatoare, punând foarte mult accent pe analiza, sinteza și generalizarea aspectelor cuprinse în imaginile respective. Un procedeu specific și necesar descifrării imaginilor îl constituie conversația, care are rol de ghidaj. Astfel, se petrece o acțiune concomitentă: verbalizarea celor observate, percepute cu ajutorul imaginilor. Principala sarcină a copiilor este aceea de a analiza imaginile, de a le descrie, compara și interpreta utilizând limbajul.

Cu privire la lectura după imagini, educatoarea are un rol foarte important în sensul în care aceasta concepe, proiectează și conduce activitatea. Importanța lecturii după imagini nu este doar aceea de a-i deprinde pe preșcolari să analizeze diferitele imagini după anumite criterii, ci și de a le forma capacitatea de a interpreta diferitele aspecte analizate anterior, solicitând astfel diferitele operații ale gândirii: analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea. (Damșa, Toma-Damșa, Ivănuș, 1996)

O condiție a realizării acestui tip de activitate o reprezintă materialul intuitiv, care trebuie să sugereze un conținut suficient de vast și să contribuie la dezvoltarea capacităților intelectuale, de comunicare, precum și a aspectelor ce țin de afectiv și estetic. Alături de aceste imagini, trebuie prevăzut un plan de întrebări (clare, precise, accesibile, punctuale) care să direcționeze optim atenția copiilor. În egală măsură, educatoarea trebuie să țină cont



de anumite particularități ale perioadei de vârstă, și anume faptul că în această perioadă atenția este scurtă durată, percepția este nesistematică, iar experiența de viață este redusă (Balint, 2008).

Lectura după imagini se poate derula după următorul scenariu:

- *intuirea inițială, nedirijată, a imaginii* – copiii formulează enunțuri indicând ceea ce văd, fără a se urmări încă ordonarea logică a ideilor – este, de fapt, un brainstorming care favorizează emiterea unor păreri, de multe ori diferite sau chiar contradictorii, care vor trebui argumentate pe parcursul intuirii dirijate;
- *observarea dirijată a imaginii* – planul întâi, mai apropiat, apoi planul al doilea, al treilea etc. – educatoarea are rolul de a dirija moderat acțiunea de intuire a imaginii, copiii fiind dirijați în a observa elementele de detaliu ale fiecărui plan, în aceste momente ale activității didactice au un rol deosebit de important întrebările închise, întrebările conducătoare, precum și cele alternative;
- *realizarea sintezelor parțiale* după intuirea dirijată a fiecărui plan al imaginii / tabloului și „culegerea” informațiilor

oferite de copii despre planul intuit, trecerea de la particular la general, de la analiza detaliată la construirea ansamblului;

- *sinteza finală* – ordonarea, cu ajutorul educatoarei, a ideilor emise despre fiecare plan al imaginii / tabloului, realizarea unei imagini globale, sintetizatoare, care să ajute copiii în formularea concluziilor;
- *stabilirea titlului tabloului* – profesorul îndeamnă elevii să utilizeze formulări sugestive, care contribuie la activizarea vocabularului, la dezvoltarea gândirii abstracte a elevilor, la formarea și dezvoltarea capacității lor de a exprima figurat (metaforic) aspecte ale realității observate.

Lectura după imagini se poate realiza fie pe grupuri mici, fie frontal, cu ajutorul unei teme de interes comun. Conform noului curriculum, acestea pot lua forma activităților integrate sau a celor tradiționale, de sine stătătoare.

Lecturile după imagini pe care le putem folosi în grădiniță pot reprezenta o scenă (lecturi cu caracter narativ) sau pot sugera un aspect din natură (lecturi cu caracter descriptiv).

Lectura după imagini trebuie să se desfășoare firesc, fără a-i obosi pe copii cu detalii ne semnificative, ea trebuie să reprezinte mai mult un schimb de păreri între educatoare și copii asupra



celor ilustrate. Astfel distingem rolul de mediator al educatoarei, care mai mult corectează, adâncește și fixează cunoștințele și impresiile copiilor, ajutându-i să treacă de la o apreciere a unor aspecte particulare la o generalizare.

Structural, acest tip de activitate se prezintă astfel:

Varianta / mijlocul de realizare	Momente ale activității didactice
Lectura după imagini	<p>Moment organizatoric – pregătirea materialului intuitiv; așezarea mobilierului</p> <p>Captarea atenției</p> <p>Reactualizarea cunoștințelor anterioare</p> <p>Introducerea în activitate – anunțarea temei și a obiectivelor urmărite</p> <p>Dirijarea învățării – prezentarea imaginilor, perceperea materialului, fixarea conținutului</p> <p>Obținerea performanței – realizarea sintezei, integrarea cunoștințelor noi în sistemul celor asimilate</p> <p>Retenția – recapitularea cunoștințelor asimilate</p> <p>Evaluarea – aprecieri individuale și colective</p>

(Ezechil, Păși Lăzărescu, 2002)

Exemplificăm activitățile de lectură după imagini printr-un proiect elaborat în variantă tradițională, folosind lectura după imagini pentru comunicare de noi cunoștințe:

Model proiect didactic – Lectură după imagini

Propunător: Rus (Lascău) Maria, Grădinița cu program normal, Vișoara

(www.didactic.ro)

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: Mare (5-6 ani)

Categoria de activitate: Educarea limbajului

Tema: „Familia mea”

Forma de realizare: Lectură după imagini

Tipul activității: Activitate de comunicare de noi cunoștințe

Scopul activității: Îmbogățirea vocabularului activ și pasiv prin utilizarea cuvintelor din câmpul lexical al cuvântului „familie”.

Obiective operaționale:

- să rețină cuvinte noi în cadrul activității de învățare;
- să utilizeze cuvinte noi în contexte adecvate;
- să alcătuiască propoziții simple și dezvoltate cu elementele sugerate;
- să despartă cuvintele în silabe;
- să discute cu colegii și cu educatoarea;
- să participe afectiv la jocurile de grup.

Strategii didactice:

Metode: conversația, exercițiul, explicația.

Mijloace de învățământ : planșa, jetoane.

Durata: 30 minute.

Bibliografie:

M.Ed.C – *Programa activităților instructiv-educative din grădinița de copii*, Editura. V& Integral, București, 2005

Boca Miron, Elena; Chichișan, Elvira – *Ghidul metodologic și aplicativ al educatoarei*, Ed. Eurodidact, Cluj-Napoca 2006

Evenimentul didactic	Conținutul științific și modalități de realizare	Strategii didactice	Evaluarea
1. Organizarea activității	Se așază scăunelele în semicerc, materialul este expus în fața copiilor, se organizează colectivul de copii.	Observația	Aprecierea comportamentului
2. Verificarea cunoștințelor	Se va purta o scurtă discuție cu copiii: „Unde mergeți voi de la grădiniță?” (Acasă) „Cine vă așteaptă aici?” (Mama, bunica) „Ce formează cei care locuiesc în aceeași căsuță?” (O familie)	Conversația	Aprecierea orală
3. Captarea atenției	Se anunță tema activității și obiectivele propuse: - Astăzi, copii, vom vorbi despre cei care locuiesc în aceeași casă.	Explicația	Observarea comportamentului
4. Dirijarea activității	<p>În fața copiilor va fi expusă o planșă mare, pe care vor fi desenate: o casă, o grădină, o tricicletă, o minge, o mașină. Ușa casei, geamul casei, o tuță cu flori din grădină, tricicleta, mingea, portiera ușii vor fi detașabile. Sub fiecare element enumerat mai sus se va afla imaginea unui cuvânt din câmpul lexical al cuvântului <i>familie</i>.</p> <p>a. Educatorea va detașa ușa casei. Aici apar mama și tata.</p> <p>- „Cine locuiește în căsuță?” (Mama, tata)</p> <p>- „Cum sunt ei?” (.....)</p> <p>Copilul care va fi mai activ va detașa geamul căsuței descoperind imaginea bunicii.</p> <p>- „Cine mai locuiește în căsuță?” (Bunica)</p> <p>- „Ce face bunica?” (Măncare)</p> <p>- „Unde se află ea?” (În bucătărie)</p> <p>În grădină va fi bunicul, după tricicleta va fi băiatul (fiul), după minge va fi fetița (fita), din mașină vor cobori unchiul, mătușa și verișorul.</p> <p>Descoperirea fiecărei imagini vai fi urmată de o scurtă convorbire în care copiii vor identifica cuvântul din câmpul lexical și vor specifica rolul și locul acestuia.</p> <p>b. După identificarea cuvintelor din câmpul lexical se va da un titlu imaginii prezentate:</p> <p>- „Cum credeți voi că s-ar putea numi această imagine?”</p> <p>Răspunsurile copiilor vor fi canalizate spre titlul „Familia mea”.</p>	Explicația Exercițiul	Aprecierea

Evenimentul didactic	Conținutul științific și modalități de realizare	Strategii didactice	Evaluarea
5. Obținerea performanței	<p>- „Pentru a vedea cât de atenți ați fost, am pregătit o cutie în care se află jetoane cu imagini. Pe rând, va veni câte un copil, va scoate o imagine, va spune pe cine reprezintă, va despărți cuvântul în silabe prin bătăi din palme, apoi va forma o propoziție cu cuvântul din imagine.</p> <p>Ex:</p> <p>„Cine este în imagine?” (Mama)</p> <p>„ Din câte silabe este format cuvântul mama?” (Două: ma-ma)</p> <p>„ Să formăm propoziții cu cuvântul <i>mama</i>.”</p> <p>Vor fi antrenajați cât mai mulți copii în formarea propozițiilor.</p>	Exercițiul	Aprecieria orală
6. Încheierea activității	Se vor face aprecieri individuale și generale asupra felului în care au lucrat în timpul activității. Se va cânta cântecul „Familia”.		Aprecieria și recompensarea copiilor cu stimulente

3.5. Jocul didactic

Prin intermediul jocului, copilul se manifestă spontan, sincer, liber, își descoperă tendințele, interesele. Din perspectiva educării limbajului, jocul didactic contribuie hotărâtor la formarea, dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului sub aspect fonetic, lexical și gramatical. Acesta este unul dintre cele mai eficiente mijloace pentru dezvoltarea gândirii logice, a atenției, memoriei, voinței și imaginației. Necesitatea acestui gen de activitate provine din nevoia de acțiune și mișcare a copilului, reprezentând astfel o modalitate prin care acesta poate consuma energia în mod eficient, acumulând în acest timp o diversitate de cunoștințe, deprinderi și priceperi.

În structura lui, jocul didactic reprezintă un ansamblu de acțiuni și operații care vizează atingerea unor obiective educaționale specifice domeniului cognitiv, afectiv-motivațional sau psiho-motor și relațional. Faptul că educatoarea se folosește de jocul didactic în interiorul activității instructiv-educative asigură acesteia un caracter viu, animat, atrăgător, varietate și o dispoziție generală foarte bună, eliminând astfel posibilitatea de instalare a plictiselii, a monotoniei sau a oboselii.

Față de celelalte tipuri de jocuri, cel didactic se deosebește printr-o serie de aspecte particulare. Astfel, scopul jocului, reprezintă o finalitate educativă care se formulează în raport cu obiectivele educaționale. Acesta trebuie să se remarce prin precizie și claritate, pentru a asigura o bună organizare și desfășurare a activității. Un alt element distinct al jocului didactic este reprezentat de sarcina didactică, formulată în raport de conținutul activității respective. Aceasta presupune elementul de instruire în jurul căruia vor fi antrenate operațiile gândirii.

Este foarte important ca în demersul de formulare a sarcinii didactice să se țină cont de anumite condiții, cum ar fi:

- ✓ definirea sarcinii sub forma unui obiectiv operațional, ceea ce presupune abordarea unui singur conținut și precizarea clară a comportamentului ce se dorește a fi manifestat de cei mici;
- ✓ formularea unei probleme a cărei rezolvare implică toți copiii din grupă;
- ✓ antrenarea întregii personalități a copilului;
- ✓ valorificarea prin diferite moduri a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor. (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002)

Mijloacele de realizare a jocului didactic se regăsesc sub denumirea de elemente de joc, acestea variind de la întrecere, recompense, la aplauze, închiderea / deschiderea ochilor. Conținutul jocului este reprezentat de paleta de cunoștințe, priceperi, deprinderi, conținut care trebuie prezentat într-o formă accesibilă și atractivă tuturor. Ca orice joc, și cel didactic implică respectarea și urmarea unor reguli de joc, acestea având un caracter obligatoriu pentru toți participanții la joc. Regulile jocului didactic reglementează conduita și acțiunea copiilor în funcție de tipul jocului. Pentru o mai bună și îndelungată fixare a cunoștințelor, jocul didactic este însoțit de materialul didactic aferent.

Reușita jocului didactic este determinată de parcurgerea unor etape:

- ✓ *organizarea locului unde se va desfășura efectiv jocul;*
- ✓ *introducerea în joc, ceea ce presupune crearea unui climat favorabil, stimularea interesului și a curiozității pentru activitatea următoare;*
- ✓ *prezentarea materialului suport necesar desfășurării jocului – este pus la dispoziția copiilor, pentru a descoperi caracteristicile acestuia și pentru a se familiariza cu el;*
- ✓ *anunțarea titlului jocului și a scopului acestuia – au rolul de a sintetiza esența jocului;*
- ✓ *explicarea și demonstrarea jocului – în această etapă copiilor li se prezintă sarcina jocului, regulile de joc, conținutul jocului, materialele ajutătoare pentru efectuarea jocului, precum și variantele de complicare a jocului;*
- ✓ *executarea jocului de probă – se desfășoară sub îndrumarea educatoarei;*
- ✓ *executarea jocului de către copii – în acest moment al jocului este foarte important ca educatoarea să mențină atmosfera de joc, să antreneze toată grupa de copii, precum și să se asigure că fiecare copil îndeplinește sarcinile jocului ce îi revin;*
- ✓ *complicarea jocului – se trece în această etapă în momentul în care educatoarea s-a asigurat că toți copiii au îndeplinit corect sarcinile anterioare;*
- ✓ *încheierea jocului – se fac aprecieri generale, individuale și colective cu privire la gradul de îndeplinire al sarcinilor de lucru din cadrul jocului. (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002)*

Jocurile didactice pentru educarea limbajului, folosite atât în grădiniță pot fi clasificate după mai multe criterii (apud Norel, 2010):

a. după scopul urmărit:

- **jocuri didactice de dezvoltare și stimulare a gândirii:** pentru tema „Anotimpuri, plante, animale”: Săculețul fermecat, A venit toamna, În coșulețul toamnei, La piață, Anotimpurile, Roata anotimpurilor, Cuvântul interzis, Ce fel de flori ai tu?, Roata animalelor, A cui hrană este? etc.; pentru tema „Mediul ambiant, omul și activitatea sa”: Cine sunt? Cu ce lucrez?, Ce face?, Fă ordine!, Găsește perechea!, Cu ce călătorim?, Povestiți ceva despre ... , De-a librăria, Cine ce are?, Ce facem cu ... ? etc.; pentru tema „Însușirile obiectelor”: Ce culoare are?, Care este culoarea ta?, Fii atent!, Este mare, este mic?, Stop etc.; pentru tema „Orientarea în timp și spațiu”: Unde se află?, Spune unde stă?, Tic-tac, tic-tac!, Tu ce faci?, Ce zi ești? etc.;
- **jocuri didactice pentru dezvoltarea vorbirii, gândirii, puterii de observație:** Găsește una la fel!, Arătați obiectul denumit, Ce s-a schimbat?, Poștașul, Ghicitoare, Cine dezleagă și spune mai multe ghicitori?, Întrebări și răspunsuri, Proverbul ascuns etc.;
- **jocuri didactice pentru dezvoltarea imaginației și vorbirii:** Spune cine este!, Spune ce este!, Portretul, Mă cunoști?, Traista cu povești, Spune o poveste!, Cine povestește mai frumos?, Cine dezleagă vraja? etc.;
- **jocuri didactice pentru dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului:** De-a diminutivele, Cum se mai poate spune?, Dacă nu-i așa, cum e?, Ce mai înseamnă cuvântul?, Cine enumeră mai mult?, Loto, Ghicește ce am scris!, Lipsește ceva (Completează cuvântul!), Schimbă silaba!, Unde se găsește sunetul? etc.;
- **jocuri didactice pentru însușirea structurii gramaticale a limbii:** Eu spun una, tu spui mai multe, Al (a) cui este?, Ce fel de?, Ce știi despre mine?, Când faci (ai făcut, vei face) așa?, Roata vremii, Spune mai pe scurt, Ce fac și cum fac?, Ce e și cum strigă?, Ce face/Ce fac?, Cutia cu surprize, Mai spune ceva!, Cine spune mai multe propoziții?, Completează propoziția!, Jocul semnelor, Caută greșeala! etc.;

b. după materialul didactic utilizat:

- *jocuri didactice cu material didactic;*
- *jocuri didactice orale, fără material didactic, realizate mai ales la nivelul II.*

Jocurile didactice pentru educarea limbajului trebuie proiectate în planificările calendaristice anuale și săptămânale, respectându-se scopul lor. Educatoarea trebuie să cunoască bine sarcina de joc, elementele de joc ce se pot utiliza, deci se impune studierea structurii jocului didactic.

Pentru ca să fie o activitate reușită, educatoarea trebuie să cunoască regulile jocului, să le prezinte copiilor, apoi să efectueze jocul de probă. Trebuie introduse variante de joc atractive pentru copii, variante ce merg spre complicarea jocului, nedepărtându-se de temă; sala de grupă trebuie de fiecare dată pregătită în funcție de natura jocului (aranjarea scăunelilor în diferite forme: în semicerc, în cerc, pe grupe de câte patru etc., aranjarea materialului didactic). În cadrul activității educatoarea va îmbina armonios elementele de joc cu cele informativ-formative, asigurând o atmosferă propice desfășurării jocului.

Prezentăm, în cele ce urmează, două proiecte care propun jocul didactic pentru activitățile din domeniul experiențial *Limbă și comunicare*:



Model proiect didactic (adaptare)

Propunător: institutor Pârv Olivia

(sursa: www.didactic.ro)

PROIECT DE ACTIVITATE**Grupa:** mare-pregătitoare**Tema anuală:** „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”**Tema activității:** „În lumea poveștilor”

1. **Domeniul Limbă și Comunicare:** „Traista fermecată, cu povești încărcată”
2. **Domeniul Estetic și Creativ:** „Scenă din povestea preferată”

Mijloc de realizare: joc didactic + desen, pictură, modelaj**Tipul activității:** consolidare de cunoștințe, priceperi și deprinderi.**Obiective operaționale:****a) cognitive:**

- să recunoască povești și personaje din povești după imagini, fragmente audiate, replici, ghicitori;
- să identifice trăsăturile morale ale personajelor;
- să povestească episoadele reprezentative din povești;
- să dramatizeze scene din povești folosind replicile personajelor;
- să se exprime clar și corect din punct de vedere gramatical;
- să compună în mod original și personal spațiul plastic;
- să-și organizeze spațiul plastic într-o lucrare echilibrată și expresivă, folosind culori calde și culori reci.

b) psiho-motrice:

- să modeleze folosind corect tehnica pentru a obține tema sugerată;
- să mânuiască adecvat materialul didactic;
- să-și coordoneze mișcările oculo-motorii.

c) afective:

- să asocieze întâmplări din viața reală cu poveștile și personajele acestora;
- să aprecieze comportamentul personajelor din poveste și să le evalueze în raport cu normele sociale cunoscute;
- să generalizeze consecințele comportamentelor pozitive și negative.

Strategii didactice:

Metode și procedee: explicația, povestirea, exercițiul, turul galeriei, observația, conversația, demonstrația

Materiale didactice: trăistuță, cutii cu materialele pentru joc-planșe din povești, măști, merele de „aur”, foi de desen, acuarele, culori, plastilină

Sarcina didactică: recunoașterea unor povești și personaje având la dispoziție planșe ale acestora, răspunsul la ghicitori, dramatizarea unor scene din povești

Elemente de joc: ghicirea, mișcarea, surpriza, aplauze, folosirea unor onomatopee

Bibliografie:

*** (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.

Ezechil, L., Păiși-Lăzărescu, M. (2001). *Laboratorul preșcolar – Ghid metodologic*, București: Editura V&I Integral

Mitu, F., Antonovici, Ș. (2005). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*. Ed. a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional

Etaple activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
<p><i>Moment organizatoric</i></p>	<p>Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aerisirea sălii de grupă - aranjarea materialului distributiv - așezarea scăunelilor 		
<p><i>Captarea atenției</i></p>	<p>În sala de grupă intră poștașul care aduce 4 pachete și o scrisoare. Educatorea citește scrisoarea: „Eu, Albă-ca-Zăpada, v-am adus 4 pachete pe care le-am numerotat. În ele veți găsi o mare surpriză, dar ca să ajungeți la aceasta, va trebui să deschideți cutiile în ordinea numerotării, de la 1-4. Va trebui să rezolvați pe rând sarcinile pe care le veți găsi în aceste cutii. Vă doresc spor la treabă!”</p>	<p>Expunerea Observația Explicația Conversația</p>	
<p><i>Anunțarea temei și a obiectivelor</i></p>	<p>Se anunță titlul jocului didactic: „Trăistuța fermecată, cu povești încântată”</p>	<p>Expunerea</p>	
<p><i>Explicarea jocului și fixarea regulilor de joc</i></p>	<p>Educatorea explică jocul: „Pe rând, veți scoate din trăistuță câte o imagine reprezentativă. Fiecărei povești și veți descrie momentul din poveste denumind titlul acesteia și personajele din poveste. Veți da răspunsuri la ghicirile pregătite pentru activitate, apoi veți deveni chiar voi mici actori.”</p>	<p>Explicația Conversația</p>	
<p><i>Efectuarea jocului demonstrativ</i></p>	<p>Jocul demonstrativ va fi realizat de către educatoarea astfel: „Au fost odată ca niciodată În lumea de poveste, Și bunii și răii, cum ne-a fost dat- Aflați și spuneți cine este?, după care urmează ghicitoarea: „Zglobe și dragălașă La bunicuța a plecat. Dar când a ajuns în pădure De sfatul mamei a uitat” (Scufița Roșie). După ce copiii ghicesc, se scoate din trăistuță o imagine din poveste și se descrie momentul reprezentat, explicându-se copiilor că aceasta va fi maniera de lucru.</p>	<p>Explicația Demonstrația Observația</p>	

Etapela activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
<p>Executarea jocului cu copii</p>	<p>Copiii vin pe rând și extrag câte o imagine din trăistuță (pachetul 1), descriind momentul prezentat în imagine, denumind povestea și personajele acesteia.</p> <p>Varianta I: „ Ghici, ghici ”</p> <p>Educatorea spune pe rând câte o ghicitoare din poveste, iar copilul numit va selecta din planșele expuse pe aceea care se potrivește.</p> <p>a) <i>Fuse odătit un cocoș / Mândru tare și zelos / Și umblând pe-o poteciuță / El găsise o punguță / Știe oare cineva / Cam câți bani erau în ea? (doi bani)</i></p> <p>b) <i>Acel cocoș năzdrăvan, / Ce a luat de la boier / Galbeni și cirezi de vaci / Să le dea celor săraci / E din... (Punguța cu doi bani).</i></p> <p>c) <i>În căsuța din pădure / Cu cei trei „copii” ai ei / Lupul cel rău le-a dat de urmă / Și s-a dus cu glas schimbalt / La ușă de a cântat... / Ce a mai fost te minunezi / Citind povestea... (Capra cu trei iezi)</i></p> <p>d) <i>Dar ceasornicul din lei / Dus la târg pe cățiva lei / De s-a supărat tot satul / Că nu-i auzea cântatul Hai ghiciți acuma ce-i...? (Pupăza din lei)</i></p> <p>e) <i>De-acasă a fost gonită / Și-n pădure părăsită / La pitici găsi o casă / Și-a rămas cea mai frumoasă / Cine credeți că ar fi? (Albă-ca-Zăpada)</i></p> <p>Varianta II: „De-a actorii”</p> <p>Se desface pachetul 2 care conține măști și costumații. Copiii vor recunoaște personajul care a spus replica: „<i>la mai pune-ți pofta-n cui, cumetre!</i>” (vulpea).</p> <p>Doi copii dramatizează fragmentul din povestea „Ursul păcălit de vulpe”.</p> <p>La fel se procedează și cu următoarele replici:</p> <p>„<i>Cine a mușcat din pâinișoara mea?</i>” (Mâncăciosul). Șapte băieți vor dramatiza momentul sosirii și descoperirea Albei-ca-Zăpada.</p> <p>„<i>Cine a spart borcanul cu dulceață?</i>” Copiii dramatizează fragmentul din povestea Puf-Alb și Puf-Gri.</p> <p>„<i>Nu mă omorî, nu mă omorî, du-i împărătesei mîna căprioarei!</i>” Se dramatizează fragmentul din poveste.</p>	<p>Exercițiul</p> <p>Povestirea</p> <p>Expunerea</p> <p>Conversația</p>	<p>Aprecieri verbale</p> <p>Aplauze de grup</p> <p>Aprecieri verbale</p>

Etapale activității	Conținut științific	Strategii didactice	Evaluare
	<p>„Când credeam că-am terminat Și că vraja-am alungat Am găsit încă un plic. Trebuie să ne grăbim Fiindcă timp mai e puțin. Proba de-o vom termina Surprize vom căpăta!”</p> <p>Copiii desfac pachetul 3 în care găesc foile pentru desen. Copiii vor ocupa câte un loc la măsuțe unde vor desena, picta, modela scene din povești și personaje îndrăgite.</p>		
Obținerea performanței	Copiii vor recunoaște poveștile, scenele și personajele.	Turul galeriei Conversația	
Evaluarea performanțelor	Educatorea face aprecieri cu privire la comportamentul copiilor din timpul activității.	Conversația	
Încheierea activității	<p>Copiii desfac pachetul 4 în care descoperă mere „de aur” trimise de Prâslea cel voinic, drept recompensă. Fiecare copil primește câte un măr de „aur” în timp ce educatoarea recită următoarele versuri:</p> <p>„De-a poveștile-i un joc Născocit pe lângă foc De părinți și de bunici Pentru mari și pentru mici. Pe toate le-ndrăgim, copii, Bune, rele, cum or fi. Prietene-s pentru copii. Lubiți poveștile, copii, Ele ne-aduc bucurii, Din ele multe învățăm, Frumos în viață să ne purtăm.”</p>	Conversația	Aprecieri verbale individuale și colective

Model proiect didactic activitate integrată

Propunători: educatoarele Călitu (Farcas) Gica-Gicuța - Sc. Gen. Nr. 31 Brașov; Călitu Maiana - Sc. cu cls. I-IV Lunca-Mărcuș, com. Dobârlău, jud. Covasna; Fărcaș Lorena-Maria - Sc. Gen. Teliu-Vale, com. Teliu, jud. Brașov

PROIECT DE ACTIVITATE

Grupa: Mare-pregătitoare

Categoria de activitate: Educarea limbajului

Mijloc de realizare: joc didactic

Tipul de activitate: mixt

Scop: formarea deprinderii de a despărți cuvintele în silabe

Obiective cadru:

- Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;
- Educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical, sintactic;
- Dezvoltarea capacității de a înțelege și transmite intenții, gânduri, semnificații mijlocite de limbajul scris.

Obiective operaționale:**a) cognitive:**

- să stabilească relația dintre cuvânt și silabă;
- să identifice numărul de respirații pentru rostirea fiecărui cuvânt;
- să alcătuiască propoziții cu cuvintele găsite pe imaginile din plic;
- să reprezinte grafic cuvintele și numărul silabelor prin simbolurile învățate;
- să rezolve corect sarcinile de pe fișa de lucru.

b) psiho-motorii:

- să coreleze numărul de silabe cu podul palmei sub bărbie (tactil).

c) afective:

- să participe conștient la activitate, în vederea pregătirii pentru școală.

Strategia didactică:

- **Metode și procedee:** explicația, conversația, demonstrația, exercițiul, observația, problematizarea, jocul didactic, munca independentă
- **Mijloace didactice:** fluturaș, jetoane cu imagini, coșuleț, plic cu imagini, instrumente de scris, fișe de lucru, stimulente (fluturași)
- **Resurse temporale:** 35 de minute
- **Forma de organizare:** frontală, individuală

Sarcina didactică: despărțirea cuvintelor în silabe și asocierea cu simbolurile grafice.

Regulile jocului: Fluturașul alege, pe rând, câte un copil. Acesta ia un jeton din coșuleț, îl denumește și apoi desparte cuvântul în silabe, precizând numărul silabelor. Se alcătuesc propoziții cu cuvântul respectiv. Se reprezintă grafic cuvântul și silabele. Se aplaudă răspunsurile corecte.

Elemente de joc: personajul *Fluturașul multicolor*, coșulețul-surpriză, mânuirea materialului, aplauzele, recompense

Bibliografie:

***.(2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.

Ana, A., Cioflica, M. S., (1999). *Jocuri didactice pentru educarea limbajului. Îndrumător metodic*, Petroșani: Editura Tehno-Art

Etapela activității	Conținut științific	Strategia didactică			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forma de organizare	
Moment organizatoric	Realizarea climatului optim pentru buna desfășurare a activității. Pregătirea materialelor necesare.	Conversația		Frontală	
Captarea atenției	Se realizează cu ajutorul unui personaj surpriza: <i>Fluturașul multicolor</i> (o fetiță îmbrăcată într-un costum de fluturaș). Acesta spune copiilor: „Sunt fluturaș multicolor Ce zbor mereu din floare-n floare, Și le ating încetișor Le mângâi, deci, pe fiecare. Dar vin și la copii cuminți Surprize multe le aduc, Iar dacă răspunsuri vor da Eu îi voi recompensa.” Fluturașul a adus copiilor un coșuleț cu surprize. Aceste surprize se vor folosi pe parcursul activității.	Conversația Observația	Fluturaș Coșuleț cu surprize	Frontală	Aprecieri verbale
Anunțarea subiectului și a obiectivelor	Se anunță copiii că astăzi la activitate vor desfășura un joc. Jocul se numește „ <i>Câte silabe are cuvântul?</i> ” Se anunță câteva obiective operaționale.	Conversația Explicația		Frontală	Aprecieri verbale
Dirijarea învățării	Se adresează copiilor următoarele întrebări: Cum / Din ce este alcătuită o propoziție? Din ce sunt alcătuite cuvintele? Educațoarea spune copiilor ca așa cum propozițiile sunt alcătuite din mai multe cuvinte și cuvintele pot fi alcătuite dintr-o singură silabă sau din mai multe silabe.	Conversația Explicația	Jetoane cu imagini	Frontală	

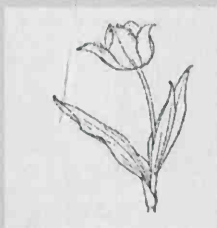
Etapale activității	Conținut științific	Strategia didactică			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forma de organizare	
<i>Explicarea jocului</i>	<p>Educatorea alege un jeton din coșulețul fluturașului, denumește imaginea și demonstrează copiilor modul de despărțire în silabe (punând podul palmei sub bărbie pentru a simți deschiderea gurii pentru fiecare silabă).</p> <p>Exemplu: <i>cireșe - ci-re-șe</i></p> <p>Fluturașul va alege un copil din grupă. Acesta va lua un jeton din coșuleț, va denumi imaginea, va despărți în silabe cuvântul corespunzător și va spune din câte silabe este alcătuit.</p> <p>Pentru a verifica dacă s-au înțeles regulile jocului, se realizează jocul de probă. Fluturașul alege un copil, iar acesta ia un jeton din coșuleț. Spune ce reprezintă imaginea de pe jeton, desparte cuvântul în silabe și precizează din câte silabe este alcătuit cuvântul.</p>	<p>Demonstrația</p> <p>Exercițiul</p>			<p>Aprecieri verbale</p>
<i>Jocul de proba</i>		Jocul didactic	Plic cu jetoane	Frontal	
<i>Jocul propriu-zis</i>	<p>Fluturașul alege, pe rând, câte un copil, acesta va ieși în fața grupei, arată jetonul ales, spune ce reprezintă imaginea, desparte cuvântul în silabe și spune din câte silabe este alcătuit cuvântul.</p> <p>În desfășurarea jocului sunt antrenați cât mai mulți copii din grupă. Răspunsurile corecte vor fi aplaudate.</p>	Explicația	Jetoane cu imagini Cartioca	Individual	Aplauze
<i>Variante de joc</i>	<p>Varianta 1</p> <p>Fluturașul dă unui copil un plic în care se află jetoane reprezentând diferite imagini. Copiii vor da plicul din mână în mână până când educatoarea va spune STOP. Copilul la care se află plicul în acel moment va scoate o imagine din plic, denumește cuvântul din imagine, îl desparte în silabe și cere vecinului să alcătuiască o propoziție cu acel cuvânt. Apoi educatoarea spune START și plicul din nou va fi dat din mână în mână. Răspunsurile corecte vor fi aplaudate.</p>	Jocul didactic			Aprecieri verbale

Etapele activității	Conținut științific	Strategia didactică			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forma de organizare	
	<p>Varianta 2 Reprezentarea grafică a cuvintelor și silabelor. Educatorea explică și demonstrează modul în care se reprezintă grafic cuvintele și silabele (cuvintele se reprezintă cu o linie orizontală, iar silabele cu linii scurte orizontale). Cuvântul este reprezentat cu culoarea albastru, iar silabele cu culoarea verde. — ---</p> <p>Răspunsurile corecte vor fi aplaudate.</p>	Explicația Exercițiul			
Obținerea performanței	Se realizează cu o fișă de lucru. Pe fișă sunt desenate diferite imagini. Copiii au ca sarcină să despartă cuvintele corespunzătoare imaginilor în silabe, să coloreze cifra corespunzătoare numărului de silabe și să reprezinte grafic cuvintele și silabele.	Munca independentă	Fișe de lucru	Individuală	Aplauze Observarea sistematizată
Încheierea activității	Se fac aprecieri asupra modului în care au răspuns la activitate. Fluturașul împarte copiilor recompense (fluturași).	Conversația	Fluturași din carton	Frontală	Aprecieri verbale individuale și colective

CÂTE SILABE ARE CUVÂNTUL?

Sarcini:

- colorează cerculețul care corespunde numărului de silabe;
- reprezintă grafic cuvintele.

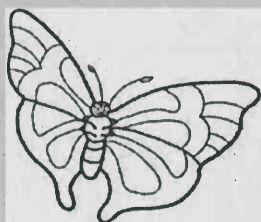


Lalea

3

1

2



Fluture

2

3

1

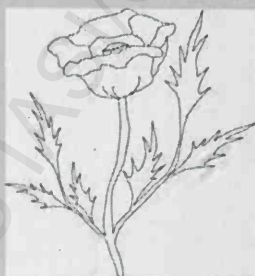


Ghiocei

1

2

3



Mac

3

2

1

CAPITOLUL

4

MANAGEMENTUL GRUPEI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

4.1. Forme de organizare a activităților instructiv-educative



Managementul grupei în învățământul preșcolar

- ◆ Forme de organizare a activităților instructiv-educative
- ◆ Metode de predare-învățare folosite în activitățile de educare a limbajului
- ◆ Rolul mijloacelor didactice în cadrul activităților instructiv-educative

MANAGEMENTUL GRUPEI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

4.1. Forme de organizare a activităților instructiv-educative

În grădiniță, activitățile didactice obligatorii și la alegere se pot organiza în forme variate, de multe ori propuse chiar de preșcolari. De exemplu, în activitățile de dimineață, la liberă alegere, ei se grupează în funcție de preferință, gen, atractivitatea activității propuse etc.

Activitatea frontală, cu întreaga grupă de copii, caracterizează, în primul rând, activitățile de predare-învățare. Educatoarea va urmări să dispună copiii (în semicerc, cerc, în formă de U), în așa fel încât fiecare să aibă posibilitatea de a vedea activitatea întregii grupe, să poată intui cu ușurință materialul didactic expus de educatoare. Printre activitățile frontale desfășurate în afara grădiniței, putem aminti excursiile, drumețiile, spectacolele de teatru etc.

Folosim *activitatea pe grupe* (omogene sau eterogene, în funcție de scopul urmărit de educatoare) pentru activitățile pe sectoare, pentru sarcinile diferențiate date în funcție de abilitățile copiilor.

Activitățile independente se evidențiază, pentru domeniul experiențial Limbă și comunicare, mai ales pentru activitățile de memorizare, atunci când se urmărește îndeaproape recitarea corectă și expresivă a textului învățat.

4.2. Metode de predare-învățare folosite în activitățile de educare a limbajului

Desfășurarea procesului instructiv-educativ și, implicit, realizarea finalităților educaționale, este condiționată direct de

utilizarea unui sistem de metode, mijloace și forme de organizare specifice.

Din punct de vedere terminologic, prin metodă (gr. *Methodos*, *odos* = drum, cale; *metha* = spre, către) se desemnează acea cale de urmat, aleasă de cadrul didactic, pentru a atinge scopurile educaționale propuse. Progresul în zona științelor educației a dictat numeroase reorientări și schimbări la nivelul metodologiei, având astăzi la dispoziție metode noi, moderne.

Din punct de vedere praxiologic, metoda reprezintă „un mod eficient de acțiune, o modalitate practică de lucru a profesorului cu elevii, o tehnică de realizare a acțiunii de predare și învățare” (Cerghit, Vlăsceanu, 1988, p. 179). Astfel, prin intermediul metodelor, elevii / copiii acumulează cunoștințe, își formează și dezvoltă deprinderi și priceperi, capacități și atitudini, ce vor defini ulterior o personalitate armonioasă și autonomă.

Constantin Cucoș (1996) apreciază că metoda prezintă un caracter polifuncțional, în sensul că poate determina realizarea simultană a mai multor obiective educaționale. În momentul în care dascălul alege o metodă, acesta are în vedere o serie de aspecte: obiectivele și finalitățile urmărite, conținutul, activitățile propriuzise, particularitățile de vârstă ale elevilor / copiilor, mijloacele de învățământ disponibile, timpul și spațiul instruirii. Alegerea celei mai bune metode este condiționată, în egală măsură, și de experiența profesională, de competențele sale pedagogice.

În momentul utilizării, metoda comportă o serie de funcții:

- *funcția cognitivă*: asigură calea de acces spre aflarea adevărului,
- *funcția formativ - educativă*: contribuie la formarea și dezvoltarea capacităților cognitive, a atitudinilor, conduitelor și sentimentelor,
- *funcția motivațională*: asigură implicarea elevilor, prin stimularea interesului și a curiozității,
- *funcția normativă*, de eficientizare a acțiunii educative: sugerează cum trebuie realizat procesul de predare și cel de învățare,
- *funcția instrumental-operațională*: metoda se transformă într-un instrument de lucru, într-un mijloc de realizare a unui obiectiv (Panțuru, 2008).

Tipologia metodelor didactice este una deosebit de complexă,

tocmai datorită multiplelor criterii de ordonare. Prezentăm, sintetic, sistemul metodelor de instruire:

1. criteriul istoric: *tradiționale și moderne,*
2. aria aplicabilității: *generale și speciale,*
3. modalitatea de expunere a informațiilor: *verbale și concret intuitive,*
4. gradul de activizare a elevilor: *pasive (expozitive) și participative,*
5. tipul activității: *de predare, de consolidare, de verificare,*
6. strategia de învățare: *algoritmice și euristice,*
7. forma de organizare a elevilor: *individuale, grupale, frontale,*
8. tipurile de învățare: *prin receptare, prin descoperire, prin acțiune, prin creație*

(Cerghit, 1980, Cucoș, 1994, Mucchielli, 1982, în Panțuru, 2008).

Literatura de specialitate oferă multiple clasificări ale metodelor didactice, însă una de referință este cea propusă de Ioan Cerghit (1983):

a. Metode de comunicare și dobândire a valorilor social-culturale

✓ **Metode de comunicare orală:**

- *expozitive:* narațiunea, descrierea, explicația, prelegerea, discuția, dezbateră, instructajul;
- *interogative:* conversația euristică, dialogul, consultația în grup, preseminarul, seminarul, masa-rotundă, brainstormingul (furtuna de idei), discuția dirijată, colocviul, discuția liberă;
- *de instruire prin problematizare:* rezolvarea de situații problemă;

✓ **Metode de comunicare scrisă:** instruirea prin lectură, munca cu cartea, analize de text;

✓ **Metode de comunicare oral-vizuală:** instruirea prin filme sau televiziune, prin tehnici audio-video, DVD;

✓ **Metode de comunicare interioară (bazate pe limbajul intern):** reflecția personală

b. Metode de explorare sistematică a realității obiective:

- ✓ **Metode de explorare directă a realității,** bazate pe contactul nemijlocit cu lumea obiectelor, fenomenelor, ca metode de descoperire: observarea sistematică independentă sau

dirijată, observația în condiții de experimentare, cercetarea documentelor istorice, studiul de caz, efectuarea de anchete, studii comparative, elaborarea de monografii;

- ✓ *Metode de explorare indirectă a realității*, bazate pe contactul cu substitute ale obiectelor și fenomenelor reale: demonstrația, modelarea;

c. *Metode fundamentate pe acțiune (metode practice)* utilizate în însușirea de noi cunoștințe și deprinderi, dar și în operaționalizarea noțiunilor, aplicarea lor în practică:

- ✓ *Metode de acțiune efectivă, reală sau autentică*: exercițiul, lucrări practice, lucrări de atelier, activități creative, studiu de caz, elaborare de proiecte;
- ✓ *Metode de acțiune simulată sau fictivă*: jocuri didactice, jocuri de simulare, învățarea dramatizată, învățare pe simulatoare;

d. *Metode de raționalizare a conținuturilor și operațiilor de predare-învățare*, centrate pe performanță, pe eficiență maximă:

- ✓ *metodele algoritmice*;
- ✓ *instruirea asistată de calculator*. Această ordonare a metodelor didactice s-a realizat pentru a avea o viziune de ansamblu asupra acestora, care să excludă din practica pedagogică folosirea unilaterală, preferențială a unui grup de metode în defavoarea altora, și să susțină necesitatea aplicării unui registru cât mai larg, fundamentat pe ideea complementarității.

În cele ce urmează, ne propunem să detaliem, pentru o mai bună înțelegere, câteva dintre metodele cel mai des utilizate în contextul procesului de învățământ preșcolar, metode pe care le-ați întâlnit deja în proiectele didactice prezentate în capitolele anterioare.

a. Expunerea

Maria Dulamă (2008) definește această metodă drept „o prezentare orală monologată, neîntreruptă a unui volum mare de cunoștințe cu caracter unitar, înlănțuite logic în cadrul unei teme și susținute prin argumente și exemple detaliate” (p. 16). Printre aspectele definitorii ale metodei amintim:

- transmiterea informațiilor este unilaterală, de la cadrul didactic la elevi / copii;
- atunci când se utilizează această metodă, profesorul deține

rolul de unică sursă de informații; prin urmare devine model de expunere;

- elevii sunt receptori, pasivi ai informațiilor expuse, ceea ce determină o atitudine corespunzătoare (pasivă);
- conținutul informațional transmis este general – abstract și este memorat / reținut în forma sa brută, așa cum a fost transmis;
- cel mai frecvent sunt solicitate capacitățile de asculta, memorare și reproducere ulterioară a informațiilor;
- feedbackul oferit elevilor este aproape inexistent, ceea ce alterează calitatea activității (Dulamă, 2008).
- Planul pregătirii unei expuneri se constituie din:
 - stabilirea obiectivelor – în concordanță cu conținutul abordat, particularitățile de vârstă ale elevilor, timpul instruirii;
 - selectarea conținutului destinate învățării,
 - activitatea de documentare, informare – cu scopul de a verifica veridicitatea informațiilor de urmează a fi transmise;
 - elaborarea planului expunerii – ierarhizarea ideilor prin raportare la cronologia și complexitatea lor;
 - stabilirea strategiei de prezentare – deductivă sau inductivă;
 - alegerea procedeelelor – dialogul retoric, analogia, comparația, sinteza, etc.;
 - elaborarea materialelor suport;
 - dezvoltarea conținutului expunerii, memorarea și exersarea modului de expunere;
 - expunerea propriu-zisă (Dulamă, 2008).

În sinteză, expunerea, ca metodă didactică, oferă modele de abordare a unor teme, mai mult sau mai puțin complexe, învățându-i pe copii să-și organizeze coerent cunoștințele, să evidențieze aspecte esențiale și, de ce nu, să-i determine la reflecții personale.

Expunerea, în învățământul preșcolar, trebuie adaptată nivelului copiilor, să fie concisă, să evidențieze aspectele esențiale ale problemei propuse spre discuție; de regulă, se folosește expunerea în activitățile de povestire a educatoarei, de multe ori, punându-se semnul egalității între expunere și povestire.

b. Povestirea

În ceea ce privește această metodă, se remarcă o predominanță a elementelor narative și descriptive. Punctul central constă în prezentarea vie și plastică a unor evenimente și fapte, întâmplări îndepărtate în timp și spațiu. Prin faptul că povestirea este de tip narativ și descriptiv, aceasta corespunde cel mai adecvat particularităților de vârstă ale preșcolarilor, adresându-se gândirii concrete, forței imaginative, afectivității. Principalul obiectiv al povestirii este acela de a asigura un volum consistent de cunoștințe din prisma unor domenii variate – lumea oamenilor, a animalelor, legende, mituri, povești fantastice etc.

Necesitatea și importanța acestei metode este foarte sensibil descrisă de profesorul Stan Panțuru (2008), care afirmă că „având în vedere particularitățile psihologice ale preșcolarului și școlarului mic, respectiv, nevoia de cunoaștere prin identificarea cu situațiile prezentate, puritatea sufletească și dorința de dreptate, puterea de fabulație și reflectare prin imagini a realului, nevoia de cunoaștere și de lărgire a orizontului informațional, sensibilitatea și puterea de vibrație în fața unor evenimente, înțelegem de ce la această vârstă metoda povestirii are deopotrivă o mare valoare formativă și informativă” (p. 182). Deși pare la îndemână a utiliza această metodă, lucrurile nu sunt atât de simple. A povesti presupune o artă și multă sensibilitate, astfel încât cerințele și nevoile celor mici să fie pe deplin satisfăcute. Copiii își doresc să ajungă, prin cele povestite de educatoare, în lumea acelor personaje și întâmplări, în acel timp și spațiu.

Aminteam mai devreme că această metodă nu este simplă, or pentru a asigura eficiența ei și, implicit, a activității, este necesar să se respecte câteva etape:

- formularea obiectivelor operaționale,
- alegerea povestirii, în funcție de sursele disponibile și timp,
- prelucrarea povestirii, cu scopul accesibilizării acesteia,
- selectarea mijloacelor de învățământ necesare,
- exersarea povestitului,
- povestirea propriu-zisă (Dulamă, 2008).

c. Descrierea

Se constituie într-o altă formă de expunere și redă, prin utilizarea mijloacelor verbale, imaginea unui obiect sau fenomen.

Gradul de înțelegere a celor prezentate este sporit dacă se utilizează materiale intuitive; cu atât mai mult se asigură prezentarea analitică a faptelor, obiectelor sau personajelor. Atunci când se folosește această metodă, este indicat să se insiste pe aspectele esențiale: trăsături ale obiectelor, personajelor sau fenomenelor.

d. Explicația

Presupune demersuri de clarificare și lămurire a unor conținuturi, dezvăluirea adevărului cu ajutorul unor argumentații deductive. Prin explicație, sunt relevate aspecte esențiale, legături între diferite obiecte și fenomene, solicitând în acest mod gândirea copiilor, pentru a le recepta și înțelege. În vederea eficientizării explicației, se recomandă îmbinarea procedeeleor inductive și deductive tocmai pentru a permite abstractizarea, analogia, comparația, analiza cauzală (Anghelache, 2011).

e. Conversația euristică

Această metodă se dovedește a fi modalitatea cea mai productivă a dialogului din punct de vedere formativ-educativ. Utilizându-se o succesiune de întrebări, atent formulate și adresate, educatoarea îi invită pe copii la efectuarea unor investigații în planul propriei cunoașteri și, ulterior, îi determină pe aceștia să-și reorganizeze cunoștințele, adevărurile. Elementul central al metodei este întrebarea, care are proprietatea de a trezi curiozitatea, căutarea, sesizarea unor relații cauzale, tocmai datorită faptului că întrebarea se află la limita dintre cunoscut și necunoscut. Altfel spus, întrebarea are menirea de a ghida efortul de învățare spre achiziții. Gradul de eficiență al conversației este dictat de caracterul sau tipul întrebărilor. Astfel, de preferat este să se evite întrebările „închise”, ce impun din start o limită a alternativelor și să se utilizeze cele, desigur, „deschise” care antrenează gândirea, permite o libertate mai mare de căutare, de cercetare sau de învățare prin descoperire. Pe lângă întrebare, eficiența conversației este dictată și de calitatea răspunsurilor.

Romița B. Iucu (2008) propune în lucrarea sa o tipologie a întrebărilor:

- *întrebări convergente* – solicită capacități de analize, comparație, sinteză, interogări,
- *întrebări divergente* – exersează gândirea, facilitând căutarea

cât mai multor soluții și alternative,

- *întrebări evaluative* – permit emiterea judecăților de valoare (p. 132).

În formularea întrebărilor se impune respectarea unui set de condiții:

- să fie concise și clare pentru a fi reținute de copii;
- să nu conțină cuvinte, termeni necunoscuți;
- să fie corecte din punct de vedere gramatical și științific;
- să orienteze copiii spre cunoștințe valoroase;
- să fie accesibile, deci construite în raport cu specificul vârstei;
- să nu cuprindă sau să sugereze răspunsul;
- să nu solicite răspunsuri monosilabice;
- să fie ierarhizate în funcție de complexitate etc. (Dulamă, 2008).

f. Observarea sistematică și independentă

Este o metodă ce facilitează însușirea unor experiențe generate din contactul direct cu lumea reală a fenomenelor și obiectelor, de unde rezultă și caracterul ei participativ și euristic. Prin intermediul acesteia, copiii își dezvoltă o serie de calități: „spiritul de observație, obiectivitatea, precizia și rigoarea, capacitatea de a formula întrebări și de a identifica răspunsuri, de a analiza și de a interpreta fapte în mod personal. Cultivă, de asemenea, răbdarea și tenacitatea, imaginația și perspicacitatea” (Anghelache, 2011, p. 57).

Tipurile de observare:

1. În funcție de timpul în care se derulează:
 - observare simplă, de scurtă durată;
 - observare complexă, de lungă durată;
2. În funcție de modul de organizare și desfășurare:
 - observare individuală;
 - observare pe grupuri, pe echipe;
 - observare frontală;
3. În funcție de intenția observării:
 - observare spontană;
 - observare intenționată;
4. În funcție de gradul de independență a observatorului:
 - observare autonomă;
 - observare dirijată (Anghelache, 2011, Dulamă, 2008).

Eficiența metodei derivă din saltul realizat de copii de la observarea dirijată de educatoare la observarea sistematică realizată independent.

g. Exercițiul

Reprezintă „o modalitate de efectuare conștientă și repetată a unor operații și acțiuni mintale sau motrice în vederea dobândirii și / sau consolidării unor cunoștințe și abilități, deprinderi și priceperi” (Panțuru, 2008). Această metodă se descrie prin caracterul său algoritmic, presupunând o suită de secvențe prescrise și riguroase, ordonate continuu sub forma unor pași care se repetă întocmai (Cucoș, 1994).

Contribuția exercițiului nu se regăsește doar la nivelul formării unor deprinderi, ci asigură înțelegerea unor concepte, reguli, teorii și principii, dezvoltarea capacităților cognitive și a unor trăsături de voință și caracter, dezvoltarea capacităților creative, a spiritului de independență și inițiativă.

În cadrul procesului de învățământ, se utilizează următoarele tipuri de exerciții:

- exerciții motrice – permit formarea și dezvoltare conduitelor motrice;
- exerciții operaționale – contribuie la formarea operațiilor intelectuale;
- exerciții introductive, de familiarizare cu acțiunile propuse;
- exerciții de bază, de execuție repetată a acțiunii;
- exerciții de consolidare a automatismului;
- exerciții de verificare/evaluare;
- exerciții corective;
- exerciții de formare a deprinderilor de scris-citit;
- exerciții de creativitate;
- exerciții semi-dirijate, combinate;
- exerciții individuale, frontale sau pe echipe;
- exerciții matematice, gramaticale (Anghelache, 2011, p. 62, 63)

h. Jocul de rol

La baza acestei metode se situează simularea unor activități, prin interpretarea anumitor roluri corespunzătoare unor statusuri sociale, profesionale, culturale cu scopul formării unor

comportamente și atitudini dezirabile. Mai mult, contribuția jocului de rol se regăsește și la nivelul relațiilor interumane, insistând în mod deosebit pe formarea capacității de a lucra în echipă, de a-și asuma responsabilitatea și de a lua decizii.

Din prisma educatoarei, aceasta trebuie să creeze acea situație care poate fi transpusă de către copii sub forma unui joc de rol, creând un scenariu și distribuind rolurile copiilor în funcție de preferințele și abilitățile acestora.



i. Dramatizarea

Este o metodă activă, care se bazează pe utilizarea mijloacelor și procedeele artei dramatice, urmărește redarea cât mai fidelă și mai creativă a personajului interpretat. Este o metodă simulativă, care poate lua în activitatea didactică diverse forme: dramatizarea unor povestiri sau schițe, punerea în scenă a unor evenimente etc. Prin activitatea de dramatizare, copiii pot înțelege modalitățile variate de comunicare ale artei dramatice.





Jocul de rol și dramatizarea facilitează comunicarea intra- și interpersonală, reflecția și comunicarea cu ceilalți, contribuie la realizarea unor situații autentice de comunicare, valorificând conversația, povestirea, prezentarea orală.

j. Ciorchinele

Acesta reprezintă „un organizator grafic, un tip de brainstorming neliniar, prin care se evidențiază într-o rețea de conexiunile dintre ideile despre un subiect” (Dulamă, 2008, p.334). Prin intermediul acestei metode, copiii pot organiza în categorii

diferite informații. Ciorchinele poate fi utilizat în orice moment al activității, fie că ne referim la reactualizarea cunoștințelor, la momentul propriu-zis al activității, la momentul obținerii performanței sau retenției, și desigur, momentul evaluării. De asemenea, poate fi utilizat în diferite forme de organizare a activității, frontal, grupal sau individual. Metoda constă în identificarea unui subiect și notarea acestuia pe tablă sau pe o foaie de flipchart. În jurul acestui subiect se notează toate ideile, sintagmele sau cunoștințele, evidențiindu-se relațiile dintre acestea cu ajutorul unor săgeți. Ideea ciorchinului este aceea de a realiza cât mai multe conexiuni între ideile notate. Desigur, la această vârstă, în locul cuvintelor, se pot utiliza simboluri sau imagini sugestive a conținuturilor cu care se operează.

O modalitate de valorificare a acestei metode la vârste mici este reflectată de imaginea următoare:

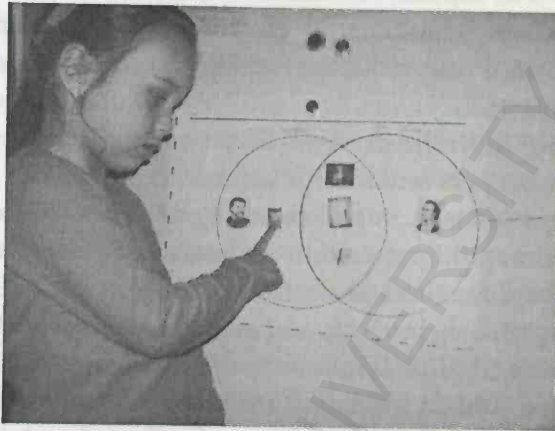


k. Cubul

Reprezintă o tehnică utilizată în munca de grup și se folosește în cazul în care se dorește explorarea din mai multe perspective a unui subiect, a unei situații, oferindu-se copiilor posibilitatea de a-și dezvolta o serie de capacități necesare unor abordări mai complexe și integratoare. Pentru început se realizează un cub pe ale cărui fețe se notează șase operații: descrie, compară, analizează, asociază, aplică și argumentează. Metoda se poate aplica în cadrul activităților din grădiniță, cu adaptările specifice, de exemplu, în locul sarcinilor scrise apar imagini sugestive care impun aceleași operații (descriere, comparație analiză etc.).

1. Diagrama Venn-Euler

Poate fi folosită în activitățile de educare a limbajului, după povestirea educatoarei, pentru a identifica trăsăturile comune și diferențiatore între două texte, două personaje. Este o metodă utilă, folosită cu succes în evaluarea preșcolarilor de nivel II.



4.3. Rolul mijloacelor didactice în cadrul activităților instructiv-educative

Realizarea obiectivelor educaționale specifice preșcolarității impune fără doar și poate intuirea obiectelor, proceselor, fenomenelor realității, fie direct, fie prin intermediul unor substitute. Mijloacele de învățământ reprezintă ansamblul de obiecte, dispozitive sau alte suporturi care contribuie la desfășurarea eficientă a activității. Acestea sunt resurse materiale ale procesului instructiv-educativ, modificate sau confecționate special cu un anumit scop. În altă ordine de idei, mijloacele didactice reunesc ansamblul de materiale naturale sau artificiale, realizate intenționat, contribuind la realizarea cu un nivel ridicat de eficiență a activității didactice. Utilizarea mijloacelor didactice presupune respectarea anumitor condiții ce țin de obiectivele educaționale, conținuturile, particularitățile elevilor, competențele cadrului didactic.

În calitatea lor de bază tehnico-materială a învățământului, mijloacele de învățământ îndeplinesc mai multe funcții specifice, dintre care amintim:

- *funcția stimulativă sau de motivație a învățării*: este asigurată

de tipul de activitate solicitată din partea copiilor, de gradul de participare al acestora în cadrul activității;

- *funcția formativ-educativă*: implică activarea operațiilor gândirii;
- *funcția informativă* – oferă în mod direct informații despre obiectele, faptele, fenomenele sau procesele studiate;
- *funcția de comunicare*: creează contextul transmiterii unor informații despre lumea înconjurătoare, despre fenomene și fapte etc.;
- *funcția ilustrativ-demonstrativă*: asigură baza perceptivă, necesară procesului de învățare.

În preșcolaritate, toate tipurile de activități desfășurate presupun cu maximă necesitate utilizarea mijloacelor didactice. Acest lucru este susținut și de ideea conform căreia copilul are nevoie ca procesul de învățare să fie susținut de suport intuitiv.

Mijloacele de învățământ se pot clasifica în cinci mari categorii, după funcția îndeplinită și rolul lor dominant.

A. Mijloace informativ-demonstrative. Acestea constituie surse foarte importante de informare, contribuind la asigurarea transmiterii informațiilor, la exemplificarea acestora. Din această categorie, fac parte:

A.1. Mijloace logico-intuitive:

- obiecte naturale, așa cum se regăsesc în starea lor reală: ierbare, insectare, diferite minerale și roci, metale, unelte și mașinării, utilaje;
- substitute ale realității (mulaje, machete), confecționate cu scopul de a prezenta în câmpul perceptiv al copiilor acele obiecte inaccesibile din punct de vedere al dimensiunii, sau a depărtării în timp sau spațiu;
- reprezentări figurative: ilustrații, fotografii, tablouri, planșe, reprezentări grafice.

A.2. Mijloace logico-raționale:

- diferite simboluri care cuprind o gamă largă de informații privitoare la un conținut specific.

B. Mijloace de exersare și formare a deprinderilor. Aceste mijloace permit efectuarea diferitelor experimente, generând o învățare prin descoperire. Amintim aici de jocurile didactice, de jocurile de construcții, de diferitele aparate de educație fizică și sport, instrumente muzicale. În această categorie sunt incluse și

diferitele aparate de experimentare, truse de laborator, instrumente de mecanică etc., care nu fac, însă, obiectul acestei cărți.

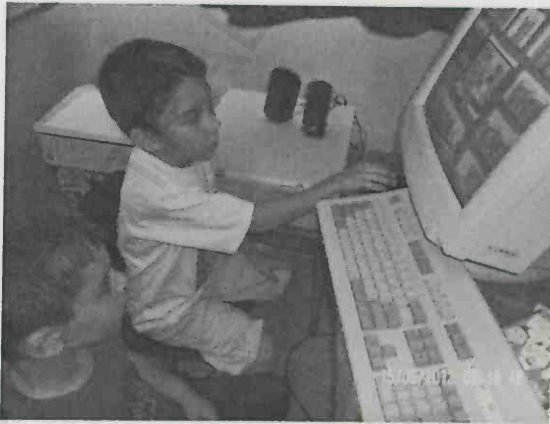
C. Mijloace de raționalizare a timpului: șabloane, ștampile, mașini de multiplicat etc.

D. Mijloace de evaluare a rezultatelor școlare: seturi de teste, aparate specializate în testare.

E. Mijloace tehnice audio-vizuale: cuprind dispozitive electrice și electronice (Anghelache, 2011).

Fără a ignora funcția informativă a mijloacelor de învățământ, trebuie să recunoaștem cu precădere funcția lor formativă. Din acest punct de vedere, caracterul formativ al mijloacelor acoperă o gamă foarte largă: „familiarizarea elevilor cu mânuirea, selectarea și semnificația unor instrumente indispensabile pentru descrierea și înțelegerea a noi aspecte sau dimensiuni ale realității; solicitarea și sprijinirea operațiilor gândirii; stimularea curiozității epistemice; angajarea și solicitarea imaginației și creativității; sensibilizarea și motivarea elevilor” (Panțuru, 2008, p.207).

Calculatorul devine un mijloc eficient de predare-învățare-evaluare a preșcolarilor. Imaginea următoare indică valorificarea lui în învățarea literelor:



CAPITOLUL

5

EVALUAREA ACTIVITĂȚILOR SPECIFICE DOMENIULUI EXPERIENȚIAL LIMBĂ ȘI COMUNICARE

5.1. Particularități ale evaluării în învățământul preșcolar

Notă introductivă, care prezintă rolul și importanța evaluării în învățământul preșcolar, precum și obiectivele și sarcinile evaluării în acest nivel de învățământ.



Evaluarea activităților specifice domeniului experiențial *Limbă și comunicare*

- ◆ Particularități ale evaluării în învățământul preșcolar
 - ◆ Componentele și formele evaluării
 - ◆ Metode de evaluare
- ◆ Rolul proiectelor (tematice) în evaluarea activităților specifice domeniului experiențial *Limbă și comunicare*

EVALUAREA ACTIVITĂȚILOR SPECIFICE DOMENIULUI EXPERIENȚIAL LIMBĂ ȘI COMUNICARE

5.1. Particularități ale evaluării în învățământul preșcolar

Noile tendințe, sub aspectul concepțiilor culturale, sociale, politice sau economice, își regăsesc ecou și la nivelul sistemului de învățământ. Un subiect în jurul căruia se concentrează o serie de dezbateri de specialitate este evaluarea, căreia i se atribuie calitatea de element integrator al procesului de învățământ, alături de predare și învățare.

Etimologic, evaluarea înseamnă „a emite o judecată de valoare, în funcție de anumite criterii precise, referitoare la o activitate, un proces, un fenomen, un obiect, o persoană, o instituție sau un sistem” (Panțuru, 2008, p. 256). Mai mult, acest proces presupune o acțiune de a pune în balanță rezultatele obținute în urma desfășurării unei activități și obiectivele stabilite anterior, în scopul adoptării unor decizii ameliorative eficiente, apreciindu-se astfel calitatea și valoarea procesului.

Atitudinea ideatică privitoare la conceptul de evaluare este foarte complexă, cele mai multe note definitorii făcând trimitere la:

- măsurarea și aprecierea, pe baza unor criterii, a realizării obiectivelor stabilite,
- aprecierea prestației educatului prin acordarea unei note sau a unui calificativ,
- verificarea învățării, a achizițiilor,
- estimarea / aprecierea nivelului de pregătire școlară a elevilor,
- clasificarea și ierarhizarea elevilor în funcție de performanțele realizate,

- identificarea măsurilor de reglare și optimizare a procesului didactic,
- feedback asupra calității și eficienței activității desfășurate etc. (Potolea, 2008).

Din perspectivă pedagogică, *evaluarea vizează un educat*, căruia i se oferă posibilitatea de a-și cunoaște nivelul pregătirii școlare în raport cu expectanțele școlii și cele personale, și *un educator*, căruia evaluarea îi relevă informații prețioase cu privire la calitatea și eficiența activității desfășurate și mai ales la prognozarea unor măsuri ameliorative și optimizatoare.

Conform Legii Educației Naționale nr. 1 / 2011, scopul evaluării este acela de a orienta și optimiza învățarea, în sensul în care procesul evaluativ va fi proiectat și desfășurat prin raportare la competențele prevăzute în programa școlară. Din acest punct de vedere, evaluarea nu se mai reduce la o acțiune simplă de a măsura gradul în care s-au realizat obiectivele educaționale, ci, dimpotrivă, aceasta facilitează multiple oportunități de a regla, optimiza și perfecționa procesul instructiv-educativ.

Aprecierea rezultatelor, prin raportare la un set de obiective educaționale, constituie un aspect important al evaluării, oferind, astfel, ocazia de a colecta informațiile necesare privitoare la nivelul dezvoltării copilului, luând în considerare toate aspectele ce intră sub incidența dezvoltării.

În contextul gândirii pedagogice actuale, evaluarea este o acțiune centrată pe procesul de învățare în care se angajează elevul, pe procesele cognitive ale acestuia, precum și pe reglarea și autoreglarea cunoașterii. Cu alte cuvinte, procesul evaluării depășește sensul ei tradițional – acela de control, examinare, sancțiune – și tinde spre o dinamică axată în special pe procesele mentale ale elevului, așa încât acesta să conștientizeze ce învață, cum învață și mai ales pentru ce învață.

Desfășurarea evaluării implică o proiectare anterioară, prin intermediul căreia se dorește identificarea răspunsurilor celor mai potrivite la următoarele întrebări:

- *Ce se evaluează?* – de la întregul sistem, până la componente punctuale, cum ar fi procesul instructiv-educativ, randamentul școlar, nivelul pregătirii preșcolarilor, eficiența activității didactice etc.;
- *Care este scopul evaluării?* – formativ, de ghidaj, de reglare

și optimizare, sumativ;

- *Cine se supune evaluării?* – copiii, cadrele didactice, sistemul în sine;
- *Când se realizează evaluarea?* – în fiecare moment al procesului: la început, pe parcurs și la final;
- *Ce modalități de evaluare se utilizează?* – metodologia specifică de evaluare – metode, mijloace.

Calitatea evaluării, de componentă indispensabilă a procesului didactic, determină exercitarea unor funcții, care vizează reglarea și optimizarea demersului instructiv-educativ. Astfel, discutăm de *funcțiile generale* ale evaluării care vizează cunoașterea activității care s-a desfășurat și mai ales a rezultatelor care au fost obținute.

Din categoria funcțiilor generale fac parte:

a. *Funcția constatativă* – vizează cunoașterea stării fenomenului evaluat. Această funcție permite evidențierea nivelului de pregătire atins de elevi, realizând o corelare a acestuia cu așteptările proprii, cât și cu cele ale cadrului didactic, devenind astfel un indicator relativ fidel al eficienței procesului didactic.

b. *Funcția diagnostică* – indică nivelul pregătirii școlare, furnizând o serie de informații cu privire la dificultățile, lacunele și punctele critice care apar în învățare, precum și aspecte legate de factorii care determină succesul sau insuccesul școlar.

c. *Funcția predictivă* – așa cum sugerează denumirea, permite efectuarea unor predicții cu privire la performanțele ulterioare ale elevilor / copiilor, precum și asupra progresului lui viitor. Altfel spus, funcția de predicție contribuie la anticiparea unor acțiuni viitoare destinate reglării și perfecționării demersului instructiv-educativ.

Aceste funcții se află într-o relație de interdependență, întrucât nu se pot face predicții fără a fi constatată o serie de date și fără a cunoaște în detaliu situația constatată.

Funcțiile generale ale evaluării sunt completate de cele *specifice*, care pot fi analizate din două perspective: a cadrului didactic și a evaluatului. În ceea ce-l privește pe dascăl, evaluarea se constituie drept un element indispensabil în cele trei etape cheie:

- *Începutul activității didactice*. Evaluarea se realizează cu scopul de a cunoaște nivelul de pregătire al elevilor, pentru a putea proiecta un demers educativ eficient, în acord cu realele posibilități

de învățare și particularitățile de vârstă ale elevilor / copiilor.

- *Pe parcursul activității didactice.* Evaluarea presupune efectuarea unor aprecieri cu privire la calitatea procesului desfășurat, urmărind reglarea și ameliorarea activității.

- *La finalul activității didactice.* Evaluarea reprezintă momentul în care se constată, la nivel general, modalitatea în care s-a desfășurat activitatea, cu referire la realizarea obiectivelor educaționale și implicit formarea competențelor urmărite (Radu, 2005).

Din perspectiva elevilor, evaluarea orientează și ghidează procesul lor de învățare indicând ce trebuie și cum trebuie învățat și oferindu-le posibilități de a cunoaște măsura în care au realizat obiectivele educaționale; în cazul învățământului preșcolar, evaluarea încurajează copiii în a desfășura diverse activități, de a lucra în grup sau independent, de a răspunde la solicitările cadrului didactic.

5.2. Componentele și formele evaluării

După funcțiile pe care le comportă evaluarea, se disting următoarele forme de evaluare:

- *evaluarea inițială:* presupune acțiuni de măsurare și apreciere a nivelului general al dezvoltării copilului,



reprezentând punctul de pornire în proiectarea unor demersuri educative eficiente;

- *evaluarea continuă*: acompaniază activitățile curente pe parcursul desfășurării lor, regăsindu-se sub forma unor observări continue a comportamentelor copiilor, a reacțiilor pe care aceștia le manifestă față de diferite sarcini sau solicitări;
- *evaluarea sumativă*: se realizează la finalul unor secvențe prin activități de revizuire a competențelor dobândite (cunoștințe, capacități, deprinderi și priceperi, atitudini).

5.3. Metode de evaluare

Evaluarea orală – presupune o înlănțuire de conversații prin care educatoarea obține informații cu privire la volumul și corectitudinea cunoștințelor pe care le deține preșcolarul. Această metodă de evaluare se poate utiliza în cadrul tuturor activităților educative desfășurate în grădiniță.

Evaluarea scrisă – poate fi folosită în învățământul preșcolar sub forma unor exerciții grafice, care presupun scrierea diferitelor simboluri, litere izolate, cifre sau sub forma unor desene, picturi, prin intermediul cărora educatoarea verifică nivelul de pregătire a copiilor.



Evaluarea practică – se utilizează cu scopul de a aprecia capacitatea copiilor de a transpune în practică diferite cunoștințe. Pentru perioada preșcolară, probele practice sunt reprezentate de activitățile de modelaj, de construcție, pictură, rezolvarea diferitelor sarcini specifice tuturor domeniilor de cunoaștere.



Metoda observației – constă în surprinderea și consemnarea evenimentelor definitorii pentru dezvoltarea copilului. De regulă, rezultatele pe care le obține educatoarea în urma evaluării se concretizează în aprecieri deschise, directe cu valoare evaluativă sau consemnări scrise a unor date care reflectă planul evoluției și dezvoltării copilului. Este indicat ca educatoarea să utilizeze în cadrul acestei metode un protocol de observație, individual, pentru fiecare copil în parte (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002).

Metoda consemnării grafice a preferințelor – facilitează înregistrarea, analiza și interpretarea datelor obținute despre fiecare copil prin evidențierea unor aspecte ce țin de interesele acestuia, a preferințelor, dar și a aspectelor ce țin de dificultățile pe care acesta le întâmpină. (Ezechil, Păiși Lăzărescu, 2002)

Metoda consemnării grafice a progreselor copilului – permite evidențierea progresului realizat de copil de la o activitate la alta, sugerând astfel gradul de asimilare/ formare a competențelor urmărite, prin utilizarea unor gradații sau calificative: nesatisfăcător, satisfăcător, bine, foarte bine, excepțional.

Model de grafic pentru consemnarea progreselor Nivelul II 5-7 ani Educarea limbajului

Numele și prenumele copilului	Săptămâna																			
	Activitatea: Educarea limbajului																			
	Participă la activitățile de grup										Audiază cu atenție un text					Corectitudinea exprimării				
	În calitate de vorbitor					În calitate de auditor														
	N	S	B	FB	E	N	S	B	FB	E	N	S	B	FB	E	N	S	B	FB	E

Numele și prenumele copilului	Săptămâna						
	Tipul activității						
	Educarea limbajului	Activități creative	Operații matematice	Cunoașterea mediului	Jocuri cu cuburi	Jocuri cognitive	

Metoda portofoliului – presupune selectarea și păstrarea diferitelor lucrări realizate de copii, care vor constitui baza evaluărilor de tip cumulativ, evidențiind în acest mod progresele realizate pe o perioadă de timp stabilită anterior.

Testele standardizate - urmăresc modificările produse prin învățare, în special la nivel cognitiv. Acestea pot lua forma unui set de întrebări sau sarcini, care pot acoperi o anumită arie tematică și sunt utilizate mai degrabă în scopul verificărilor periodice. Nota diferită față de celelalte metode de evaluare constă în existența și aplicarea unui barem de corectare. Și în învățământul preșcolar se utilizează *testele docimologice*, înțeles ca *probe de cunoștințe*, adaptate specificului vârstei.

Prezentăm în continuare, cu valoare orientativă, exemple de teste docimologice utilizate în cadrul activităților de educare a limbajului.

TEST DOCIMOLOGIC – EDUCAREA LIMBAJULUI

Propunător: institutoare Cîmpean Lucia, dir. la G.P.N. Nr. 1 Blaj
(sursa: www.didactic.ro)

Grupa: pregătitoare

Categoria de activitate: Educarea limbajului

Obiectiv fundamental: Evaluarea cunoștințelor despre propoziții, cuvinte, silabe, sunete.

1. Item cu răspuns scurt

Răspunde repede:

Carte, caiet, creion,

Elev, elevă, ... cuminte,

Toate-acestea sunt: (*cuvinte*)

2. Item cu alegere duală

Alege răspunsul corect:

Clasă, tablă,

Bancă nouă,

Au o silabă sau două?

(*Două silabe*).

3. Item cu alegere multiplă

Încercuiește cuvântul care se termină cu sunetul „r”:

radieră, carte, stilou, penar, numărătoare

4. Item de asociere

Unește cu o linie fiecare cuvânt cu steluțele care arată numărul silabelor sale:

Cretă ***

Burete ****

Toc **

Radieră *

5. Item de completare

Completați propoziția următoare pentru a obține o scurtă poezie:

Ajungând învățătoarea la ... (școală)

Găsi pe catedră o ... (coală)

Pe care era desenată o ... (oală)

Stabilirea punctajului:

Pentru item 1 rezolvat corect - 1 p

Pentru item 2 rezolvat corect - 1 p

Pentru item 3 rezolvat corect - 1 p

Pentru item 4 rezolvat corect - 4 p

Pentru item 5 rezolvat corect - 3 p

Total punctaj: 10 p

Calificative obținute:

10 p - calificativ: foarte bine (f.b.)

8 - 9 p - calificativ – bine (b.)

6 - 7 p - calificativ – satisfăcător (s.)

4 - 5 p - calificativ – insuficient (i.)

TEST DOCIMOLOGIC DE EVALUARE SUMATIVĂ

Categoria de activitate: Educarea limbajului

Grupa: Pregătitoare

Obiective fundamentale:

- Evaluarea cunoștințelor privind comunicarea orală, elemente de limbaj citit-scris, expresivitatea și creativitatea limbajului
- Evaluarea cunoștințelor despre propoziție, cuvânt, silabă, sunet

Itemi:

1. Recunoaște personajele și poveștile din care vin acestea; unește printr-o linie personajul cu litera care reprezintă semnul sunetului cu care începe numele lui; încercuiește personajele ale căror nume încep cu sunetul C.
2. Alcătuieste o propoziție despre personajul din imagine. Reprezintă grafic propoziția, cuvintele, silabele și sunetele. Dacă știi, scrie alăturat cuvântul „CAPRA”.
3. Scrie după model. Citește cuvintele pe care le-ai scris. Continuă să scrii singur.
4. Scrie o poveste, folosind: desene, semene grafice, decupaje, autocolante, ordonându-le cronologic de la stânga spre dreapta, în spațiul dat.

STABILIREA PUNCTAJULUI:

ITEM 1. – 5 puncte dacă recunoaște toate cele 5 povești și personajele; 4, 3, 2, 1, 0 puncte, în funcție de numărul cerințelor rezolvate corect; se adaugă 2 puncte, dacă încercuiește cele două imagini: capra și cocoșul; total punctaj la acest item: **7 puncte.**

ITEM 2. – 5 puncte dacă rezolvă corect toate cerințele privind reprezentarea grafică: reprezintă propoziția printr-o linie orizontală lungă, sub ea atâtea linii orizontale mai scurte, una după alta, câte cuvinte are propoziția, sub acestea, atâtea linii orizontale și mai scurte, câte silabe are fiecare cuvânt, și sub fiecare liniuță orizontală care reprezintă silaba, atâtea punctulețe câte sunete are silaba respectivă; 4, 3, 2, 1, 0 puncte, în funcție de numărul cerințelor rezolvate corect; se adaugă încă 5 puncte dacă știe să scrie cuvântul CAPRA; total punctaj la acest item este **10 puncte.**

ITEM 3 – 5 puncte, dacă îndeplinește corect toate cerințele: scrie corect, estetic, nu depășește spațiul, respectă distanța între litere și cuvinte și știe ce cuvinte a scris; 4, 3, 2, 1, 0 puncte, în funcție de numărul cerințelor rezolvate corect; total punctaj la acest item: **5 puncte.**

ITEM 4 – 5 puncte, în funcție de: bogăția de elemente, diversitatea de situații în care sunt prezentate personajele, înlănțuirea logică și cronologică a evenimentelor, așezarea în pagină, povestirea conținutului, atunci când educatoarea verifică și cere copilului să expună în fața grupei povestea, 4, 3, 2, 1 sau 0 puncte în funcție de gradul de acoperire a acestor cerințe; total punctaj la acest item: **5 puncte.**

Total punctaj: 27 de puncte.

Convertirea punctajului în calificative:

Între:

23 – 27 puncte – foarte bine

18 – 22 puncte – bine

13 – 17 puncte – satisfăcător

8 – 12 puncte – insuficient

TEST DOCIMOLODIC DE EVALUARE SUMATIVĂ

Categoria de activitate: Educarea limbajului

Grupa: pregătitoare

Obiectiv fundamental: Evaluarea cunoștințelor privind comunicarea orală, elemente de limbaj citit-scris;

Itemi:

1. Ascultă propoziția citită de mine și încercuiește semnul potrivit.
2. Ascultă propoziția, numără în gând cuvintele și încercuiește cifra corespunzătoare numărului de cuvinte.
3. Privește imaginea, denumește-o și încercuiește cifra care arată câte silabe are cuvântul BALOANE.
4. Încercuiește imaginile a căror denumire începe cu aceeași silabă ca cea din imaginea dată (casa).
5. Încercuiește imaginile pe care le denumim cu cuvinte care încep cu sunetul final al cuvântului URS.
6. Încercuiește varianta corectă de reprezentare grafică a propoziției Pisica doarme.
7. Încercuiește cifra care arată câte cuvinte are propoziția Fetița citește o poveste.
8. Încercuiește cifra care arată câte silabe are cuvântul Urs.
9. Găsește imaginile pe care le denumim cu cuvinte care au tot atâtea silabe ca și cuvântul reprezentat de imaginea încadrată în dreptunghiul trasat cu roșu. Încercuiește-le.
10. Privește rândul de litere de mai jos și încercuiește litera pe care o scriem la începutul cuvântului Abecedar.

Stabilirea punctajului:

Pentru fiecare item rezolvat corect copilul va primi **1 punct**.

Convertirea punctajului în calificative:

10 puncte – foarte bine.

8-9 puncte – bine

6-7 puncte – satisfăcător

4-5 puncte – insuficient.



5.4. Rolul proiectelor (tematice) în evaluarea activităților specifice domeniului experiențial *Limbă și comunicare*

Evaluarea activității preșcolarilor se poate realiza cel mai bine prin valorificarea proiectelor tematice și a portofoliilor copiilor, realizate în cadrul activităților specifice domeniului experiențial *Limbă și comunicare*.

Proiectele realizate cu grupuri mici sau chiar cu întreaga grupă echipă contribuie la întărirea coeziunii grupului, la participarea cu simțul răspunderii în vederea realizării sarcinii asumate.

Important este să ținem seama, în evaluarea preșcolarilor, de varietatea răspunsurilor pe care aceștia le pot da, de diversitatea modalităților în care ei sunt capabili să rezolve problemele propuse, să acceptăm soluțiile lor, chiar dacă nu intră în tiparele noastre, pentru că „atât preșcolarii, cât și școlarii mici, posedă o creativitate naivă și efervescentă, datorată pe de o parte manifestării

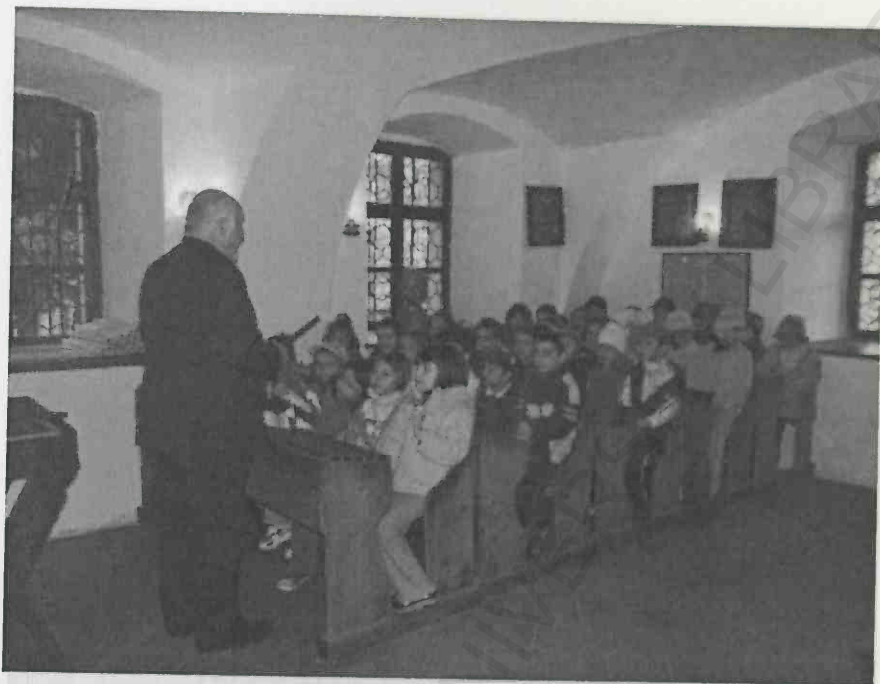
spontane a unei curiozități și receptivități vii față de stimulii din mediu, unei imaginații bogate, articulate în jurul apetenței pentru fantastic și unei tendințe manifeste spre activitate și investigare, iar pe de altă parte ignorării obstacolelor obiective pe care le-ar întâmpina transpunerea în practică a ideilor. Cenzura pe care la adult o exercită factorul rațional nu funcționează încă, imaginația fiind liberă, descătușată, nestânjenită de orice canoane.” (Usaci, 2005, p. 58)

Realizarea proiectelor este o activitate care poate oferi numeroase satisfacții copiilor, oferindu-le șansa exprimării variate, prin vorbire, desen, joc, mimă etc. Temele pot fi propuse de cadrul didactic sau pot fi stabilite împreună cu copiii, important este să urmărească un scop educativ și să fie atractive pentru preșcolari.

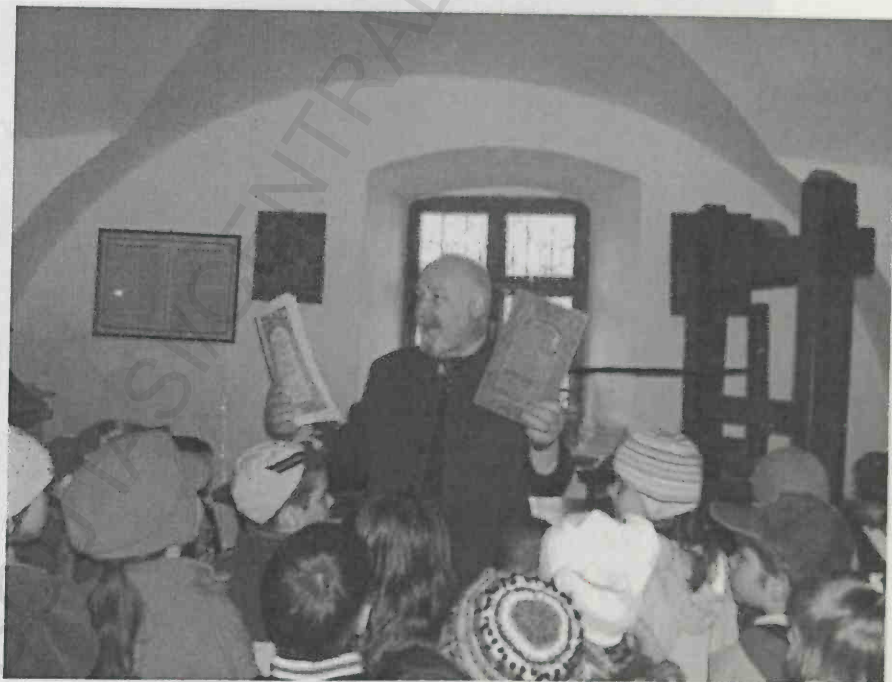
Vă prezentăm, în continuare, câteva imagini reprezentative din proiecte tematice derulate de grădinițele din Brașov.

1. La bibliotecă





2-3. Prima școală românească în Șcheii Brașovului





4. La tipografie

5. Vin actorii la grădiniță





6-8. Ziua copilului





9. În drumetrie

10. Iată ce am realizat!



CAPITOLUL

6

PROFESORUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT
PREȘCOLAR / EDUCATOAREA – CADRU
DIDACTIC ÎNTR-UN CONTINUU
PROCES DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ



**Profesorul pentru învățământ preșcolar /
educatoarea – cadru didactic într-un continuu
proces de dezvoltare profesională**

PROFESORUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR / EDUCATOAREA – CADRU DIDACTIC ÎNTR-UN CONTINUU PROCES DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

Doamna, cum îi spun copiii, educatoarea este considerată de preșcolari și de părinții acestora o a doua mamă, cea care – împreună cu părinții – contribuie la formarea și dezvoltarea personalității copilului, la modelarea comportamentului acestuia, fiind, alături de părinți, co-responsabilă pentru educarea copiilor în primii șase / șapte ani de viață.

Cadrul didactic din învățământul preșcolar are un rol foarte important în această perioadă semnificativă din viața copilului, pentru că „factorii ereditari și factorii social-educativi se împletesc atât în formarea și dezvoltarea personalității, cât și a nucleului tare al ei, Sinele. Ne naștem cu un anumit „bagaj genetic” – cu anumite predispoziții; depindem în perioada miciei copilării de deciziile altora – importanți din jurul nostru și de abia mai târziu, luăm singuri decizii în legătură cu anumite comportamente, cu anumite moduri de viață”. (Lupu, 2011, p. 61).

Educatoarea este, prin urmare, unul dintre actorii educaționali care, împreună cu părinții, grădinița, comunitatea locală, creează cadrul optim de dezvoltare a preșcolarilor, oferind servicii educaționale de calitate pentru copii și părinți, așa cum susține Daniela Porumbu (2011, p. 8): „Astăzi este [...] vital a percepe educația într-un cadru mai cuprinzător, ca instrument al unei vieți active, încununate de succes, un proces puternic individualizat și, în același timp, un proces al construirii interacțiunilor sociale. Dezvoltarea individului este un proces dialectic ce are ca punct de plecare *cunoașterea de sine și comunicarea cu ceilalți*, pentru a se deschide apoi spre relațiile cu cei din jur.”

Romiță B. Iucu (2010) propune un model inovator al personalității cadrului didactic, făcând distincția între componentele interne ale personalității cristalizate:

1. *Competența științifică:*

- abilități necesare pentru manipularea cunoștințelor;
- informație științifică selectată, veridică, actualizată, precisă;
- capacități de transmitere a cunoștințelor;
- inteligență, dar, mai ales, înțelepciune;
- experiență didactică flexibilă;
- competență – multiple și variate strategii rezolutive;
- aptitudini pentru cercetare, experimentare și control;
- inițiativă și obiectivitate în evaluare;
- capacități și strategii creative;
- operații mentale flexibile și dinamice;
- capacități de transfer și aplicare.

2. *Competența psihosocială* (optimizarea relațiilor interumane prin și din activitatea educativă):

- capacitatea de a stabili fără dificultate relații adecvate cu elevii;
- adaptarea la roluri diverse;
- capacitatea de comunicare lejeră și eficientă, atât cu grupul, cât și cu indivizii, separat;
- abilități de utilizare și drămuire adecvată a forței și autorității;
- disponibilități de adaptare la variate stiluri educaționale;
- entuziasm, înțelegere și prietenie.

3. *Competența managerială:*

- capacitatea de influențare a clasei, în general, și a fiecărui elev, în particular;
- abilități de planificare și proiectare;
- forța și oportunitatea decizională;
- capacitatea de a organiza și coordona activitatea clasei;
- administrarea corectă a recompensei și pedepsei;
- suportabilitate în condiții de stres.

4. *Competența psihopedagogică* (factori necesari pentru construcția

diferitelor componente ale personalității elevului):

- capacitatea de determinare a gradului de dificultate a unui conținut;
- capacitatea de accesibilizare a informației didactice;
- capacitatea de înțelegere a elevilor, de acces la lumea lor lăuntrică, de solidarizare cu momentele lor de spirit;
- creativitate în munca educativă;
- capacitate empatică;
- atitudine stimulantă, energetică, plină de fantezie;
- minimum de tact pedagogic;
- spirit metodic și clarviziune în activitate.

Educatorea trebuie să formuleze și să respecte obiectivele care duc la reușita actului didactic:

- ✓ să creeze și să mențină un mediu propice bunei desfășurări a activității didactice;
- ✓ să respecte particularitățile de vârstă și psihopedagogice ale preșcolarilor;
- ✓ să ofere sprijin tuturor copiilor din grupă pentru dezvoltarea lor armonioasă;
- ✓ să propună copiilor activități în care ei să-și manifeste creativitatea, spontaneitate, specifice vârstei;
- ✓ să asigure feedback, încurajând progresele preșcolarilor.

Așa cum afirmă Doina Usaci (2005, p. 59), „învățarea creativă nu urmărește să facă din copilul normal un geniu, ci să facă din fiecare copil un participant activ la descoperirea adevărului despre lumea din jur, în condițiile în care i se indică direcțiile de cercetare sau i se dau notele definatorii ale problemei, să-l determine să-și pună întrebări similare cu cele pe care și le pune cercetătorul, să stimuleze interesul pentru cunoaștere, care este în mod legic susținut de curiozitatea intrinsecă a copilului.”

Acest deziderat nu poate fi realizat decât prin efortul comun al cadrelor didactice și al personalului din învățământul preșcolar, împreună cu părinții copiilor.

Sorin Cristea (apud Panțuru, 2002) identifică trei stiluri pedagogice, care pot fi descoperite și la cadrele didactice din învățământul preșcolar:

- *Stilul pedagogic autoritar* este specific profesorului care controlează întreaga activitate didactică, elevul fiind pus în situația de a prelua punctul de vedere al acestuia, fără a-și putea exprima părerea. Profesorul caracterizat printr-un astfel de stil păstrează o anumită distanță față de clasă, e singurul care are dreptul de a lăuda sau sancționa, își asumă responsabilitatea pentru întregul demers didactic, hotărând singur ce să se predea și cum, ce și cât să se învețe, ceea ce duce la compromiterea actului educativ.
- *Stilul pedagogic democratic* este specific profesorului care își propune să valorifice resursele ce-i stau la îndemână, caracterizându-se prin deschidere spre inovație, preocupare pentru dezvoltarea elevului, oferindu-i acestuia independență și libertate în gândire. Este interesat de conexiunea inversă oferită de elevi, se adaptează cerințelor și nevoilor acestora, păstrându-se, astfel, echilibrul dintre subiectul și obiectul educației.
- *Stilul pedagogic permisiv* caracterizează profesorii care manifestă indiferență, pasivitate, dezinteres față de procesul didactic. În astfel de cazuri, conexiunea inversă nu funcționează la parametri normali, rezultatele elevilor sunt scăzute, nu există motivație pentru învățare.

Daniela Necșoi (2011, p. 8), vorbind despre profesia de cadru didactic universitar, care, implicit, va forma viitoarele cadre didactice din învățământul preuniversitar, evidențiază: „Ca activitate profesională, activitatea educațională universitară are o complexitate aparte, presupune înalte competențe, vocație și maximă responsabilitate, având în vedere efectul asupra produsului educațional – profesionistul format la nivel inițial sau continuu, ca personalitate și ca profil de competență și impactul indirect asupra dezvoltării societății în general. Iată ce consideră unii autori din domeniu, în legătură cu profesia didactică: «... nicio profesiune nu cere posesorului ei atâta competență, dăruire și umanism ca cea de educator, pentru că în niciuna nu se lucrează cu un material mai prețios, mai complicat și mai sensibil decât este omul în devenire (...) ancorat în prezent, întrezărind viitorul și sondând dimensiunile posibile ale personalității, educatorul instruieste, educă, îndeamnă, dirijează, cultivă și organizează,

corectează, perfecționează și evaluează neîncetat procesul formării și desăvârșirii calităților necesare omului de mâine.» (Salade, 1995, pp. 188-190) sau «meseria de profesor este o mare și frumoasă profesiune, care nu seamănă cu nicio alta, o meserie care nu se părăsește seara odată cu hainele de lucru. O meserie aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o meserie în care mediocritatea nu este permisă, unde pregătirea excepțională este abia satisfăcătoare, o meserie care epuizează și înviează, care te dispersează și exaltă, o meserie în care a ști nu înseamnă nimic fără emoție, în care dragostea e sterilă fără forța spirituală, o meserie când apăsătoare, când implacabilă, ingrată și plină de farmec.» (Salade, 1995, p. 135)''

Stilul pedagogic democratic este modelul pe care tindem să-l oferim copiilor pe care îi formăm, *doamna* fiind, în primul rând, un bun *strateg* al activităților pe care le proiectează, le realizează și le evaluează, un *partener* al copilului în activitățile instructiv-educative la care participă, un *actor* al demersurilor didactice proiectate, un *facilitator* al învățării.

BIBLIOGRAFIE

*** (2005). *Programa activității instructive-educative în grădinița de copii*, Ed. V& Integral, Buc.

*** (2007). *Educație și schimbare – Program de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar*, Suport de curs, Alba-Iulia

*** (2008). *Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani*. București: MECI.

*** (2009). "Revista Învățământului Preșcolar". Nr.3-4/2009. București: Arlequin

Anghelache, V. (2011). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar. Suport de curs*. Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Departamentul pentru pregătirea personalului didactic

Antonovici, Ș. (2009). *Jocuri-exercițiu pentru activități alese*. București: Aramis Print

Balint, M. (2008) *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar. Didactica limbii și literaturii române. Suport de curs*. Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Cluj-Napoca

Cerghit, I.(1983) *Strategia didactică – un instrument practic de ridicare a calității procesului de învățământ*, București: Editura Aramis

Cerghit, I., Vlăsceanu, L. (coord) (1988) *Curs de pedagogie*. București: Editura Universității din București

Ciobotaru, M. et all. (2008). *Aplicații ale metodei proiectelor*. București: CD Press

Cioflica, S.M et all. (2010). *Ziua bună începe la întâlnirea de dimineață*. Ed. a II-a. Petroșani: Tehno-Art

Cristea, S., (2003) *Fundamentele științelor educației. Teoria generală a educației*. București: Editura Litera Internațional

Cucoș, C. (1994) *Tehnologia procesului instructiv-educativ, în Psihopedagogie (Coord. Necula, A., Cozma, T.)*, Iași: Editura Spiru Haret

Cucoș, C., (1996) *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom

Culea, L. (coord.) (2008). *Aplicarea Noului Curriculum pentru educație timpurie – o provocare?*. Pitești: Editura Diana

- Culea, L. et all. (2008). *Activitatea integrată în grădiniță. Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar*. București: Didactica Publishing House
- Damșa, I., Toma-Damșa, M., Ivănuș, Z., (1996) *Dezvoltarea vorbirii în grădinița de copii și în clasele I și a II-a. Ghid metodologic*, București: Editura Didactică și Pedagogică
- Dima, S. (2005). *Metoda proiectelor la vârste timpurii*, ghid metodologic. București: Editura Miron
- Dulamă, E.M. (2008) *Metodologie didactică. Teorie și practică*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Cluj-Napoca: Editura Clusium
- Dulamă, E.M. (2008) *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*. Cluj-Napoca: Editura Clusium
- Dumitrana, M., (1999) *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Volumul 1, *Comunicarea orală*, București: Editura Compania
- Ezechil, L., Păiși Lăzărescu, M., (2002) *Laborator preșcolar, Ghid metodologic*, Ediția a II-a revizuită, București: Editura V & Integral
- Gavra, R. (coord.) (2008). *Totul pentru copil. Ghid pentru educatoare și directori*. Pitești: Editura Diana
- Grama, F. et all. (2009). *Aplicațiile Noului Curriculum pentru învățământul preșcolar*. Vol. I-III. București: Didactica Publishing House
- Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului*. Iași: Editura Institutul European
- Iucu, R.B. (2008) *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*. Iași: Editura Polirom
- Iucu, R.B. (2000). *Managementul și gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico-metodologice*, Iași: Editura Polirom
- Lupu, D. (2011). *Implicațiile activităților de consiliere psihopedagogică asupra diadei stimă de sine - reușită școlară*. Brașov: Editura Universității „Transilvania”
- Mitu, F., Antonovici, Ș. (2005). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*. Ed. a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional
- Munteanu, C.; Munteanu, E.C. (2009). *Ghid pentru învățământul preșcolar. O abordare din perspectiva noului curriculum*. Iași: Polirom
- Necșoi, D.V. (2011). *Predictori ai stresului ocupațional în mediul academic*. Brașov: Editura Universității „Transilvania” din Brașov
- Nicola, I. (2003). *Tratat de pedagogie școlară*. București: Editura Aramis
- Niculescu, R. (1999). *Pedagogie preșcolară. Sinteze*. București: Pro Humanitate
- Niculescu, R. (2010). *Curriculum: între continuitate și provocare*. Brașov: Editura Universității „Transilvania”

Panțuru, S., Voinea, M., Necșoi, D. (2008) *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării*. Brașov: Editura Universității „Transilvania” din Brașov

Panțuru, S. (2002). *Elemente de teoria și metodologia instruirii*, Editura Universității „Transilvania” din Brașov

Porumbu D. (2011) *Coachingul – dezvoltare personală pentru succes academic*. Brașov: Editura Universității „Transilvania”

Potolea, D. et al (coord.) (2008). *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*. Iași: Editura Polirom

Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. București: Editura Compania

Preda, V. (coord.) (2009). *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. Craiova: Editura Gheorghe-Cârțu Alexandru

Radu, I.T. (2000). *Evaluarea în procesul didactic*. București: EDP

Șcheau, I. (2007). *Metode alternative de evaluare*. Cluj-Napoca: Ed. Dacia

Usaci, D. (2005). *Psihopedagogia creativității*. Brașov: Editura Universității „Transilvania”

Voiculescu, E. (2002) *Metodologia predării-învățării și evaluării*. Editura Ulise

Voiculescu, F. (2005) *Manual de pedagogie contemporană. Partea I Obiectul și temele fundamentale ale pedagogiei*. Cluj-Napoca: Editura Risoprint

Anexa 1

Scenetă „Pe cărare prin pădure”

(adaptare scenică după povestea populară rusească *Turtița*)

profesor învățământ preșcolar Adriana Voinescu,
Grădinița cu program prelungit Nr. 9, Brașov



(Turtița intră în scenă cîntînd cu dezinvoltură, fără a ști ce pericole va întîmpina. Celelalte personaje stau ascunse după un paravan, așteptînd momentul pentru a-și juca rolul)

Turtița – *Sunt o turtiță, și port fustiță,*

Și pe cărare fac o plimbare.

Eu sunt isteță, descurcăreață,

Sunt aranjată și parfumată.

Ursul – *Da’... cine cîntă pe cărare*

Și-mi tulbură somnul de prînz?

Ce-o fi această arătare...?

Iepurașul – *Vezi bine... o gustare.*

Dar nu e pentru dumneata,

E fix pentru burtica mea.

Ursul – *E drept, miroase foarte bine*

O s-o împart cu tine!

Iepurașul – Cu mine? Nu, nu... nu prea cred,
Că nu-i gustarea ta,
O urmăresc de ceva timp,
Deci cred că e a mea!

Ursul – Așa crezi... hai s-o întrebăm
Dacă din ea ne lasă să gustăm.

Ursul – Turțiță rumenită... eu vreau să te mănânc!

Iepurașul – Ba eu întâi! Vreau primul!

Ursul – Ba eu!

Iepurașul – Ba eu!

Turțița – Pe rând!...

Ar fi cinstit să dați cu banul,
Și cum s-o nimeri,
Acela ce-i mai norocos,
Întâi mă va servi!

(Ursul scoate un bănuț și împreună cu iepurașul ascultă propunerea primită. În timp ce ei caută banul prin iarbă, Turțița fuge și se ascunde după paravan. Cei doi se uită împrejur și, nevăzându-o, pleacă. Ea iese din ascunzătoare și monologhează.)

Turțița – Așa prostuți n-am mai văzut,

Dar nu e treaba mea...

Să-mi văd de drum e mai plăcut,

Și... să mai cânt ceva. (reia cântecul inițial)

(Lupul iese și o sperie pe Turțiță, scoțându-și ghearele la iveală.)

Turțița – Vai, Doamne... ce m-ai speriat

Ptu! Ptu! să-mi scuipe în sân!

Lupul – Te vreau în burta mea acum!

Turțița – Nu...nu pot să mai rămân (dă să fugă)

Lupul – Ei... stai puțin, era o glumă,

Doar nu crezi tot ce spun!

Eu sunt cinstit... și nu-i minciună.

Uite-n genunchi mă pun!...

Mai stai... așază-te alături,

Că vreau să te ascult! (o miroase)

Miroși așa de minunat...

Ăă! Cu ce parfum te-ai dat?

Turțița – Cu scorțișoară și cu rom

Și zahăr vanilat... (lupul scoate limba pofticios)

Hei! Hei! Bagă-ți limba-n gură,

Că nu sunt de mâncat!

(Lupul încearcă să o prindă, dar nu reușește. Turțița se ascunde până la plecarea lupului, apoi iese monologând.)

Turțița – Și lupul ăsta ce credea?

Că mă va-nfuleca?

Așa isteată și drăguță,

Cum să ajung pe-o măseluță?

(De după paravan iese și vulpea.)

Vulpea – Vai, dragă, se poate-așa ceva:

Să își dorească cineva pe tine-a te mânca?

Așa turțiță rumenită... și mică...necăjită...(vulpea se învârtește în jurul ei, o adulmecă și o mângâie)

Cu glasu' -atât de cristalin...

Săraca, e un chin!

Hai, nu mai fi atât de tristă,

Și cântă-mi la ureche,

Că sunt bătrână, și bolnavă...

Sufăr de-o boală veche! (Turțița îi cântă cu drag, dar nici nu începe bine și vulpea o întrerupe)

Of, nu te-aud... și cânti divin,

N-ai vrea în palmă să te țin? (Turțița acceptă și reia cântecul, dar vulpea o întrerupe din nou)

Îți mulțumesc, dar te-aș ruga

Pe botul meu să cânti, ai vrea?

Că surdă sunt ca vai de mine

Și nu te-am auzit prea bine.

Turțița – La cât de bine m-ai tratat

Îți cânt pe bot, cum m-ai rugat!

(În timp ce cântă, Turțița este mâncată cu foc de către vulpe. Celelalte trei personaje încheie sceneta:

Ursul, Iepurașul și Lupul – Și-așa Turțița cea isteată

Ce n-a știut că vulpea-i hoată,

A fost mâncată pe-nserat.

Păcat... povestea noastră s-a-ncheiat!

Anexa 2

Poezii

Adriana Voinescu

Omulețul de zăpadă

„- Omuleț din fulgi de nea,
Ți s-a întâmplat ceva?
De ce plângi așa de tare,
Nu cumva nasul te doare?”

„- Care nas, tu râzi de mine?
Nu-l mai am, se vede bine,
Căci ieri când s-a înserat,
Iepurașul l-a furat...
Și de-aceea-s mânios...
Fiindcă nu mai sunt frumos!”

Cearta legumelor

Un ardei grăsuț și verde,
Se certa c-un castravete:
„- Ești așa de slab și lung,
Că nu pot să te ajung...”
„- Nici ca tine, mic și gras,
N-ai nici gură, n-ai nici nas.”
„- Ia, să nu vă mai certați”,
Zise ceapa cu-al său glas,
„Dacă nu vă potoliți’
În salată să poftiți!”

Cu mănuși și căciuliță

„- Uite, iarna a venit
Și așa m-am pregătit:

Cu mănuși și căciuliță,
Și fularul la guriță.
În picioare am ghetuțe,
Și în ele șosetuțe.
Haina groasă cald îmi ține,
Dacă gerul rece vine.
Și uite-așa, cu sânioara,
Mă joc până vine seara.”

Barca și vaporul

Într-un port pluteau ușor,
O bărcuță și-un vapor:
„- Te salut, micuță barcă
În multe culori,
Am plecat în lumea largă,
Plin de călători.”
„- Vreau și eu să vin cu tine,
Dragul meu vapor!
La necaz... tu știi prea bine
Că-ți voi fi de ajutor!”

Crizantema

Ieri am întâlnit în vale,
O preaminunată floare:
„- Cum te cheamă floriceică,
Și de ce stai singurică?
Tu nu vezi... afară-i frig,
N-ai înghețat niciun pic?”

„- Nu mi-e frig, mi-e bine-așa,
Că eu cresc numai toamna.
Chiar de bate vântul tare,
Eu rămân tot în picioare!
Rezistentă mi-e tulpina,
Bine-nfiptă rădăcina,
Frunzele îmi sunt crestate,
Prinse de tulpină toate.
Doar o floare am și eu,
Mă mândresc cu ea mereu.
Ia, spune-mi, cum m-ai numit?
„- Crizantemă.”
„- Ai ghicit!”

Avionul

Am un avion micuț,
La fel cum sunt eu.
Și când zboară e drăguț,
Că-l ajut mereu.
Dar de-l las, s-a terminat,
Zborul nu mai știe!
„- Nu pot, zice supărat,
Că-s de jucărie!

La grădiniță

„- Eu merg la grădiniță,
Și sunt ascultător.
De-acum sunt băiat mare,
Și mă descurc ușor:
Mănânc, mă spăl, sunt primul
Când urc la dormitor.
Mă schimb rapid de haine
Și nu cer ajutor.

Primesc buline roșii
În fiecare zi,
Mă joc cu toți copiii
Și nu facem prostii.
Aici, la grădiniță,

De toate învățăm,
Deoarece în viață
Vrem să ne descurcăm!

Hoțul de lapte

„- Ce-i cu tine, pisoiaș?
De ce ești așa golaș?
Vai, ce blană ciufulită...
Ce codiță smotocită...
Ia, spune-mi tu, nu cumva
Ai intrat într-o belea?”

„- Mi-e rușine...ce să zic...
Am furat puțin lăptic,
Și când m-a văzut bunica,
M-a bătut cu măturica,
De codiță m-a luat,
Și la ușă m-a lăsat,
Iar acum tremur de frig...
Vreau în casă... doar un pic...”

„- E urât din partea ta
C-ai făcut așa ceva.
Dacă nu te cumințești,
Iar la fel ai să pățești!
Știi că nu e prima oară
Când furi laptele din oală.
Uite... eu te iert acu’,
Însă mâine, nu, nu, nu!”

Animalele din pădure

Într-o toamnă, în pădure,
Ursul fugea după mure:
„- Am să strâng un coș sau
două,
Dar n-o să vă dau și vouă!
Căci m-așteptă-o iarnă grea,
Dacă ies, voi îngheța!”
„- Nu sunt leneșă nici eu,

Nu vedeți, muncesc din greu,
 (Zise-ndată căprioara)
 De cu zori și până seara,
 Cară, cară și iar cară...
 Să am pân' la primăvară"
 „– Și eu, mult am adunat,
 Mai am încă de umblat.
 Ca să îmi umplu cămara,
 Car de când a-nceput vara
 Coșuri pline cu alune,
 Că îmi plac, sunt foarte bune..."
 Toată lumea-n crâng muncește,
 Numai vulpea lenevește.
 De va fi o iarnă grea,
 Dumneaei va cam răbda!
 Chiar de este ea șireată
 Va rămâne nemâncată!

Hoțul neprins e negustor cinstit

Azorel era un câine,
 Ce-a furat o-ntreagă pâine.
 Și când mama l-a-ntrebat
 El a dat ușor din cap,
 Zicând că-i nevinovat!

„– Uite, hoțul, mincinosul,
 Cum în loc să roadă osul
 Fură pâinea de pe masă...
 Dar îmi cade el în plasă.
 Am să îl învăț eu minte,
 Să fie cățel cuminte!"

Și, văzându-l pe Azor,
 Scoate-o pâine în pridvor,
 După ușă se ascunde,
 Și așteaptă... poate-l prinde.
 Dar Azor vede preabine
 Ce se-ntâmplă... și nu vine.
 A simțit că îl pândește,

Și de-l prinde-l pedepsește.
 Când văzu că nu mai vine,
 Mama-și zise-atunci în sine:
 „– Dar poate nu Azorel
 A furat,... ce bun cățel!"

Ziua mamei

„– Mămico, oare tu-nțelegi,
 Ce mult eu te iubesc?
 Că inima din piept aș scoate-o,
 Ca să ți-o dăruiesc?"

M-ai învățat mereu ce-i bine,
 Și m-ai ferit de rău,
 M-ai ocrotit cu-a tale brațe,
 Chiar dacă ți-a fost greu!

Îmi pare rău că uneori

Eu nu te-am ascultat,
 Însă acum te sărut dulce,
 Căci știu că m-ai iertat.

Atunci când mare voi ajunge,
 Nu te voi părăsi.
 La greu îți voi întinde-o mână,
 Și-n veci te voi iubi!"

Ninge

„– Când m-am trezit azi de
 dimineață,
 Pe geamuri am văzut flori de
 gheață.
 E semn că iarna la noi iarăși a
 venit,
 Și ninge liniștit!

Iar când afară ies ca să mă joc,
 Las urme pe pământ din loc în
 loc.

Zăpada scârțâie sub micul meu
picior,
Și ninge-ncetișor!

Din jocul meu cel vesel m-am
oprit,
Și mă întorc acasă obosit.
Peste întreg orașul seara s-a
lăsat,
Și ninge ne-ncetat!"

Primăvara

„– Eu sunt zâna Primăvară,
Hai, copii, ieșiți afară,
Să priviți cum se topește
Neaua și cum iarba crește!
Din nou soarele-a ieșit,
Pomii au înmugurit.
Păsările călătoare,
Au venit din depărtare,
S-au oprit pe rămurele,
Să vorbească între ele,
Și ușor au ciripit:
„– Primăvara a sosit!"

Vara

„– Am venit la voi, sunt Vara!
Puneți în pod sănioara,
Și căciula, și cojocul,
Și haideți să-ncepem jocul!
Căci ziua s-a mai lungit,
Vremea bună a venit!
Norii i-am mai alungat,
Și școala s-a terminat!
În grădină sunt căpșune...
Hai, gustați, sunt tare bune.
Iar din pomii, dacă doriți
Luați cireșe și serviți!
Nu stați, e vacanța mare,

Visată de fiecare!"

Toamna

„– Vă salut cu bucurie:
Toamna sunt și cu mândrie
Am venit ca să vă spun,
Că vă dau tot ce-i mai bun:
Mere, pere, struguri, nuci,
Fructe proaspete și dulci!
Și legume am, să știți,
Uite-aici, în coș, priviți!
Doar de-un lucru-mi pare rău:
Văd păsări plecând mereu!
Și se duc în altă țară...
Dar se-ntorc la primăvară!"

Iarna

„– Deși sunt cam friguroasă,
Totuși sunt prietenoasă!
Toți copiii veseli sunt,
De-i zăpadă pe pământ.
Vă distrați și mic și mare,
Cu patine, sănioare...
Și când ninge-ncetișor,
Se formează alb covor,
Pătură ocrotitoare
Pentru grâul din ogoare!
Eu aduc pe Moș Crăciun,
Și, de-ați fost cumiți, îi spun
Să v-aducă, dragi copii,
Tot ce vă puteți dori!"

Ghicatori

Când zăpada s-a topit,
Vremea s-a mai încălzit,
Ghioceii-au răsărit,
Cine credeți c-a venit?

*

Este soare arzător,
Iar eu m-am bronzat ușor,
Dacă toți mergem la mare,
Ce anotimp este oare?

*

Se coc fructe și legume,
Păsările pleacă-n lume,
Pe jos frunze argintii,
Ce anotimp e, copii?

*

Dacă-i mereu frig și ger,
Fulgi ușori tot cad din cer,
Mulți copii au sănioare,
Ce anotimp este oare?

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



Editura ASCR
vă recomandă

- Rodica Felicia Balteș, *Emoțiile induse de muzică. Corelate psihofiziologice și diferențe interindividuale*, 2012.
- Russell A. Barkley, *Copilul dificil. Manualul terapeutului pentru evaluare și pentru trainingul părinților*, 2011.
- Adriana Băban, *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, 2011.
- A.T. Beck, A. Freeman, D.D. Davis și colaboratorii, *Terapia cognitivă a tulburărilor de personalitate*, 2011.
- Oana Benga (coordonator), *Jocuri terapeutice*, 2012.
- Adina Botiș Matanie, Anca Axente, *Disciplinarea pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești*, 2011.
- Mircea Breaz, *Literatura pentru copii. Reper teoretice și metodologice*, 2011.
- Mircea Breaz, *Retorică și discurs tautologic în comunicarea didactică persuasivă*, 2011.
- Constanța Buzea, *Cărticică de doi ani; Cărticică de trei ani; Cărticică de patru ani; Cărticică de cinci ani; Cărticică de șase ani*, 2011.
- David A. Clark, Aaron T. Beck, *Terapia cognitivă a tulburărilor de anxietate. Știința și practica*, vol I și II, 2012.
- Sofia Chirică, Daniela Andrei, Cătălina Ciuce, *Aplicații practice ale psihologiei organizaționale*, 2009.
- Corneliu-Marius Cioara, *Biasarea atenției în anxietate*, 2009.
- Sempronia Filipoi, *Basmе terapeutice pentru copii, adolescenți și părinți*, 2012.
- Theodor Hellbrügge, J. Hermann von Wimpffen, *Primele 365 de zile din viața unui copil*, 2009.
- Thea Ionescu, *Copiii fac ordine! Categorizarea la vârsta preșcolară*, 2012.
- Philippe Jonnaert, Moussadak Ettayebi, Rosette Defise, *Curriculum și competențe. Un cadru operațional*, 2010.
- Kállay Éva, *Trauma. From pathology to growth*, 2011.
- Robert L. Leahy, Stephen J. Holland, *Planuri de tratament și intervenții pentru depresie și anxietate*, 2010.
- Gabriela Lemeni, Anca Axente, *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră. Activități pentru clasele IX-XII/SAM*, 2011.
- Gabriela Lemeni, Loredana Mihalca, Codruța Mih, *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră. Activități pentru clasele I-IV*, 2010.
- Gabriela Lemeni, Mihaela Porumb, *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră. Activități pentru clasele V-VIII*, 2011.
- Gabriela Lemeni, Mircea Miclea, *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră*, 2010.
- Viorel Lupu, *Abordarea cognitiv-comportamentală în sexologie*, 2010.
- Viorel Lupu, *Introducere în hipnoterapia și în psihoterapia cognitiv-comportamentală a copilului și a adolescentului*, 2012.

- Ghislain Magerotte, Éric Willaye, *Intervenția comportamentală clinică. Formarea în A.B.A.*, 2012.
- Viorel Mih, *Psihologie educațională* (vol. I și II), 2010.
- Michel Minder, *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. Cognitivismul operant*, 2011.
- Andrei C. Miu, *Emoție și cogniție. Lateralizare cerebrală, diferențe individuale și de gen*, 2008.
- Oana Negru, *Growing up to be the best. Achievement motivation in the transition to adulthood*, 2012.
- Cristian Opariuc-Dan, *Statistică aplicată în științele socio-umane. Noțiuni de bază – statistici univariate*, 2009.
- Ionel Papuc, Monica Albu, Nicolae Jurcău, *Procesul decizional managerial în sfera educațională*, 2011.
- Octav Pancu-Iași, *Țara unde vinerierajoi. Antologie de schițe și povestiri*, 2012.
- Ronald M. Rapee, Ann Wignall, Jennifer L. Hudson, Carolyn A. Schniering, *Tratamentul anxietății la copii și adolescenți. O abordare fundamentată științific*, 2011.
- Ronald M. Rapee, Susan H. Spence, Vanessa Cobham, Ann Wignall, *Cum să vă ajutați copilul cu probleme de anxietate*, 2011.
- Florin A. Sava, *Analiza datelor în cercetarea psihologică*, 2011.
- Rudolph Schaffer, *Introducere în psihologia copilului*, 2010.
- Catrinel A. Ștefan, Kállay Éva, *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari. Ghid practic pentru educatori*, 2010.
- Catrinel A. Ștefan, Kállay Éva, *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari. Ghid practic pentru părinți*, 2010.
- Bogdan Tudor Tulbure, *Anxietatea – Procesări informaționale și evaluarea lor*, 2011.
- Pierre Vianin, *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare. Cum să dai elevului cheia reușitei*, 2011.
- Laura Visu-Petra, *The multidimensional development of executive functioning. A neuropsychological approach*, 2008.
- Laura Visu-Petra, Lavinia Cheie (coord.), *Dezvoltarea memoriei de lucru. Exerciții pentru preșcolari și școlari*, 2012.
- Aldert Vrij, *Detecția minciunii și a comportamentului simulant: Dileme și oportunități*, 2012.
- Wass Albert, *Povești. Cartea pădurilor. Cartea lacurilor*, 2010.

SOFTURI EDUCAȚIONALE

Cifrele (pentru copiii de 5-9 ani), 2010.

Literele (pentru elevii din clasele I și a II-a), 2010.

Naufrațiați pe insula calcululelor (pentru elevii din clasele I și a II-a), 2010.

E-BOOK-uri

Ozana Budău, Adela Perțe, *Metafore psihoterapeutice*, CD, 2011.

Kállay Éva, *Managementul echilibrului viață personală-viață profesională*, CD, 2011.

Mircea Miclea (coordonator), *Povestea literelor*, e-book & soft educațional, CD, 2011.

Mircea Miclea (coordonator), *Povestea cifrelor*, e-book & soft educațional, CD, 2011.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



Editura ASCR

400325 Cluj-Napoca, Piața 14 Iulie nr. 18/2
Tel./fax: 0364 711115

Bun de tipar 12.12.2012. Apărut 2012
Tiparul executat la S.C. Cognitrom S.R.L.
400696 Cluj-Napoca, str. F. Liszt nr. 12

www.ascred.ro
comenzi@ascresd.ro; ed.ascres@gmail.ro

BCU IAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



Meritul lucrării constă în îngemănarea teoriei cu practica, în oferta generoasă de posibile modele utile profesorilor din învățământul preșcolar, modele construite nu din perspectiva teoreticianului, ci a practicianului care cunoaște în profunzime și frumusețea, dar și dificultățile demersului educațional pe acest palier al sistemului de învățământ.

prof.univ.dr. Rodica Mariana Niculescu
Universitatea Transilvania din Brașov

Mariana Norel este conferențiar universitar la Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Psihologie și Științele Educației. Implicată în proiectul de reformă a învățământului preuniversitar, începând din 1998, formator național din 2001, contribuie la formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar; este membru în Comisia Națională de limba și literatură română, literatură universală, literatură pentru copii, Limbă, cultură și civilizație românească și Școli europene (Schola Europea). Interesul manifestat pentru domeniile didactica limbii și literaturii române, didactica domeniului experiențial Limbă și comunicare, literatura română și literatura pentru copii, învățarea activă și evaluarea, formarea adulților s-a concretizat în publicarea a peste 50 de cărți de specialitate, studii și articole.

Oana Alina Bota este asistent universitar la Facultatea de Psihologie și Științele Educației din cadrul Universității Transilvania din Brașov. Are o activitate științifică susținută în următoarele domenii de cunoaștere: didactica domeniului experiențial Limbă și comunicare, fundamentele pedagogiei, teoria și metodologia curriculumului, teoria și metodologia instruirii, teoria și metodologia evaluării, predarea și învățarea în spiritul gândirii critice, educație interculturală, comunicare și educație, psihologia vârstelor.

ISBN 978-606-8244-63-1



9 786068 244631

Editura ASCR
ASCRED

contact | comenzi:
tel. | fax: 0364 711115
comenzi@ascred.ro
ed.ascr@gmail.com
www.ascred.ro